

464

Per
Vak 171

Boekstudee

DE MENSCH EN ZIJN ENGEL.

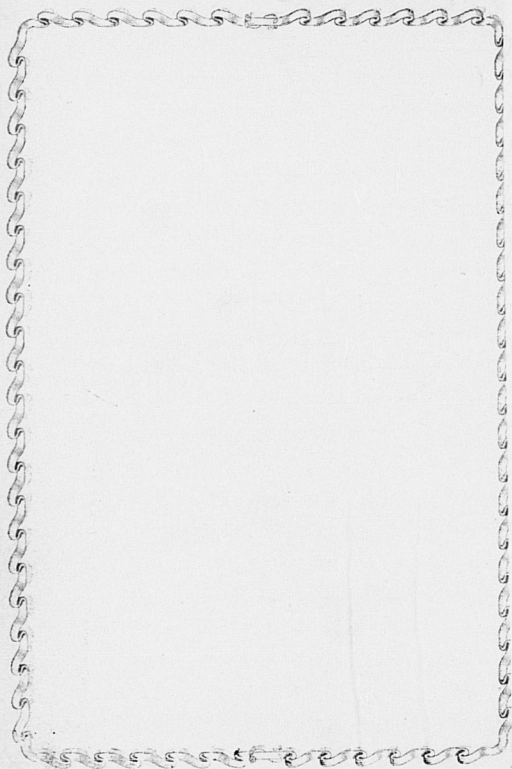

Propheten

DE MENSCH EN ZIJN ENGEL.

N° 38

Immaculée Conception

O Marie conçue sans péchés priez pour nous.

V^{er} Régnault Editeur, à Paris.

DE MENSCH EN ZIJN ENGEL.

GEBEDENBOEK

VOOR

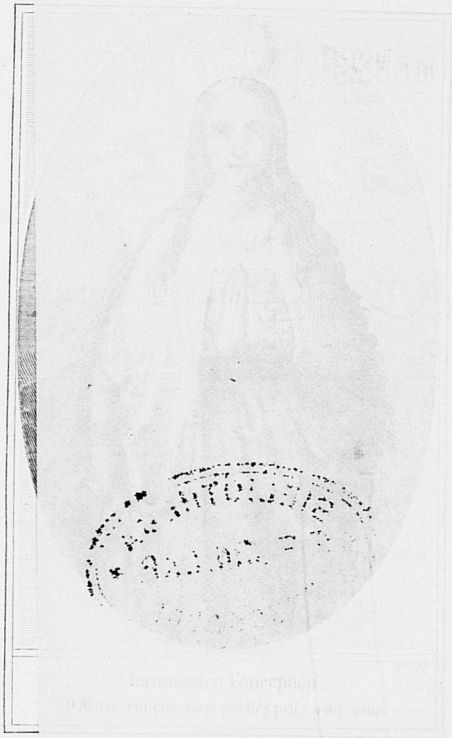
KATHOLIEKE CHRISTENEN

ALBAN STOLZ D.

Met kerkehoofden

's HERTSCHENDSCHAP
LITKIE & CHANENBURG

1878.

Immaculée Conception
O Marie conçue sans péchés priez pour nous tous

Edmond Gosselin, S. J.

Per 171/464
Liturgische Vereeniging
Aartsbisdom UTRECHT

Stadthamer Bibliotheek

DE MENSCH EN ZIJN ENGEL.

GEBEDENBOEK

VOOR

KATHOLIEKE CHRISTENEN

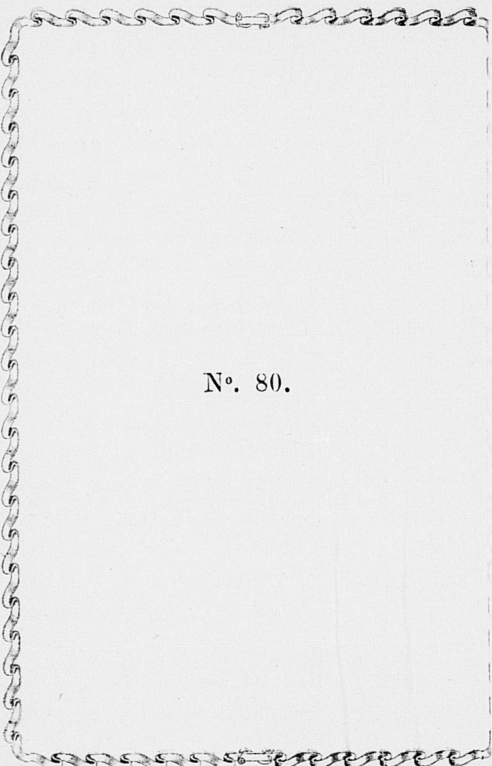
DOOR

ALBAN STOLZ.

Met kerkelijke Goedkeuring.

's HERTOGENBOSCH,
LUTKIE & CRANENBURG,

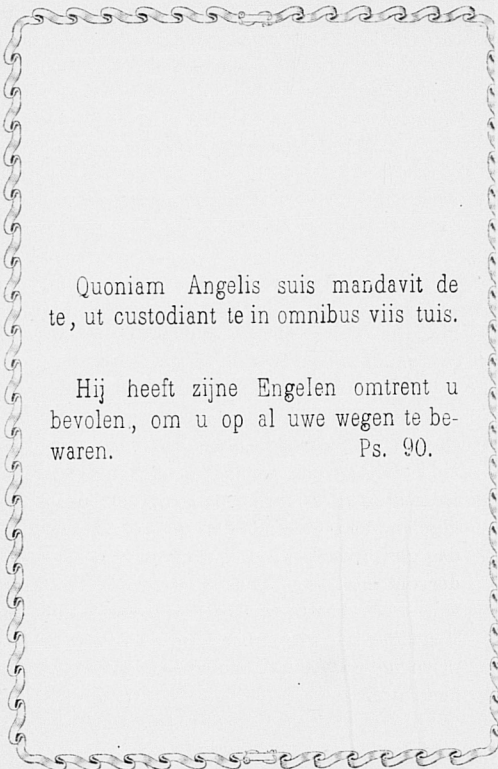
1872.

A large rectangular decorative border with a repeating chain-link pattern surrounds the central text.A vertical decorative border with a repeating chain-link pattern is located on the right edge of the page.

Nº. 80.

T A F E L
DER
VERSFRINGENDE FEESTDAGEN.

JAREN.	ZONDAG LETTER.	ASCHDAG.	PASCHEN.	PINKST.
1872	G F	14 febr.	31 maart.	19 mei.
1873	E	26 febr.	13 april.	1 juni.
1874	D	18 febr.	5 april.	24 mei.
1875	C	10 febr.	28 maart.	16 mei.
1876	B A	1 maart.	16 april.	4 juni.
1877	G	14 febr.	1 april.	20 mei.
1878	F	6 maart.	21 april.	9 juni.
1879	E	26 febr.	13 april.	1 juni.
1880	D C	10 febr.	28 maart.	16 mei.
1881	B	2 maart.	17 april.	5 juni.
1882	A	22 febr.	9 april.	28 mei.
1883	G	7 febr.	25 maart.	13 mei.
1884	F E	27 febr.	13 april.	1 juni.
1885	D	18 febr.	5 april.	24 mei.
1886	C	10 maart.	25 april.	13 juni.

A decorative border made of a repeating chain-link pattern surrounds the text on the page.

Quoniam Angelis suis mandavit de
te, ut custodiant te in omnibus viis tuis.

Hij heeft zijne Engelen omtrent u
bevolen, om u op al uwe wegen te be-
waren.

Ps. 90.

MORGENGEBEDEN.

DE ENGELBEWAARDER SPREEKT:
Als in eene diepe mach-
teloosheid ligt gij in den slaap:
wie heeft het leven in u on-
derhouden; zoodat het u niet
ontvlood en gij niet gestorven
zijt? Gij gevoelt nieuwe kracht in uwe
ledematen en in uwe ziel; wie heeft ze u
geschonken gedurende den slaap? Het is
dag geworden; uw oog blikk't vurig en hel-
der om zich heen. Open nu ook het oog
van uwen geest, zie opwaarts tot den
Eeuwige, en groet uwen God en Vader
in vurige godvrucht, aanbid hem en breng
hem uwen dank.

DE MENSCH BIDT: Mijn God en Vader, Gij zijt het, die dezen nacht over mij hebt gewaakt, zoodat geen ongeluk mij trof en gezondheid en nieuw leven mij bezielt. Ik dank U uit geheel mijn hart. O Gij groote en machtige Geest, die hemel en aarde omvat; de geheele wereld is voor U slechts een handvol stof, zoo groot en ontzaglijk zijt Gij; en toch hebt Gij mij, gering schepsel, niet vergeten, maar gedenkt mij dag en nacht, en behandelt en begiftigt mij steeds ter rechter tijd, met hetgeen mij heilzaam is. Ja, Gij zijt het, die mij uit niets geschapen en tot een mensch naar uw evenbeeld hebt gevormd, die mij verstand hebt gegeven om U te kennen en te beminnen (boven het dier dat hiertoe nimmer in staat is); die mij de waarheid liet brengen door uwen Zoon Christus (boven den heiden die haar niet kent), die mij deel hebt gegeven in de verlossing en mij als kind hebt aangenomen in het heilig Doopsel. Daarom juicht mijne ziel met den Psalmist (149):

Dagelijks wil ik U loven, mijn God,
en eeuwig uwen naam verheerlijken.

De naam des Heeren zij geprezen van
nu af tot in eeuwigheid.

Van den opgang der zon tot haren on-
dergang zij de naam des Heeren verheer-
lijkt.

De Heer is verheven boven alle volke-
ren, en boven de hemelen is zijne heer-
lijkheid.

Wie is gelijk aan den Heer, onzen God,
die in het hooge troont;

En het nederige aanschouwt in den
hemel en op de aarde;

Die den geringe uit het stof opricht
en den arme uit het slijk verheft?

De Heer is genadig en barmhartig, lang-
moedig en van groote ontferming.

De Heer is liefderijk jegens allen en
zijne barmhartigheid strekt zich uit over
al zijne werken.

Wat zal ik den Heer wedergeven voor
alles wat hij mij geschonken heeft?

DE ENGELBEWAARDER: Te recht, in

eeuwigheid kunt gij uwen hemelschen Vader de weldaden niet vergelden, die Hij u bewezen heeft. En tevens is Hij zoo groot en wonderbaar, dat ook de Engelen hem niet doorgronden kunnen. Zij vallen voor Hem neder en aanbidden Hem in diepen eerbied en gloeiende liefde. Aarde, zee en uitpansel gaan en bewegen zich, gehoorzaam aan de stem van zijn woord. Evenwel, ook uw dank- en liefdegebed behaagt den Eeuwige, als het uit het hart voortkomt, en stijgt lieflijk tot Hem op, als de geur van het viooltje in den morgen. Maar uw dank en uwe aanbidding zij niet slechts eene vluchtige gedachte of een onbedachtzaam gesproken woord, het zij daad, leven en waarheid. Zie, gij hebt thans een nieuwen dag vóór u. Een dag is een kostbaar talent, waarmede veel kan gewonnen worden voor de eeuwigheid. Gebruik dan dezen dag tot het doeleinde, waartoe God hem u schenkt. Uit eerbied en liefde voor Hem zult gij in alles, in het kleine zoowel als in het

groote, zijn heiligen wil volbrengen. Als een trouw dienaar moet gij niet voor u zelve en uwen eigenbaat leven, maar uwen God en Heer dienen. Doe dit, dierbaar schepsel, Hij is een milde Heer; zijn juk is zoet en zijn last licht.

DE MENSCH: Mijn God, mijn Heer, mijn Vader! Gij meent het oneindig goed met mij en hebt mij reeds bemind alvorens ik eenige kennis van U had; ja, ik zelf ben een werk uwer liefde en mijne ziel is geschapen en bestemd om U eeuwig te beminnen. Daarom bemin ik U uit geheel mijn hart, uit geheel mijne ziel uit geheel mijn gemoed. En al bemin ik U nog niet zoo vurig, als Gij het verdient, zoo wensch en zoek en verlang ik U toch uit al mijne krachten en boven alles te beminnen. Uw H. Evangelist Johannes schrijft echter: „Dit is de liefde tot God, dat wij zijne geboden onderhouden, en zijne geboden zijn niet zwaar.” Uwe geboden zijn oneindig beminnelijk en toonen den weg aan, om U en het

ware geluk te bereiken. Alwetende God, die mij nu aanschouwt, en den geheelen dag geen oogenblik uw oog van mij afwendt, ik draag U heden mijn hart en mijnen wil als een ochtendoffer op. Ik neem mij vast en zeker voor, den geheelen dag geene enkele zonde met voordacht te bedrijven, maar al mijne zorg zal ik aanwenden om U trouw te dienen, al mijne bezigheden om uwent wil vlijtig en geduldig te verrichten, en met nauwgezetheid elke gelegenheid om goed te doen, waar te nemen; Jesus zij mijn voorbeeld. Zoo als Hij zou wandelen, als Hij in mijn staat en omstandigheden verkeerde, zoo wil ik heden wandelen.

DE ENGEL: Ja, lieve ziel, gedraag u zoo, als gij het heden aan God hebt beloofd. Met liefde en welgevallen beschouwt God iedere poging ten goede. Doch gij moet tevens overleg en kracht gebruiken om uwe belofte te houden. Vlucht zorgvuldig de verleiding; begeef u zonder noodzakelijkheid niet veel onder de men-

schen, die weinig naar God vragen. Verdrijf elke booze gedachte terstond uit uwen geest, door een blik tot God, door een kort gebed; laat u bij uw doen en laten niet leiden door hebzucht, ijdelheid, vrees of zinnelijke begeerten; laat u leiden door het edele verlangen om God genoeg te geven en Hem te behagen. Vooral is het God aangenaam, als gij om Hem, den Vader aller menschen, iedereen met wien gij van daag in aanraking komt, vriendelijk, toegevend, liefdevol en behulpzaam behandelt. Want, denk er den geheelen dag aan, ieder mensch, dien gij ontmoet is een bemind kind van God en zijn Heiland neemt het goede en kwade, dat gij hem aandoet, op, als aan Hem zelven gedaan. Want God is liefde. Houd ook uwe tong in bedwang en ga daarmee voorzichtig om, even als met een mes; spreek van u zelven niets goeds, van uwen naaste niets kwaads, zonder dat het noodzakelijk is: het eerste eischt de nederigheid, het andere de liefde. Ook

voor den tegenspoed, die u heden overkomt, moet gij God danken, Hij heeft het daarmede goed voor; beschouw het als eene gelegenheid om stil geduld te leeren en te oefenen, en inwendig schooner te worden voor den heiligen, alwetenden God. Een groot werk vooral is het, en eenmaal een schitterende parel aan de kroon der Heiligen, op aarde de beleedigingen te vergeven. Verwaarloos het niet, als men u van daag beleedigt; bedenk waarom God dit toelaat en bid voor uwen vijand en behandel hem met liefde. Mocht God U echter eenige vreugde schenken, vergeet dan vooral niet Hem te bedanken, want de dankzegging is u meer waard en voordeeliger dan de vreugde zelve. Doch zóó te handelen is niet het werk van den zwakken mensch alleen; roep daarom den Sterke en Almachtige aan, opdat Hij u sterke en geleide.

DE MENSCH: Ik gevoel het maar al te wel dat mijn wenschen en besluiten krachteloos is, en mijne beste voornemens

zijn veelal als de bloesems van een zieken boom, welke afvallen, zonder vruchten voort te brengen. Daarom smee ik U, o goede en sterke God, om uwen machtigen bijstand. Zie, ik wenschte dezen dag U te dienen en naar uw welbehagen te wandelen. Doch ik ben lichtzinnig en dikwijls vergeet ik mijn plicht of weet het goede niet van het kwade te onderscheiden. Verlicht en herinner mij door den H. Geest. Ik ben dikwijls lauw en traag tot het goede en ik gevoel eene hevige neiging tot het kwaad; schenk dan aan mijn hart lust en vreugde tot alle goed en geef mij kracht om elke zonde te wederstaan. In alle moeielijkheden en bekoringen ben ik dikwijls moedeloos en kleinmoedig. Geef mij ijver en kracht om het goede te doen, den tegenspoed geduldig te dragen en standvastig te strijden tot het einde toe. Ik smee u hierom uit geheel mijn hart en met een vast vertrouwen, zoo als de vrome Psalmist U gebeden heeft (118):

„Leer mij, Heer, den weg uwer geboden, opdat ik ze altijd onderhoude.

Geef mij kennis, opdat ik uwe wet onderhoude en met geheel mijn hart overwege.

Geleid mij op het pad uwer geboden, want ik ben daarop gevallen.

Uwe genade kome over mij, Heer, en uwe hulp naar uw woord.

Mijn hart blijve onberispelijk in uwe voorschriften, opdat ik niet te schande worde.

Uw gebod wil ik voortdurend onderhouden, in de eeuwen der eeuwen.”

DE ENGEL: Wien God bemint, dien moet ook gij beminnen. Zijt derhalve niet zoo zelfzuchtig, dat gij slechts voor u zelven bidt. Beoefen ook hierin de naastenliefde, door uit geheel uw hart voor anderen te bidden. Dit behaagt uwen gemeenschappelijken Vader en Verlosser.

DE MENSCH: Onze Vader, Vader van alle menschen! ik smeeek U voor ons allen. Schenk ons uwen besten zegen. Leid en

ondersteun ons allen, opdat dezen dag niemand dieper in het kwade zinke maar elk een schrede tot U nadere in godvrucht en deugd. Bestuur het lot van ons allen, opdat het goede ons lichter en aangenaamer worde en wij ons meer en meer losrukken van onze kwade gewoonten en booze neigingen. Geef ook in het tijdelijke aan ieder zooveel voorspoed en vreugde, als hij zonder schade naar de ziel verdragen kan. Lieve God, Gij hebt niemand geschapen om hem te haten of verloren te doen gaan, daarom bid ik U met groot vertrouwen: ontferm, ontferm U over ons allen, bijzonder over al mijne bloedverwanten en over hen, die door de schikking uwer Voorzienigheid met mij in betrekking staan; geef aan elk, wat Gij weet, dat hun in waarheid het beste is, en geleid ons naar ons doel. Wel verdien ik niet verhoord te worden, wel zijn wij allen uwe genade onwaardig — maar schenk ons alle goed om Jesus Christus, die ons voorgedaan is, die onze Aanvoer-

der, onze Voorspreker, het Lam der verzoening is.

DE ENGEL: Even als gij voor anderen bidt, zoo doet het ook de groote gemeenschap der Heiligen. De dood heeft aan de bloem der Christenen de liefde en bezorgdheid voor u niet ontnomen. Zij bidden gaarne en vurig voor u, vooral als gij hen hierom aanroept. Zie, Maria, de gezegende Maagd bad in Kana gevraagd uit menschlievendheid en medelijden voor anderen, daar zij zag, dat zij in verlegenheid waren. Waarom zou zij en de andere Heiligen dan koud en gevoelloos zijn jegens u, als gij hen in ernstige en gewichtige omstandigheden aanroept? Zij zouden niet heilig zijn, als zij God in hunne liefde niet gaarne voor anderen baden. Roep hen dan vol vertrouwen aan.

DE MENSCH: Heilige Maagd Maria, gedenk dat het nooit gehoord is, dat gij iemand, die zijn vertrouwen in u gesteld en zijne toevlucht tot u genomen had,

ooit verstooten hebt. Daarom bid ik u om uwe voorpraak bij uwen goddelijken Zoon. Bid voor mij en voor ons allen, dat wij bewaard blijven voor alle wezenlijk kwaad, voor de zonde, onboetvaardigheid en eeuwige verwerping. Gij zelf waart vol geloof, nederigheid, liefde, zachtmoedigheid, onschuld en geduld, verkrijg ons de genade u immer meer gelijkvormig te worden en in uw heilig gezelschap te komen. Heilige Josef, heilige Patroon wiens naam ik draag, heilige Apostelen en gij allen die reeds den hemel zijt binnengegaan, allen die in gelijken staat en omstandigheden als ik geleefd hebt, bidt allen voor mij om de genade van steeds vromer en beter te worden. En gij, mijn Engelbewaarder, behoed en waarschuw mij dezen dag voor alle zonden, word niet moede mij te geleiden, totdat ik eenmaal in den hemel u eeuwig danken moge.

DE ENGEL: Begeef u nu aan uwen arbeid. Gebruik dezen dag en leef zoo,

alsof het de laatste van uw leven was. Denk er wel aan, God ziet en hoort u den geheelen dag onophoudelijk, alsof gij de eenige mensch op de geheele wereld waart, en in eeuwigheid vergeet Hij niets van al wat gij doet, spreekt, denkt en verzuimt. Let derhalve op u zelven en denk dikwijls en veel aan God. De hand bij den arbeid, het hart bij God.

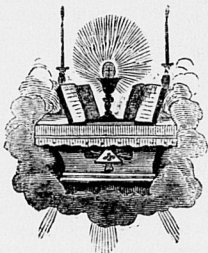
DE MENSCH: Zoo geschiede het. God Vader, Zoon en heilige Geest, in uwen naam wil ik beginnen. Zegen mij op dezen dag. Amen.

Onze Vader. Wees gegroet. Ik geloof in God den Vader.

Aanmerking van den Schrijver. Lieve Christen, laat het u niet te veel zijn dagelijks zoo lang te bidden. Bedenk waartoe gij op aarde zijt. Bidden is ook een werk en wel een zeer gewichtig, dat tijdelijk en eeuwig voordeel aanbrengt. Zeg niet: ik heb geen tijd. Maak u tijd; gij maakt u ook tijd om te eten, al hebt gij soms nog zoo veel te doen. Nu, even noodzakelijk als het dagelijksch voedsel voor uw lichaam is, om het te onderhouden, te voeden en te sterken, even nood-

zakelijk is het dagelijksch gebed voor uwe ziel, wil zij in het goede onderhouden, gevoed en gesterkt worden. Elke dag, waarop gij niet bidt, is voor uwe ziel een slechte dag, even schadelijk en verderfelijk als een ijskoude dag voor bloesems en edele planten. Het is dus niet te veel gevorderd, dat gij dagelijks genoegzamen tijd voor God en uwe ziel aan het bidden besteedt. Dit geldt echter niet alleen van het morgengebed. Iedere ziel in den hemel vindt in de eeuwige godvrucht hare eeuwige zaligheid; daartoe zult gij niet komen, als gij uwe ziel niet reeds in dit leven tot veel godvrucht oefent en gewent.

ZEVEN MISGEBEDEN.

Aanmerking van den Schrijver. Deze Misgebeden zijn zoo ingericht, dat de lezer tijd heeft, daaronder ook zijne bijzondere godvruchtige gedachten en verlangens voor God uit te storten; want het is het doel niet van dit gebedenboek, om den christen aan banden te leggen, maar alleen om hem te helpen, waar zijne eigene gedachten niet toereikend zijn of verstrooid worden. — Ook zij het iedereen aanbevolen, zoo mogelijk, dagelijks de H. Mis te hooren. Nergens en nimmer, de H. Communie alleen uitgezonderd, kunt gij uw gebed zoo waardig voor God en zoo krachtig maken,

als wanneer gij het verricht onder de H. Mis. Want hier wordt het, vereenigd met het offer en de voorbede van Christus, den hemelschen Vader oneindig aangenaam. Uwe belangen worden gedompeld in het bloed van Christus en daarom door den hemelschen Vader niet licht afgewezen, als de verhooring u zalig is, en gij zelf haar niet verhindert. Als wij eens goed wisten, hoe zondig, schuldig, onrein en verkeerd wij zijn voor het aanschijn van den oneindig heiligen God, wij zouden bijna den moed verliezen, om nog te bidden en verhooring te verhoplen. Maar in de H. Mis spreekt Hij voor ons, die alles, wat ons ontbreekt, in oneindige volmaaktheid bezit: onschuld, waardigheid in den hoogsten graad, gehoorzaamheid tot den dood des kruises. En deze deelt zijne verdiensten bij voorkeur aan hen uit, die godvruchtig de H. Mis bijwonen, zoodat zij in en door de verdiensten van Christus in staat gesteld zijn, hun gebed verhooring te doen vinden. Laten wij derhalve steeds al onze gebeden, hetzij wij die te huis of ergens anders verrichten, in den geest met eene H. Mis vereenigen die op een of andere plaats der aarde gelezen wordt.

I.

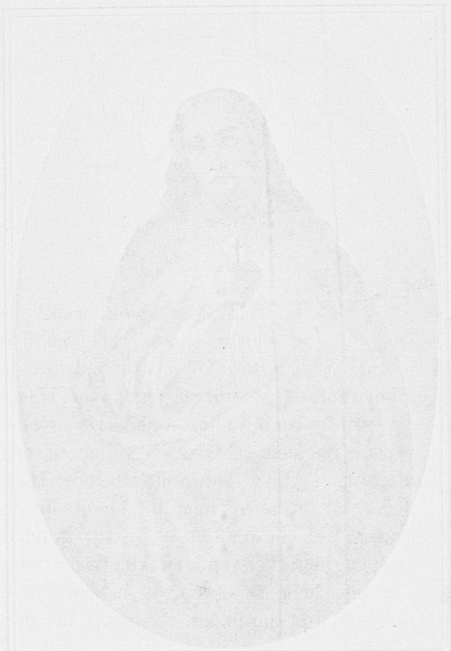
II. MIS VAN AANBIDDING.

(Bijzonder voor den Zondag).

INTROÏTUS.

DE ENGEL: Groot en wonderbaar is God in zijne eeuwige heerlijkheid en majesteit. Wat is het schoon der aarde, de glans der zon en sterren tegenover Hem? Een uitdoovend lichtvonkje. De verhevenste Engelen en Geesten vallen in den diepsten eerbied aanbeddend voor Hem neder en brengen hem lof en eer in de eeuwen der eeuwen. Ook gij zijt geschapen en hebt verstand en kennis ontvangen om hem te eeren en te aanbidden nu hier op aarde en eenmaal in den hemel.

Sacré cœur de Jésus

Voilà ce cœur qui a tant aimé, et qui n'est pas aimé.

1re Reproduction, à Paris.

II. MIS VAN AANBIJDING.

(Bijzonder voor den Zondag.)

1. Psalm 145.

De Engel: Groot en wonderbaar is God in zijne eeuwige heerlijkheid en majesteit. Wat is het schoon der aarde, de glans der zon en sterren tegenover Hem? Een uitdovend lichtvonkje. De verhevenste Engelen en Geesten vallen in dien dlopfen eprnied aanbiddend voor Hem neder en brengen hem lof en eer in de eeuwen der eeuwen. Ook gij zijt geschepeu en hebt verstand en kennis om vangen om hem te eeren en te aanbidden nu hier op aarde en zamenal in den hemel.

2. Psalm 148.

3. Psalm 149.

4. Psalm 150.

N° 33

Sacré cœur de Jésus

Voilà ce cœur qui a tant aimé, et qui n'est pas aimé.

V^{er} Régnault Editeur, à Paris.

DE MENSCH: Voor U, o God, onuitsprekelijk hooge en heilige God, lig ik hier op mijne knieën neder. Als ik bedenk, hoe glorievol en heilig Gij zijt, zoodat de heiligste Engelenkoren voor U verduisteren, gelijk bleeke sterren voor het zonlicht; als ik denk, dat Gij het binnenste mijner ziel doorziet en al hare vlekken kent; als ik bedenk, hoe geen dag, ja zelfs geen uur is voorbijgegaan, waarop ik niet misdaan of gezondigd heb, als ik dat alles bedenk, dan schaam ik mij diep voor uw heilig aanschijn, en zou mij, als het mogelijk was, voor uw alziend oog willen verbergen. Ik gevoel dat ik zelfs niet waardig ben, mijn onrein hart tot U te verheffen en mijn gebed tot U te richten. Maar hoe heilig Gij ook zijt zoo zijt Gij ook een God van liefde en barmhartigheid. Gij wilt den dood des zondaars niet, maar dat hij zich bekeere en zalig worde. Daarom wend ik mij met vertrouwen en hoop tot U en bid U om vergev Het berouwt mij dat ik, el-

lendig schepsel, voor uw heilig aanschijn zoo dikwijls gezondigd heb, dat ik zoo menigmaal gedacht, gesproken of gedaan heb wat Gij haat en verboden hebt, en ontelbare malen door traagheid en laauwheid verzuimd heb uwen heiligen wil te volbrengen. Zend een straal uwer onuitsprekelijke heiligheid in onze ziel, opdat wij met schrik vervuld worden op het zien der zonden, waardoor wij tegen uwe on-eindige majesteit zijn opgestaan, daar wij bemind hebben wat onze God verafschuwt, en veracht hebben wat onze Heer bemint en gebiedt. Geef ons, arme zondaars, kennis onzer zonden, berouw, bekeering en eene groote ernstige godvrucht voor geheel ons volgend leven. Hierom smee ik U door Jesus Christus, onzen losprijs en onzen Voorspreker bij U den Vader. Amen.

GLORIA.

Eere zij aan God in den Hooge en vrede op aarde aan de menschen, die

van goeden wil zijn. Wij loven U, wij aanbidden U, wij verheerlijken U, wij danken U om uwe groote heerlijkheid; Heer God, hemelsche Koning; God almachtige Vader! Heer Jesus Christus eeniggeboren Zoon des Vaders! Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt, ontferm u onzer. Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt, neem onze bede om vergeving aan. Die zit aan de rechterhand des Vaders, ontferm U onzer. Want Gij alleen zijt heilig. Gij alleen zijt de Heer, Gij alleen de Allerhoogste, Jesus Christus, met den H. Geest in de Heerlijkheid des Vaders. Amen.

KERKGEBED.

Almachtige, eeuwige God, geef dat onze wil U steeds onderworpen zij en wij U dienen met gehoorzame harten.

Geef ons, o Heer, te gelijk de vrees en de liefde van uwen naam; daar Gij nimmer uwe leiding ontzegt aan hen die Gij bevestigt in uwe liefde.

Almachtige, eeuwige God schenk ons vermeerdering van geloof, hoop en liefde en help ons om te beminnen wat Gij beveelt opdat wij verdienen te verkrijgen wat Gij belooft.

Almachtige en barmhartige God, bewaar ons genadig voor alles wat ons kan schaden, opdat wij gezond naar ziel en lichaam, met vrije harten uwen wil volbrengen.

EPISTEL.

(uit den brief aan de Romeinen 11, 13).

O diepte der rijkdom en der wijsheid en der kennis Gods, hoe ondoorgrondelijk zijn zijne raadsbesluiten, hoe onnaspeurbaar zijne wegen. Wie kent den zin des Heeren of wie is zijn raadgever geweest? Of wie heeft Hem eerst gegeven, aan wien Hij teruggave schuldig is? Uit Hem en door Hem en voor Hem is alles, Hem zij heerlijkheid in de eeuwigheid. Amen. Ik vermaan u derhalve, broeders, bij de barmhartigheid Gods, draagt u zel-

ven op als eene levende, heilige en Gode behagelijke offerande, als de godsdienst van uw verstand. Jaagt de tegenwoordige wereld niet na, maar bekeert u door vernieuwing des geestes, zoodat gij ondervindt wat de wil Gods, wat goed, behagelijk en volmaakt is. Zegent die u vervolgen; zegent en vervloekt hen niet. Weest vroolijk met den vroolijke en weent met den weenende. Weest eensgezind met elkander; beeldt u niets in van u zelve. Leeft van uwen kant, zoo mogelijk, met alle menschen in vrede. Laat u door het kwade niet overwinnen; maar overwin gij het kwade door het goede.

DE MENSCH: Goede God, ik dank U voor het woord der waarheid, dat Gij mij van mijne jeugd af zoo rijkelijk laat mededeelen door uwe heilige Kerk. Schenk mij toch een trouw, buigzaam hart, opdat ik mijn leven naar uwe leer inrichte; want Gij prijst slechts hen zalig, die het woord Gods aanhooren en het volbrengen.

EVANGELIE.

(Matth. 26, 27).

Jesus begon bedroefd en treurig te worden. Toen sprak Hij tot zijne leerlingen: mijne ziel is bedroefd tot den dood; blijft hier en waakt met Mij. En een weinig voortgaande viel Hij op zijn aangezicht, bad en sprak: Mijn Vader, als het mogelijk is, laat deze kelk voorbijgaan; doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt. En hij kwam bij zijne leerlingen en vond hen slapende; en Hij sprak tot Petrus. Zoo kondt gij dan niet een enkel uur met Mij waken? Waakt en bidt, opdat gij niet in bekoring valt, want de geest is wel gewillig, maar het vleesch is zwak. Hij ging ten tweeden male weg en bad, zeggende: Mijn Vader, zoo deze kelk niet kan voorbijgaan, tenzij Ik hem drinke, dat uw wil geschiede. En zoo bad Hij ook ten derden male, dezelfde woorden sprekend. Dan ging hij tot zijne leerlingen en zeide:

Ziet, het uur is gekomen en de Zoon des menschen zal geleverd worden in de handen der zondaren. Staat op, laat ons gaan; ziet, die Mij zal overleveren is gekomen.

OFFERANDE.

DE ENGEL: Reeds de kinderen der eerste menschen hebben geofferd, Kaïn veldvruchten, Abel een lam. De roemvolle priester Melchisedech, voorafbeelding des Zaligmakers, offerde brood en wijn op. Abraham was bereid zijn eenigen Zoon te slachten. Alle volkeren, Heidenen en Joden droegen God offeranden op tot teeken van hunne aanbidding. En ook de Katholieke Kerk offert ten allen tijde en ook nu door de handen des priesters eene hostie en wijn op. Het offer van Kaïn en van vele Joden mishaagde aan God, maar met welgevallen zag Hij neer op het offer van Abel, Melchisedech en Abraham. Want de godsdienstigheid, de eerbied en bereidvaardigheid des har-

ten, de aan God onderworpenen, gehoorzame wil geeft aan het offer zijne voornaamste waarde en beteekenis. Offer ook gij in dien zin met den Priester, offer zoo als Christus in den Olijvenhof geofferd heeft, als Hij sprak: Vader, uw wil geschiede. Dit is God aanbidden in Geest en in waarheid.

DE MENSCH: Heer, al wat in den hemel en op aarde is, is het uwe. Ik wil mij zelven als een vrijwillig offer opdragen en U voor altijd toebehooren. Heer, in eenvoudigheid des harten draag ik U heden mij zelven op tot een offer van al tijddurenden lof, wenschende voor altijd uw onderworpen dienaar te zijn. Heer, ik offer U al mijne goede werken, hoe weinig en gering die ook mogen zijn, opdat Gij ze verbetert en heiligt en ze met welbehagen aanneemt. Ik offer U ook op wat ik ooit op aarde geleden heb. O goedertieren God, let niet op de bewegingen van ongeduld, die bij tegenspoed in mijn hart oprezen en de schoon-

heid van mijn lijden wegnamen: neem het aan alsof ik het rein ter uwer eer had verdragen. Ik maak thans voor uw alwetend aanschijn het besluit en beloof vast en ernstig: van nu af wil ik mij bij al mijn doen en laten, en bij alle tegenspoeden geheel naar uwen wil schikken. Immer zal ik het woord in toepassing brengen; Heer niet zoo als ik wil; maar zoo als Gij wilt. Zegen en heilig dit offer van mijn hart, opdat ook mijn leven een waarachtig offer worde, een leven naar uwen wil en welbehagen.

PREFATIE EN SANCTUS.

KERKGEBED. Verhef u, mijn hart tot het hemelsche en dank den Heer onzen God. In waarheid het is waardig en recht, billijk en heilzaam, dat wij U altijd en overal dank zeggen, heilige Heer, almachtige Vader, eeuwige God. Die met uwen eeniggeboren Zoon en den heiligen Geest, één God, één Heer zijt; niet in

de enkelvoudigheid van persoon, maar in de drievuldigheid van één wezen. Want wat wij volgens uwe openbaring van uwe heerlijkheid gelooven, ditzelfde gelooven wij van uwen Zoon, ditzelfde van den heiligen Geest zonder verschil of onderscheid. Dat dan in de belijdenis van de ware en eeuwige godheid, en de eigen zelfstandigheid in de personen, en de eenheid in wezen, en de gelijkheid in majesteit worde aangebeden: welke de Engelen en de Aartsengelen prijzen, de Cherubijnen en Serafijnen, die niet ophouden dagelijks uit te roepen en zonder einde te herhalen: Heilig, heilig, heilig zijt Gij, Heer God der legerscharen; hemel en aarde zijn vol van uwe heerlijkheid. Hosanna in den Hooge. Gezegend zij Hij, die komt in den naam des Heeren, Hosanna in den Hooge.

CANON.

DE ENGEL: Sterveling, gij kunt niet begrijpen: en zelfs de Engelen kunnen

niet uitspreken, wat ontzaglijk wonder thans gaat geschieden. Hij zelf wil afdalen en wezenlijk op het altaar tegenwoordig zijn en u toonen, hoe men God moet aanbidden, hoe men zich aan Hem moet opofferen en Hem gehoorzaam zijn te midden van beschimping en smaad en zelfs tot in den dood. Overweeg, hoe Jesus naar Jerusalem ging en onderweg aan zijne leerlingen zeide, dat Hij zich aan de Heidenen zou laten overleveren om gekruisigd te worden. Overweeg, hoe Hij in den grootsten angst en benauwdheid, terwijl Hij met bloedig zweet bedekt ter aarde lag, al het schrikkelijke van zijne smarten en van zijnen dood voorzag, en hoe Hij in den vreeselijksten angst voor den kruisdood, ofschoon Hij de macht had alles af te wenden en te beletten, hoe Hij zich evenwel toch vastbesloten overgaf, om dezen smaad en dezen dood te ondergaan, wijl het de wil des Vaders was. Overweeg eens wel, o mensch, deze gehoorzaamheid. Dit is de ware en diepe

aanbidding van de majesteit Gods, Hem gehoorzaam te zijn tot den dood, ja tot den dood des kruises.

CONSECRATIE.

DE MENSCH: Ik aanbid U, eeniggebo-
ren Zoon des Vaders, die gehoorzaam
zijt geweest tot den bloedigen dood, en ik
verheug mij, dat Gij verheven zijt en door
mensen en Engelen wordt aangebeden.
Trek onze harten tot U en tot den Vader.
Ik onderwerp ook mij zelve geheel aan
U, en met U aan den wil des hemelschen
Vaders. Niet meer zooals ik wil, maar
zooals Gij wilt.

Wees gegroet, o heilig Bloed van mijn
Verlosser, Gij zijt in bittere smart vrij-
willig gestort, wijl het de wil van God
was. Het leven en de geest die in dit
Bloed is, kome over mij, de geest van
eerbied en onderwerping, de geest van
overgeving aan den wil Gods. Wees ge-
groet, geprezen en aanbeden, o heilig
Bloed, dat het leven in u bevat.

NA DE CONSECRATIE.

DE MENSCH: Waarheen moet mijn zwak verstand thans zijne gedachten richten? Welke gevoelens en begeerten moet ik voeden in mijn onrein en aardschgezind hart? Ach, al wat ik denk en gevoel is onwaardig en niets, tegenover de groote majesteit van God en tegenover de diepe ootmoed en gehoorzaamheid van Jesus Christus, die op het altaar wezenlijk verbeeld en voor oogen gesteld wordt.

DE ENGEL: Overweeg den moeielijken en smartvollen weg, dien uw Heiland moet afleggen, eer Hij zich onder de gedaante van eene hostie voor u als een offerlam komt opdragen. Overweeg, hoe Hij zijne eeuwige heerlijkheid in den hemel verlaten heeft, hoe Hij mensch geworden is in de diepste armoede, in den stal bij Bethlehem, en machteloos werd gelijk elk pasgeboren kind. Overweeg, hoe Hij wilde opgroeien bij geringe lieden, arm en veracht, hoe Hij den hand-

werksman Josef en de Maagd Maria gehoorzaam was tot zijn dertigste jaar. Overweeg, hoe Hij zijn loopbaan als leeraar begon onder tegenspraak, spot en vervolging, en hoe sinds geen dag verliep, zonder dat nieuwe smart en nieuw lijden zijne ziel bedroefden. Overweeg hoe Hij niet moede werd het hardste lot, dat een mensch kan hebben, te dragen, ja zelfs niet weigerde, voor de ondankbare wereld te sterven. Overweeg, hoe Hij naar Jerusalem ging om zich door zijne vijanden te laten kruisigen, en den raad van Petrus, die hem wilde overreden niet te lijden en te sterven, met gramschap afwees. Overweeg hoe Hij de macht had en toonde om met een enkel woord zijne vijanden ter aarde te werpen en zich evenwel binden liet. Beschouw Hem, hoe Hij in de diepste ellende, in den grootsten nood, gegeeseld, onder de slaven zat, hoe men Hem in zijn schoon aangezicht sloeg en spuwde, ofschoon Hij die hardvochtige beulen met den adem zijns

monds had kunnen dooden. Beschouw Hem, hoe Hij in vinnige pijnen doornageld aan het kruishout hing, hoewel Hij zich van het kruis en van de smarten had kunnen bevrijden, hadden de liefde en de gehoorzaamheid Hem niet weêrhouden. Hij wilde aan het kruis blijven tot Hij den lijdenskelk tot den bodem geledigd en zijn laatsten druppel bloed stervend vergoten had.

DE MENSCH: Wees gegroet en geprezen, Gij Zoon Gods, die in volmaakte gehoorzaamheid aan uwen Vader, Hem uw bloed en leven opgeofferd en Hem eene aanbidding hebt gebracht, zoaals de verhevenste geesten des hemels niet in staat zijn te brengen. Met uwe aanbidding wil ik mijne aanbidding vereenigen, opdat zij behagelijk worde aan uwen hemelschen Vader. Geef mij ook de onderworpenste bereidwilligheid om met vreugde en getrouw alles te doen en te lijden, wat God wil. Maak mij om deze gezindheid tot uwen broeder. Want gij

hebt gezegd: Wie den wil doet van mijnen hemelschen Vader, die is mijne moeder, broeder en zuster.

Eeuwige God van majesteit! Hoe groot en wonderbaar moet uwe heerlijkheid zijn. Zelfs Hij, door wien Gij de wereld geschapen hebt, die in oneindige glorie en heerschappij aan U gelijk is, uw eeniggeboren Zoon, heeft zich uit vrijwillige gehoorzaamheid aan U onderworpen, heeft den hemel verlaten, den zwaarsten arbeid verricht, de bitterste smarten geleden, omdat gij het gewild hebt. En ook nu nog is dat offer van gehoorzaamheid op het altaar tegenwoordig, dezelfde Jesus Christus, uw Zoon, onze Heer. Met Hem, door Hem en in Hem aanbidden wij U met den diepsten eerbied, wij geringe, zondige schepselen U, den Heiligen God, onzen Schepper, onzen Koning, onzen hoogverheven hemelschen Vader. Ja, wij aanbidden U: geheiligd zij uw naam. Ons toekome uw rijk. Uw wil geschiede op aarde als in den hemel.

COMMUNIE.

DE ENGEL: Even als gij, menschen, door Adam zondaars zijt geworden, door dien zijne zonde, zijne ongehoorzaamheid op u is overgegaan, zoo kunt gij nu door en in Jesus gerechtvaardigd en Gode behagelijk worden. Daarom komt de Heiland in de H. Communie met geheel zijn wezen in den mensch, opdat de mensch, met den geliefden Zoon Gods geheel vereenigd, daardoor goddelijk en een waar kind Gods worde. Mocht gij nu niet genoeg voorbereid wezen om tot het H. Avondmaal te naderen, neem dan ten minste den geest en bedoeling er van aan. Neem dien geest aan van gehoorzaamheid en geheele onderwerping, verloochen uw eigen wil en laat u alleen leiden door den wil Gods. Want wie de geest van Christus niet bezit, die is de zijne niet en heeft ook geen deel aan Hem.

DE MENSCH: Jesus Christus! schoon ik het niet waag, met den priester thans

uw heilig ligchaam te ontvangen, o zoo sla toch een genadigen blik op mij, spreek een woord van genezing en kom met uwen geest in mijn hart. Gij weet hoe zwaar het mij valt mijne neigingen te bedwingen, mijne begeerten te wederstaan, hoe ik zoo dikwijls mijne beste voornemens weder vergeet en mij zoo licht door gewoonten of bekoringen tot het kwade laat verlokken. Gij weet, hoe weinig mijn leven een leven is naar den wil en het welbehagen van God, hoe weinig ik een aanbidder van God ben in geest en in waarheid. Vuur mij aan met uwen goddelijken adem, geef mij den geest van wijsheid en verstand; geef mij den geest van eerbied en godsdienstigheid; geef mij den geest van kracht en volharding. De eer en de wil van uwen Vader lagen u steeds het nauwste aan het hart. Reeds als kind kondt gij U niet verza- digen om in den Tempel te zijn en te bidden en het woord Gods te aanhooren. Geheele nachten bracht gij biddend in de

eenzaamheid door. Uwen Vader te verheerlijken, dat was uw liefste bezigheid, en zelfs zeidet gij tot uwe leerlingen: Dit is mijne spijs, dat ik den wil doe van Hem die mij gezonden heeft. U wil ik navolgen in diepe, innige aanbidding van God. Wees voor mij de weg, de waarheid en het leven. Laat de zegen, dien de Priester in naam der Kerk in uwen naam nu geeft over mijne ziel komen, opdat zij in liefde en eerbied voor God ontstoken worde en nimmer verflauwe.

SLOT.

DE ENGEL: Wel is nu de H. Mis volbracht, maar de godsdienst is niet geëindigd. Zie, de H. Mis zal u eene aansporing wezen en zegen en sterkte geven, om den geheelen dag en de geheele week een vroom en Gode behagelijk leven te leiden. Toon dan heden door uwe gedachten, woorden en werken of gij ook ernstig meent, wat gij thans gebeden

hebt, of gij zijnen naam wilt heiligen, zijn rijk in u erkennen en zijnen wil doen, of gij Hem in waarheid aanbidt als uwen God en Heer en trouw doet wat Hij gebiedt. Lieve ziel, wees nu trouw en sterk, en hecht U aan God en zijne heilige geboden.

DE MENSCH: Dit wil ik met de genade Gods in waarheid en uit geheel mijne ziel. Eer zij God den Vader, den Zoon en den heiligen Geest, gelijk het was in het begin, nu, en in de eeuwigheid. Am.

II.

H. MIS TOT UITWISSCHING DER ZONDEN.

(bijzonder voor Vrijdagen, den vastentijd
en biechtdagen).

INTROÏTUS.

DE ENGEL: Gij hebt wijwater genomen. Hebt gij gedacht aan hetgeen de Kerk u door dit gebruik herinneren wil? Even als het water uw ligchaam reinigt, zoo moet gij ook uwe ziel reinigen als gij Gods Tempel binnengaat, en dat uwe ziel geheel vlekkeloos moet zijn, als gij wilt binnengaan in den eeuwigen Tempel des hemels. Ja, geheel uw leven moet een strijd en eene worsteling zijn, om u van de zonde los te maken. Een bijzonder hulpmiddel hiertoe is het heilig zoenoffer der Mis, wanneer gij het bijwoont zooals

het behoort. Bedenk dan nu vóór alles, dat gij een zondaar zijt.

DE MENSCH: God gij hebt mij verstand gegeven, opdat ik zoude erkennen, wie gij zijt en wat gij van ons verlangt; en om die kennis nog zekerder en duidelijker te maken, hebt gij uwen Zoon in de wereld gezonden en eene Kerk gesticht, die ons onderricht. Gij hebt mij een hart en vrijen wil gegeven, om U boven alles te beminnen en uwe geboden te onderhouden. Gij hebt mij te midden van andere menschen gesteld, opdat ik ook ten opzichte van hen liefde en barmhartigheid en geduld zou oefenen, evenals gij die aan mij bewijst. Ik moest naar de volmaaktheid streven en U gelijk worden. Doch ik heb mijne ziel van U afgewend en naar de aarde en het kwade gericht. Ik heb mij geene moeite gegeven, om uwen heiligen wil beter te leeren kennen, ik heb weinig gevraagd naar uw heilig woord. Andere dingen, vergankelijke schepselen heb ik hooger geschat dan het eeuwig

hoogste goed, dan den Schepper aller dingen. Uwe geboden, die toch niets dan mijn heil beoogen, heb ik bijna even dikwijls overtreden, als eene bekoring mij tot overtreding aanspoorde. Dageelijks door u met weldaden overladen, was ik ondankbaar en plichtvergeten jegens u en onvriendelijk en liefdeloos jegens mijne medemenschen. In plaats van volmaakter te worden, heb ik mij hoe langer hoe meer met zonden bevuurd, en ben ik immer dieper in mijne kwade gewoonten verzonken. Als gij mij reeds voor immer verstooten hadt, zou ik niets kunnen zeggen dan: God is rechtvaardig; ik heb het verdiend door mijne schuld, door mijne eigene schuld, door mijne grootste schuld. Rouwmoedig vereenig ik mijn gebed met den Priester, zeggende: Ik bid de heilige Maagd Maria, den heiligen Joannes den Dooper, de heilige Apostelen Petrus en Paulus en alle Heiligen den Heer onzen God voor mij te bidden. De almachtige God ontferme zich

over mij, vergeve mij mijne zonden en brenge mij tot het eeuwige leven. Kwijtschelding, ontbinding en vergiffenis van onze zonden verleene ons de almachtige en barmhartige God. Heer, ontferm u onzer; Christus, ontferm u onzer; Heer, ontferm u onzer.

KERKGEBED.

God, wien het eigen is, altijd genadig te zijn en te sparen, ontvang onze smeking, opdat wij en al uwe dienaren, die door de ketenen der zonden gebonden zijn, door uwe barmhartigheid en goedheid ontbonden worden.

Toon ons, Heer, uwe onuitsprekelijke barmhartigheid, opdat gij ons van alle zonden bevrijdt en ons tevens de straffen kwijtscheldt die wij daardoor verdienen.

God die door de zonde beleedigd en door de boetvaardigheid verzoend wordt, zie genadig neder op de smeking van uw volk dat voor u nederligt, en wend de geesels van uwen toorn af, die wij

door onze zonden verdienen. Wij bidden u, o Heer, vergeef uwe dienaren hunne zonden opdat wij, die u door onze werken niet kunnen behagen, door de voorpraak van de Moeder van uwen Zoon, onzen Heer gered worden.

God, voor wien ieder hart open ligt en elke wil duidelijk is, reinig ons hart door de instorting des heiligen Geestes opdat wij u volmaakt beminnen en waardig loven mogen. Door Jesus Christus, uwen Zoou, onzen Heer. Amen.

EPISTEL.

(Apostel Joannes. I Jois. 1, 8)

Als wij zeggen, dat wij zonder zonden zijn, zoo bedriegen wij ons zelve, en de waarheid is niet in ons. Doch als wij onze zonden belijden, zoo is God getrouw en rechtvaardig, zoodat Hij onze zonden vergeeft en ons reinigt van alle kwaad. Als wij zouden zeggen, dat wij niet gezondigd hebben, dan maken wij Hem leugenachtig, en zijn woord is niet bij ons.

Mijne kinderen, dit schrijf ik u, opdat gij niet zondigt. Doch mocht iemand gezondigd hebben, wij hebben een voor spreker bij den Vader, Jesus Christus den Rechtvaardige. En Hij is de verzoening voor onze zonden, doch niet alleen voor onze zonden, maar ook voor de zonden van de geheele wereld. En daaraan zien wij, of wij Hem erkend hebben, dat wij zijne geboden onderhouden.

PSALM 50:

„Ontferm u mijner, o God, volgens uwe groote barmhartigheid.

En naar de menigte uwer ontfermingen, wisch mijne boosheid uit.

Wasch mij meer en meer van mijne ongerechtigheid en reinig mij van mijne zonde.

Want ik erken mijne ongerechtigheid en mijne zonde staat altijd voor mijne oogen.

Wend uw aangezicht af van mijne zonden, en wisch al mijne misdaden uit.

Schep in mij een zuiver hart, en vernieuw den rechten geest in mijn binnenste.

Verwerp mij niet van uw aanschijn, en neem uwen heiligen Geest niet van mij weg.

Geef mij weder de vreugde uws heils en bevestig mij weder in den eersten geest."

EVANGELIE.

(Matth. 9, 2-8.)

Zij droegen op een bed een lamme tot Hem. En daar Jesus hun geloof zag, sprak hij tot den lamme: wees getroost, mijn zoon, uwe zonden zijn u vergeven. En zie, eenigen der Schriftgeleerden spraken bij zich zelve: deze lastert. Doch Jesus, die hunne gedachten zag, zeide: Wat denkt gij kwaad in uwe harten? Want, wat is gemakkelijker, te zeggen: uwe zonden zijn u vergeven, of te zeggen: Sta op en wandel? Op dat gij echter wetet dat de Zoon des menschen macht heeft om op aarde zonden te vergeven, (zoo sprak Hij tot den lamme) Sta op,

neem uw bed op en ga naar huis. En hij stond op en ging naar huis. Als het volk dit zag, was het verbaasd en loofde God, die aan de menschen zulke macht gegeven heeft.

CREDO.

DE MENSCH: Jesus Christus, ik geloof vast en onwrikbaar, dat Gij van den Vader de macht ontvangen hebt, om aan de menschen hunne zonden te vergeven. Ik geloof vast en zeker, dat Gij gekomen zijt om te zoeken en zalig te maken, wat verloren was, dat Gij elken zondaar nagaat, gelijk de goede herder het verloren schaap, en hem roept door de stem des gewetens en der genade, door de vermaningen der zielzorgers en uwer dienaren, door voor- en tegenspoed. Ik geloof vast en onwankelbaar, dat Gij ook mij reeds tot bekeering en verbetering des levens hebt geroepen en mij ook nu innerlijk roept. Ik geloof vast en zeker, dat Gij den rouwmoedigen zondaar van

ganscher harte vergeeft, gelijk de vader den verloren en wedergevonden zoon vergaf, en U verheugt over de bekeering van eenen zondaar, even als de herder, die het verdwaalde schaap wedervindt. Hij slaat en mishandelt het niet, maar neemt het op zijne schouders en draagt het terug naar de kudde. Daarom hoop ik met groot vertrouwen dat Gij ook mij genadig en barmhartig mijne zonden zult vergeven, en aan mijne ziel den vredeskus der verzoening zult schenken.

OFFERANDE EN PREFATIE.

DE ENGEL: Zonder haat tegen de zonden en zonder een oprechten ernstigen wil om in alles een Gode behagelijk leven te leiden, kan God geene zonden kwijtschelden. Zonder bereidvaardigheid om u te vernederen en uwe zonden openhartig aan den Priester, die Gods plaats bekleedt, te belijden, en om, even als Zachheus, al het kwaad zoo veel mogelijk te herstellen, zijt gij niet bekeerd en hebt

gij ook geene vergiffenis ontvangen. Is er ook menige zwaarigheid verbonden aan den waren terugkeer tot God, hier geldt het woord des Heeren: „Als uw oog u ergert, ruk het uit; want het is u beter met één oog in den hemel te komen, dan dat gij met beide oogen ter helle gedoemd wordt, waar de knagende worm niet sterft en het vuur niet wordt uitgebluscht.” De Priester draagt God een offer op; laat u dit eene aansporing zijn om God ook een offer te brengen. Neem al de krachten uwer ziel, vat uw geheelen wil te zamen en draag ook een offer op, dat wil zeggen: Zeg alles vaarwel, wat u aan God doet mishagen: maak het besluit, alles te doen wat u met God verzoenen kan.

DE MENSCH: Eeuwige, rechtvaardige God, met schaamte en berouw kniel ik hier voor U neder en overdenk mijne zonden. Mijn Heer en mijn Schepper, als ik mijn bloed en mijn leven thans voor mijne vele zonden opofferde, was

dit weinig en niet voldoende. Doch dit verlangt Gij niet, Gij zijt een Geest, daarom verlangt Gij een offer des geestes. Neem dan genadig aan, wat ik U met geheel mijne ziel heden opdraag. Ik draag U op: al mijne tallooze zonden, overtredingen en nalatigheden, waaraan ik mij van den eersten stond dat ik zondigen kon tot nu toe, heb schuldig gemaakt, opdat Gij ze allen verbrandt en uitwischet in het vuur van uwe oneindige liefde en barmhartigheid. Ik offer U al mijne booze neigingen op en beloof geheel mijn leven lang daartegen te strijden en mij door dezelve niet te laten leiden en beheerschen. Ik offer U op al mijne kwade gewoonten; welke moeite het mij ook kost, ik zal ze uitroeien en wegwerpen. Ik offer U geheel mijnen wil op; ik wil hem geheel naar uwen wil buigen. Mijn zinspreuk zij: niet zoo als ik wil maar zoo als Gij wilt. En tot uitwissching mijner zonden onderwerp ik mij aan de door U ingestelde orde, en belijd voor

uwen Priester al mijne zonden, en neem elke opgelegde boete aan. Doch ook alle tegenspoeden, die Gij mij overzendt, alle beleedigingen, die andere menschen door uwe toelating mij aandoen, neem ik gelaten en met vreugde aan, als geringe en maar al te zeer verdiende boeten voor mijne zonden. Eeuwigen dank zij U, dat Gij mij tijd hebt gegeven, om mijne zonden te kennen, te beweenen er er eenigzins boete voor te doen: geef mij en alle zondaren de genade, meer en meer tot eene ware bekeering en betering des levens te komen, opdat wij op het einde rein bevonden worden en U eeuwig prijzen mogen met Zacheus, Maria Magdalena, den goeden moordenaar, de Apostelen Petrus en Paulus en alle zaligen, die ooit van zondaars ware boetvaardigen zijn geworden.

SANCTUS.

De ENGEL: Heilig, onuitsprekelijk heilig is God. Dezen heiligen rechtvaardigen

God hebt gij dikwijls onbeschaamd veracht door ontelbare zonden. Zijne wet is eeuwig en onschendbaar. Engelen, die het waagden haar te overtreden, werden vooreeuwigh van Gods aanschijn verstooten, en zijn ellendige, rampzalige geesten geworden. Uw berouw, uwe bekentenis is niet voldoende om de schuld der zonden weg te nemen; want de worm des gewetens knaagt ook den verdoende. En al zoudt gij van heden af ook het heiligste leven leiden, zoo doet gij niets meer dan gij verplicht zijt; de brandvlekken der zonden blijven, al is ook de lust er toe uitgedoofd. En hoe zal de ziel, die aan zonde gewoon is, den moed en de kracht hernemen om God getrouw te dienen zoowel in het groote als in het kleine? Dit is boven uwe macht. Wee u, als gij niemand hebt, die bij den rechtvaardigen Rechter voor u kan en mag optreden! en die op zich neemt wat gij verdiend hebt, en een nieuw goddelijk leven in uwe ziel stort.

En zie, arme zondige mensch, er is

iemand in de wereld gekomen, die als middelaar voor u optreedt, als gij met een rouwmoedig hart op Hem uw vertrouwen stelt. Denk aan de blijde boodschap der Engelen in den Kerstnacht: „Eere zij God in den Hooge; vrede aan de menschen op aarde.” Dezelfde die toen in den stal te Bethlehem verschenen is, om verzoening aan de wereld te brengen, hij verschijnt heden op het altaar in deze kerk -- en ook hier zullen onzichtbare engelenscharen Hem verheerlijken, dat Hij u, zondaars, vergiffenis en vrede brengt.

CONSECRATIE EN DAARNA.

DE MENSCH: Jesus Christus, mijn Heiland en mijn God, Gij Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt, ontferm U onzer; wees van ganscher harte gegroet, Gij die gekomen zijt, om te zoeken en zalig te maken wat verloren was. — In den kelk is Bloed, uw eigen Bloed, dat voor velen vergoten is tot vergiffenis

der zonden. Mijn God en Heiland, reken mij onder het getal van hen, die door uw lijden en uw Bloed van hunne zonden gezuiverd worden. Eeuwige, rechtvaardige God, heilige Vader, neem dit zoenoffer aan. Aanschouw hier uwen Zoon, hoe Hij in volmaakte gehoorzaamheid, in moeielijkheden en in alles getrouw uwen wil volbracht tot in den dood, ja, tot den dood des kruises. Neem deze volmaakte gehoorzaamheid aan als zoenoffer voor mijne veelvuldige ongehoorzaamheid aan uwe geboden. Aanschouw uwen Zoon over zijn geheele lichaam bloedig gegeeseld en de vinnigste smarten lijdend; neem dit aan als zoenoffer voor alle wel lustigheid, waaraan ik mij reeds overgegeven heb, voor mijne verwijfdheid, voor mijne zinnelijkheden van allerlei aard. Aanschouw uwen Zoon, voor ons het zware kruis dragende, en neem dezen druk kenden last, waarmede men Hem smartlijk voortstuwt, aan voor de ontelbare verzuimenissen, traagheid en ongeduld in mijne

beroepslichten. Aanschouw uwen Zoon aan het kruis, zoo arm, zoo verschrikkelijk arm, dat Hij in zijne naaktheid geen stukje kleed had, in zijnen dorst geen druppel water, in zijnen doodstrijd niet zooveel om zijn stervend hoofd te kunnen nederleggen. Neem dit aan als zoenoffer voor mijne zondige liefde voor het tijdelijke, voor mijne hebzucht, voor mijne ontevredenheid als mij iets ontbreekt. Aanschouw uwen Zoon, hoe hij van alle kanten met spot, smart en doodsangst omringd, toch nog voor zijne vijanden bidt, voor zijne Moeder zorgt en den Moordenaar troost. Neem dit aan als zoenoffer voor al mijne liefdeloosheden jegens mijne medemenschen, voor alle wraakzucht, afgunst, nijd en haat, die ooit in mij is opgekomen, voor alle beledigende woorden en daden, waarmede ik anderen leed heb gedaan. Aanschouw den Eenige, Hem in wien Gij uw innigst welbehagen hebt, hoe hij bloedt, met verlatenheid en den dood strijdt, hoe hij

sterft. Neem dit aan als straf, als offer, als voldoening voor alle zondenschuld die op ons kleeft. O God, om uwen Zoon, om zijn lijden en sterven, vergeef ons onze schulden; leid ons niet in bekoring; en verlos ons van alle kwaad. Amen.

VOOR EN NA DE COMMUNIE.

DE ENGEL: Wel is in Christus vergiftenis van zonden te vinden, doch let wel op, slechts voor hen, die met Christus één worden alsof zij één persoon waren. Gescheiden van Christus blijft gij een zondaar, een kind van gramschap; vereenigd met Christus verdwijnen uwe overtredingen en vlekken; zijne onschuld en heiligheid stroomen af op uwe ziel, zijn lijden, zijne verdiensten gelden voor u, en de Vader aanschouwt door Christus ook u met liefde en welbehagen. Ga dus dikwijls en waardig tot de H. Tafel; en zijt gij ook nu niet rein genoeg daartoe, tracht dan ten minste Christus op eene

geestelijke wijze te ontvangen, neem zijne gezindheid en zijnen geest aan, laat Christus in u leven en regeeren.

DE MENSCH: Wat zou het mij baten, o God, dat uw Zoon alles voor mij gedaan heeft, als ik Hem echter vreemd blijf in geest en in wandel. Zijn leven, lijden en sterven was dan voor mij verloren. Ik wil mij dan door Christus tot zich laten trekken. Ik wil even getrouw als Hij bij mijn doen en laten boven alles vragen, wat God wil. Ik wil even rein, even waarachtig, even nederig, even geduldig worden als Hij. Ik wil ook de menschen beminnen, zooals Hij ons bemind heeft, medelijdend, gedienschtig, toegevend en zachtmoedig met alle menschen omgaan. Jesus Christus, kom tot mij, gelijk gij bij Zacheus zijt binnen gegaan, vestig uwe woonplaats in mijne ziel, en laat haar geen rust, vermaan en spoor haar inwendig aan, opdat ik meer en meer aan u gelijkvormig worde, opdat ik niet meer voor mij zelven en voor de we-

reld leve, maar gij in mij leeft en regeert in de eeuwen der eeuwen.

SLOT.

(Evangelië Luc. 7. 36.) „Een der Phariseërs noodigde Jesus bij zich ten eten, en Hij ging in het huis van den Phari-seër en zette zich aan tafel. En zie, eene vrouw in de stad, die eene zondares was, hoorde dat Jesus zich in het huis van den Phariseër bevond, toen nam zij een albasten vaas vol myrrhe, plaatste zich achter zijne voeten, weende, begon zijne voeten met hare tranen te besproeien, en zij droogde ze af met de haren van haar hoofd, kuste zijne voeten en zalfde ze met myrrhe. Jesus wendde zich tot den Phariseër en sprak: Haar worden vele zonden vergeven, omdat zij veel bemind heeft.”

DE MENSCH: O liefdevolle Heiland, ik bemin nog veel te weinig, om, even als deze vrouw, de vergiffenis van vele zonden waardig te zijn. Geef mij daarom

een vonk uwer liefde en van uwen hemelschen geest, opdat gij ook mijne zonden kunt vergeven. O Gij, die mij de genade geschonken hebt, onder een dak in deze Kerk met U te zijn, laat mij niet gaan zonder mij gezegend te hebben met ware kennis mijner zonden, met berouw, met liefde, met ware bekeering des levens en zeg tot mijne ziel: Wees getroost, uwe zonden zijn u vergeven. Dit hoop ik van U te verkrijgen; want om mij zalig te maken, hebt Gij den bloedigen dood ondergaan en offert Gij U dagelijks op het altaar. In dank hiervoor zeg ik met het hart: Geloofd zij Jesus Christus in eeuwigheid. Amen.

III.

H. MIS VAN VERZOEK.

(bij elke aangelegenheid.)

VÓÓR DE H. MIS.

DE ENGEL: Dikwijls hebt gij eenige zorg, die u drukt of wenscht uw hart vurig, de een of andere tijdelijke genade te ontvangen; en niemand dan God kan hierin helpen. Doch al drukt u ook geen kommer en al drijft geen verlangen u tot bidden, bedenk evenwel, dat gij steeds vele en groote behoeften hebt, en het staat niet goed met u als gij die in uwe onverschilligheid nauwelijks kent, veel minder daarnaar verlangt. Hebt gij liefde tot God, eene liefde uit geheel uw hart, uit geheel uwe ziel en uit geheel

uw verstand, eene liefde boven alles? Be-
mint gij uwen naaste als u zelven? Is uw
hart steeds vrij van nijd en afgunst, en
neemt gij van harte deel in de droefheid en
vreugde van uwen naaste? Hebt gij
soms geene kwaal in uwe ziel, zoodat
daaruit dag en nacht liefdelooze gesprek-
ken of booze gedachten, begeerten of voor-
nemens voortkomen, gelijk etter uit ver-
ouderde wonden? Zijt gij niet zwak en
ellendig naar de ziel, zoodat gij niet aan-
houdend bidden moogt of kunt, dat gij
uwe goede voornemens niet ten uitvoer
brengt, dat gij lauw en traag voor God
en het goede zijt en dat het woord Gods
u niet treft? Zie, dat zijn groote kwa-
len, grooter dan lichamelijke ziekte en
zwakte, dan hongersnood of oorlog. Wilt
gij dan geene hulp zoeken?

INTROITUS.

DE MENSCH: Almachtige God! ik sta
hier vóór U, ontbloot van alle deugden en
goede werken. Ik ben doof, uw heilig

woord dringt niet levendig en krachtig in mijnen geest en mijn hart. Ik ben blind, het verlicht mij niet helder en duidelijk om te weten, wat mijn waar geluk is, wat de rechte weg is die tot U leidt, wat ik in mijne tegenwoordige omstandigheden doen moet. Ik ben lam en verdord; ook voor het goede, wat ik erken, ben ik onverschillig en ik voel geen lust en kracht daartoe. Ik ben koortsig en ziek, booze lusten branden en verteeren mijne ziel; en wie weet of ik den geestelijken dood niet reeds nabij ben of reeds gestorven ben. Nog ander kwaad, dat Gij Alwetende wel kent, drukt mij, en mij zelven kan ik niet helpen. Wel weet ik, dat Gij kunt helpen, in alles kunt helpen, in het tijdelijke zoowel als in elke zieleangst, Gij behoeft slechts te willen. Doch is het niet vermetel van mij, hulp en weldaden te begeeren van U, terwijl ik zoo lang tegen U, mijn Weldoener, gezondigd heb? Ik wil nieuwe weldaden, en ik had misschien reeds lang verdiend voor altijd

van uw aanschijn verstooten te worden. Mijn God, ik kan hierop niets zeggen, ik kan slechts met den Priester bidden: Heer, ontferm U, Christus, ontferm U, heilige Geest, ontferm U, heilige Maria, bid voor mij; Patroon dezer kerk, bid voor mij: heilige Engelen en zalige Geesten, bidt voor mij.

GEBED DER KERK.

Almachtige eeuwige God, bestuur ons doen en laten naar uw welgevallen, opdat wij in den naam van uwen geliefden Zoon verdienen rijk te worden in goede werken.

Wij bidden U, Heer, voorkom onze daden door uwe ingeving en begeleid ze met uwen bijstand, opdat al onze gebeden en werken altijd van U uitgaan en door U voleind worden.

God, die voor hen, die U beminnen, onzichtbare goederen bereidt; stort in onze harten het gevoel uwer liefde, opdat wij uwe beloften, die alle verlangen te

boven gaan, verkrijgen, door U in alles en boven alles te beminnen. Door Jesus Christus, uwen Zoon, onzen Heer, die met U leeft en regeert in de eenheid des H. Geestes, God in alle eeuwigheid. Amen.

EPISTEL.

(Isaïas 38.)

Te dien tijde werd Ezechias doodelijk ziek. En de profeet Isaïas kwam tot hem en zeide: Zoo spreekt de Heer: Stel orde op uw huis, want gij zult sterven en niet meer van uw bed opstaan. Hierop keerde Ezechias zijn gelaat naar den muur en bad tot den Heer, zeggende: Ach, Heer, ik bid U, gedenk toch, hoe ik voor U gewandeld heb in waarheid en met een rechtvaardig hart, en gedaan heb wat U behaaglijk was; en Ezechias weende bitter. En het woord des Heeren klonk tot Isaïas en zeide: Ga tot Ezechias en zeg: zoo spreekt de Heer, de God van uwen vader David: Ik heb uw gebed gehoord en uwe tranen gezien, zie,

Ik wil uw leven nog met vijftien jaren verlengen; en uit de hand des konings van Assyrië wil Ik u redden en deze stad, en zal haar beschermen.

Uittreksels uit de brieven der Apostelen.

DE H. PAULUS: De Geest richt onze zwakheid op; want wij weten niet, wat en hoe wij bidden moeten; doch de Geest zelf bidt voor ons in onuitsprekelijke verzuchtingen.

DE H. PETRUS: Werpt al uwe zorgen op den Heer, want Hij zorgt voor u.

DE H. JACOBUS: Ontbreekt het iemand onder u aan wijsheid, zoo vrage hij ze aan God, die alles gaarne geeft en geene bede versmaadt, en zij zal hem gegeven worden.

DE H. JOANNES: En dit is ons vertrouwen, dat wij in Hem hebben, dat, als wij naar zijnen wil om iets bidden, Hij ons verhoort.

DE ENGEL: Het woord Gods is een evangelie, eene blijde boodschap. Ver-

heug u , Christen ziel, dat het ook tot u gekomen is; het brengt u blijde en troostende tijdingen van uwen hemelschen Vader, als gij in eenige moeielijkheid verkeert of in uw hart bekommerd zijt.

EVANGELIE.

(Luc. 11, 5.)

Jesus sprak tot hen: Wie uwer heeft een vriend, en gaat te middernacht tot hem en zegt: Vriend, leen mij drie brooden; want mijn vriend is van de reis gekomen en heeft zijn intrek bij mij genomen, en ik heb niets om hem voor te zetten. Doch deze antwoordde en zeide: doe mij geen overlast aan; de deur is reeds gesloten en mijne kinderen en ik zijn te bed; ik kan niet opstaan om u te geven. Als deze echter met kloppen voortgaat, zoo zeg ik u: als hij ook niet opstaat en geeft, omdat het zijn vriend is, zal hij, door diens aanhouden naar buiten komen en hem geven, wat hij noo-

dig heeft. En ik zeg u: Bidt en u zal gegeven worden, zoekt en gij zult vinden, klopt en u zal worden opengedaan. Want ieder die bidt, ontvangt; en die zoekt, vindt; en die klopt, wordt opengedaan. Waar is onder u een vader, wien zijn zoon om brood bidt, die hem een steen zou geven; of om een visch, en zou hem een slang in plaats van een visch geven; of als hij bad om een ei en hij zou hem een schorpioen geven? Als nu gij, die toch boos zijt, uwen kinderen toch goede gaven weet te geven, hoe veel te meer zal de hemelsche Vader den goeden Geest geven aan hen, die er om bidden.

OFFERANDE.

DE ENGEL: Het rijk Gods is een rijk van liefde, van liefde van God tot de menschen en van de menschen tot God. Doch de liefde schenkt aan den beminde goede gaven uit een goed hart. Zooals gij wilt, dat God u geve, moet gij ook

Hem geven. Geef Hem uit liefde datgene, waarover gij vrij kunt beschikken, geef hem uw hart, dat wil zeggen: ruk uw hart los van de aarde en hare begeerlijkheid en keer het tot God; zoek in God uwe grootste vreugde, uwe eer, uw geluk. Dien geene hartstocht, noch de zinnelijkheid, noch de hebzucht, noch den hoogmoed. Treed in de edele dienstbaarheid van God, neem zijn juk op en tracht boven alles hem te behagen.

DE MENSCH: Mijn Heer en Vader, er is zooveel, waaraan ik behoefte heb, en slechts gij alleen kunt mij alles geven en doen. Tot U neem ik mijne toevlucht, op U stel ik mijne hoop, tot U richt ik mijne smeeking. Sta mij bij in mijn verzoek, dat ik aan de voeten van uwe barmhertigheid nederleg. Het zou evenwel vermetel, schaamteloos van mij zijn te begeeren, dat Gij mijnen wensch, mijne bedezult vervullen, als ik zelf niet doe, wat Gij wilt, wat Gij, mijn Heer en God gebiedt. Ik neem derhalve het besluit:

Wat ik U kan geven, wat ik doen kan, dat U behagelijk is, dat wil ik geven en doen. Neem dit voornemen en deze belofte aan met het offer, dat de priester op het altaar opdraagt. Wel is mijn voornemen en mijne belofte zwak en onstandvastig en een onwaardig offer voor uwe goddelijke Majesteit; doch Gij hebt de twee penningen der weduwe niet versmaad, die zij in de offerkist gelegd heeft. Zie, Heer, ook ik ben arm naar de ziel en heb niets schoons en groots om U op te dragen, zooals uwe Heiligen dit hebben gedaan: daarom versmaad het arme offer van mijn zwak hart niet. Stort het waterdropje van mijn gebed in de eindelooze zee der verdiensten van Christus, opdat het daardoor schoon en edel worde voor uw heilig aanschijn. Help mij mijn eigene ziel onder bedwang houden, opdat zij standvastig en getrouw op den weg uwer geboden blijve — zegen mij met kracht en volharding.

PREFATIE TOT DE CONSECRATIE.

DE ENGEL. God is onuitsprekelijk heilig. Wil uw gebed hem behagen, zoo moet het ook heilig zijn. Bedenk wat gij wenscht en regel uwe begeerten, opdat gij niets vraagt, wat tegen Gods wil is, niets uit hebzucht, ijdelheid of laag zingenot. Bid vóór alles om eeuwige, onvergankelijke goederen, en dan kunt gij in oetmoed den Heer van hemel en aarde ook om bijstand in uwe tijdelijke zaken bidden. Gedraag u echter ook hierin bij uw gebed als christen, dat gij uit eigenbaat niet alleen op u zelven denkt — de Kerk, de menscheid zijn meer dan gij — bid derhalve eerst voor allen, en dan kunt gij ook uwe persoonlijke belangen aan de overvloedige goedheid en menschlievendheid Gods aanbevelen.

DE MENSCH: Almachtige eeuwige God, Heer, hemelsche Vader, aanschouw met de oogen uwer eindelooze barmhartigheid onzen jammer, ellende en nood. Ontferm

U over alle christen geloovigen, voor wie uw eeniggeboren Zoon, onze beminde Heer en Heiland Jesus Christus, zich vrijwillig in de handen der zondaren geleverd heeft, en zijn dierbaar bloed aan den boom des heiligen kruises heeft vergoten. Wend, o goedertierenste Vader, door dezen onzen Heer Jesus alle welverdiende straffen af, tegenwoordige en toekomstige gevaren, schadelijke beroerten, oorlog, duurte, ziekten, en alle droevige en rampzalige tijden. Verlicht de geestelijke en wereldlijke overheden en sterk hen in alle goed, opdat zij alles bevorderen, wat tot uwe eer, tot onze zaligheid en tot den algemeenen vrede en welvaart van geheel het christendom kan strekken.

Verleen ons, o God van vrede! oprechte vereeniging in geloof, bevrijd van allen twist en scheuring. Bekeer onze harten tot ware boetvaardigheid en verbetering des levens. Ontsteek in ons het vuur uwer liefde; geef ons honger en ijver tot

alle gerechtigheid, opdat wij, als gehoorzame kinderen, U in leven en sterven mogen behagen. Naar uwen wil, o God, bidden wij ook voor onze vrienden en vijanden, voor gezonden en zieken, voor alle bedroefde en ongelukkige christenen, voor levenden en afgestorvenen. Tevens bevelen wij U, Heer, al ons doen en laten, onzen handel en wandel, ons leven en sterven. Laat ons hier uwe genade genieten, en hierna met alle uitverkorenen verkrijgen, dat wij U, in eeuwige rust, vreugde en zaligheid mogen loven en eeren. Verleen ons dit, Heer, hemelsche Vader! door Jesus Christus, uwen beminden Zoon, onzen Heer en Zaligmaker, die met U en den heiligen Geest als één God leeft en regeert in eeuwigheid. Amen.

CONSECRATIE.

DE MENSCH: Jesus, gij Zoon van David, ontferm U mijner. Gij kunt helpen, als Gij slechts wilt; want U is alle macht ge-

U over alle christen geloovigen, voor wie uw eeniggeboren Zoon, onze beminde Heer en Heiland Jesus Christus, zich vrijwillig in de handen der zondaren geleverd heeft, en zijn dierbaar bloed aan den boom des heiligen kruises heeft vergoten. Wend, o goedertierenste Vader, door dezen onzen Heer Jesus alle welverdiende straffen af, tegenwoordige en toekomstige gevaren, schadelijke beroerten, oorlog, duurte, ziekten, en alle droevige en rampzalige tijden. Verlicht de geestelijke en wereldlijke overheden en sterk hen in alle goed, opdat zij alles bevorderen, wat tot uwe eer, tot onze zaligheid en tot den algemeenen vrede en welvaart van geheel het christendom kan strekken.

Verleen ons, o God van vrede! oprechte vereeniging in geloof, bevrijd van allen twist en scheuring. Bekeer onze harten tot ware boetvaardigheid en verbetering des levens. Ontsteek in ons het vuur uwer liefde; geef ons honger en ijver tot

alle gerechtigheid, opdat wij, als gehoorzame kinderen, U in leven en sterven mogen behagen. Naar uwen wil, o God, bidden wij ook voor onze vrienden en vijanden, voor gezonden en zieken, voor alle bedroefde en ongelukkige christenen, voor levenden en afgestorvenen. Tevens bevelen wij U, Heer, al ons doen en laten, onzen handel en wandel, ons leven en sterven. Laat ons hier uwe genade genieten, en hierna met alle uitverkorenen verkrijgen, dat wij U, in eeuwige rust, vreugde en zaligheid mogen loven en eeren. Verleen ons dit, Heer, hemelsche Vader! door Jesus Christus, uwen beminden Zoon, onzen Heer en Zalig-maker, die met U en den heiligen Geest als één God leeft en regeert in eeuwigheid. Amen.

CONSECRATIE.

DE MENSCH: Jesus, gij Zoon van David, ontferm U mijner. Gij kunt helpen, als Gij slechts wilt; want U is alle macht ge-

geven in den hemel en op de aarde. En voorzeker wilt Gij ook helpen, dit bevestigt mij dit lichaam, dat Gij voor ons hebt overgeleverd, en het heilig bloed in den kelk, dat Gij in smarten hebt vergoten uit oneindige liefde tot ons. Sla een genadigen blik op mij, op mijne belangen en mijnen nood; spreek over mij een uwer almachtige goedertierene genadewoorden, opdat ik U en den hemelschen Vader moge prijzen voor zooveel barmhartigheid en genade.

NA DE CONSECRATIE.

DE ENGEL: De Zoon Gods heeft gezegd: wat gij den Vader in mijnen naam zult vragen, dat zal Hij u geven. Vertrouw vast op dit woord, en bid nu in zijnen naam, terwijl Hij hier tegenwoordig is. Doch weet gij het ook, wat het beteekent, in den naam van Jesus te bidden? Ik wil het u uitleggen.

Zie, gij zelf zijt zondig en vol vlekken; uwe onreine ziel heeft geen aanspraak

om hulp en genaden te begeeren van den God, van wien gij verdiend hebt verworpen te worden. Doch toch moogt gij het nog wagen te bidden, want Jesus staat voor u in; Hij is uw Middelaar, uw Voorspreker bij den Vader. In Hem, om Hem en door Hem is de Vader met u verzoend en u genadig, als gij u bij uwen Zaligmaker aansluit.

DE MENSCH: Eeuwige heilige God! ik erken, dat ik niet waardig ben, ook maar uwen naam uit te spreken. Doch aanschouw uwen eenigen beminden Zoon, in wien Gij uw innigst welbehagen hebt, dien wij U heden op het altaar opdragen, die zich zelf voor ons ten offer brengt. Aanschouw Hem, Hij behoort tot ons geslacht, is mensch gelijk wij, en is onze aanvoerder, die zich verheugt als iemand van ons genade en barmhartigheid ontvangt, alsof Hij zelf die ontvangen had. Uit liefde tot Hem, om Hem vreugde te geven, ontferm U mijner, ontferm U onzer, wees ons genadig.

U over alle christen geloovigen, voor wie uw eeniggeboren Zoon, onze beminde Heer en Heiland Jesus Christus, zich vrijwillig in de handen der zondaren geleverd heeft, en zijn dierbaar bloed aan den boom des heiligen kruises heeft vergoten. Wend, o goedertierenste Vader, door dezen onzen Heer Jesus alle welverdiende straffen af, tegenwoordige en toekomstige gevaren, schadelijke beroerten, oorlog, duurte, ziekten, en alle droevige en rampzalige tijden. Verlicht de geestelijke en wereldlijke overheden en sterk hen in alle goed, opdat zij alles bevorderen, wat tot uwe eer, tot onze zaligheid en tot den algemeenen vrede en welvaart van geheel het christendom kan strekken.

Verleen ons, o God van vrede! oprechte vereeniging in geloof, bevrijd van allen twist en scheuring. Bekeer onze harten tot ware boetvaardigheid en verbetering des levens. Ontsteek in ons het vuur uwer liefde; geef ons honger en ijver tot

alle gerechtigheid, opdat wij, als gehoorzame kinderen, U in leven en sterven mogen behagen. Naar uwen wil, o God, bidden wij ook voor onze vrienden en vijanden, voor gezonden en zieken, voor alle bedroefde en ongelukkige christenen, voor levenden en afgestorvenen. Tevens bevelen wij U, Heer, al ons doen en laten, onzen handel en wandel, ons leven en sterven. Laat ons hier uwe genade genieten, en hierna met alle uitverkorenen verkrijgen, dat wij U, in eeuwige rust, vreugde en zaligheid mogen loven en eeren. Verleen ons dit, Heer, hemelsche Vader! door Jesus Christus, uwen beminden Zoon, onzen Heer en Zaligmaker, die met U en den heiligen Geest als één God leeft en regeert in eeuwigheid. Amen.

CONSECRATIE.

DE MENSCH: Jesus, gij Zoon van David, ontferm U mijner. Gij kunt helpen, als Gij slechts wilt; want U is alle macht ge-

geven in den hemel en op de aarde. En voorzeker wilt Gij ook helpen, dit bevestigt mij dit lichaam, dat Gij voor ons hebt overgeleverd, en het heilig bloed in den kelk, dat Gij in smarten hebt vergoten uit oneindige liefde tot ons. Sla een genadigen blik op mij, op mijne belangen en mijnen nood; spreek over mij een uwer almachtige goedertierene genadewoorden, opdat ik U en den hemelschen Vader moge prijzen voor zooveel barmhartigheid en genade.

NA DE CONSECRATIE.

DE ENGEL: De Zoon Gods heeft gezegd: wat gij den Vader in mijnen naam zult vragen, dat zal Hij u geven. Vertrouw vast op dit woord, en bid nu in zijnen naam, terwijl Hij hier tegenwoordig is. Doch weet gij het ook, wat het beteekent, in den naam van Jesus te bidden? Ik wil het u uitleggen.

Zie, gij zelf zijt zondig en vol vlekken; uwe onreine ziel heeft geen aanspraak

om hulp en genaden te begeeren van den God, van wien gij verdiend hebt verworpen te worden. Doch toch moogt gij het nog wagen te bidden, want Jesus staat voor u in; Hij is uw Middelaar, uw Voorspreker bij den Vader. In Hem, om Hem en door Hem is de Vader met u verzoend en u genadig, als gij u bij uwen Zaligmaker aansluit.

DE MENSCH: Eeuwige heilige God! ik erken, dat ik niet waardig ben, ook maar uwen naam uit te spreken. Doch aanschouw uwen eenigen beminden Zoon, in wien Gij uw innigst welbehagen hebt, dien wij U heden op het altaar opdragen, die zich zelf voor ons ten offer brengt. Aanschouw Hem, Hij behoort tot ons geslacht, is mensch gelijk wij, en is onze aanvoerder, die zich verheugt als iemand van ons genade en barmhartigheid ontvangt, alsof Hij zelf die ontvangen had. Uit liefde tot Hem, om Hem vreugde te geven, ontferm U mijner, ontferm U onzer, wees ons genadig.

DE ENGEL: In den naam van Jesus bidden beteekent verder, even onderworpen als Hij, alles aan de liefdevolle wijsheid van God overlaten in de overtuiging, dat de Vader in den hemel weet en wil wat voor u het beste is. Begeer derhalve met aandrang en vol vertrouwen hulp in uwe moeielijkheid; doch wees onderworpen en gelaten, als het God anders behaagt, dan gij bidt. De Zoon Gods bad in de diepste doodsangst: Vader, als het mogelijk is, laat dezen lijdenskelk van Mij weggaan; doch voegde er telkens bij: Niet mijn wil geschiede maar de uwe. God liet den kelk niet voorbijgaan, maar zond zijnen Zoon een Engel, die Hem versterkte. Zoo zal God ook met u handelen, als het u niet heilzaam is, uw gebed te verhooren.

DE MENSCH: Hemelsche Vader, ondoorgrondelijke God. Ik sta voor U zonder verstand en zwak van geest, gelijk een pasgeboren kind. Ik ken de toekomst niet, en weet niet, wat goed en heilzaam

voor mij is. Wel drukt mij dikwijls zorg en kommer, en wenscht mijn hart vurig naar zoovele dingen, die ik mij zelven niet geven kan. Ik bid U, goede Vader, uit geheel mijn hart, neem weg, wat mij drukt en schenk mij, wat mij tevreden kan maken (noem het). Zeker zal ik daarvoor jegens U steeds dankbaar en trouw zijn. Gij meent het van harte goed met mij, doch ook Gij alleen begrijpt, wat voor mij het beste is. Mijn Heer en God, op U stel ik al mijn vertrouwen; strekt het meer tot uwe eer en het welzijn van mij en mijne medemenschen, dat hetgeen ik wensch, niet geschiede, zoo geschiede uw heilige wil. Slechts dit vraag en verhoop ik, dat Gij mij ook door een Engel wilt sterken, opdat mijn kommer verlicht en mijn wensch verzwakt of geheel uitgedoofd worde, en ik mij tevreden onderwerp aan uwe beschikking. Verleen mij dit, om den wille van Jesus Christus. Amen.

DE ENGEL: En verder beteekent het

in den naam van Jesus te bidden, om vooral datgene te verzoeken, waarom Hij gebeden heeft, en aan zijne leerlingen geleerd heeft, wat zij zouden vragen: Bid dan in geest en waarheid het gebed des Heeren.

DE MENSCH: Onze Vader, die in de hemelen zijt. Laat mij nooit vergeten, dat Gij de Vader zijt van alle menschen, en dat, zooals ik den geringsten mensch behandel, goed of liefdeloos, ik uw kind heb behandeld en dat Gij het mij streng zult aanrekenen. Geheiligd zij uw naam. Geef mij een zoo groote liefde tot U, dat ik geen hooger, geen vuriger wensch heb, dan dat Gij, mijn God, gekend, geëerd en bemind wordt over de gansche wereld. Ons toekome uw rijk. Slechts dáár is uw rijk op aarde, waar de menschen alle waarheid en genade, welke uw Zoon ons gebracht heeft en zijne heilige Kerk aanbiedt, geloovig aannemen. Laat dan het ware Christendom zich steeds verder uitbreiden onder de menschen, die

nog in de schaduwen des doods, in den nacht des ongeloofs verkeeren, en laat het ons hart steeds dieper doordringen, opdat Christus in ons regeere. — Uw wil geschiede, gelijk in den hemel zoo ook op aarde. Laat ons één geest en één hart worden met U; geef, dat wij beminnen en doen, wat Gij bemint en wilt; dat wij haten en vermijden, wat Gij verafschuwt, en dat wij met eerbied en onderwerping aannemen wat Gij over ons beschikt. — Geef ons heden ons dagelijksch brood. Gij weet wat wij noodig hebben, en geeft gaarne wat ons heilzaam is. Geef ons gezondheid, krachten, onderhoud en al wat voor ons lichaam en aardseh welzijn noodig is, doch geef ons ook voedsel voor de ziel, het woord Gods en het begrip daarvan, uwe inwendige inspraken, en de genaden, die aan uwe heilige Sacramenten verbonden zijn, als zij waardig ontvangen worden. — Vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren. Gij kunt

ons onze tallooze zonden niet vergeven, tenzij ook wij tevens van harte vergeven aan hen, die ons verongelijkt of beleedigd hebben. Geef ons beiden door uwen heiligen Geest, dat wij steeds van harte aan anderen vergeven, en dat onze zonden om Christus wille uitgewischt worden. — Leid ons niet in bekoring. Wij zijn zwak, dikwijls wordt onze vermeende deugd, door den eersten adem der bekoring verstrooid als kaf. Keer van ons iedere bekoring af, die sterker is dan wij, en als zij toch komen moet, houd ons dan vast met U vereenigd door uwen sterken arm. — Maar verlos ons van den kwade. O God, er is zoo veel kwaad in de wereld, ziekte, armoede, vervolging, en er is zooveel kwaad in ons; ook ik wordt geplaagd door zoo menige zondige neiging, gewoonte, hartstocht; verlos ons, o Zaligmaker en Verlosser, want daarvoor zijt Gij in de wereld gekomen. Spreek slechts één woord, en mijne arme ziel zal gezond worden.

NA DE COMMUNIE.

DE ENGEL: Houd u nu stil en ingetogen, o mensch, vertrouw op uwen God en Heiland, stel al uwe zorg op Hem. Zorg slechts daarvoor, dat gij rechtvaardig voor den Alwetende wandelt. Hij vergeet u niet, maar zorgt voor u, alsof gij de eenige mensch waart op aarde, het eenige wezen dat Hij geschapen heeft. En gaat het met u ook niet zooals gij wel zoudt wenschen, zoo laat toch uw vertrouwen niet wankelen, en vergeet niet: gelijk de hemel verheven is boven de aarde, zoo zijn Gods gedachten en wegen verheven boven de uwen.

DE MENSCH: Ja, mijn God, U heb ik mijn lot aanbevolen. Handel daarmede zooals gij wilt. Laat het gaan zoo als het wil, ik geloof, dat gij het goed met mij meent, en dat gij alles oneindig beter weet en bestuurt, dan ik zelfs met mijne gedachten kan bevatten. Gelijk een kind zich geheel verlaat op zijne ouders en niet

bezorgd is, of en waarmede het morgen zal gevoed worden: zoo verlaat ik mij geheel op U, mijn Vader; ik behoor U toe en met vreugde denk ik aan uw woord:

„Zou ook eene moeder haar kind vergeten, zoodat zij zich niet zou ontfermen over den zoon dien zij gebaard heeft, zie, dan nog zou Ik u niet vergeten, want in mijne handen heb Ik u geschreven.” Laat nu den zegen, dien uwe heilige Kerk ons door den priester mededeelt over ons komen en voordeelig zijn voor tijd en eeuwigheid. Amen.

SLOT.

PSALM 145: Loof mijne ziel, den Heer!

Loven zal ik den Heer, zoolang ik leef, en mijnen God lof zingen, zoolang ik besta.

Vertrouwt niet op Vorsten, op kinderen der menschen, bij wie geene hulp is.

Hun leven zal eindigen en zij zullen tot het stof terugkeeren: op dien dag zullen al hunne macht vergaan.

Zalig, wiens hulp de God van Jacob is; wiens hoop gevestigd is op den Heer, zijnen God!

Die hemel en aarde gemaakt heeft, de zee en alles wat daarin is; die getrouw blijft tot in eeuwigheid;

Die den onderdrukten recht verschafft en den hongerigen brood geeft; de Heer verlost de gevangenen.

De Heer verlicht de blinden; de Heer richt op die gebukt gaan; de Heer bemint de rechtvaardigen.

De Heer behoedt de vreemdelingen; weezen en weduwen ondersteunt Hij, en den weg der zondaren vernielt Hij.

Glorie zij den Vader, den Zoon en den H. Geest

Gelijk het was in het begin, nu en altijd en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

IV.

H. MIS VAN DANKZEGGING.

(voornamelijk na bijzondere gunsten en weldaden van God.)

INTROITUS.

DE ENGEL: Geheel uw leven is een aangeschakeld ontvangen van weldaden. God wordt dag en nacht niet moede, u naar lichaam en ziel goed te doen en heeft u verstand gegeven, opdat gij zoudt erkennen, hoe goed Hij is jegens u, om Hem daarvoor dankbaar te zijn, Hem te beminnen en uw best te doen om Hem te behagen. Breng Hem derhalve in deze heilige Mis en bij vele andere gelegenheden uwen dank. Wees vooral gedachtig hoe onwaardig gij tot nog toe tot alle weldaden geweest zijt.

DE MENSCH: Almachtige God en Vader! groot en talloos zijn de weldaden, waarmede Gij mij gezegend hebt, veel grooter en talrijker dan ik weet en bevatten kan. Doch hoe was ik jegens U? Een boos veld, dat het goede zaad, regen en zonneschijn ter rechter tijd ontving, en daarvoor slechts onkruid en giftige planten voortbracht. Want uwe weldaden heb ik gebruikt om te zondigen en U te beleedigen. Hoe dikwijls gebruikte ik gezondheid en de frissche kracht des lichaams tot lichtzinnigheid, tot voldoening van kwade begeerten, tot het bedrijven van vele zonden. Hoe menigvuldig diende mij de tong en de kostbare gaaf der spraak tot het voeren van zondige, liefdelooze gesprekken. Hoe gaarne verwijlden mijne geestkrachten in booze gedachten, begeerten en voornemens. Mijne zintuigen, gezicht en gehoor, hoe begeerig zuigden zij het booze binnen. En als het mij goed ging en het wel met mij was, dan juist was ik het meest geneigd, U mijn godde-

lijken Weldoener te vergeten, en mij met geheel mijn hart en geheel mijne ziel aan de wereld en hare begeerlijkheid over te geven.

GEBED.

Goedertierenste God, vergeef mij, dat ik zoo ondankbaar was voor uwe weldaden en ze met zonden heb vergolden. — Help mij, opdat ik anders worde. Laat elke weldaad, die Gij mij in het vervolg zult schenken, een dauwdrup, een zonnestraal op vruchtbare aarde zijn, opdat in mijne ziel de dankbaarheid, liefde, vertrouwen, vrijwillige gehoorzaamheid, en goede werken meer en meer mogen toenemen en vermeerderen. Hierom bid ik U door Jesus Christus. Amen.

EPISTEL.

(Brief aan de Colossers, 3. 15.)

„En de vrede van Christus, waartoe gij in één Lichaam geroepen zijt, leve in u, en weest dankbaar. Het woord van

Christus zij overvloedig in u, opdat gij in alle wijsheid elkander onderwijst, en sticht door psalmen en gezangen en geestelijke liederen, God lof zingende met dankbare harten. En al wat gij doen zult in woord of in werk, doet dat in den naam van den Heer Jesus Christus, en dankt God den Vader door Hem.

EVANGELIE.

DE ENGEL: Wel is licht, lucht en voeding veel waard en zonder dat kon het leven uws lichaams niet bestaan; en wel zijt gij God veel dank schuldig dat Hij van het oogenblik uwer geboorte tot nu toe niet moede geworden is, u dagelijks voedsel te geven, en ieder oogenblik den adem en het leven in u te onderhouden. Doch meer waarde nog heeft het, dat Hij ook uwe ziel niet vergeten heeft, en haar licht, lucht en voeding schenkt in het woord Gods. Het heeft veel moeite en opoffering gekost, eer het ook tot u was doorgedrongen. De Zoon Gods moest

mensch worden, onder veel tegenspraak en laster leeren, naar zijne leer sterven en verrijzen; de Geest Gods moest over de Apostelen komen — zij en hunne opvolgers moesten van daar in alle landen, onder zware vervolging het woord verkondigen en voor het meerendeel hun leven daarvoor opofferen. In zweet en bloed en smart van den Zoon Gods en van de edelste menschen is de waarheid der godsdienst gezaaid en geplant. Breng hiervoor uwen oprechten dank.

NA HET EVANGELIE TOT DE PREFATIE.

DE MENSCH: Mijn God en Heer: als Gij ook slechts een enkelen liefderijken blik gedurende mijn leven op mij geworpen hadt, moest ik dit als een onverdiende gunst en genade beschouwen. Doch ik leef als in eene zee van weldaden. Met ernst en verwondering bedenk ik, hoe Gij mij steeds geleid en onderhouden hebt. O God, hoe zal ik U hiervoor mijnen dank betuigen?

Doch een der grootste weldaden is het woord uwer heilige godsdienst, dat Gij mij door de katholieke Kerk liet mededeelen, en nog immer aanbiedt. Ik dank U hiervoor uit geheel mijn hart. Met eerbied en een onwrikbaar geloof neem ik uw woord aan, zooals de Kerk het mij leert; ik zal steeds elke gelegenheid aanwenden om het beter te leeren kennen, en breng er U den dank voor, dien Gij vóór alles begeert, dat is, ik zal mij alle moeite geven, om mijn leven naar uw woord en uwen wil in te richten. Even als de Priester nu in ons aller naam brood en wijn opdraagt en het door gebeden zegent en wijdt, zoo offer ik U tot dankbaarheid, alles wat ik heb en ben, tot een eeuwig dankoffer; alles wat ik heb en wat ik ben, zal in het vervolg slechts gebruikt worden om U te dienen, en naar uw welgevallen voor U te wandelen. Zegen, o Almachtige, dit voornemen, opdat ik het gedurende geheel mijn leven standvastig volbreng, door Jesus Christus, die met U als één

en dezelfde God leeft en regeert van eeuwigheid tot eeuwigheid. Amen.

PREFATIE EN SANCTUS.

DE ENGEL: God is heilig, en bij alles wat Hij U geeft en doet, heeft God het inzicht, ook u goed en heilig te maken. Verhef derhalve uw hart nu opwaarts boven al het aardse en bid en dank voor alles, wat God voor u in het bijzonder en voor alle menschen te zamen gedaan heeft en nog doet, om u tot het verhevene eeuwige doel te geleiden, tot heiligheid en gelukzaligheid in God.

DE MENSCH: Almachtige Vader, eeuwige God, het is rechtvaardig en goed, dat wij U overal en altijd dank zeggen. Gij hebt ons menschen uit niets geschapen, om ons deelachtig te maken aan alle gaven en genaden, die een scheepsel maar ontvangen kan. Gij hebt ons verstand gegeven, om U te kennen; Gij hebt ons een hart gegeven, dat in staat is, U, den onzichtbaren God, boven alles te beminnen; Gij hebt

ons eenen vrijen wil gegeven, om uwen wil te volbrengen en zoo aan God gelijk en heilig te worden. En toen wij allen door de zonde van U waren afgevallen, en een onmetelijk verderf en ellende te gemeet gingen, toen ontfermde zich uw vaderhart in oneindige liefde, en Gij zondt uw eeniggeboren Zoon in de wereld, om ons te verlichten, te genezen en te verlossen. Daarvoor brengen wij U allen nu een eeuwigen dank. Laat ons toch immer beter erkennen, hoe goed Gij zijt; en laat ons eenmaal onder de scharen uwer heilige Engelen gesteld worden om U in jubelenden dank toe te zingen: Heilig, heilig, heilig zijt Gij, Heer, God der legerscharen; hemel en aarde zijn vol van uwe heerlijkheid — Hosanna — gezegend zij Hij, die komt in den naam des Heeren — Hosanna in den hooge!

CONSECRATIE.

DE ENGEL: Dit is juist het hoogste en den meesten dank waardig, dat God zoo

zeer de wereld bemind heeft, dat Hij zijn eeniggeboren Zoon heeft gegeven, opdat een ieder, die in Hem gelooft, niet verloren ga, maar het eeuwige leven hebbe; en dat de Zoon zoozeer de menschen heeft bemind, dat Hij zijn lichaam en leven voor hen heeft overgeleverd. En wat niet minder wonderbaar is, dagelijks daalt deze liefde levend en persoonlijk op nieuw tot de menschheid neder.

Gelijk de zon elken dag opkomt en over alle deelen der aarde hare verkwikkende stralen schiet, zoo ook gaat elken dag de goddelijke liefde op, en stort zich met het opgaan der zon uit over tallooze altaren over de gansche aarde en verschijnt bij de consecratie in het allerheiligste Sacrament des altaars. Ook thans komt de Zoon op het altaar, onder de gedaanten van brood en wijn, en offert zijn overgeleverd lichaam en zijn vergoten bloed voor u menschen op, en betuigt u door zijne tegenwoordigheid zijne liefde en begeert uwen dank en uwe wederliefde.

DE MENSCH: Vader, Zoon en heilige Geest, drieëenig God, ik dank U, dat Gij ons menschen zoo genadig en barmhartig zijt geweest, dat Gij in uwe liefde, het dierbaarste hebt overgegeven, het ongehoordste hebt gedaan, om ons te helpen, om ons te redden. De liefde zelf is hier levend tegenwoordig, ik aanbid U onder de gedaante van brood en wijn. En daar Gij, mijn Verlosser, U voor ons welzijn geheel hebt overgeleverd en opgeofferd, met lichaam en ziel, met godheid en menschheid, zoo neem het tot dank aan, dat ik nu ook geheel mij zelven aan U overgeve, om uw leerling te zijn en al uwe geboden te onderhouden.

NA DE CONSECRATIE.

DE ENGEL: Als in het Oude Verbond de menschen vol dankbaarheid voor ontvane weldaden hun hart tot God wendden, dan wilden zij hun dank niet slechts door gebeden te kennen geven, zij wilden hem ook door giften toonen. Zoo deden reeds

Abel, Noë, Melchisedech en al die be-
roemde door God beminde mannen van
den ouden tijd. Evenwel konden deze
aardsche gaven voor den oneindigen Geest
op zich zelf geene waarde hebben, maar
slechts de gezindheid, waarin men offerde,
had voor God eenige waarde. Zie nu hier
op het christelijk altaar een oneindig kost-
baar offer, waarin God zijn eenigst wel-
behagen heeft, een heerlijk dankoffer,
Hem waardig, wien het gebracht wordt,
en alle weldaden waardig, waarvoor het
wordt opgedragen.

DE MENSCH: Almachtige, groote God !
Even als de mensch in het Oude Verbond,
niet wetende waarmede hij uwe goedheid
danken moest, van de beste uwer gaven
U de eerstelingen van zijn veld en zijne
kudden wedergaf: zoo ook offer ik U
nu tot dankbaarheid de oneindig hoogere,
de heerlijkste gave die Gij ons geschonken
hebt, uwen eigen Zoon Jesus Christus,
onzen Heer. Hij zelf zij de dank voor
elke gunst en genade, waarmede Gij mij

en alle menschen tot op dezen dag onophoudelijk hebt gezegend. Aanschouw dit hoogste offer en laat het als dank gelden, door ons armzalige menschen U gebracht, als het beste wat wij van U bezitten.

DE ENGEL: Evenals Jesus voor u het offer is, dat dagelijks opgedragen wordt om God te danken en te loven, zoo is Hij ook de eeuwige, levende, volmaakte, Hoo-gepriester. Hij bidt en smeekt voor u; en brengt zijnen dank voor u aan zijnen God en uwen God, aan zijnen Vader en uwen Vader; want Hij bemint u. Als een mensch u goed doet, neemt de Heiland het op, als of het Hem zelf gedaan werd; derhalve verheugt Hij zich ook en brengt Hij zijnen dank, als de hemelsche Vader u goed doet, evenals of het Hem zelf gedaan werd. Sluit u derhalve bij Jesus aan, dank met Hem, die uw Hoofd, Herder en Priester is.

DE MENSCH: Hemelsche Vader! aanschouw uwen Zoon, dien gij van eeuwigheid bemind hebt; in Hem, met Hem en

doer Hem, draag ik U mijnen dank op, opdat zij om der wille van Christus voor uwe verhevene Majesteit waardig en welgevallig worde. Vergeet om zijnentwil, dat mijn dank te gering en te zwak is, en word niet moede mij als vroeger te zegenen. Geheiligd zij uw naam! Laat alle weldaden, die Gij ons schenkt, daartoe dienen, dat wij immer meer erkennen, hoe liefderijk en goed Gij zijt, dat wij U immer meer liefde en vertrouwen toedragen, dat wij immer nauwgezetter en gewilliger uwen wil volbrengen, dat wij een goed hart verkrijgen, dat ook aan anderen weldaden bewijst, zooals Gij aan ons doet, en dat wij daardoor met uwen Zoon één geest en één hart, dat wij zijne broeders en uwe kinderen worden. Amen.

COMMUNIE.

DE ENGEL: Gelijk de Zoon des menschen zich voor u aan het kruis heeft overgegeven, zoo wil Hij ook nog tot ieder van u afzonderlijk komen in het H. Avond-

maal, om aan ieder van u te toonen, dat Hij ook hem zoozeer bemint, dat Hij zich voor hem en aan hem overgeeft. Bewonder deze onbegrensde vernedering en liefde van God, zoo dikwijls gij zelf communiceert, of den Priester in aller naam communiceeren ziet. Zeg onatgebroken dank voor deze hoogste en wonderbaarste gunst en goedheid.

DE MENSCH: Wat zal ik den Heer wedergeven, voor alles wat Hij mij gegeven heeft? Evenals Gij, mijn Zaligmaker, op aarde niet U zelven gezocht hebt, maar mij en mijn heil: zoo wil ik uit dankbaarheid daarvoor, voortaan ook niet meer mij zelven zoeken, maar U en uw welbehagen. En gelijk gij U aan mij in het H. Avondmaal geheel overgeeft, zoo geef ik mij ook geheel aan U over, uw wil zij ook de mijne, op U wil ik hopen, U wil ik zoeken, in U wil ik rusten en mij verheugen, U wil ik loven en beminnen, en U wil ik danken in alle eeuwigheid. Amen.

GEBED.

Daar Gij nu, o God en Vader, in uwen Zoon mij alles gegeven hebt, wat uwe wijsheid wist, wat uwe goedheid wilde en en uwe almacht vermocht, zoo vertrouw en beveel ik U geheel mijn lichaam en mijne ziel. Geef mij, wat Gij wilt, bestuur mijn lot, gelijk gij wilt; handel met mij, zooals het U behaagt en dit uwe eer vordert. Ik ben in uwe hand en verheug mij dit te zijn. Laat mij nooit van U en uwen Zoon en den heiligen Geest gescheiden worden. Amen.

SLOT.

(Te Deum laudamus.)

U, o God loven wij, U, o Heer belijden wij.

U, den eeuwigen Vader eert de gansche aarde.

U roepen alle Engelen, U de hemelen en alle machten;

U de Cherubijnen en Serafijnen met
onafgebroken stem toe:

Heilig, heilig, heilig de Heer God der
legerscharen;

Hemel en aarde zijn vol van de heer-
lijkheid uwer Majesteit.

U prijst het glorieijke koor der Apos-
telen,

U de lofwaardige schaar der Profeten,

U het schitterend heir der Martelaren.

U belijdt de heilige Kerk over den
ganschen aardbol,

Den Vader van oneindige majesteit;

Uwen eerwaardigen, waren en eenigen
Zoon;

Evenals den Trooster, den H. Geest.

Gij, Koning der heerlijkheid, Christus,

Gij zijt de eeuwige Zoon des Vaders.

Gij hebt om door uwe menschwording
den mensch te verlossen, den schoot eener
Maagd niet gevreesd.

Gij hebt den prikkel des doods over-
wonnen, en voor uwe geloovigen het rijk
der hemelen geopend.

Gij zit aan de rechterhand Gods in de heerlijkheid des Vaders.

Wij gelooven, dat Gij als rechter zult wederkomen.

Daarom bidden wij U, kom uwe dienaars te hulp, die Gij door uw dierbaar bloed hebt vrijgekocht.

Laat ons in de eeuwige glorie onder uwe Heiligen geteld worden.

Maak uw volk zalig, Heer, en zegen uw erfdeel,

En bestuur het, en verhef het tot in eeuwigheid.

Dagelijks zegenen wij U.

En prijzen uwen naam in eeuwigheid, en in de eeuwigheid der eeuwigheid.

Gewaardig U, o Heer, ons dezen dag vrij van alle zonden te bewaren.

Ontferm U onzer, Heer, ontferm U onzer.

Toon ons, Heer, uwe barmhartigheid, naar wij op U gehoopt hebben.

Op U, Heer, heb ik gehoopt, in eeuwigheid zal ik niet beschaamd worden.

V.

HEILIGE MIS VAN GEDACHTENISVIERING.

(Op Maria boodschap, Kerstmis, Witten Don-
derdag, Paschen, 's Heeren hemelvaart, Pink-
ster, H. Sacraments-dag, en tevens algemeene
godvruchttoefening voor elke H. Mis.)

INTROÏTUS.

DE ENGEL: Toen uw Zaligmaker het
H. Misoffer instelde, sprak Hij: Doet dit
tot mijne gedachtenis.

Lieve christen, doe het dan nu ook
tot zijne gedachtenis. Overdenk in uwen
geest alles, wat Hij voor u gedaan en
geleden heeft; en gij zult in deze over-
denking zelf de kracht verkrijgen om te
doen en te lijden, gelijk Hij. Bid den
H. Geest dat ook alles, wat gij hierover
overweegt, u tot in het hart moge treffen,

gelijk de prediking van Petrus op het Pinksterfeest de Joden heeft getroffen.

DE CHRISTEN: Zeer dikwijls heb ik van mijne jeugd af tot nu toe van het lijden en sterven van Jesus gehoord of gelezen. Doch mijn hart is dikwijls koud en gevoelloos gebleven, alsof mij dat alles volstrekt niet aanging. Ik had oogen en zag niet, had ooren en hoorde niet, had eene ziel en gevoelde niets. Ik bid u derhalve, mijn Heiland, spreek tot mij: Ephphetha, opent u, en tref mij met uwen H. Geest, opdat ik duidelijk en diep erkenne en gevoele, wat Gij voor ons geleden en welk een voorbeeld Gij ons gegeven hebt.

KYRIE ELEISON.

DE ENGEL: Gij menschen zijt een zwak geslacht, en draagt de kiem der zonde en des eeuwigen doods in uwe ziel. Doch God wil het geknakte riet niet breken en den glimmenden pit niet uitdooven. Uit oneindige barmhartigheid heeft Hij

zijn enigen, van eeuwigheid beminden Zoon op de wereld gezonden, om te zoeken en zalig te maken, wat verloren was.

DE MENSCH: Mijn God en Heer! ook ik ben een zondaar, en kan niet bestaan voor uw heilig aanschijn. Daarom klop ik op mijn zondig hart en zeg: God, wees mij armen zondaar genadig! Doch daar Gij barmhartiger zijt, dan wij kunnen hopen, en den dood des zondaars niet wilt, zoo roep ik met groot vertrouwen tot U, mijn God, hetgeen de priester thans voor ons bidt: Ontferm U onzer, Heer, ontferm U onzer, Wees geloofd en geprezen dat gij uwen Zoon tot onze hulp gezonden hebt. Zend Hem ook tot mij, en geef, dat Hij in waarheid mijn Verlosser worde, en in mij het goddelijk evenbeeld weder herstelle, dat door de zonde is verloren gegaan. Amen.

KERKGEBED.

God, wiens gerechtigheid bestaat in

zalig te maken en te beminnen, vermeerder in ons de gaven uwer onuitsprekelijke genade; en daar gij ons in den dood uws Zoons laat hopen, geef dat wij door zijne verrijzenis daartoe mogen geraken, waarheen wij ons streven richten.

Almachtige, eeuwige God, die tot een voorbeeld van nederigheid voor het menschelijk geslacht, onzen Zaligmaker het vleesch hebt doen aannemen, en den dood des kruises ondergaan, verleen genadig dat wij verdienen zijn geduld te hebben en deel te verkrijgen in zijne verrijzenis.

Aanschouw, bidden wij U, o Heer, deze uwe familie, waarvoor onze Heer Jesus Christus niet geweigerd heeft, in de handen der moordenaars geleverd te worden en den dood des kruises te ondergaan.

EPISTEL EN EVANGELIE.

DE ENGEL: In hoogmoed zijn de eerste menschen van God afgevallen; en met hoogmoed is ieder menschelijk hart bevlekt

en vergiftigd. Daarom is de Heiland in groote nederigheid gekomen en wil ook door nederigheid heelen en verlossen. Hij, die in eeuwige heerlijkheid met den Vader de wereld beheerschte, werd een hulpeloos weenend kind, geboren uit eene arme moeder in eenen stal. Dertig jaren lang was Hij gehoorzaam aan eene onbekende maagd en aan den timmerman Josef. Hij koos zich tot vrienden en leerlingen onbeduidende lieden, uit den lageren stand. Hij verbood aan de menschen om zijne roemrijke daden verder te vertellen, Hij zocht slechts de eer zijns Vaders. Ten laatste verrichtte Hij voor zijne Apostelen nog den slavendienst, door hun de voeten te wasschen. Hij liet zich binden, allen spot aandoen, in het aangezicht spuwen en slaan, naakt uitkleeden, en, even als of Hij de grootste misdadiger geweest was, ten aanschouwen van Joden en Heidenen, aan het kruis nagelen, schoon Hij de macht had om zich in vreeselijke majesteit te vertoonen als de Zoon Gods.

zalig te maken en te beminnen, vermeerder in ons de gaven uwer onuitsprekelijke genade; en daar gij ons in den dood uws Zoons laat hopen, geef dat wij door zijne verrijzenis daartoe mogen geraken, waarheen wij ons streven richten.

Almachtige, eeuwige God, die tot een voorbeeld van nederigheid voor het menschelijk geslacht, onzen Zaligmaker het vleesch hebt doen aannemen, en den dood des kruises ondergaan, verleen genadig dat wij verdienen zijn geduld te hebben en deel te verkrijgen in zijne verrijzenis.

Aanschouw, bidden wij U, o Heer, deze uwe familie, waarvoor onze Heer Jesus Christus niet geweigerd heeft, in de handen der moordenaars geleverd te worden en den dood des kruises te ondergaan.

EPISTEL EN EVANGELIE.

DE ENGEL: In hoogmoed zijn de eerste menschen van God afgefallen; en met hoogmoed is ieder menschelijk hart bevlekt

en vergiftigd. Daarom is de Heiland in groote nederigheid gekomen en wil ook door nederigheid heelen en verlossen. Hij, die in eeuwige heerlijkheid met den Vader de wereld beheerschte, werd een hulpeloos weenend kind, geboren uit eene arme moeder in eenen stal. Dertig jaren lang was Hij gehoorzaam aan eene onbekende maagd en aan den timmerman Josef. Hij koos zich tot vrienden en leerlingen onbeduidende lieden, uit den lageren stand. Hij verbood aan de menschen om zijne roemrijke daden verder te vertellen, Hij zocht slechts de eer zijns Vaders. Ten laatste verrichtte Hij voor zijne Apostelen nog den slavendienst, door hun de voeten te wasschen. Hij liet zich binden, allen spot aandoen, in het aangezicht spuwen en slaan, naakt uitkleeden, en, even als of Hij de grootste misdadiger geweest was, ten aanschouwen van Joden en Heidenen, aan het kruis nagelen, schoon Hij de macht had om zich in vreeselijke majesteit te vertoonen als de Zoon Gods.

En hetgeen Hij in zijn leven steeds gedaan heeft, dat leerde Hij ook dikmaals en uitdrukkelijk: „Als gij niet nederig wordt, als kinderen, zoo zult gij niet ingaan in het rijk Gods. Leert van mij, dat ik zachtmoedig en ootmoedig van harte ben.” Lieve mensch, aanschouw uwen Zaligmaker en luister naar Hem, laat u verlossen van den hoogmoed, en wees ook zachtmoedig en nederig van harte.

OFFERANDE.

DE MENSCH: Ik moet bekennen, dat ik dikwijls ijdel en hoogmoedig mij zelven behaag, dat ik dikwijls wensch bij anderen in aanzien te staan en door hen geprezen te worden, en toch ben ik zulk een armzalige zondaar, en mijne ziel is bezoedeld door booze begeerten en tallooze fouten. Ach, alwetende God, hoe moest ik mij schamen voor U en uwe heilige Engelen, als ik bedenken, hoe Jesus, uw heilige Zoon, zoo nederig, zoo oneindig nederig op aarde heeft gewandeld, als of Hij de geringste

mensch was. O vernietig in mij met wortel en tak allen hoogmoed. Laat mij erkennen, hoe ellendig, hoe nietig, hoe afschuwelijk ik ben. Ook offer ik U nu op alle zelf-behagen; konde ik het hier op uw altaar voor eeuwig verbranden! Slechts uwe eer zal ik voortaan zoeken, nooit meer de mijne. Uw naam zij geheiligd, niet de mijne. Evenals reeds in het Oude Verbond het vuur van den hemel is gedaald op het offer, dat uwe ware aanbidders U opdroegen, en het offer verteerd heeft; o laat nu ook, o eeuwige, almachtige Heer, den geest van Jesus Christus, den geest zijner diepe nederigheid als een offervuur in mijn hart dalen, opdat hij in mij den laatsten wortel van alle ijdelheid, van alle hoovaardigheid, van alle zelfverheffing verteere. Handel zoo met mij, o goede en rijke God.

PREFATIE.

En waarop zou ik mij iets inbeelden?
Heb ik dan niet alles, wat maar eenig-

zins goed in mij is, van U ontvangen? Almachtige Vader, niet in hoogmoedige ondankbaarheid wil ik voortaan uwe gaven ontvangen en gebruiken, alsof zij mij toekwamen, maar ik wil steeds nederig erkennen en belijden, dat elke goede gaaf, ieder volmaakt geschenk van U komt, en dat U, den Vader en den Zoon en den heiligen Geest, alleen en boven alles alle lof en verheerlijking toekomt, gelijk in het begin, zoo nu en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

SANCTUS.

DE ENGEL: Als gij menschen God kende, met welke vrees en angst zoudt gij steeds bedacht zijn, om in het kleine zoowel als in het groote nauwkeurig zijnen wil te volbrengen. Zie, Hij, die alleen den Vader van eeuwigheid af kent, die in verhevenheid alle Engelen en Heerschappijen oneindig overtreft, Hij onderwierp zich gehoorzaam aan den wil des Vaders. Hij verlaat den hemel, Hij bidt, vast,

waakt, wandelt om, geneest, leert; Hij verdraagt daarbij geduldig laster en vervolging, en dit is zijne spijs, dat Hij den wil zijns Vaders volbrengt. En ten laatste onderwerpt Hij zich aan den schandelijken dood des kruises; onderwerpt zich, ofschoon Hij geheel onschuldig is en Hij toch de macht heeft, om het lijden te ontgaan, en onderwerpt zich zelfs nog in het oogenblik, dat zijne menschelijke natuur, in onverdragelijken schrik daarvoor, een bloedig zweet vergiet. Ja, mensch, sla uwe oogen op het altaar, daar komt bij u tegenwoordig dat lichaam, uit gehoorzaamheid overgeleverd, en zijn bloed, uit gehoorzaamheid vergoten!

BIJ EN NA DE CONSECRATIE.

DE MENSCH: Jesus Christus, Gij gehoorzame Zoon des hemelschen Vaders! hoe schaam ik mij voor U. Gij geeft uw lichaam en bloed aan het kruis, en sterft uit vrijwillige gehoorzaamheid een smart-

vollen dood. En ik, zulk een gering schepsel, heb reeds zoo dikwijls, de zoo lichte geboden, die God mij tot mijne eigene zaligheid gegeven heeft, niet willen onderhouden. O Gij, die aan het kruis verheven zijt, trek mij en alle menschen tot U; trek ons tot U, opdat wij aan U en in U en door U leeren ook zoo trouw gehoorzaam te zijn, dat wij even als Gij, ook bereid zijn lichaam en leven voor den wil Gods over te geven. Hemelsche Vader, wij offeren U hier de gehoorzaamheid uws Zoons, schenk ons hierom vergiffenis voor onze vroegere ongehoorzaamheid, en verleen ons de gaaf van eenen goeden wil en trouwe gehoorzaamheid.

DE ENGEL: Als in een schoonen driedubbelen krans, zijn in Jesus' leven stille nederigheid, vaste trouw jegens God en zoete liefde voor de menschen in elkander gevlochten. Ja, mensch, bedenk het wel, alles wat Hij uit gehoorzaamheid gedaan en geleden heeft, dat heeft Hij ook uit liefde tot u gedaan en geleden. Bedenk,

hoe Hij voor zich geen brood schiep in
zijnen honger, maar voor anderen wijn
en brood en visch door een wonder te
voorschijn bracht. Bedenk, hoe Hij overal
genas en weldaden verspreidde, en zelfs
nog de ellendigen naliep en hen vroeg:
Wat wilt gij, dat Ik u doen zal? Bedenk,
welk een innig medelijden Hij had en hoe
Hij uit medelijden weende, als een mensch
in het ongeluk verkeerde of als hem ongeluk
te wachten stond. Bedenk, hoe Hij bij alle
tegenspraak, spot en vervolging zich toch
niet liet afschrikken, om de menschen te
beminnen, te onderwijzen en hun een
Zaligmaker te worden. Bedenk, hoe Hij
het besluit nam den smadelijksten, smart-
volsten dood te ondergaan, opdat uwe
zonden in u niet zouden gestraft worden.
Bedenk, hoe Hij na de geeseling vol bloed
en gruwzaam ontvleescht daar nederzit,
en Hem een kroon van doornen op zijn
goddelijk hoofd wordt gedrukt en hoe Hij
in zijn goddelijk aanschijn werd geslagen
en gespuwd; en hoe Hij ten laatste aan

het kruis hangt in ontzaglijke ellende en nood. — Terwijl nu grimmige smarten, het gevoel van het vreeselijk onrecht, dat men Hem aandoet, het hoongelach zijner vijanden, dien Hij nooit eenig leed heeft gedaan, op hem aanvallen, beschouw dan dien Godmensch; toch verliest Hij niets van zijne liefde. Hij troost daar nog een armen zondaar, zorgt voor zijne Moeder, verontschuldigt en bidt voor zijne vijanden. O bedenk dit wel, o mensch; de Engel zelf zou zijn aangezicht bedekken en wenen, als hij kon, om deze smart en om deze liefde. Gij ligt nu geknield voor dit opgeofferde lichaam en voor dit vergoten bloed; op het altaar wordt het op nieuw voor u opgedragen. Wat wilt gij nu doen?

DE MENSCH: Wat wilt gij thans doen. mijne ziel, zoo vraag ook ik. Neem, o Heer, den sluier weg van het oog van mijnen geest, opdat ik recht moge zien en begripen, wat het zeggen wil en wat het is: Hij heeft voor ons geleden. Laat mij aanschouwen, hoe onmetelijk

groot uwe liefde is. En nu zal ik zeggen, wat ik thans verlang te doen: nooit meer wil ik deze liefde vergeten; dagelijks wil ik er aan denken en mij er in verdiepen, ik wil warm en vurig worden in uwe liefde; ik wil U beminnen en toonen dat ik U bemin geheel mijn leven lang. Ik wil het toonen door uwe geboden te onderhouden, en door ook alle menschen te beminnen, gelijk Gij ons bemind hebt. — Mijn Zaligmaker, zie dat wenschte ik thans te doen; doch ik ben zwak en heb mijn eigen hart niet in mijne macht. Wees genadig en zend een vonk van liefde uit uw rijk, brandend, goddelijk hart in mijne ziel. Leer en help mij beminnen, verlos ons van de zonde van zelfzucht en hardvochtigheid, o Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt.

COMMUNIE.

DE ENGEL: Opdat gij menschen al deze nederigheid, onderworpenheid, liefde en overgegevenheid nooit meer zoudt ver-

geten, en opdat gij ze lichamelijk zoudt ontvangen en zij in u overgaan en levendig zouden worden; ziet daarom heeft uw Zaligmaker dit wondervolle Avondmaal ingesteld. Aanschouw in dit heilig lichaam en bloed, dat de Priester thans nuttigt en dat ook gij reeds ontvangen hebt en nog menigmaal ontvangen zult, aanschouw daarin de nederigheid van onzen Heer Jesus Christus, die u menschen, ofschoon gij slechts geringe bedelaars en arme zondaren zijt, niet veracht, maar u zelf opzoekt. Aanschouw daarin de gehoorzaamheid van den Zoon; het is het lichaam en bloed dat hij in smarten aan het kruis heeft opgedragen, omdat de Vader het zoo heeft gewild. Aanschouw daarin de ondoorgrendelijke genade en menschlievendheid van uwen Verlosser; Hij laat zich zelven slachtofferen uit liefde tot u en geeft u nu dit opgeofferd lichaam tot spijs voor uwe ziel en roept uit: „Komt allen tot Mij, Ik zal u verkwikken,” en wanneer gij komt en eet,

dan zal ieder van u op zijne borst rusten, evenals zijn geliefde leerling Joannes. Beschouw en overweeg dit.

DE MENSCH: Geloofd en geprezen zij het allerheiligste Sacrament des altaars, van nu af tot in eeuwigheid. Amen. Wees duizend- en duizendmaal gegroet, Jesus Christus, mijn Heer en mijn God, die met al uwe genade en liefde onder de gedaante van brood en wijn tot ons komt en bij ons tegenwoordig zijt. Ik dank U uit het diepste mijner ziel, dat Gij niet slechts uwe gaven, maar U zelve geheel en al, zoo als Gij zijt, voor ons en aan ons geeft. Mijn Zaligmaker, bij U sluit ik mij aan, U omhels ik in den geest, van U wil ik geheel doordrongen worden. Ik aanbid hier uwe nederigheid, uwe gehoorzaamheid, uwe liefde. De Priester zegt: „De Heer zij met u!” en wij antwoorden hem: „en met uwen geest!” Ja, Heer, kom tot ons, uw volk, en tot uwen Priester en blijf eeuwig met ons. Wees bij ons met uwe nederigheid, met

uwe gehoorzaamheid en uwe liefde. Laat ons geene rust in ons binnenste, totdat wij ook gezind zijn en handelen zooals Gij. Geliefde en liefdevolle Heer! die nu uwen intrek bij den Priester genomen hebt, zegen ons allen door zijne hand en zijn woord; zegen ons geheugen, opdat wij dikwijls en veel aan U denken, zegen ons verstand, opdat wij erkennen, hoe schoon Gij en uw voorbeeld zijt; zegen ons hart opdat wij U en in U alle menschen van harten beminnen, zegen onzen wil, opdat wij willen, wat Gij wilt; en wat Gij naar uwe groote goedheid en wijsheid ons naar ziel en lichaam nog nuttig mocht oordeelen, schenk ons dat en uwen zegen. Amen.

SLOT.

(Brief van Petrus. 2.)

„Christus heeft voor u geleden en u een voorbeeld nagelaten, opdat gij zijne voetstappen zoudt navolgen. Hij heeft

geene zonde gedaan, en er is geen bedrog in zijnen mond gevonden. Als Hij gelasterd werd, lasterde Hij niet wederom, en als Hij mishandeld werd, dreigde Hij niet, maar stelde het voor aan Hem, die oordeelt in rechtvaardigheid. Hij heeft onze zonden met zijn lichaam aan het kruis gehecht, opdat wij, gestorven aan de zonden voor de gerechtigheid zouden leven; door zijne wonden heeft Hij u genezen. Want gij waart als verlorene schapen; doch nu zijt gij teruggebracht tot den Herder en Opperpriester uwer zielen. Nu gij gebracht zijt tot dezen levenden steen, die van de menschen wel verworpen, maar bij God hooggeschat en van groote waarde is, laat u nu als levende steenen opbouwen tot een heilig Priesterschap om geestelijke offers te brengen, die aan God behagen door Jesus Christus!"

VI.

HEILIGE MIS OP MARIA-DAGEN.

(Ook op Zaturdagen, of bij eene negendaagsche oefening tot de Moeder Gods.)

DE ENGEL: Wien God eert, dien zullen ook Engelen en menschen eeren. God zond zijn Engel aan Maria met den hemelschen groet, en liet haar verkondigen dat zij uitverkoren was om de Moeder zijns Zoons te worden. Een goede Zoon verheugt zich, als zijne Moeder geëerd wordt. Het moet derhalve den besten der Zonen, Jesus Christus, wel aangenaam zijn, als zijne beminde Moeder gaarne en veel vereerd wordt. Dit doet de katholieke Kerk op menigvuldige wijzen. Ter eere van de Moeder Gods zijn

verscheidene feestdagen ingesteld; in iedere Kerk is hare beeltenis opgericht; dagelijks wordt de geheele katholieke wereld 's morgens, 's middags en 's avonds door het teeken der klok opgeroepen om haar te groeten; na het gebed des Heeren wordt ook zij telkens vereerd door de groetenis des Engels; en zelfs in de H. Mis wordt zij dagelijks vereerd. Vereenig ook gij u met vreugde en van harten met deze oefening der katholieke Kerk, en vereer in Christus ook zijne glorierijke, goddelijke Moeder.

INTROITUS.

DE MENSCH: Heilige God en Heer! Gij hebt de Maagd Maria uitverkoren, om de Moeder uws Zoons te worden, omdat zij de nederigste, de reinste, de godvruchtigste, de deugdzaamste was onder allen van haar geslacht. Want slechts in de schoonheid der ziel schept Gij behagen en in eene heilige gezindheid en wandel. Als ik nu bedenk hoe

onrein en besmeurd ik ben met zonden, die ik weet en niet weet, hoe menige ijdele, hoovaardige onreine, nijdige, afgunstige, hatelijke, zelfzuchtige gedachten, begeerten en wenschen zich in mijn hart verheffen, gelijk hatelijk gewormte en verdorven lucht in een lijk: o dan moest ik mij, als het mogelijk was, uit schaamte voor uw aanschijn verbergen. O God, ik erken en belijd, dat ik een ellendige, afschuwelijke zondaar ben en niet waardig om mijn gebed tot U te richten. Doch Gij zijt mild en barmhartig en uw Zoon is geboren uit de Maagd Maria, opdat alle rouwmoedige zondaars in Hem zouden zalig worden. Om zijnentwil en door de voorbede der heilige Maagd Maria keer uw aangezicht van mijne zonden af en wisch al mijne ongerechtigheden uit. Schep in mij een rein hart, o God, en vernieuw den rechten geest in mijn binnenste.

GEBEDEN DER KERK.

Wij bidden U, o Heer, vergeef de zonden uwer dienaren, opdat wij, die U door onze daden niet konden behagen, door de voorbede van de Moeder uws Zoons, onzen Heer, gered worden.

God, gij hebt gewild, dat uw Zoon, volgens de boodschap des Engels uit het lichaam der zalige Maagd Maria de menschelijke natuur heeft aangenomen: verleen ons op ons smeecken, dat wij, die haar waarachtig als de Moeder Gods geloovig belijden, ook door hare voorspraak bij U mogen ondersteund worden.

Wij bidden U, o Heer, dat de voorspraak der zalige en altijd glorievolle Maagd Maria ons beschermte en geleide ten eeuwigen leven.

Verleen ons uwe dienaren, bidden wij U, Heer en God, dat wij ons in voortdurende gezondheid naar lichaam en ziel mogen verheugen, en door de voorspraak der zalige Maagd Maria van de

tegenwoordige ellende bevrijd worden en voor altijd de eeuwige vreugde genieten door Jesus Christus uwen Zoon onzen Heer, die met U en den H. Geest als één God leeft en regeert in de eeuwen der eeuwen. Amen.

EPISTEL.

DE PROFEET ISAIAS: „In dien tijde liet de Heer aan Achaz zeggen: vraag U een teeken in de diepte der hel of in den hemel daarboven. Doch Achaz sprak: Ik mag niet vragen en wil den Heer niet beproeven. Toen sprak Isaias: Zoo luster dan, Huis van David, is het u niet genoeg, den menschen tot last te zijn, wilt gij ook mijnen God lastig vallen. Daarom zal de Heer zelf u een teeken geven: Zie, de Maagd zal ontvangen en een Zoon baren, wiens naam zal zijn Emmanuel (God met ons.)”

UIT HET MISSAAL: Gezegend en ver-eerenswaardig zijt gij, o Maagd Maria, die zonder verlies van uwe kuischheid de

Moeder des Zaligmakers zijt geworden. Maagd en Moeder Gods, Hij, dien de geheele wereld niet omvatten kan, heeft zich als mensch in uwen schoot opgesloten. Gij zijt zalig en allen lof waardig, o heilige Maagd Maria, want uit u is de zon der gerechtigheid, Christus, onze God, opgegaan. Amen.

EVANGELIE.

(Lezing uit de heilige Schrift, Luc. 1.)

„In de zesde maand werd de Engel Gabriel van God gezonden naar eene stad van Galilea, genaamd Nazareth, tot eene Maagd, die verloofd was met eenen man, met name Josef, uit het huis van David, en de naam der Maagd was Maria. En de Engel kwam bij haar en sprak: Wees gegroet, gij vol van genade, de Heer is met u, gezegend zijt gij boven de vrouwen. Doch zij verschrikte en overwoog wat deze groet beteekende. En de Engel sprak tot haar: Maria, wil niet vreezen; want gij

hebt genade gevonden bij God. En zie, gij zult ontvangen en eenen Zoon baren en zult zijn naam Jesus noemen. Hij zal groot zijn en de Zoon des Allerhoogsten genoemd worden. En de Heer God zal Hem den troon van zijnen vader David geven, en Hij zal heerschen over het huis van Jacob tot in eeuwigheid, en zijn rijk zal geen einde hebben. Doch Maria sprak tot den Engel: Hoe zal dit geschieden, daar ik geen man beken? En de Engel zeide tot haar: De heilige Geest zal over u komen, en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwen; daarom zal het Heilige, dat uit u zal geboren worden, de Zoon Gods genoemd worden. Maria zeide: zie de dienstmaagd des Heeren, mij geschiede naar uw woord."

OFFERANDE.

DE ENGEL: Toen de Aartsengel aan de H. Maagd verkondigde dat zij de Moeder van den Zoon Gods zou worden, lag in deze boodschap niet enkel vreugde en eer

opgesloten: er werd ook argwaan en oneer bij de menschen, droefheid, vervolging en bittere grievende smart in aangekondigd. Doch de Evangelist verhaalt: „Maria sprak: zie de dienstmaagd des Heeren, mij geschiede naar uw woord”. Dat is nu zich aan God opofferen. Niets heeft Maria op aarde verricht wat groot en beroemd maakt bij de menschen, en toch wordt zij als de glorierijkste en gezegendste onder alle Heiligen vereerd. Dit toch maakte hare ziel zoo groot en schoon en welgevallig voor God, dat zij zich geheel aan God overgaf, en gaarne alles doen en lijden wilde, wat den Heer behaagde. Zie, geliefde mensch, zoo kunt en moet ook gij schoon en aangenaam voor God worden; offer ook gij u zelve op, spreek ook gij, op het voorbeeld der H. Maagd Maria deze woorden in geest en in waarheid, nu en alle dagen uws levens.

DE MENSCH: Zie de dienstmaagd (dienaar) des Heeren! O God, van nu af wil ik dit waarachtig zijn. Evenals

een trouwe knecht of eene trouwe dienst-
maagd niet hunnen eigen wil doen, maar
dagelijks aan hunnen heer vragen, wat
zij doen moeten, zoo wil ik ook dagelijks
vragen, wat Gij wilt, en niet mijn wil
maar uwen wil volbrengen.

PREFATIE EN SANCTUS.

(Uit het Missaal.)

Wij verheffen onze harten tot U, o Heer
en God, en brengen U onzen dank. Want
het is rechtvaardig en billijk, dat wij U
overal en altijd dank zeggen, heilige Heer,
almachtige Vader, eeuwige God, en dat
wij U op het feest der zalige Maagd Maria
eenparig loven, prijzen en verheerlijken.
Zij heeft door de overschaduwning des
heiligen Geestes uwen Eengeboren Zoon
ontvangen, en zonder verlies harer Maag-
delijkheid aan de wereld het eeuwige licht
gebaard, Jesus Christus, onzen Heer, door
wien de Engelen uwe Majesteit loven, de
heirkrachten U aanbidden, de machten

sidderen, de Hemelen en de Krachten der hemelen en de zalige Serafijnen in eenparigen jubel juichen. Laat ons met hen ook onze stem vereenigen en in nederige aanbidding belijden:

Heilig, heilig, heilig zijt Gij, Heer God Sabaoth?

Hemel en aarde zijn vol van uwe heerlijkheid.

Hosanna in den Hooge!

Gezegend zij Hij, die komt in den naam des Heeren.

Hosanna in den Hooge!

VÓÓR EN BIJ DE CONSECRATIE.

DE ENGEL: Uw Heer en God, o mensch, heeft zich om uwent wille zoo diep vernederd. Hij is de Zoon van eene arme, onaanzienlijke Maagd geworden, en is geboren als een zwak, weenend kind in den stal te Bethlehem. — Zoudt gij u ook niet gelukkig gerekend hebben, als gij een der herders geweest waart, aan

wie de Engelen de geboorte des Verlossers verkondigden, en Hem vervolgens aanbaden? En hadt gij ook niet gaarne met de Wijzen uit het Oosten den pasgeboren Koning opgezocht en uwe beste gaven opgeofferd? — Ach zie, gij zijt Hem even nabij; ook gij kunt voor Hem nederknielen, Hem aanbidden en Hem offerande doen. Heb slechts een even moedig, krachtig geloof, als de Herders en de Wijzen. Zij zagen vóór zich, slechts een klein, onbeduidend Kindje, en evenwel aanbaden zij het als den Koning en Zaligmaker der wereld. En aan u verschijnt dezelfde Koning en Zaligmaker, waarachtig tegenwoordig onder de gedaante van eene geringe hostie in deze kerk. Doe ook gij nu, wat het geloof en de liefde u ingeven.

DE MENSCH. Mijn Heer en mijn God, ik geloof uwe woorden en verlaat mij zoo vast daarop, als op hetgeen ik met mijne oogen zie. Ik geloof en belijd, dat Gij met groote liefde en nederigheid tegenwoordig zijt en ons verschijnt onder de

gedaante van eene kleine hostie. Ik aanbid U, ik loof en prijs U, ik dank U uit het diepste van mijn hart. O mijn geliefde Heer, wat zal ik U opdragen, waarmede zal ik U vereeren?

NA DE CONSECRATIE.

DE ENGEL: Nu gij dit met een redelijk, waar gemoed vraagt, zal ik u zeggen, wat gij uwen dierbaren Verlosser moet opdragen, waarmede gij Hem moet vereeren. Zie, de Heer heeft zelf aangetoond, wat Hem het schoonste, liefste geschenk is. Het is een geschenk, eene eerbewijzing, die U zoo aangenaam, beminnelijk en gehecht aan Hem maakt, alsof gij Hem van zeer nabij verwant waart. Toen men den Zaligmaker eens zeide, dat zijne bloedverwanten er waren, strekte Hij zijne hand uit over zijne Leerlingen en zeide: „Ziet hier mijne Moeder en mijne Broeders! Want wie den wil doet van mijnen hemelschen Vader, die is mijn Broeder en Zuster en Moeder.” Zoo kunt gij dus den

Heer een schoon, aangenaam geschenk brengen, als gij den wil zijns hemelschen Vaders doet, en zoo kunt gij zijn leerling en Hem als een broeder of eene zuster worden.

DE MENSCH: Mijn Verlosser, die hier tegenwoordig zijt, Gij verlangt een geschenk van mij, dat zoo eenvoudig is en dat ik U op ieder oogenblik kan geven, en wilt mij daarvoor zoo hoog vereeren en beminnen, alsof ik uwe Moeder of Zuster of Broeder was. Ik moet den wil des hemelschen Vaders doen, zooals ook gij Hem gedaan hebt. Geliefde Heer, milde, genadige God, wat zou ik zijn, als ik U dit weigerde, ja, ik verheug mij en dank U dat Gij mij een vrijen wil gegeven hebt, welken ik U schenken kan. O aanschouw mij dan hier geknield, en zie in mijn hart en neem als offer aan, wat ik U en met U aan den hemelschen Vader beloof. Ik zal waarachtig uit den grond mijns harten alles doen en lijden, wat Gij, mijn Heer en God, wilt; al mijne ge-

dachten, woorden en werken zal ik, zoo goed als ik kan, steeds naar uw welbehagen en gebod inrichten. Geef toch standvastigheid aan mijn offer, opdat ik heden of morgen of soms ooit niet terug neme, wat ik U heden schenk, dat ik mijn hart niet meer aan de wereld en de zonde verkoope, verspele of wegschenke.

DE ENGEL: Toen Maria bij Elizabeth kwam, sprak deze, door den H. Geest verlicht: „Gezegend zijt gij boven de vrouwen, gezegend is de vrucht uws lichaams Jesus.” Zie, deze vrucht licht hier nu op het altaar; millioenen malen wordt zij op de altaren opgeofferd, en is toch overal slechts een en dezelfde. Deze vrucht is gezegend door de Majesteit Gods, omdat deze vrucht alles, wat den oneindig Heilige behagen kan, zuiverheid, liefde, offervaardigheid, nederigheid, geduld, in de hoogste volmaaktheid in zich bevat. En zij is de vrucht van oneindigen zegen voor de menschen, wijl door haar alleen de zonden der eheele wereld kunnen ver-

geven en uitgewischt worden, en omdat in deze vrucht aan de menschen een wonderbaar, bovennatuurlijk goud is geschonken; waarmede zij van den grooten God, alle gaven kunnen koopen, die eene wezenlijke waarde hebben, vooral heiliging en schoonheid der ziel en het eeuwige leven in den hemel.

DE MENSCH: Jesus, gezegende vrucht van het lichaam van Maria, wees vele duizendmalen van mij gegroet. In U verheug ik mij, in U verblijd ik mij, in U gloeit en tot U vlamt mijne liefde; gij zijt mijne verzoening, mijne genezing, mijn leven, mijn rijkdom, mijne wereld, Hemel en aarde zijn door U geschapen, en hebben slechts door U eenige waarde. O opperst, eenig goed, mijne ziel dorst om tot U te komen, U te bezitten, en door U bezeten te worden, in U op te houden iets van zich zelve te zijn, in uwe godheid te verdwijnen, als een waterdruppel in eene zee van kostbaren wijn. Gaarne zou ik ook tot deze vereeniging door het ontvangen

van het allerheiligste Sacrament willen komen; doch de onreinheid mijner ziel en de eerbied, die uwe oneindige heiligheid toekomt, houden mij terug.

COMMUNIE.

DE ENGEL: Ja, wel is Hij oneindig heilig, en als gij menschen zijne heiligheid geheel begrijpen en aanschouwen kondt, zij zou U in uwen tegenwoordigen toestand onverdraaglijk schijnen, gelijk de zon voor het zwakke oog. Beschouw slechts Maria, in welke wonderbare reinheid heeft God haar geschapen, opdat zij waardig zoude zijn, de moeder zijns Zoons te worden! Om haar hiertoe te bereiden, heeft God zelfs de groote en eenige uitzondering gemaakt, dat Maria, ofschoon van zondige menschen voortgekomen en geboren, evenwel bevrijd is gebleven van de erfzonde, en zich ook gedurende haar gansche leven nooit door de minste zonde heeft bevlekt. En bij de H. Communie neemt dezelfde ééngeboren Zoon met godheid en menschheid zijn

intrek in de christenziel, Hij die eens in de Maagd Maria, als de vrucht van haar lichaam heeft gewoond. Met welke zorg en ernst moet dus de mensch zijne ziel reinigen, om haar waardig te maken dat de Heer bij haar binnentreedt en zijne woning in haar vestigt!

DE MENSCH: Heer daar ik, waarachtig niet waardig ben dat Gij bij mij binnengaat, zoo spreek slechts een woord, en mijne ziel zal gezond worden. De beste, zorgvuldigste voorbereiding van mijn kant maakt mij nog niet waardig, en slechts door uwe ondoorgrondelijke voorzienigheid, geduld en goedertierenheid neemt gij ons evenwel op; doch ik durf heden die goedheid niet misbruiken, daar ik mij niet beproefd en in het Sacrament van boetvaardigheid niet gereinigd heb. Daarom nader ik slechts in den geest door mijn verlangen tot uw altaar en uwen disch. Spreek het woord van uwen vrede over mijne ziel; spoor haar aan met uwen heiligen Geest, opdat zij uit hare koude

zelfzucht ontwake en tevens het vuur der liefde tot God en de menschen in haar ontvlamme, en ik in het helder schitterend licht mij zelven goed leere kennen en ootmoedig worde.

DE ENGEL: Wat Maria door verlichting des H. Geestes in opgetogen vreugde voor Elizabeth heeft uitgesproken, dit moet ook gij zeggen — want wat haar gebeurd is, geschiedt ook iederen christen.

LOFZANG VAN MARIA: Mijne ziel verheft den Heer en mijn geest heeft zich verheugd in God mijnen Zaligmaker, omdat Hij de nederigheid zijner dienstmaagd heeft aangezien; want zie, van nu af zullen alle geslachten mij zalig prijzen, omdat Hij die machtig is, groote dingen aan mij heeft gedaan; en heilig is zijn naam. En zijne barmhartigheid strekt zich uit van geslacht tot geslacht over hen, die hem vreezen. Hij heeft macht gedaan met zijnen arm; Hij heeft hen, die hoogmoedig van hart waren, verstrooid. Hij heeft de machtigen van den troon gezet en de nederigen heeft

Hij verheven. De hongerigen heeft Hij met goederen vervuld en de rijken ledig weggezonden. Hij heeft Israel zijnen zoon opgenomen, gedachtig aan zijne barmhartigheid. Gelijk Hij gesproken heeft tot onze vaders, tot Abraham en zijn nageslacht in eeuwigheid. Glorie zij den Vader, den Zoon en den H. Geest, gelijk het was in het begin, nu en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

TOT SLOT.

(Een gedeelte van den rozenkrans met het geheim, dat de omstandigheid van den Maria-dag, die gevierd wordt, uitdrukt, b.v. op Maria Hemelvaart; „die u, o Maagd, in den Hemel heeft opgenomen;” op de zeven smarten: „die voor ons gekruisigd is.”)

VII.

H. MIS VOOR DE OVERLEDENEN.

VÓÓR DE H. MIS.

DE ENGEL: Volgens het edelst deel van u, zijt gij een geest; beschouw derhalve niet alleen in zinnelijkheid het zichtbare, dat om u bestaat en leeft, en zorg niet alleen voor behoefte, die zinnelijk is en door de zinnen kan waargenomen worden. Zie verder in die geestenwereld, waar zielen leven, die ook waren, wat gij zijt, en die daar leven in smarten en droefheid, terwijl gij hun ontzaglijk smartvol lijden kunt verlichten en verkorten. O wees menschlievend, en heb niet slechts medelijden met voor de zinnen zichtbaar lijden; wees ook behulpzaam en goed jegens die arme zielen. De

Kerk leert u dat uw gebed ook tot dezen zich uitstrekt en troost en hulp aanbrengt, die de afgestorvene zielen zich zelven niet verschaffen kunnen. Voorzeker leeft gij zelf in zonden, die u ginds schrikkelijke pijnen zullen veroorzaken, zoo zij hier niet geheel uitgewischt worden.

INTROÏTUS.

DE MENSCH: Mijn God, ik erken en belijd, dat ik met vele zonden en mislagen beladen ben, waarvoor de afgestorvene zielen zwaar boeten. En als uwe onbegrijpelijke langmoedigheid mij niet verschoond en tot dezen dag in het leven gelaten had, had uwe gerechtigheid mij misschien nauwelijks bij die zielen kunnen plaatsen, die na een zwaarder en langer lijden ten laatste toch gered worden. Daarom doe ik thans beiden: ik beschouw mij en mijne ziel, en smeeke U om vergeving en hulp. Help mij, opdat ik meer en meer mijne boosheid inzie; help mij, opdat ik geheel mijn leven lang er afschuw

en berouw over hebbe; help mij, opdat ik een waar christelijk leven leide, en help mij al het kwaad uit te wisschen, dat ik bedreven heb. O God, geef mij hiertoe uwe hulp, terwijl het noch tijd is, en er nog hulp te vinden is zonder lang en zwaar lijden. Doch ik bid U tevens ook voor die zielen, die niet meer op deze wijze en zoo gemakkelijk als op deze wereld van hunne zonden en schulden zich kunnen ontdoen. Ik bid U des te vuriger en inniger voor hen, omdat zij toch slechts lijden, wat ik zelfs reeds lang en veel zwaarder noch verdiend heb. Ontferm, ontferm U over hen naar uwe groote barmhartigheid.

KERKGEBED.

VOOR VADER OF MOEDER: God, die ons geboden hebt vader en moeder te eeren, ontferm U genadig over de zielen mijner ouders, vergeef hunne zonden en laat mij hen aanschouwen in de vreugde der eeuwige heerlijkheid door Jesus Christus enz

VOOR BLOEDVERWANTEN EN WELDOE-
NERS: God, uitdeeler der genade en be-
minnaar van de zaligheid der menschen,
ik smeeke uwe goedertierenheid, dat Gij
mijne bloedverwanten en weldoeners door
de voorspraak der zalige Maagd Maria
en van alle Heiligen, deelachtig maakt
aan de eeuwige zaligheid, door Jesus
Christus, enz.

VOOR DE ZIEL, VOOR WIE DE MIS WORDT
OPGEDRAGEN: God, wien het eigen is
altijd barmhartig te zijn en te sparen,
wij smeecken U voor de ziel van uwen
dienaar, dien Gij uit dit leven geroepen
hebt, dat Gij hem niet in de hand van
den vijand overlevert en hem niet voor
altijd vergeet, maar laat hem door uwe
heilige Engelen opnemen en geleiden in
het vaderland van het paradijs, opdat
hij, die toch op U gehoopt en in U
geloofd heeft, de straffen der hel niet
lijde, maar de eeuwige vreugde bezitte.
Door Jesus Christus enz.

VOOR ALLE AFGESTORVENEN: God,

Schepper en Verlosser van alle geloovigen, verleen aan de zielen van uwe dienaren en dienaressen vergiffenis van alle zonden, opdat zij de kwijtschelding, naar welke zij altijd verlangd hebben, door godvruchtige smeekingen mogen verwerven. Gij die leeft en regeert enz.

EPISTEL.

Als gij menschen een oog kondt werpen in de diepte van die andere wereld, met welk een schrik zoudt gij getroffen worden! Daar worden dingen met de pijn des vuurs gestraft, die gij nauwelijks als zonde acht, ijdelheden, een onnut woord, afkeer tegen hem die u beledigd heeft, zinnelijkheid in eten en drinken, de verwaarloozing van de plichten van uwen staat. En ook de lichtere zonden en vlekken kunnen noch slechts dan in het vagevuur uitgewist worden, als de ziel in de genade Gods, in de rechtvaardiging van Christus van deze wereld is gescheiden; daarom zegt de H. Schrift: „Als de rechtvaardige

nauwelijks zalig wordt, waar zal dan de zondaar blijven?" Er is derhalve voor u menschen geen anderen goeden raad, dan dat gij boven alles de zonde vreest en vlucht, en dat gij uit al uwe krachten den gekruisigde omarmt in wien alleen alle hoop en alle heil berust.

HET EINDE DER WERELD.

Dag van gramschap, dag des Heeren,
Die heel de aarde in asch zal keeren,
Naar Sibyl en David leeren,

Wat een schrik zal elk ontwaren,
Als de Rechter neêr zal varen,
't Al ten streng verhoor vergâren,

Een bazuinslag, vreemd van toone,
Dreunt er door der dooden wone,
Daagt hen allen voor zijn troone.

Dood, natuur verslaan en beven,
Als het schepsel zal herleven,
Om Hem rekenschap te geven.

't Schuldboek wordt er aangedragen,
Dat van alles zal gewagen,
Waarom 't vonnis wordt geslagen.

Is de Rechter dan gezeten,
Wat er schuilt wordt klaar geweten,
Niets blijft strafloos of vergeten.

Wat zal ik, rampzaalge, spreken?
Wien mij dan ten voorspraak smeeken?
Als rechtvaardigen verbleeken?

Gij die, schikb're Gloriekoning!
Zaligt uit genâbetooning,
Heilbron! geef me uw zaalge woning.

Goede Jesus! wil gedenken,
Dat ge om mij U zelv' kwaamt schenken,
Wil mij dan ter hel niet wenken.

Moê zat Gij van me op te sporen,
't Kruis ook hebt Ge om mij verkoren:
Zóóveel werk zij niet verloren.

Rechter der gerechte wrake!
Ach dat ik uw gunstwoord smake,
Eer de dag der reekning nake.

'k Zucht als een der schuldenaren,
't Schaamrood op 't gelaat gevaren,
Wil toch, God! een smeecling sparen.

Die Maria hebt ontheven,
En een' moordenaar deedt leven,
Mij ook hebt Gij hoop gegeven.

Ze is ontwaard wat bede ik slake,
Maar Gij Goede! uw liefde make,
Dat ik niet in 't helvuur blake.

Wil mij bij de schapen leiden,
En mij van de bokken scheiden,
Aan uw rechter plaats bereiden.

Bij 't verdoemen der verloornen,
't Vuur ten prooi van 't eeuwig toornen,
Roep mij met uwe uitverkoornen.

'k Smeek U, diep ter aard' gebogen,
't Hart verbrijzeld voor uwe oogen,
Heb toch met mijn eind' meêdoogen.

O die dag van jammerklagen,
Die den mensch voor 't oordeel dagen,
Uit het stof zal op doen rijzen,
God! wil hem genâ bewijzen,
Goede Jesus! hoor mijn beê:
Geef hun, Heer! uw eeuw'gen vree.
Amen.

EVANGELIE.

DE EVANGELIST JOANNES: In dien tijde
sprak Jesus tot het Joodsche volk: Ik
ben het levend brood, dat van den hemel
gedaald is. Als iemand van dit brood eet,
zal hij leven in eeuwigheid, en het brood
dat Ik u geven zal is mijn vleesch voor
het leven der wereld. Hierom morden de
Joden onder elkander en zeiden: Hoe kan
deze ons zijn vleesch te eten geven? Doch
Jesus sprak tot hen: Voorwaar, voorwaar,

Ik zeg u, zoo gij het vleesch van den Zoon des menschen niet eet en zijn bloed niet drinkt, zoo zult gij het leven in u niet hebben. Die mijn vleesch eet en mijn bloed drinkt heeft het eeuwige leven en Ik zal hem opwekken ten jongsten dage.”

OFFERANDE.

DE ENGEL: De priester draagt het offer op voor de levende en afgestorvene christenen. De H. Mis en de voorbede zullen voor de zielen, die in het vagevuur zijn, zekerder vruchten dragen, dan wanneer zij voor de levende menschen worden opgedragen. Want terwijl de mensch gedurende zijn sterfelijk leven aan de aarde gebonden is, kan hij zóó in de duisternissen des ongeloofs gewikkeld zijn en zóó verhard in zijn boozen wil, dat zelfs de genade, die anderen voor hem afsmeeken, hem te vergeefs bestraalt. Wat daarentegen aan de afgestorvenen toegevoegd wordt is nooit te vergeefs, omdat hunne zielen

geen wederstand bieden aan de genade, maar dorsten naar alles, wat hun spoediger tot God kan brengen. Bid derhalve met den Priester aandachtig het

GEBED DER KERK BIJ DE OFFERANDE.

Heer Jesus Christus, Koning der heerlijkheid, verlos de zielen van alle overledene geloovigen van de straffen des vagevuurs en van den diepen afgrond; bevrijd hen van den muil des leeuws, opdat de afgrond hen niet verslindē en zij niet in de duisternis storten, maar dat de H. Michael hen brenge tot het heilige licht, dat Gij eens aan Abraham en zijn nageslacht beloofd hebt. Heer, wij brengen U offeranden en lofgebeden, neem ze aan voor die zielen, wier gedachtenis wij heden houden. Heer, laat hen van den dood overgaan tot het leven, dat Gij eens aan Abraham en zijn nageslacht beloofd hebt.

PREFATIE.

DE ENGEL: Waren de afgestorvenen, voor wie gij heden bidt, geene christenen geweest of in doodzonde gestorven, dan was uw gebed te vergeefs, want het zou hun de heiligmakende genade en de deelachtigheid aan Christus niet kunnen verwerven, die slechts door het doopsel of de boetvaardigheid of het sterk verlangen daarnaar verkregen wordt. Dank daarom den Heer, dat gij en de overledenen, voor wie gij bidt, die verhevene genade ontvangen hebt.

DE MENSCH: Heilige Heer, almachtige Vader, eeuwige God, ik dank U voor de oneindige genade, dat Gij ons christenen door het geloof en de H. Sacramenten deel gegeven hebt aan het allerhoogste goed, aan Jesus Christus en zijne verlossing. Uit deze bron van goddelijk bloed ontvangt onze ziel voedsel en leven voor tijd en eeuwigheid. Geef om den wille van dezen kostbaren losprijs, aan de zielen

der geloovigen, die nog in de plaats der zuivering smachten, spoedig toegang tot den Hemel, opdat zij daar van smarten bevrijd, in zaligen vrede met de jubelzangen instemmen, die de Engelen en Heiligen U onophoudelijk toezingen, en dat zij zonder einde door het aanschouwen van uwe zoo glorievolle majesteit met vreugdevolle verbazing vervuld worden. — Ach hemelsche Vader, open voor vele zielen de deuren des hemels, en laat hen dan ook voor ons arme zondaars bidden, die nog volstrekt niet verzekerd zijn, dat wij na onzen dood op eene plaats zullen komen, waar nog verlossing te wachten is.

VÓÓR DE CONSECRATIE.

DE ENGEL: Nog slechts weinige oogenblikken, en in deze kerk zal Hij nederdalen, van wien de Apostel Joannes in zijne openbaring schrijft: Te midden der zeven lampen zag ik iemand, gelijk aan eenen Zoon des menschen, bekleed met

een lang gewaad, zijne borst met een gouden gordel omgeven, zijn hoofd en haar was wit, als witte wol, als sneeuw, en zijne oogen waren als vuurvlammen; zijne voeten als erts dat in den oven gloeit en zijne stem als het gersich van vele wateren. In zijne rechterhand hield Hij zeven sterren, uit zijnen mond ging een scherp, tweesnijdend zwaard, en zijn aangezicht straalde als de zon in hare volle kracht. Toen ik Hem zag, viel ik als dood aan zijne voeten neder. Doch Hij raakte mij aan met zijne rechterhand en zeide: Vrees niet, Ik ben het, de eerste en de laatste en de levende. Ik was dood, en zie, Ik leef tot in de eeuwen der eeuwen, en Ik heb de sleutelen des doods en der hel."

Diezelfde Heer met al zijne macht en majesteit verschijnt heden op het altaar, doch stil en verborgen in de nederige gedaante der hostie.

CONSECRATIE.

DE MENSCH: Ik aanbid U, Heer van hemel en aarde, van levenden en dooden; ik aanbid U met den diepsten eerbied, alsof ik U voor mij zag in de wonderbare, schitterende heerlijkheid, voor welke uw Apostel Joannes als dood is nedergefallen. Gij zijt Heer over hemel, vagevuur en hel! Gij zijt Heer over rampen, verlossing en zaligheid. Gij alleen hebt de macht, om het verzoek, dat ik aan uwe voeten leg, in te willigen. Wees alle zielen genadig, die in de plaats van reiniging de smarten des vuurs lijden; even als Gij de sleutelen der hel hebt, zoo is uw kruis ook de sleutel om het vagevuur te openen en de arme zielen gereinigd in een der vele woningen in uws vaders huis, in den hemel, te geleiden.

NA DE CONSECRATIE.

DE ENGEL: Bedenk het wel, hier op het altaar is thans die Hoogepriester

tegenwoordig, van welke de Schrift zegt: „Hij heeft, wijl Hij eeuwig is, een eeuwigdurend priesterschap; daarom kan Hij ook alle zaligheid schenken aan hen, die door Hem tot God naderen.” En deze Hoogepriester is tevens het offer, Hij is het Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt; en in den kelk is het bloed, dat vergoten is tot vergeving der zonden. Op het altaar is de Godmensch tegenwoordig die door zijne gehoorzaamheid tot den dood des kruises, een zoenoffer heeft en aanbiedt voor alles, waarom de zielen in het vagevuur lijden. Bid dan dat deze verzoening en voorspraak van den Zoon Gods aan de zielen, in welke Gij belang stelt, toegevoegd worden.

DE MENSCH: Heilige, rechtvaardige God, ik ben zelf een zondaar, en weet wel, dat mijn gebed niet waardig is verhooring te vinden. Doch aanschouw op het altaar uwen Zoon, uwen oneindig heiligen Hoogepriester, en het oneindig groote zoenoffer. Om zijnentwil en in vereeniging met zijne

voorspraak, neem mijn gebed genadig aan; verlos of verlicht de zielen mijner bloedverwanten, vrienden en weldoeners, alle zielen, die ik ooit beledigd of verwaarloosd heb, of welke ik wetend of onwetend schade heb toegebracht, de zielen die om mij iets te lijden hebben, de zielen, die ooit voor mij gebeden of mijn gebed verlangd hebben, en dan de verlatene arme zielen, voor welke niemand op aarde bidt; verder alle zielen, die voor zonden en gebreken lijden, waarmede ik zelf op dit oogenblik bevlekt ben. Stil voor deze geesten hun vurig brandend verlangen naar uwe aanschouwing, neem hen zeer spoedig in uwen hemel op en laat hen daar voor sprekers worden voor mij armen zondaar.

DE ENGEL: De zielen in het vagevuur lijden veel meer smarten door het onstilbaar, brandend verlangen om tot den Zaligmaker te komen, dan door de felste pijnen, die zij misschien nog tot uitboeting hunner zonden moeten lijden. Dit zoo smartvol verlangen komt voort uit de

liefde tot God, waarin zij gestorven zijn, en die na den dood, als de duistere sluier des ligchaams is weggenomen, de geheele ziel doet ontvlammen; en juist om deze liefde worden zij, ondanks hunne zonden en vlekken, niet verdoemd, maar in het vagevuur gered.

Zie, christen, op het altaar is Hij tegenwoordig, die het verlangen en de liefde dier arme zielen is; hoe is het met uwe liefde en uw verlangen naar uwen God en Zaligmaker? Ontbreekt u misschien datgene, zonder hetwelk de zielen in het vagevuur voor eeuwig verloren zouden gegaan zijn, en dat thans zoo smartvol in hen brandt — het verlangen naar God? — En is liefde en verlangen in eene ziel, die slechts zelden tot de tafel des Heeren mag naderen?

DE MENSCH: Mijn Zaligmaker Gij doorziet mijne ziel tot op den diepsten grond en vindt daar voorzeker meer wereldsgezindheid in, dan verlangen naar U en uwe komst. Ach, mijne ziel is misschien

voor U zoo dood en koud en vuil en zonder waarde, als eene handvol asch; en als ik stierf, zooals ik thans ben, zou ik misschien te slecht zijn voor het vagevuur. Ach Heer, aanschouw mij thans, nu het noch tijd is, met den blik waarmede gij Petrus hebt aangezien, opdat ook smartelijk berouw over mijne zonden in mijne ziel ontsta, dat ik den waren troost der vergeving ondervinde en mijne liefde tot U oneindig groot worde, zoodat ik met uwen Apostel zeggen kan: „Christus is mijn leven en sterven mijn gewin.” Gij zijt hier tegenwoordig en biedt ons U zelve aan in de H. Communie; doch ik ben niet waardig, volstrekt niet waardig. En toch zijt Gij het hoogste goed, het beste, wat mijne ziel kan vinden. Daarom verlang ik naar U en wil mij ernstig bevljtigen, mij spoedig te reinigen en voor te bereiden om tot uwe H. Tafel te naderen, zonder te moeten vreezen, dat ik daar mijn oordeel zal eten.

NA DE COMMUNIE.

KERKGEBED VOOR VADER EN MOEDER:
Het hemelsche Sacrament, bid ik, o Heer, schenke aan de zielen van mijn vader en mijne moeder rust en eeuwig licht, en bekroone mij met hen met uwe onvergankelijke genade.

VOOR BLOEDVERWANTEN EN WELDOENERS: Almachtige en barmhartige God, geef, bidden wij U, dat de zielen onzer broeders, bloedverwanten en weldoeners, voor wie dit offer van lof aan uwe Majesteit is opgedragen, door de kracht van dit Sacrament van alle zonden gereinigd, de gelukzaligheid van het eeuwige licht naar uwe barmhartigheid mogen verkrijgen.

VOOR DE ZIEL WAARVOOR DE H. MIS WORDT OPGEDRAGEN: Neem, o Heer, onze gebeden aan voor de ziel van uwen dienaar, opdat de vlekken, die hem van zijn aardschleven mochten aankleven, door uwe barmhartige vergeving uitgewischt worden.

VOOR ALLEN: Wij bidden U, o Heer, laat het gebed van hen die U smeeken tot nut zijn aan de zielen van uwe diena- ren en dienaressen, opdat Gij hen van alle zonden bevrijdt en aan uwe ver- lossing deelachtig maakt. Door Jesus Christus uwen Zoon, onzen Heer. Amen.

SLOT.

(129 Psalm voor de overledenen.)

„Uit de diepte heb ik tot U geroepen, o Heer, Heer, verhoor mijne stem.

Laat uwe ooren luisteren naar de stem mijner smeekingen.

Zoo Gij de ongerechtigheden gadeslaat, Heer, Heer wie zal dan bestaan.

Omdat bij U barmhartigheid is, en om uwe wet, heb ik U, Heer langmoedig afgewacht.

Mijne ziel heeft op zijn woord gesteund, mijne ziel heeft op den Heer gehoopt.

Dat Israel op den Heer hope, van den morgenstond tot den nacht.

Want bij den Heer is barmhartigheid,
en bij hem is overvloedige verlossing.

En Hij zal Israel verlossen uit al zijne
kwellingen."

Heer, geef hun de eeuwige rust,
En het eeuwige licht verlichte hen.

DE BIECHT.

VOORBEREIDING.

DE ENGEL: Menschen, als gij kondt zien, hoe afschuwelijk eene ziel is, zoodra zij met eene zonde bevuurd is, zoo zou deze aanblik u van schrik dooden. Als alle lijken in geheel en half verwoesten toestand onder de

Want bij den Heer is barmhartigheid,
en bij hem is overvloedige verlossing.

En Hij zal Israel verlossen uit al zijne
kwellingen."

Heer, geef hun de eeuwige rust,
En het eeuwige licht verlichte hen.

DE BIECHT.

VOORBEREIDING.

DE ENGEL: Menschen, als gij kondt zien, hoe afschuwelijk eene ziel is, zoodra zij met eene zonde bevekt is, zoo zou deze aanblik u van schrik dooden. Als alle lijken in geheel en half verwoesten toestand onder de

nog levende menschen omwandelden, dan zou deze verschijning nog zoo schrikkelijk niet zijn, als inderdaad de zielen zijn van hen die met doodzonde zijn besmeurd, terwijl zij te midden der noch onschuldige kinderen en deugdzame christenen verblijven. De dikke, zware sluier van het menschelijk lichaam verhindert in den tijd nog het oog van uwen geest, om de gedaante van uwe ziel duidelijk te zien. Als eens de dood dien sluier wegneemt en de zonde in hare ware gedaante in uwe ziel verschijnt; zal u dit met een ontzaglijken schrik slaan; en dan nog eerst met die zonden, voor den onuitsprekelijk heiligen God, voor de schrikkelijke majesteit van den eeuwigen Rechter te verschijnen! Hoe zal het met U gaan! Met iederen dag, met ieder uur nadert u de dood en terstond na den dood het oordeel. — Nu kan de zonde nog uitgewischt worden, binnen kort niet meer, in eeuwigheid niet meer. Arme, zondige mensch, o zorg vooruit, nu het nog dag is, nu gij nog in leven

zijt. De Apostel Paulus toont den weg, waar hulp te vinden is, met de woorden: Als wij ons zelven oordeelden, zoo zou ons God niet oordeelen.

DE MENSCH: Ik dank U, o God, dat Gij met mij zondige mensch tot op dezen dag geduld hebt gehad, en mij door den dood nog niet voor uw eeuwig beslissend gerecht hebt gedaagd. Ik wil het verleende uitstel benuttigen, om mij zelven te oordeelen en daardoor genade te vinden voor uwen rechterstoel. Barmhartige God, die den dood des zondaars niet wilt, maar dat hij zich bekeere en zalig worde, help mij, om mij zelven te oordeelen, zoo rechtvaardig en eerlijk, als het noodig is om voor uwen rechterstoel genade te vinden. Doch mijne ziel is blind en ziet gedeeltelijk hare eigene gebreken niet; zij is verblind en ziet menige zaak voor gering aan, wat voor uwe heilige cogen een gruwel is; zij is gevoelloos en koud en voelt weinig liefde, en daarom ook weinig berouw; zij is traag en loom, en kan zich

niet ernstig bedwingen, om den engen weg der christelijke deugd te bewandelen. Geef mij uwen heiligen Geest, die mij verlichte om de menigte en de afschuwelijkheid mijner zonden te erkennen, die mij opwekke tot liefde en in liefde tot bitter berouw, en die mij sterke om een krachtig standvastig besluit te nemen tot verbetering mijns levens. Dit bid ik U door Hem, die zich voor mijne zonden heeft laten kruisigen.

GEWETENS-ONDERZOEK.

DE ENGEL: Bedenk, o mensch, wie God is. De geheele wereld, hemel en aarde zijn voor hem slechts eene handvol stof. Hoe hooger een geest verheven is, des te nederiger aanbidt hij de onmetelijke majesteit van den drieëenigen God. En ieder verstandig wezen en ook gij zijt geschapen, om den naam van God te verheerlijken, om hem immer meer te leeren kennen, boven alles te beminnen,

getrouw zijnen wil te doen en te verdragen en in God eens uwe eeuwige zaligheid te vinden.

Hoe zijt gij uwe groote bestemming om God te verheerlijken, nagekomen. Hebt gij dagelijks met ware godvrucht uwe ziel tot God gekeerd, of hebt gij misschien God vergeten en niet eens alle dagen des morgens en des avonds, of ten minste zonder godvrucht gebeden? Denk er wel aan, een dag zonder gebed, is een verloren dag, en tevens een schandelijke dag, eene zonde van verzuim van vier en twintig uren lang.

Het heiligste, wat gij menschen op aarde bezit, is de H. Mis en het H. Sacrament des altaars, de katholieke Kerk gebiedt op zware zonde, dat de Christen ten minste iederen zon- en feestdag de H. Mis godvruchtig moet hooren. Hoe hebt gij u ten opzichte hiervan gedragen? — Wat het allerheiligste Sacrament betreft, gij weet dat, wie het onwaardig ontvangt, zich aan het lichaam des

niet ernstig bedwingen, om den engen weg der christelijke deugd te bewandelen. Geef mij uwen heiligen Geest, die mij verlichte om de menigte en de afschuwelijkheid mijner zonden te erkennen, die mij opwekke tot liefde en in liefde tot bitter berouw, en die mij sterke om een krachtig standvastig besluit te nemen tot verbetering mijns levens. Dit bid ik U door Hem, die zich voor mijne zonden heeft laten kruisigen.

GEWETENS-ONDERZOEK.

DE ENGEL: Bedenk, o mensch, wie God is. De geheele wereld, hemel en aarde zijn voor hem slechts eene handvol stof. Hoe hooger een geest verheven is, des te nederiger aanbidt hij de onmetelijke majesteit van den drieënenigen God. En ieder verstandig wezen en ook gij zijt geschapen, om den naam van God te verheerlijken, om hem immer meer te leeren kennen, boven alles te beminnen,

getrouw zijnen wil te doen en te verdragen en in God eens uwe eeuwige zaligheid te vinden.

Hoe zijt gij uwe groote bestemming om God te verheerlijken, nagekomen. Hebt gij dagelijks met ware godvrucht uwe ziel tot God gekeerd, of hebt gij misschien God vergeten en niet eens alle dagen des morgens en des avonds, of ten minste zonder godvrucht gebeden? Denk er wel aan, een dag zonder gebed, is een verloren dag, en tevens een schandelijke dag, eene zonde van verzuim van vier en twintig uren lang.

Het heiligste, wat gij menschen op aarde bezit, is de H. Mis en het H. Sacrament des altaars, de katholieke Kerk gebiedt op zware zonde, dat de Christen ten minste iederen zon- en feestdag de H. Mis godvruchtig moet hooren. Hoe hebt gij u ten opzichte hiervan gedragen? — Wat het allerheiligste Sacrament betreft, gij weet dat, wie het onwaardig ontvangt, zich aan het lichaam des

Heeren bezondigt en zijn eigen oordeel cet; hebt gij dit niet te vreezen bij gebrek aan eene geldige biecht? Hoe hebt gij u over 't algemeen voorbereid? Doch ook als gij uit onverschilligheid maar zeer zelden tot de tatel des Heeren zijt genaderd, zoo is dit een teeken, dat gij weinig of in het geheel geene liefde tot den Zaligmaker hebt. Hem was het niet te veel, den hemel te verlaten, en aan het kruis te sterven en u zijn lichaam en alle genaden in het H. Avondmaal aan te bieden; doch u was de kleine moeite der voorbereiding reeds te veel, om dikwijls tot zijn gastmaal te naderen; oordeel zelf, of gij na den dood bij den Heiland in den hemel zult komen, als gij nu zoo weinig verlangen hebt, om u aan zijnen disch te bevinden.

Het is eene onmetelijke genade, de bron aller genaden, als de mensch lidmaat is der katholieke Kerk. Hoe hebt gij uwe dankbaarheid daarvoor getoond? Hebt gij uw geloof en uw lidmaatschap der katholieke

Kerk steeds openlijk voor de wereld beleden, of hebt gij dit uit vrees voor spot of verachting nagelaten, of hebt gij zelfs in woorden of in uw gedrag u oneerbiedig jegens het heilige getoond, hetzij in de Kerk, of in gesprekken of in betrekking tot geestelijke personen of zaken? Bedenk wel, dat de zachtmoedige Zaligmaker met toorn diegenen uit den tempel heeft gedreven, die aan den eerbied jegens het huis Gods tekort geschoten hadden; en dat hij elk zweren bij eenen heiligen naam heeft verboden; en dat het God zeker ernstig meent, als hij verbiedt, zijnen naam ijdel te noemen.

De waarde en godgevalligheid eener ziel en van al hetgeen zij bidt, lijdt en doet, rijst en daalt, naarmate in die ziel het geloof, de hoop en de liefde grooter of geringer is. Hoe is het hierin met u gelegen? Verwekt gij meermalen deze deugden. Het verwekken van deze deugden langen tijd geheel achterlaten, kan zelfs zware zonde worden, omdat de ziel daar-

door ophoudt, zich tot God te verheffen. — Hoe hebt gij den zondag geheiligd? het is een zeer bepaald gebod van God; als gij dus uit winzucht des zondags hebt gearbeid, zoo is die winst als onrechtvaardig goed, want gij hebt het door schending van het goddelijk gebod verworven; ontdoe er u van, het brengt u geen zegen aan. — Hoort gij het woord Gods en leest gij stichtende boeken, om toe te nemen in kennis en liefde tot God, of hoort en leert gij dingen, die u wankele-
lend in het geloof, lauw in de liefde en lichtzinnig in uwen levenswandel maken? Hebt gij vastgehouden aan twijfelachtigheden tegen uitdrukkelijke geloofswaarden, in plaats van ze van u af te weeren, of hebt gij ze zelfs voor anderen uitgesproken of hen voor het geloof gevaarlijke schriften te lezen gegeven? — Zijt gij niet kleinmoedig geweest of mistrouwend tegen de wijsheid, goedheid en rechtvaardigheid Gods. Waart gij niet ongeduldig en ontevreden over het lijden dat God u

overgezonden heeft? Als gij wetend tegen God gemord hebt, zoo is dit een opstand tegen de heilige ordening van zijne Majesteit, daar gij toch slechts geschapen en bestemd zijt, om altijd en overal en in alles den naam van God te eeren en te heiligen. — Hebt gij van den anderen kant niet in vermetel vertrouwen op Gods barmhartigheid gezondigd. Dit hebt gij gedaan, zoo dikwijls uw geweten u van eene zonde wilde terughouden, en gij die toch bedreven hebt in de vloekwaardige gedachte, dat gij die zonde, als gij het genot ervan gesmaakt hadt, weder kondt biechten.

Van de liefde tot God hangt alle Gode behagelijkheid en zaligheid af. De verrukkingen zijn het niet; het eenig zekere teeken, of gij waarachtig de liefde Gods bezit, bestaat in de gehoorzaamheid en de liefde tot den naaste. Gij moogt niet alleen geen gebod van God met opzet overtreden, gij moet ook alle geboden der Kerk nauwgezet in acht nemen.

Volledige overtreding van zulk een gebod, b. v. van het vaste-gebod, als gij vleesch eet of u niet onthoudt op die dagen, waarop de Kerk het voorschrijft, is meer dan eene geringe zonde; want de Heer heeft gezegd, wat de Kerk op aarde bindt, dat zij ook in den hemel gebonden; en wie de Kerk niet hoort, die zij als een heiden. Onderzoek uw geweten, hoe gij tot dusverre de geboden der Kerk ieder afzonderlijk gehouden hebt.

Het andere is de naastenliefde; het staat eeuwig vast en daarnaar zal geoordeeld worden: „Wat gij den geringste mijner broeders hebt gedaan, dat hebt gij aan Mij gedaan.” — Dit geldt van het kwade zoowel als van het goede.

Van alle menschen zijn de ouders de personen, die gij volgens de door God gestelde orde het meest eeren en beminnen moet; iedere zonde tegen hen bedreven, wordt zwaarder aangerekend dan tegen andere menschen. Vraag u dus af, hoe gij u jegens uwe ouders gedragen

hebt in uw gedrag, uwe woorden of in uwe gezindheid. — De orde van God verlangt ook, dat ieder zich eerbiedig en gehoorzaam betoone aan zijne geestelijke en wereldlijke overheden; hebt gij u in dit opzicht niets te verwijten? — De kinderzielen zijn door het doopsel geheiligt en nog onbevlekt van zware zonden, zij zijn tevens de lievelingen van den Zaligmaker. Derhalve is het eene verschrikkelijk zware zonde, als iemand schuldig is aan het verderf van eene kinderziel. En allerswaarst is die zonde, als daardoor het geloof of de onschuld van een kind geschonden worden. Bedenk u, of gij niet door voorbeeld, door onvoorzichtige woorden of door gebrek aan waakzaamheid u aan kinderzielen hebt schuldig gemaakt. — Als gij echter zelf kinderen hebt, of als kinderen aan uw toezicht zijn toevertrouwd, dan hebt gij ten opzichte van hen de heilige verplichting der zielzorg. Gij moogt nooit iets zondigs bij de kinderen dulden, an-

ders hebt gij nog grootere verantwoording, dan het onverstandig kind. Gij moet de kinderen tot God brengen, door hen te onderwijzen, hen tot het ware gebed aan te zetten, hun goede gewoonten in te prenten, zoodat zij bescheiden, zedig, tevreden, verdraagzaam, liefderijk en gehoorzaam worden. Overdenk, hoe gij hiernaar gehandeld of te kort geschoten zijt. Ook moet gij u afvragen of gij genoegzame zorg draagt voor de gezondheid en een eerlijk bestaan voor uwe kinderen.

Ook aan iederen mensch, die door Gods schikking met u in aanraking komt, kunt gij goed oefenen, doch nog veel gemakkelijker u bezondigen; want gij hebt de rampzalige macht om uwen evenmensch op menigvaldige wijzen schade te kunnen veroorzaken. Dit kan geschieden aan het leven en de gezondheid, aan het tijdelijk eigendom, aan de eer en goeden naam en, wat het ergste is, aan de ziel. Hebt gij niemand gekrenkt, leed veroorzaakt en het leven verbitterd?

Of hebt gij toch innerlijk bitterheid en vijandige plannen tegen enkele menschen in uw hart gehad? Bedenk wel, dat, als gij slechts een enkelen mensch haat, gij de bovennatuurlijke liefde niet bezit, zonder welke niemand zalig kan worden; want God is de liefde; derhalve heeft ieder die haat, afgunst of nijd in het hart draagt, zich van God losgerukt. — Hebt gij niemand schade toegebracht in zijn eigendom, of hem in zijne rechtmatige aanspraken verkort? De onrechtvaardige penning is reeds genoeg om u te beletten, den hemel in te gaan; want Gods gerechtigheid kan ook de minste onrechtvaardigheid niet dulden, evenmin als gij een zandkorreltje in het oog kunt verdragen. Wanneer gij over iets van dezen aard mocht twifelen, zoo vraag den Biechtvader; want de mensch kan op zijn eigen oordeel niet vertrouwen, wijl hij van natuur zeer baatzuchtig is. — Van nog grooter waarde dan geld en goed is de eer en goede naam. Hebt gij uwen

evenmensch hierin nooit benadeeld? Hebt gij kwaad gelogen van iemand? Deze duivelsche zonde van laster moet niet slechts gebiecht, maar ook herroepen worden. Vooral bezondigen zich zeer velen, die zich hierbij nog inbeelden, goede Christenen te zijn, schier dagelijks aan de eer van den naaste, door de zonden en gebreken van anderen te ontdekken en liefdeloos over hen te oordeelen, hetzij uit nijd, hetzij uit afkeer, of uit gewetenlooze praatzucht, waarbij dan overdrijving en gedeeltelijk onwaarheid komt.

Dit strijdt zoozeer tegen het groote gebod der liefde, dat zelfs het met vreugde aanhooren van zulke eerrooverijen reeds doodzonde kan zijn. — Doch onderzoek vooral uw doen en laten, of gij geene ziel tot het groote ongeluk van eene zonde hebt gebracht en daardoor een medehulp van den duivel zijt geworden. Dit geschiedt b. v. als gij iemand aangeraden of aangezet hebt om te liegen,

iemand anders vijandig te behandelen, tegen de overheden op te staan, te veel te drinken: of als gij door uw gedrag of gesprekken onzuivere lekoringen bij een anderen persoon hebt verwekt of twijfel aan het katholiek geloof; of als gij anderen tot toorn, vloeken of haat gebracht hebt of door oorblazerij vijandschap hebt gesticht. De Heer heeft gezegd: „Zalig zijn zij die vrede stichten, want zij zullen kinderen Gods genoemd worden.” Derhalve is het ook even zeker: verdoemd zijn zij die tweedracht zaaien, want zij zullen kinderen des duivels genoemd worden. Ook dat geeft eene zware verantwoording, als gij aan personen die u onderworpen zijn iets gebiedt wat zonde is, b. v. schimpen, eerrooven; of wat tot zonde voert, b. v. nachtelijk uitgaan, verkeeringen zonder doel en vooruitzicht op een spoedig huwelijk. Insgelijks moet gij er eens voor verantwoorden, als gij uwe onderhoorigen niet ernstig aanspoort tot het gebed, tot het bijwonen der gods-

dienstoefeningen en het ontvangen der H. Sacramenten. De Heer zal u rekschap over hunne zielen vragen, in zoverre gij het kwaad verhinderen en het goede bevorderen kondt.

Verder is het zonde, als men geene barmhartigheid en milddadigheid uitoefent zoo dikwijls men kan en de naaste in grooten nood is; de Heiland verwijt toch diegenen, die eens aan de linkerhand ter verdoemenis gesteld zullen worden, niets anders, dan alleen dat zij geene werken van barmhartigheid hebben geoeftend. Onderzoek u derhalve, of gij aalmoezen geeft in evenredigheid met uw vermogen, of gij zieken bezoekt en anderen in hunnen treurigen toestand tracht te verlichten.

De hardvochtigheid tegen den naaste komt vooral voort uit hebzucht of gierigheid; hoe meer deze ondeugd in een hart heerschappij verkrijgt, des te meer zal de christelijke liefde er uitgedreven worden. Gij kunt zeker gelooven, dat gij

met deze ondeugd behebt zijt, als gij de godsdienst of het gebed nalaat om tijdelijke zaken; als gij er u meer aan gelegen laat liggen, om uwe kinderen vermogen te verschaffen, dan om hen christelijk op te voeden, als u de eigenbaat tot leugen, bedrog, woeker, twist, vijandschap, breken van beloften of onredelijkheid heeft verleid. Denk er wel aan, een Apostel is in de macht des duivels en tot zelfmoord gekomen door de liefde tot het geld; onderzoek uwe ziel, of zij niet reeds in de ketenen van deze hoofdondeugd ligt gekneld.

Verder hebt gij ook plichten, die uw eigen persoon betreffen; bedenk wel, gij behoort veel meer aan God, die u geschapen heeft, en aan den Verlosser, die u aan het kruis zoo duur heeft vrijgekocht, dan gij u zelve behoort. Gij zijt een levend beeld van God, doch hebt de macht dit beeld verschrikkelijk te misvormen. Doch wat het evenbeeld van God het afschuwelijkst verwoest, dat Zijn bo-

venal de zonden tegen het zesde gebod. Reeds de enkele onzuivere begeerte bewerkt dat de ziel voor God eene gedaante krijgt als het gelaat van een mensch, dat met de walgelijkste vuiligheden besmet is. Overdenk wel, of gij elke onkuische gedachte oogenblikkelijk hebt afgeweerd, evenals men een vonk vuur terstond van een kleed afschudt, of gij u niet door het zien, lezen of aanhooren van onreine zaken, door scherts, aanraking bij u zelven of anderen bezondigd hebt. Doch er zijn in betrekking tot dit gebod nog zwaardere doodzonden, waardoor oneindig vele menschen verdoemd worden, en die eens op het sterfbed bijzondere vrees zullen aanjagen. Laat toch niets ongebiecht, als gij betrekkelijk zulke zaken in twijfel zijt, opdat gij niet in eene doodsonde communiceert en eens daarin sterft. Reeds dit moet gij nauwkeurig belijden en in de toekomst laten, als gij den omgang, gelegenheid en plaats niet vermeden hebt, van welke gij

weten kondt, dat zij u in verzoeking brengen.

Doch ook tot andere zonden, brengt de zinnelijkheid den mensch, als hij zijn lichaam en deszelfs lusten niet beheerscht, maar zich daardoor beheerschen laat. „Wie voor het vleesch zaait, zal van het vleesch het verderf maaien.” Daartoe behoort onmatigheid in eten of drinken; doch niet enkel de overdaad is zonde, maar ook als men niet let op zijne gezondheid, op den toestand van zijne middelen, en het vastengebod, en maar juist geniet, zooals de zinnelijke lust het verlangt. — Verder is traagheid en welschiktheid dikwijls de oorzaak van vele en zware zonden van nalatigheid.

. Denk aan de knecht, die zijn talent had begraven; zulk een talent, over welks gebruik gij eens verantwoording moet geven is de tijd, de krachten, de gelegenheid om goed te doen, en de genaden, die u uit- en inwendig geschonken worden. Onderzoek uw gewe-

ten, hoeveel gij daarvan begraven of ongebruikt verloren hebt.

Evenals door de erfzonde de zinnelijkheid bovenmate begeerlijk is geworden, en den mensch voortdurend aanzet om trouwloos Gods geboden te verachten, om de lusten van het vleesch te bevredigen, zoo is er ook in de geestelijke natuur een groote neiging tot het kwaad, namelijk de hoovaardigheid. Daarvan is niemand geheel vrij, die niet reeds lang aan de verbetering zijner ziel gearbeid heeft; zelfs personen, die hunne zinnelijkheid beheerschen en zich met vele godvrucht-oefeningen bezig houden, hebben dikwijls groot zelfbehagen en wenschen vereerd te worden. Onderzoek ernstig of uwe ziel niet door hoovaardigheid besmet is. Spreekt gij niet veel en zeer gaarne van u zelve? Zijt gij niet geraakt, alsof het een groote misdaad was, als iemand u iets onaangenaams aandoet of zegt, even alsof gij meer waart dan God, die zich iederen dag door duizend

millioenen menschen geduldig laat beleedigen? Hebt gij niet gemord tegen God, als het u niet naar wensch ging, even als geschiedde u onrecht? Beeldt gij u niets in op schoonheid, stand, rijkdom, geschiktheid, of dergelijke wereldsche gaven, die allen door den dood weggenomen worden? Of vermeent gij misschien bijzonder rechtchappen te zijn, of wilt gij gaarne voor bijzonder godvruchtig aanzien worden, evenals de Pharizeër? Hebt gij u ook op een of ander bezit of eene goede eigenschap iets ingebeeld en daarvan gesproken, als was het u niet door God geleend, maar uw volkomen eigendom? Denk er wel aan: God verafschuwt ten sterkste den hoogmoed, want hij is een leugen, een diefstal, en eene afgoderij, door dat de mensch zich goed toeschrijft dat hij niet bezit, en goed, dat God hem geleend heeft, als zijn eigendom aanziet en door anderen tevens aangebeden wil zijn.

Zijt gij niet aan den leugen overgege-

ven? Bedenk wel, God is de waarheid en de duivel de vader der leugen; door elke leugen verwijdert gij u eene schrede verder van God en nadert tot den boozen geest. En wien de mensch in zijn leven gelijk geworden is, tot dezen gaat zijne ziel na den dood. De Martelaren hadden voor het grootste deel door een leugen hun leven kunnen redden; doch zij wilden liever tot den dood gemarteld worden, dan te liegen. En gij liegt misschien reeds om eene kleine verlegenheid of om een klein gewin — zult gij dan eens bij de Martelaren in den hemel gesteld worden?

De zonden zijn echter zoo menigvuldig naar de persoonlijke omstandigheden, waarin de mensch leeft, dat zij evenmin opgeteld kunnen worden, als alle rampen, die er zijn. De hoofdzaak is, dat gij den ernstigen redelijken wil hebt, alles op te zoeken en te ontdekken, wat den heiligen alwetenden God in u misshagen kan. Het is niet genoeg dat gij

achtereenvolgens op de zonden, die gij van tijd tot tijd bedreven hebt, acht slaat, dit is het lichtste en niet altijd het gewichtigste — het kan, met de geheele toestand uwer ziel, met uwe geheele levenswijze zoo geschapen zijn, dat gij verloren gaat, zonder uiterlijk opvallende zonden te bedrijven. Vraag u zelven vooral nu nog af, en buitendien ook meermalen: wien behoort eigenlijk mijn hart, God of de wereld? De Zaligmaker zegt: „Waar uw schat is, daar zal ook uwe ziel zijn.” Is voor u de wereld en wat daartoe behoort de hoofdzaak in uw denken, hopen, vreezen, verblijden, treuren, zorgen, doen en laten; of is bij u waarachtig God de hoofdzaak, zoo dat gij Hem boven alles en in alles tot doeleinde hebt? — Verder zijt gij een mensch, die in bepaalde omstandigheden verkeert en een bepaalden staat hebt, hoe gedraagt gij u hierin? Zijt gij wezenlijk voor God rechtschapen, en nauwgezet in uw beroep, hetzij als dienstbode,

als daglooner, als overheid, als beambte? En als gij soms nering doet, zijt gij daarbij zoo vlekkeloos, dat gij u geene woekerwinst, geen bedrog ten laste kunt leggen, maar dat iedereen alles weten mag hoe gij in uwen handel en wandel zijt? Overweeg dit ernstig voor den rechtvaardigen God, en als gij twijfelt vraag den Biechtvader.

Zoek zeer nauwkeurig alle vlekken en alle onreinheid in uwe ziel op, opdat gij niet in verblindheid, soms eene zonde voortsleept tot aan uwen dood en in de eeuwigheid. Want evenals een steen in de diepte der zee stort, zoodra zij van het vaartuig geworpen wordt, zoo zinkt de ziel, als zij maar ééne doodzonde heeft behouden, in de diepte der hel, zoodra zij in het laatste uur van het lichaam gescheiden is.

Gij zult nu wel bemerken met hoe vele vlekken uwe ziel bezoedeld is; denk dan nu eerst, welke gedaante uwe ziel moet hebben voor den alwetenden en onuit-

sprekelijk heiligen God, en welke onverdraaglijke schande gij zoudt moeten uitstaan, als thans het laatste oordeel aanbrak, en gij met deze ziel voor de Engelen en reine geesten, voor het eeuwige licht moest verschijnen!

BEROUW.

DE MENSCH: Als ik mijn leven en mijne ziel nauwkeurig beschouw, dan bevind ik mij arm en naakt aan goede werken; weinig of niets heb ik uit zuivere liefde tot God gedaan, terwijl ik toch alles om en voor God had moeten doen. En als ik dan nog alle zonden bedenk, die ik bedreven heb, door gedachten, woorden en werken en verwaarlozing mijner plichten, dan kom ik mij zelven voor als een melaatsche, die geheel overdekt is met afzichtelijke zweren. Ik veracht mij zelven, ik schaam mij voor God en voor mij zelven, en wenschte tevens de oogen van mijnen geest af te

wenden , om de zonden niet meer te zien ,
waarmede ik bevlekt ben.

DE ENGEL: Dat moet gij niet doen ;
maar integendeel zeer ernstig en veel
uwe zonden en zondigheid beschouwen —
want hoe grooter uw berouw daarover is ,
als te meer zal God geneigd zijn , zich
over u te ontfermen en u vergiffenis te
schenken. Bedenk wel , wat eigenlijk de
zonde is. Zij is het eenige , wat God
haat ; en de haat van God tegen dezelve
is zoo onmetelijk groot , als God zelf
is — en hiermede is uwe ziel bevlekt !
Zij is als door de zonde geverfd en
geschandvlekt. Het oordeel van God
over de zonde is evenwel vreeselijk.
Tallooze Engelen , aan welke God de
verheverste geestesgaven geschonken had ,
zijn afschuwelijke duivels geworden , eeu-
wig in de helsche pijnen om eene enkele
zonde. Dat sedert duizenden van jaren
onophoudelijk de angst en smart des
doods op aarde geen oogenblik ophoudt ,
en zal blijven tot aan den jongsten dag ,

komt van de enkele zonde der eerste menschen. Dat een uitverkoren Apostel als een verworpeling en zelfmoordenaar eindigde, kwam door de zonde. Dat de geliefde Zoon Gods te vergeefs heeft gebeden, dat de kelk des lijdens van Hem zou weggenomen worden, en dat Hij, de reinste, de heiligste onder de kinderen der menschen, den smart- en smaadvollen dood moest sterven, kwam door de zonde, die Hij op zich had genomen. En dat talloze geesten en menschen, die God uit liefde geschapen heeft, om hen eeuwig gelukzalig te maken, eeuwig in het helsche vuur gepijnigd worden, komt alleen door de zonde. — En gij hebt reeds vele zonden op u geladen; wat zal u dus wachten in het oordeel en in de eeuwigheid? Overweeg, wat de Apostelen daarover schrijven:

DE APOSTEL PETRUS: „Doch als zij, die door de kennis van den Heer en Zaligmaker Jesus Christus de besmettingen der wereld ontvloten waren, zich

ven? Bedenk wel, God is de waarheid en de duivel de vader der leugen; door elke leugen verwijdert gij u eene schrede verder van God en nadert tot den boozen geest. En wien de mensch in zijn leven gelijk geworden is, tot dezen gaat zijne ziel na den dood. De Martelaren hadden voor het grootste deel door een leugen hun leven kunnen redden; doch zij wilden liever tot den dood gemarteld worden, dan te liegen. En gij liegt misschien reeds om eene kleine verlegenheid of om een klein gewin — zult gij dan eens bij de Martelaren in den hemel gesteld worden?

De zonden zijn echter zoo menigvuldig naar de persoonlijke omstandigheden, waarin de mensch leeft, dat zij evenmin opgeteld kunnen worden, als alle rampen, die er zijn. De hoofdzaak is, dat gij den ernstigen redelijken wil hebt, alles op te zoeken en te ontdekken, wat den heiligen alwetenden God in u mishagen kan. Het is niet genoeg dat gij

achtereenvolgens op de zonden, die gij van tijd tot tijd bedreven hebt, acht slaat, dit is het lichtste en niet altijd het gewichtigste — het kan, met de geheele toestand uwer ziel, met uwe geheele levenswijze zoo geschapen zijn, dat gij verloren gaat, zonder uiterlijk opvallende zonden te bedrijven. Vraag u zelven vooral nu nog af, en buitendien ook meermalen: wien behoort eigenlijk mijn hart, God of de wereld? De Zaligmaker zegt: „Waar uw schat is, daar zal ook uwe ziel zijn.” Is voor u de wereld en wat daartoe behoort de hoofdzaak in uw denken, hopen, vreezen, verblijden, treuren, zorgen, doen en laten; of is bij u waarachtig God de hoofdzaak, zoo dat gij Hem boven alles en in alles tot doeleinde hebt? — Verder zijt gij een mensch, die in bepaalde omstandigheden verkeert en een bepaalden staat hebt, hoe gedraagt gij u hierin? Zijt gij wezenlijk voor God rechtschapen, en nauwgezet in uw beroep, hetzij als dienstbode,

als daglooner, als overheid, als beambte? En als gij soms nering doet, zijt gij daarbij zoo vlekkeloos, dat gij u geene woekerwinst, geen bedrog ten laste kunt leggen, maar dat iedereen alles weten mag hoe gij in uwen handel en wandel zijt? Overweeg dit ernstig voor den rechtvaardigen God, en als gij twijfelt vraag den Biechtvader.

Zoek zeer nauwkeurig alle vlekken en alle onreinheid in uwe ziel op, opdat gij niet in verblindheid, soms eene zonde voortsleept tot aan uwen dood en in de eeuwigheid. Want evenals een steen in de diepte der zee stort, zoodra zij van het vaartuig geworpen wordt, zoo zinkt de ziel, als zij maar ééne doodzonde heeft behouden, in de diepte der hel, zoodra zij in het laatste uur van het lichaam gescheiden is.

Gij zult nu wel bemerken met hoe vele vlekken uwe ziel bezoedeld is; denk dan nu eerst, welke gedaante uwe ziel moet hebben voor den alwetenden en onuit-

sprekelijk heiligen God, en welke onverdraaglijke schande gij zoudt moeten uitstaan, als thans het laatste oordeel aanbak, en gij met deze ziel voor de Engelen en reine geesten, voor het eeuwige licht moest verschijnen!

BEROUW.

DE MENSCH: Als ik mijn leven en mijne ziel nauwkeurig beschouw, dan bevind ik mij arm en naakt aan goede werken; weinig of niets heb ik uit zuivere liefde tot God gedaan, terwijl ik toch alles om en voor God had moeten doen. En als ik dan nog alle zonden bedenk, die ik bedreven heb, door gedachten, woorden en werken en verwaarlozing mijner plichten, dan kom ik mij zelve voor als een melaatsche, die geheel overdekt is met afzichtelijke zweren. Ik veracht mij zelve, ik schaam mij voor God en voor mij zelve, en wenschte tevens de oogen van mijnen geest af te

wenden , om de zonden niet meer te zien ,
waarmede ik bevlekt ben.

DE ENGEL: Dat moet gij niet doen ;
maar integendeel zeer ernstig en veel
uwe zonden en zondigheid beschouwen —
want hoe grooter uw berouw daarover is ,
als te meer zal God geneigd zijn , zich
over u te ontfermen en u vergiffenis te
schenken. Bedenk wel , wat eigenlijk de
zonde is. Zij is het eenige , wat God
haat ; en de haat van God tegen dezelve
is zoo onmetelijk groot , als God zelf
is — en hiermede is uwe ziel bevlekt !
Zij is als door de zonde geverfd en
geschandvlekt. Het oordeel van God
over de zonde is evenwel vreeselijk.
Tallooze Engelen , aan welke God de
verheverste geestesgaven geschonken had ,
zijn afschuwelijke duivels geworden , eeu-
wig in de helsche pijnen om eene enkele
zonde. Dat sedert duizenden van jaren
onophoudelijk de angst en smart des
doods op aarde geen oogenblik ophoudt ,
en zal blijven tot aan den jongsten dag ,

komt van de enkele zonde der eerste menschen. Dat een uitverkoren Apostel als een verworpeling en zelfmoordenaar eindigde, kwam door de zonde. Dat de geliefde Zoon Gods te vergeefs heeft gebeden, dat de kelk des lijdens van Hem zou weggenomen worden, en dat Hij, de reinste, de heiligste onder de kinderen der menschen, den smart- en smaadvollen dood moest sterven, kwam door de zonde, die Hij op zich had genomen. En dat talloze geesten en menschen, die God uit liefde geschapen heeft, om hen eeuwig gelukzalig te maken, eeuwig in het helseche vuur gepijnigd worden, komt alleen door de zonde. — En gij hebt reeds vele zonden op u geladen; wat zal u dus wachten in het oordeel en in de eeuwigheid? Overweeg, wat de Apostelen daarover schrijven:

DE APOSTEL PETRUS: „Doch als zij, die door de kennis van den Heer en Zaligmaker Jesus Christus de besmettingen der wereld ontvloten waren, zich

op nieuw daarmede inlaten, zoo zal met dezen het laatste erger zijn dan het eerste. Als de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt, waar zal dan de vermetele, de zondaar blijven?"

DE APOSTEL JOANNES: „Zoo spreekt de trouwe, zekere getuige, de oorsprong der schepping Gods: Ik weet door uwe daden, dat gij noch koud, noch warm, zijt. En omdat gij lauw, en noch warm noch koud zijt, zal ik u uit mijnen mond spuwen."

DE APOSTEL PAULUS: „Onze God is ook een verteerend vuur. Schrikkelijk is het in de handen van den levenden God te vallen. Werkt dan aan uwe zaligheid met vrees en beven."

DE MENSCH: Heilige, rechtvaardige God, schrikkelijke Majesteit; ik heb het verstand en de vrijheid, die Gij mij geschonken hebt, gebruikt om te zondigen; ik heb U veracht, voor wien de verhevenste geesten beven en in aanbidding nederliggen! En Gij hebt het gezegd

en zult uw woord houden, dat zelfs het ijdel woord, de onreine blik, de inwendige toorn, voor uwen rechterstoel zullen gestraft worden. Hoe zal het dan met mij gaan, met de vele en zware zonden van geheel mijn leven, als de tijd der vergelding komt? Ach, groote God, als gij mij zoudt opdragen, over mij zelven het oordeel uit te spreken — dan moest ik mijne ziel tot de verdoemenis verwijzen; en talloos vele zielen zijn misschien reeds in de hel, die bij lange niet zoo vele zonden bedreven hebben, en aan wie niet zoo vele genaden nutteloos en onvruchtbaar zijn verloren gegaan, als aan mij. Misschien is het uur reeds veel naderbij dan ik vermoed, dat mijne maat vol is, dat de dood, het oordeel en de eeuwige vergelding mij overkomen. Hoe vreeselijk zal het zijn, als mij in het oordeel al de afschuwelijkheid mijner zonden en mijner ziel in het vreeselijk alles doordringende licht zal getoond worden, en uwe oneindig heilige Majesteit het

schrikkelijke woord mij toevoegt: *Weg van mij!* En dan de eeuwigheid. Eeuwig dan zich in de hopeloze snart te wenden in de schrikkelijke plaats, waar de knagende worm niet sterft, en het vuur niet wordt uitgebluscht. Hoe gelukkig zou ik zijn, als de dood reeds in mijne kindsheid, een einde aan mijn leven had gemaakt, in plaats van dat ik opgegroeid ben in zonden!

DE ENGEL: Ook de grootste zondaar moet niet wanhopen, als hij zich ernstig tot God wendt. God wil den dood des zondaars niet, maar dat hij zich bekeere en zalig worde. En hoe ernstig dat God dit wil, heeft Hij door het zenden van zijn Zoon getoond; Deze zegt zelf: „Zoozeer heeft God de wereld lief gehad, dat Hij zijn eenigen Zoon heeft overgegeven, opdat al wie in Hem gelooft, niet verloren ga, maar het eeuwige leven hebbe.” En Hij zegt, dat Hij niet gekomen is om de rechtvaardigen, maar om de zonda-

ren zalig te maken. Hij is het, die het groote Sacrament van barmhartigheid heeft ingesteld, waardoor elke rouwmoe-dige zondaar vergiffenis van al zijne zonden kan verkrijgen. En dat God ook de vergeving en genade schenken wil, kunt gij duidelijk aan de genaden zien, waar-mede Hij als het ware de hand der ver-zoening biedt. God heeft u tot heden het leven gelaten, Hij heeft u het christelijke geloof geschonken en heeft het in en uit-wendig zoo beschikt, dat gij thans aan een priester kunt biechten en de kwijschel-ding verkrijgen. Ja het is zelfs een zeer groote beleediging voor God, als een zondaar aan zijne genade wanhoopt.

DE MENSCH: Ik dank U, barmhartige God, dat Gij met mij, onbeschaamde zondaar, tot op dezen dag geduld hebt gehad. Zoo lang ik U beleedigd en vergeten heb, hebt Gij ieder oogenblik mij behoed en beschermd, en mij aan lichaam en ziel goed bewezen. Gij hebt eenen oneindigen afschuw van de zonde; toch hebt Gij mij

langmoedig en vol barmhartigheid gespaard, en mij uit- en inwendig de gelegenheid geschonken om tot U terug te keeren. Gij zijt mij als het ware nagegaan en hebt mij gezocht, om mij van het verderf tot de zaligheid terug te brengen, Gij de Schepper het schepsel, de Heer van hemel en aarde een armzalige mensch, de beleedigde Majesteit den afschuwelijken zondaar. Waar is een mensch op aarde, die het zoo geduldig zou verdragen, die zoo dikwijls bereid zou zijn om altijd weder te vergeven, die zoo liefderijk zijn vijand uitnoodigt, als Gij, de groote, heerlijke God met mij ellendige zondaar doet? Ach God, wat vindt Gij dan aan mij, dat Gij zoo onuitputtelijk goed voor mij zijt?

DE ENGEL: Dit is juist in God zijne onuitsprekelijk hooge edelmoedigheid, daar gij zondige menschen voor het meereendeel eene groote laaghartigheid bezit, die dagelijks zijne weldaden als het ware als een dier uit zijn hand eet, en Hem

dan ondankbaar en vermetel beleedigt. Ja, God is onuitsprekelijk goed en schoon; als gij Hem slechts een oogenblik kondt zien, zoo als Hij is, dan zou uw hart uit elkander springen van liefde en verlangen. Alle Engelen en Heiligen kunnen zich in eeuwigheid niet verzadigen om onophoudelijk zijne schoonheid te aanschouwen en smaken in deze aanschouwing eene zaligheid, waartegen alle vreugden der aarde zijn als een grauwe mistige nevel tegenover den stralengloed der heerlijke zon. Zult gij Hem niet beminnen? Bedenk echter, dat zijne schoonheid ook zijne heiligheid is. Hoe kunt gij Hem beminnen en hoe kan Hij u beminnen, wanneer gij de zonde als hatelijk gewormte in uwe ziel draagt en als het ware leeft om den duivel te behagen? Wilt gij de zonde beminnen, of wilt gij God beminnen?

DE MENSCH: O God, Vader, Zoon en heilige Geest, ik bemin U, en wil U beminnen, uit alle krachten, boven alles.

Ik verafschuw al mijne zonden, omdat zij voor uwe heilige oogen afschuwelijke vlekken van mijne verdorvene ziel zijn. O schoonste God, heilige Majesteit, ik ben zelfs niet waardig mijne gedachten tot U te richten; ik moest mij zelven met mijne zonden voor U verbergen, als er een plaats was waar Gij niet zijt. In berouw en droefheid bid ik U, o onmetelijke zee van goedheid, wasch mijne zonden uit, herstel uw beeld weder in uw schepsel, opdat Gij mij met welgevallen kunt beschouwen, en ik U weder beminnen mag met het hartelijk vertrouwen van een kind.

DE ENGEL: Zie, de liefdevolle Vader komt u tegemoet evenals eens den verloren zoon; de goede Herder neemt u, verdwaald schaap op zijne schouders; de H. Geest heeft berouw en vertrouwen in uw hart opgewekt, opdat de vrijspraak in het Sacrament uwe zonden zou kunnen uitwischen. Ja, de drieëenige God heeft u gezocht, terwijl gij Hem vergeten hebt;

Hij klopt bij u aan; want alles, wat u uit- en inwendig bewogen heeft om te biechten, is voorkomende genade geweest van den oneindig barmhartigen God. Spreek daarom ook met hart en mond de woorden, die de H. Geest den boetvaardigen David heeft ingegeven; bid ze in de vaste hoop, dat de Heer ze verhooren zal, zooals Hij die bij David verhoord heeft.

PSALM 50.

„Ontferm u mijner, o God, naar uwe groote barmhartigheid.

En naar de menigte uwer ontfermingen, wisch mijne ongerechtigheid uit.

Wasch mij meer van mijne ongerechtigheden, en reinig mij van mijne zonde.

Want ik erken mijne boosheid; en mijne zonden zijn altijd tegen mij gekeerd.

Voor U alleen heb ik gezondigd en kwaad bedreven voor uwe oogen, opdat Gij gerechtvaardigd wordt in uwe woorden, en overwint, als Gij geoordeeld wordt.

Zie, in boosheid ben ik ontvangen,
en in zonde heeft mijne moeder mij ont-
vangen.

Zie, Gij hebt de waarheid bemind; de
onbekende en verborgene geheimen uwer
wijsheid hebt Gij mij geopenbaard.

Gij zult mij met hysop besproeien en
ik zal gereinigd worden; gij zult mij
wasschen, en ik zal witter worden dan
sneeuw.

Gij zult aan mijn gehoor vreugde en
blijdschap geven, en mijne vernederde
beenderen zullen van vreugde opspringen.

Wend uw aangezicht van mijne zonden
af; en wisch al mijne boosheden uit.

Schep in mij, o God, een rein hart,
en vernieuw den rechten geest in mijn
binnenste.

Verwerp mij niet van uw aanschijn,
en neem uwen H. Geest niet van mij
weg.

Geef mij weder de vreugde uws heils,
en bevestig mij weder in den eersten
geest.

Ik zal aan de boozen uwe wegen leeren, en de goddeloozen zullen tot U bekeerd worden.

Verlos mij van de bloedschuld, God, God mijner zaligheid, en mijne tong zal uwe rechtvaardigheid verheerlijken.

Heer, open mijne lippen, en mijn mond zal uwen lof verkondigen.

Want als gij offeranden gewild hadt, zou ik die immers gegeven hebben; in brandoffers hebt gij geen behagen.

Een rouwmoedige geest is een offer voor God; een vermorzeld en verootmoedigd hart zult gij, o God niet versmaden."

DE ENGEL: Er was een vijver te Jerusaleem, waarin op bepaalde tijden een Engel nederdaalde en het water deed opwellen; wie zich dan het eerst in het water wierp, werd genezen, welke ziekte hij ook mocht hebben. Dit was eene voorafbeelding van den biechtstoel; ook daarheen zendt God zijn dienaar, namelijk den gewijden Priester; en elke zondaar, die dan vol berouw en vertrouwen nadert, verkrijgt de kwijt-

schelding en wordt verlost van iedere zonde. Doch ééne boete moet iedereen volgens de door God gestelde orde op zich nemen, namelijk dat hij oprecht, zonder terughouding al zijne zonden aan den Priester belijdt. Hebt gij de zonde bedreven, zoo moet gij u daarvan losrukken niet slechts door inwendig berouw, maar ook door ze als het ware uit te spuwen door de belijdenis; slechts over de oprechte belijdenis spreekt de Priester de voor God geldige vrijspraak uit. Biecht derhalve zóó, dat de alwetende Rechter na uwen dood niets aan u vinde, dat gij vrijwillig verzwegen kondt hebben.

DE MENSCH: Mijn Heer en mijn God, als Gij eene levenslange, hoogst smartvolle boete tot voorwaarde gesteld hadt, om vergiffenis van mijne zonden te verkrijgen, moest ik zelfs dit als eene groote genade dankbaar aannemen. In uwe onuitputtelijke barmhartigheid, vordert Gij slechts als eene onvermijdelijke boete de rouwmoedige belijdenis. Ik ben daarom

thans bereid om mij te vernederen, en aan uwen dienaar de afschuwelijke vlekken van mijn leven en van mijne ziel zonder terughouding te toonen. Hij moet mij niet voor beter houden, dan ik voor U, alwetende God, ben; daarom zal ik mij ook over niets verontschuldigen. Geef mij de genade, dat ik in boetvaardigen nederigen geest het offer mijner schuldbelijdenis brenge.

DE ENGEL: Biecht zonder angst; als de Priester u zijne vermaning geeft, hoor hem dan oplettend aan, en denk onder dezelve niet aan zonden, die gij soms mocht vergeten hebben. Vergeet ook vooral niet te zeggen, wanneer gij de laatste maal gebiecht, of gij de opgelegde boete naar behooren volbracht, en of gij de bepalingen van den biechtvader aangaande de voldoening hebt gevolgd. Voortaan moet gij reeds vóór de biecht alles in orde brengen, b. v. herstellen, wat gij aan de eer of eigendom van anderen benadeeld hebt, u verzoenen met hen,

die gij beleedigd hebt. Bepaal ook het getal, hoe dikwijls of hoe lang gij eene zonde bedreven hebt, en zulke omstandigheden, waardoor eene zonde nog zwaarder te verantwoorden is.

NA DE BIECHT.

DE ENGEL: Gij zijt thans vrijgesproken in den naam des Vaders; God de Vader heeft u weder als zijn kind aangenomen; of hebt gij niet opgehouden een kind Gods te zijn, door dat gij u aan geene doodzonde hebt schuldig gemaakt, dan zijt gij door de vrijspraak Hem nog een liever kind geworden. Gij zijt vrijgesproken in den naam van den Zoon; het schrikkelijk lijden van Christus geldt als straf en losprijs voor uwe zonden; zijn bloed heeft nu ook uwe schuld weggenomen. Gij zijt vrijgesproken in den naam des H. Geestes; de H. Geest heiligt

weder uwe ziel en heeft haar weder in hare oorspronkelijke schoonheid hersteld en heeft u weder vrede en moed in het hart gestort. Zoo heeft thans de drie-eenige God met u gehandeld, in plaats van u, zooals gij door uwe zonden verdiend hadt, te verstooten in de pijnen des vuurs.

DE MENSCH: Ach God, Vader, Zoon en H. Geest, hoe moet ik U danken, wat moet ik U geven voor al de barmhartigheid, die Gij mij bewezen hebt? Even alsof ik niet gezondigd had, zoo is mijne ziel weêr opgeraimd en ziet vol kinderlijk vertrouwen tot U omhoog. Uit het diepste mijns harten rijst vreugde en dank tot U en ik zeg met den Psalmist:

PSALM 102.

„Loof mijne ziel den Heer, en al wat in mij is zijn heiligen naam.

Loof mijne ziel den Heer, en vergeet al zijne weldaden niet.

Die al uwe zonden vergeeft, en al uwe zwakheden geneest.

Die uw leven van den ondergang redt, die u kroont in barmhartigheid en genade.

Die uw verlangen met goederen vervult; uwe jeugd zal verjongd worden als die des adelaars.

De Heer oefent barmhartigheid uit; en geeft recht aan hen, die onrecht lijden.

Hij heeft Moses zijnen weg bekend gemaakt, en aan de kinderen van Israël zijnen wil.

De Heer is genadig en barmhartig; langmoedig en van de grootste ontferming.

Niet altijd is Hij toornig, noch dreigt Hij eeuwig.

Hij heeft met ons niet gedaan naar onze zonden, noch heeft ons vergolden volgens onze misdaden.

Want zoo ver de hemel verwijderd is van de aarde, zoo ver heeft Hij zijne barmhartigheid uitgestrekt over hen, die hem vreezen.

Zoo ver het oosten verwijderd is van het westen, zoo ver heeft Hij onze zonden verwijderd.

Gelijk een vader zich ontfermt over zijn zoon, zoo heeft God zich ontfermd over hen, die hem vreezen; want Hij kent ons wezen.

Hij was gedachtig, dat wij stof zijn; de dagen van den mensch zijn als hooi, als eene bloem des velds verdort hij.

Wijl de geest in hem voorbijgaat en niet blijft, en hij zal zijne plaats niet meer kennen.

Doch de barmhartigheid des Heeren blijft van eeuwigheid tot eeuwigheid over hen, die hem vreezen.

En zijne gerechtigheid blijft tot over de kindskinderen, voor hen, die zijn verbond houden;

En zijne geboden indachtig zijn en er naar handelen.

De Heer heeft in den hemel zijnen zetel bereid, en zijn rijk heerscht over allen.

Looft den Heer alle zijne Engelen, machtig in kracht, voltrekkers van zijn woord, bereid om te hooren naar de stem zijner spraak.

Looft den Heer alle zijne machten; zijne dienaren, die zijnen wil volbrengt.

Looft den Heer, al zijne werken; op alle plaatsen zijner heerschappij, loof mijne ziel den Heer."

Eere zij den Vader, enz.

DE ENGEL: Leef en blijf nu in deze dankzegging. Het zou de afschuwelijkste ondankbaarheid jegens God, en de grootste ramp voor u zelve zijn, als gij wetend en vrijwillig weder zonde bedreeft. Uw Zaligmaker heeft tot den zondaar, dien hij na acht en dertigjarige ziekte de gezondheid en vrijspraak heeft geschonken, de merkwaardige woorden gesproken: „Ga heen en zondig niet meer: opdat u niet iets ergers overkome." Van alles, wat u in dit leven kan overkomen, is er geen grooter, schrikkelijker ongeluk, dan wanneer gij weder in eene doodzonde

zoudt vallen. En toch kan het bij de vele bekoringen van zinnelijkheid, zelfzucht, wereld en duivel zoo ligt en spoedig gebeuren, dat gij alles weder verliest, wat gij thans door het bloed van Christus hebt gewonnen. Met elken nieuwen dag gaat er voor uwe arme zwakke ziel ook een nieuw gevaar op, om in de zonde te vallen; uw levensweg is als bezaaid met giftig gewormte, en belegerd door verslindende roofdieren. Slechts Één is er, die met vaste hand u zeker door het leven kan geleiden.

DE MENSCH: Goedertieren Heer en Zaligmaker! Gij hebt mij volgens uwe groote barmhartigheid van mijne zonden gereinigd; bewijs mij nu ook de even groote barmhartigheid, dat gij mij bewaart van weder in zonden te vallen. Ik heb het vaste voornemen uit geheel mijn hart en uit alle krachten, om mij uit liefde en eerbied tot U voor iedere zonde zorgvuldig te wachten; ik ben thans bereid liever alles te verliezen en alles te

Looft den Heer alle zijne Engelen, machtig in kracht, voltrekkers van zijn woord, bereid om te hooren naar de stem zijner spraak.

Looft den Heer alle zijne machten; zijne dienaren, die zijnen wil volbrengt.

Looft den Heer, al zijne werken; op alle plaatsen zijner heerschappij, loof mijne ziel den Heer."

Eere zij den Vader, enz.

DE ENGEL: Leef en blijf nu in deze dankzegging. Het zou de afschuwelijkste ondankbaarheid jegens God, en de grootste ramp voor u zelven zijn, als gij wetend en vrijwillig weder zonde bedreeft. Uw Zaligmaker heeft tot den zondaar, dien hij na acht en dertigjarige ziekte de gezondheid en vrijspraak heeft geschonken, de merkwaardige woorden gesproken: „Ga heen en zondig niet meer: opdat u niet iets ergers overkome." Van alles, wat u in dit leven kan overkomen, is er geen grooter, schrikkelijker ongeluk, dan wanneer gij weder in eene doodzonde

zoudt vallen. En toch kan het bij de vele bekoringen van zinnelijkheid, zelfzucht, wereld en duivel zoo ligt en spoedig gebeuren, dat gij alles weder verliest, wat gij thans door het bloed van Christus hebt gewonnen. Met elken nieuwen dag gaat er voor uwe arme zwakke ziel ook een nieuw gevaar op, om in de zonde te vallen; uw levensweg is als bezaaid met giftig gewormte, en belegerd door verslindende roofdieren. Slechts Één is er, die met vaste hand u zeker door het leven kan geleiden.

DE MENSCH: Goedertieren Heer en Zaligmaker! Gij hebt mij volgens uwe groote barmhartigheid van mijne zonden gereinigd; bewijs mij nu ook de even groote barmhartigheid, dat gij mij bewaart van weder in zonden te vallen. Ik heb het vaste voornemen uit geheel mijn hart en uit alle krachten, om mij uit liefde en eerbied tot U voor iedere zonde zorgvuldig te wachten; ik ben thans bereid liever alles te verliezen en alles te

lijden, dan U met opzet te beledigen. Doch ik ken mijne zwakheid en onstandvastigheid en weet, hoe spoedig ik weder in lichtzinnigheid en lauwheid verval, en heb derhalve vrees voor mij zelve. O eeuwige God, bij wien geen schaduw van verandering is, geef mij toch het groote geschenk van trouw en standvastigheid. Ja, laat mij liever thans spoedig sterven, als gij zoudt voorzien, dat ik bij langer leven, U weder door eene doodzonde zou beledigen.

DE ENGEL: Hetgeen gij thans God vraagt, dat verlangt God zelf, doch naar de orde die Hij vastgesteld heeft. Gij moet namelijk ook het uwe doen, om de genade Gods niet te laten uitdooven. Het hemelrijk lijdt geweld en de mensch moet alle krachten aanwenden. Wat u voornamelijk van heden af noodzakelijk is, heeft uw Zaligmaker zelf gezegd: „Waakt en bidt, opdat gij niet in bekoring valt.” Gij hebt een waakzaam leven, als gij u gewent bij al uw doen en laten

aan de tegenwoordigheid Gods te denken; dat noemt men voor God wandelen, altijd te denken, dat God tegenwoordig is en alles hoort, alles ziet en niets vergeet. Vervolgens bid; gebruik niet slechts dagelijks zeer veel tijd voor het gebed, maar gewen u ook over dag en onder uwe bezigheden onophoudelijk uwe gedachten biddend tot God te verheffen, hetzij dank, hetzij smeeking om genade, hetzij aanroeping, hetzij opoffering van de moeilijkheden. Hoe gelukzalig kondt gij reeds in dit leven zijn, als gij deze onophoudelijke bezigheid der zalige geesten in den hemel goed beoefende: Waken en bidden!

DE MENSCH: O God, Gij hebt mij mijne ziel door het H. Sacrament van boetvaardigheid weder geschonken, en het mij als het ware in de hand gegeven, of zij behouden worde of verloren ga, Ik neem mij nu ernstig voor, den raad te volgen, dien uw Zoon ons heeft gegeven om het heil onzer ziel te bewaren,

ik zal waken en bidden. Ik zal van nu af aan, zooveel het mij maar mogelijk is, mijne gedachten tot U richten, en een inwendig geestelijk leven leiden. Groote God, Gij omvat alles, en in U leven en bewegen wij ons; herinner mij onophoudelijk aan uwe heilige tegenwoordigheid, zoo dikwijls mijne gedachten zich te veel en te lang verliezen in wereldsche zaken, of als eene bekoring komt aansluipen en mij in gevaar stelt, mijne ziel door eene zonde te bezoedelen.

DE ENGEL: Gij moet nog meer doen, dan enkel in godvrucht leven; de weg naar den hemel is smal en de deur eng; als gij niet meer doet, dan de meesten van uws gelijken, dan zijt gij op den breeden weg. Gewen u iederen morgen u de gebreken van den vorigen dag te herinneren, en maak dan het krachtige voornemen, u zorgvuldig voor den herval te hoeden. Daartoe behoort vooral ook, dat gij alle personen en gelegenheden vermijdt, die u aanleiding tot zonde ge-

ven; en waar gij zulke personen en gelegenheden niet kunt ontwijken, bereid u dan voor door een vast voornemen en gebed, om u door het kwaad niet te laten verlokken. Laat nooit eene maand voorbijgaan, zonder dat gij u weder door de H. Sacramenten reinigt, bevestigt en vervolmaakt. Aanhoor elken zon- en feestdag het woord Gods; als dit niet geschieden kan, lees dan in plaats daarvan een goed stichtelijk boek. Bezoek gaarne zieken, en ga dikwijls in uwe vrije uren naar het kerkhof; het zijn werken van barmhartigheid, de zieken te troosten en voor de lijdende zielen in het vagevuur te bidden; doch het aanschouwen van het sterfbed en van het graf predikt ook, naar uwe beroepsbezigheden het toelaten, eenzaam en stil te leven, om des te ongestoorder en inniger in den omgang met God te blijven.

DE MENSCH: Goede almachtige God, Gij doet mij thans inzien, wat noodig is voor mijne ziel, om U niet te verliezen, om

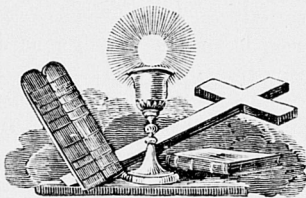
vooruit te komen en den hemel te winnen. Ik neem mij ernstig voor, mijn leven daar naar in te richten; doch ik ben tot nog toe aan een zieken boom gelijk geweest, welks bloesems ieder jaar weder afvallen, zonder vruchten voort te brengen; eveneens heb ik ook reeds dikwijls goede voornemens gemaakt en heb die spoedig weder vergeten, en mijn leven verviel spoedig weder in den ouden wereldschen geest en zondige gewoonten. O eeuwig trouwe God, ik wenschte thans ook eens in waarheid trouw te worden; Gij hebt mij weder de bloesems der goede voornemens geschonken, o zegen die nu ook, ik bid er U om uit den grond van mijn hart, opdat zij stand houden, en ik ware vruchten van boetvaardigheid voortbrengende door een christelijken levenswandel en goede werken. Heilige Petrus, heilige Paulus, heilige Magdalena, en gij alle Heiligen, die tot de zaligheid zijt gekomen door ware bekeering en standvastige boetvaardigheid tot aan het einde,

bidt voor mij, dat God mij de genade van getrouwheid en standvastigheid schenke, opdat ik eens opgenomen worde in uw gezelschap, om Gods barmhartigheid en het bloed van Christus eeuwig te loven. Doch bidt ook voor alle onbekeerde zondaars, opdat zij rouwmoedig tot het H. Sacrament van boetvaardigheid naderen, en hun dezelfde genade der vergiffenis geschonken worde, die mij, zoo verhoop ik het van God, geschonken is.

DE ENGEL: Evenals het H. Sacrament des Vormsels de genaden bevestigt en versterkt, die de mensch door het Doopsel ontvangen heeft, zoo zult gij ook alles, wat gij nu in de biecht gewonnen en u voorgenomen hebt, verzekeren en verhoogen, als gij met goede voorbereiding tot de Tafel des Heeren gaat. Daar wordt de Heiland zelf uw zegen, uwe sterkte, uwe bescherming en uw Leidsman. Het eerste

en noodzakelijkste om het allerheiligste Sacrament waardig te ontvangen, de reiniging van de zonden, hebt gij nu door uwe biecht trachten te verkrijgen. Het andere is nu, dat gij u tot de grootst en innigst mogelijke godvrucht stemt. Hoed u dus voor alle onnoodige verstrooiingen en bereid u op de komst des Heeren, even als of gij sterven moest, want hier zoo wel als daar verschijnt uwe ziel voor Hem, wien de Vader het oordeel heeft overgegeven.

COMMUNIE OEFENINGEN.

HET WOORD VAN CHRISTUS: „Weest niet bezorgd voor een voedsel dat vergankelijk is, maar voor een voedsel dat duurt tot in het eeuwige leven, hetwelk u de Zoon des menschen zal geven, want de Vader heeft Hem alle macht geschonken. Dit is het brood Gods, dat van den hemel nederdaalt en aan de wereld het leven geeft. Ik ben het levend brood dat van den hemel is nedergedaald. Als iemand

van dit brood eet, zal hij leven in eeuwigheid; en het brood, dat Ik u geven zal, is mijn vleesch, dat ik geven zal voor het leven der wereld. Want mijn vleesch is waarlijk spijs en mijn bloed waarlijk drank.” (Joann. 6 Hoofdst.)

DE APOSTEL PAULUS: „Van den Heer heb ik ontvangen, wat ik u heb medegedeeld, dat de Heer Jesus, in den nacht, dat Hij overgeleverd zou worden, het brood nam, dankte, het brak en zeide: „Dit is mijn lichaam, dat voor u gebroken wordt, doet dit tot mijne gedachtenis.” Insgelijks ook den kelk, nadat er gegeten was, terwijl Hij sprak: „Deze kelk is het nieuwe verbond in mijn bloed, doet dit, zoo dikwijls gij daarvan drinkt tot mijne gedachtenis.” Zoo dikwijls gij dan dit brood eet en dezen kelk drinkt, zult gij den dood des Heeren verkondigen, tot Hij komt. Wie derhalve onwaardig dit brood eet of den kelk des Heeren drinkt, bezondigt zich aan het lichaam en bloed des Heeren. De mensch

beproeve dan zich zelve, en dan ete hij van dit brood en drinke van dezen kelk. Want wie onwaardig eet en drinkt, eet en drinkt zich zelve het oordeel, wijl hij het lichaam des Heeren niet onderscheidt.” (Brief aan de Corinth. I, 11 hoofdst.)

DE ENGEL: De mensch zal voornamelijk daarnaar geoordeeld worden, of hij in den Zoon Gods geloofd heeft of niet. De Herders en de Wijzen uit het Oosten zagen slechts een klein Kind in de kribbe te Bethlehem; en evenwel aanbaden zij dit arme Kind als den Zaligmaker der wereld. Aan de Joden vertoonde zich de Zoon Gods in de gedaante van een dienstknecht, dit was de beproeving van hun geloof; aan de Christenen verschijnt Hij in de gedaante van eene kleine hostie; dit is de beproeving van uw geloof. Wie gelooft, zal zalig worden; wie niet gelooft, zal verloren gaan.

DE MENSCH: Mijn Heer en Zaligmaker, ik geloof op uw duidelijk en zeker woord

dat Gij in de H. Hostie geheel en al tegenwoordig zijt met godheid en menscheid, met hetzelfde lichaam, dat de zaligste Maagd gebaard en dat de Joden aan het kruis genageld hebben. Ik aanbid U in deze allerheiligste Hostie met denzelfden eerbied, waarmede ik U aanbidden zal, als Gij komen zult op de wolken des hemels, in de heerlijkheid uws Vaders, om de levenden en de dooden te oordeelen. Ik dank U uit geheel mijn hart, dat Gij mij deze schoone gelegenheid gegeven hebt om deelachtig te worden aan uwe beloften, als gij zeidet: „Zalig zijn zij, die niet gezien hebben en toch gelooven.” Geef mij, goedertierenste Heer, de genade, dat mijn geloof aan uwe wonderbare tegenwoordigheid in het H. Sacrament des Altaars, immer vaster, krachtiger en levendiger worde.

DE ENGEL: Het is iets onuitsprekelijk groots, dat de eengeboren Zoon van God zelf bij een mensch zijn intrek neemt. Daarom moet gij u tot het ontvangen

van het H. Avondmaal voorbereiden, evenals of gij sterven moest; want bij den dood komt gij tot Christus om door Hem geoordeeld te worden, en bij de H. Communie komt Hij tot u. Het onontbeerlijkste dat gevorderd wordt van ieder die tot het Allerheiligste nadert is de reiniging van de zonde. Gij hebt in het Sacrament der Biecht vergiffenis uwer zonden gezocht en verkregen. Evenwel moet gij uw geheel leven lang zeer dikwijls berouw verwekken om uwe zonden, en alle overblijfselen er van uit te wisschen; even als een christen, doch vooral in het uur des doods, nog eens met alle kracht zijne zonden beweent en om vergiffenis bidt, zoo moet gij dit ook doen in het heilig uur, waarop gij een Heer gaat ontvangen, die eens over u zal oordeelen.

DE MENSCH: Gekruisigde Godmensch, die voor mij bloed hebt gezweet, die voor mij gegeeseld zijt, die voor mij met doornen zijt gekroond, die voor mij het zware kruis gedragen hebt, die voor mij zijt

gekruisigd geworden! Mijne zonden hebben U doorstoken, mijne zonden hebben U tot het kruis en tot den dood gebracht. Om mijne zonden weg te nemen, hebt Gij U opgeofferd en om mijne ziel te heiligen, geeft Gij mij uw opgeofferd lichaam en uw vergoten bloed. Welk eene onmetelijke, edelmoedige liefde in U, en welk eene onmetelijke ondank, hatelijkheid en vloekwaardigheid in mij, in mijn zondig leven en in mijne bevleete ziel! Ik heb berouw over al mijne zonden uit den grond van mijn hart, omdat de zonde het eenige is wat Gij haat; ik bid U, mij met denzelfden grooten afschrik te te bezielen, waarmede Gij zelf de zonden verafschuwt; besproei mijne ziel met uw heilig bloedig zweet, met de felle smart, die onze zonden U eenmaal hebben veroorzaakt. Onschuldig Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt; werp op mijne arme ziel uwen barmhartigen blik, opdat bij deze heiligmakende, goddelijke oogslag hare vlekken verdwijnen,

en ik U een goede, Gode behagelijke gezindheid en wil tot dank kunne opdragen.

HET WOORD VAN CHRISTUS: Komt allen tot Mij die met moeite en arbeid beladen zijt, Ik zal u verkwikken. Die in Mij gelooft heeft het eeuwige leven. Ik ben het brood des levens. Die mijn vleesch eet en mijn bloed drinkt, blijft in Mij en Ik in hem. Gelijk de levende Vader Mij gezonden heeft en Ik door den Vader leef, zoo ook zal hij die Mij eet door Mij leven.

DE ENGEL: De Vader heeft niets grooters in den hemel en op de aarde, dan zijn eenigen Zoon. -- Deze is geen geschapen wezen, maar is zelf ongeschapen, God uit God. En even als nu de Vader dit zijn hoogste goed voor de wereld heeft opgeofferd, zoo wil nu de Zaligmaker zelf tot u komen, wil persoonlijk u zijn lichaam en ziel en zijne goddelijke heerlijkheid en al zijne verdiensten schenken. Als God u hemel en aarde zou geven, zoo zou dit oneindig

veel minder zijn, dan gij in werkelijkheid ontvangt in dit allerheiligste Sacrament; het is eene wonderbare vernedering van den Allerhoogste en eene wonderbare verheffing van de ziel van den mensch, dat hier tot u komt de Zoon van den levenden God, die hooggeprezen zij in alle eeuwigheid. Hoop derhalve met moed en volharding, dat u de Vader met zijn hoogste goed, buitendien nog alles verleenen zal wat u heilzaam is, en dat gij in de aanschouwing en het bezit van Hem, die thans slechts onder de nederige gedaante der hostie tot u komt, eeuwig zalig zult zijn.

DE MENSCH: O groote, onmetelijke zee van goedheid, het is U niet genoeg dat Gij mij geschapen hebt, dat Gij voor mij hebt geleden, dat Gij mij onophoudelijk iederen dag, ieder uur met weldaden overlaadt — Gij wilt mij ook nog het allergrootste geven. Als de Apostel vraagt: „Hij die zijn zoon niet gespaard heeft, hoe zou Hij ons met Hem niet alles ge-

ven?" dan antwoordt mijne ziel: Ja voorzeker, Hij zal mij vergiffenis mijner zonden, verbetering mijns levens en alle deugden schenken; Hij zal in alles voor mij zorgen, Hij zal mij een goed sterfuur en de eeuwige zaligheid schenken. Doch nog meer dan naar deze verhevene goederen verlang en hoop ik, om met mijn Zaligmaker voor altijd vereenigd te worden, in leven en sterven en in eeuwigheid. Dit hoop ik te verkrijgen niet door eigene kracht, want ik ben arm, naakt en bevlekt, maar door de groote barmhartigheid en liefde die U beweegt, mij thans persoonlijk op te zoeken en uwen intrek bij mij te nemen.

DE ENGEL: Ja gij zult thans meer ontvangen, dan alle heerlijkheden des hemels te zamen genomen, den alleen Goede en Schoone; al wat goed en schoon is in den hemel en op aarde komt van Hem en is slechts een geringe schaduw van Hem. Alle verhevene Geesten en Engelen kunnen zich in eeuwigheid niet

verzadigen, in Hem te aanschouwen en te verheerlijken. En deze heerlijke God-mensch bemint u zoo zeer, dat Hij voor u zijn edel lichaam aan het kruis heeft gegeven; en thans wil Hij u niet slechts den kus des vredes geven, maar Hij wil u geven, wat slechts de afgrond der goddelijke liefde bedenken kan, Hij wil u zijn vleesch en bloed geven, zijne godheid en menschheid, geheel zijn wezen tot spijsze ten eeuwigen leven. O mensch, wat zult gij tegenover zulk eene liefde doen, hoe zulk een hemelsch geluk omvatten, hoe zult gij de Godheid zelf ontvangen?

DE MENSCH: Jesus Christus, mijn Heer en God, ik vermoed het wel hoe de allerhoogste gelukzaligheid mij thans wordt aangeboden, hoe er niets zaligers bestaat, dan U te beminnen en door U bemind te worden en zich met U te vereenigen. Doch mijn gering verstand is veel te zwak om deze overmaat van liefde en vernedering in het allerhei-

ligste Sacrament des altaars te begrijpen, en mijn hart is veel te zwak, om U met eene genoegzame liefde te vergelden. Ach Heer! ik wenschte U te beminnen met de gloeiende liefde uwer heiligste Moeder, van de hoogste Engelen, van de millioenen Heiligen en Martelaren, en wenschte ook een martelaar te worden, om mijn bloed te storten uit liefde tot U. Mijne liefde gerekend tegen de liefde, die U toekomt, is een armzalige, glimmende vonk — maar Gij, goedertierenste Zaligmaker, wilt toch het geknakte riet niet breken en den glimmenden vonk niet uitdooven; daarom bid ik U vurig en met vast vertrouwen: Blaas door uwen heiligen Geest die liefdevonk aan tot een grooten vlam die voortbrandt tot in het eeuwig leven.

Doch hoe meer het oogenblik van uwe komst nadert, hoe meer mijn verlangen naar U klimt, des te helderder straalt het licht van uwe nabijheid in mijne ziel, des te duidelijker zie ik in haar de vele

vlekken en onreinheden, des te meer schaam ik mij en word ik bevreesd, dat Gij in dit zoo zondig hart wilt binnenkomen. O Zoon van den levenden God, ik heb oneindig meer reden, dan de Hoofdman van Capharnaüm, om U met diens woorden toe te spreken: „Heer, ik ben niet waardig, dat Gij onder mijn dak komt, maar spreek slechts één woord, zoo zal mijne ziel gezond worden.”

Naar uwe oneindige barmhartigheid zult Gij evenwel bij mij intreden; doch spreek dan vóór uwe komst uw genezend woord tot mijne ziel; o kom, Heer Jesus, met de volheid uwer oneindige barmhartigheid, menschenliefde, goedheid en wel-dadigheid.

GEBED UIT DE H. MIS: Heer Jesus Christus, Zoon van den levenden God, die volgens den wil uws Vaders, onder medewerking des H. Geest door uwen dood aan de wereld het leven gegeven hebt, verlos mij door dit uw allerheiligst lichaam en bloed van al mijne zonden en

van alle kwaad, en maak dat ik immer getrouw blijve aan uwe geboden, en laat mij nooit van U gescheiden worden; die leeft en regeert met den Vader in eenheid des H. Geestes, God in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

Het ontvangen van uw lichaam, Heer Jesus Christus, strekke mij niet tot oordeel en verwerping, maar helpe mij naar uwe goedheid tot behoud van ziel en lichaam en tot verwerving der zaligheid. Die leeft en regeert, enz.

NA DE COMMUNIE.

DE MENSCH: Ik aanbid U, eengebo-
ren Zoon, Jesus Christus, God, Zoon
des Vaders; Gij alleen zijt heilig, Gij
alleen de Heer, de Allerhoogste in de
heerlijkheid des Vaders en in eenheid des
H. Geestes. In uwe heilige tegenwoor-
digheid, voor uwen doordringenden blik

schaam ik mij over al mijne zonden, om dat ik mijne ziel, die toch veeleer uw dan mijn eigendom is, zoo bezoedeld heb. O Lam Gods dat de zonden der wereld wegneemt, ontferm U mijner en neem ook mijne zonden weg. — Ik dank U, ik loof en prijs U, zoo goed en zoo innig als het mij mogelijk is, omdat Gij, groote, heerlijke, goddelijke Majesteit U zoo diep hebt vernederd, om bij mij armen zondaar uwen intrek te nemen, en wijl Gij ook persoonlijk mij het lichaam en bloed tot spijs geeft, dat Gij eens aan het kruis voor mij hebt opgeofferd. Ik ben niet in staat, ook maar een klein gedeelte van den dank uit te spreken, die U voor uwe onmetelijke goedheid en weldaad toekomt. Wat zal ik den Heer wedergeven voor alles wat Hij mij geschonken heeft?

DE ENGEL: De drie jongelingen, die om hunne trouw in den vuuroven geworpen werden, heeft God op wonderbare wijze, te midden der vreeselijke vlammen in het leven gespaard. Het is nog grooter

wonder, dat uwe zondige ziel, door de oneindige Majesteit, door Hem, wiens blikken vuurvlammen zijn, gespaard en met goedheid aangezien wordt. Stem Gij dan ook in met den lofzang, die de drie jongelingen zongen, om de wonderbare genade Gods:

GEZANG DER DRIE JONGELINGEN: „Looft den Heer, gij alle werken des Heeren! looft en verheft Hem boven alles in eeuwigheid!

Looft den Heer, gij Engelen des Heeren! looft, Gij hemelen, den Heer!

Looft den Heer, Gij alle wateren boven den hemel; looft den Heer, gij alle krachten des Heeren!

Zon en maan, looft den Heer! sterren des hemels, looft den Heer!

Regen en dauw, looft allen den Heer! Alle winden van God, looft den Heer!

Vuur en warmte, looft den Heer! koude en hitte, looft den Heer!

Dauw en rijp, looft den Heer! vorst en koude, looft den Heer!

IJs en sneeuw, looft den Heer! nachten
en dagen, looft den Heer!

Licht en duisternis, looft den Heer!
bliksem en wolken, looft den Heer!

De aarde love den Heer, zij love en
verheffe Hem boven alles in eeuwigheid!

Bergen en heuvelen, looft den Heer!
Alle gewassen op aarde, looft den Heer!

Gij bronnen, looft den Heer! zeeën
en vlooden, looft den Heer!

Gij walvisschen en alles wat in het
water leeft, looft den Heer! alle gij vo-
gelen des hemels, looft den Heer!

Alle gij wilde en tamme dieren, looft
den Heer! gij kinderen der menschen,
looft den Heer!

Israël, loof den Heer! loof en verhef
Hem boven alles in eeuwigheid!

Priesters des Heeren, looft den Heer!
Dienaren des Heeren, looft den Heer!

Geesten en zielen der regtvaardigen,
looft den Heer! Gij heiligen en nederigen
van harte, looft den Heer!

Ananias, Azarias, Misaël looft den

Heer! looft en verheft Hem boven alles in eeuwigheid!

Laat ons den Vader, en den Zoon en den H. Geest loven; laat ons Hem loven en hoog verheffen in eeuwigheid.

Geprezen zijt Gij in het uitspansel des hemels, Gij die lofwaardig, hoog verheven en zeer prijzenswaardig zijt in eeuwigheid!"

JESUS CHRISTUS: „Ik raad u aan, koop oogenzalf, witte kleederen en goud bij Mij. En zie, Ik sta voor de deur en klop aan; bij hem, die Mij opent, ga Ik binnen en houd maaltijd met hem.” (Openb. Joan. Hoofdst. 3.)

DE MENSCH: Mijn Zaligmaker, Gij zijt door de Communie onder het dak van mijn lichaam gekomen, Gij wilt ook in het binnenste mijner ziel binnentreden. Ik open U de deur van mijn hart, o Heer Jesus, kom daar binnen en verlicht en verwarm mijne ziel, wees Gij er Heer en Meester in. Laat alle hatelijke vlekken van de booze neigingen mijner

ziel en de kwade gewoonten mijns levens in uwe tegenwoordigheid verdwijnen; geef mij het witte kleet der onschuld en laat mij wandelen in het licht uwer heilige tegenwoordigheid. Voor uwe almacht toch is alles mogelijk en niets is te veel voor uwe goedheid. Ik ben tot nog toe een onvruchtbare boom geweest; Gij vindt aan mij even weinig goede vruchten, als eens aan den vijgenboom; spreek over mij den vloek van geheele verdorring niet uit, maar blaas, volgens uwe edelmoedige barmhartigheid, mijne ziel aan met den adem uws levens, opdat zij opbloeie tot goede gevoelens, en overvloedige vruchten drage van goede werken en van een Gode behaaglijken levenswandel.

DE ENGEL: Uw Zaligmaker is tot u gekomen, om maaltijd met u te houden. Hij heeft bij de bron van Samarië gezegd, wat zijne spijs is, namelijk den wil des hemelschen Vaders te doen. Als gij u nu door Hem laat geleiden, om in alles den wil van God te doen, dan

houdt gij maaltijd met uwen Zaligmaker , en Hij met u. Alles wat gij dan in innige vereeniging met Hem doet en lijdt en ontbeert, verkrijgt eene eeuwige waarde; want het is in en met Christus ter eere van God gedaan.

DE MENSCH: Mijn Zaligmaker, neem bezit van mijn lichaem en ziel en van al mijne krachten. Wees Gij de hemelsche zon in mijn binnenste; schijn in mij, opdat ik zien moge, wat ik doen moet; verwarm mijn hart, opdat het ontdooie en warm worde in liefde; uw bloed doordringe mijne ziel, opdat zij moed en kracht verkrijge, om uwe heilige geboden na te komen. Wees Gij mijn leven en mijne wereld, U wil ik bij mijn doen en laten naar de oogen zien en vragen: Heer, wat wilt Gij, dat ik doen zal? En wat Gij mij antwoordt door het geweten, dat wil ik dan getrouw en vaardig doen; geef mij daartoe moed en kracht.

DE ENGEL: Uw Zaligmaker is rijk en goed, Hij heeft uitdrukkelijk gezegd:

„Het is zoeter te geven, dan te ontvangen.” Als een wereldlijk vorst nooit bij een armen mensch komt, zonder rijke geschenken achter te laten, des te meer zal de Koning des hemels gaarne zijne gaven schenken aan eene ziel, die Hij zoozeer bemint, dat Hij zijn leven voor haar heeft ten beste heeft gegeven en haar spijst met zijn vleesch en bloed. Ja, daar gij met uwen Zaligmaker, het onderpand, en als het ware den koopprijs voor alle waarachtig goed verkregen hebt, zoo bid nu Hem en door Hem den hemelschen Vader met hartelijk vertrouwen om groote, kostbare goederen, voornamelijk, waaraan gij bijzondere behoefte hebt. Op het innigste met Hem vereenigd, kunt gij thans in waarheid in zijnen naam bidden; doch in zijnen naam bidden wil ook zeggen, bidden in zijnen geest en naar zijne aanwijzing; bid daarom het heilige gebed, dat Hij zelf u menschen met zijnen goddelijken mond heeft voorgesproken.

DE MENSCH: „Onze Vader, die in de hemelen zijt.” Zoo kan ik U thans naar waarheid noemen, mijn God en Heer; Gij ziet nu uwen Zoon in mij, en mij in uwen Zoon, door Hem en met Hem vereenigd ben ik nu ook uw kind. Ik dank U uit geheel mijn hart, voor deze oneindige verheffing; ik roep uwe vaderlijke zorg en bijstand aan, opdat ik niets doe, wat een kind Gods niet betaamt, en waardoor die hooge waardigheid voor mij zou verloren gaan.

Geheiligd zij uw naam. Evenals uw Zoon boven alles heeft gezocht, U te verheerlijken, zoo zal ook al mijn denken, wenschen en streven ten doel hebben, dat uw naam gekend, geloofd, bemind en geheiligd worde. Met alle Heiligen en hemelsche Geesten roep ik U in de diepste aanbidding toe: Heilig, heilig, heilig zijt Gij, o God der legerscharen, Hemel en aarde zijn vol van uwe Majesteit! Zegen op aarde alle orden en vereenigingen, en ijverige Christenen, wier grootste

streven is, U in woord en daad te aanbidden en te verheerlijken.

Ons toekome uw rijk. Jesus Christus, die tot mij gekomen zijt, wees Gij in waarheid de Heer en Bestuurder van mijn hart, bevrijd mij van de banden der booze neigingen en gewoonten, regel alles in mij en mijne omgeving naar uw welbehagen. Breid uw rijk uit over de geheele aarde; verwek genoegzame arbeiders, goede zielzorgers voor uwe Kerk; geef aan alle Priesters kennis en ijver om uw rijk onder de menschheid altijd vaster te grondvesten en verder uit te breiden; vereenig hen die in het Christendom zich hebben afgescheiden, zegen de pogingen der missionarissen onder de ongelooovigen, en bevorder alle aangelegenheden van den Paus en der Bisschoppen, bestier de harten der christen vorsten, opdat zij den vrede bewaren en alles bevorderen, wat tot uitbreiding van uw rijk kan strekken.

Uw wil geschiede. Ja, uw wil is voor ons uw heilig recht; slechts in trouwe

onderwerping aan uwen wil komen de menschen tot den vrede en tot de zaligheid. Ik wil doen en lijden, wat Gij wilt mijn God; Hij, die gezegd heeft: dit is mijne spijs, dat Ik den wil doe van Hem, die Mij gezonden heeft, en die thans in mij is, helpe mij in alles uwen wil te kennen en te doen. Geef ook aan alle menschen op aarde lust en hulp, om getrouw en met vreugde uwen wil te volbrengen, en alzoo in schoone en reine harmonie te komen met elkander en met uwe Engelen en Heiligen in den hemel tot eeuwige verheerlijking van uwen naam.

Geef ons heden ons dagelijksch brood. Elke goede gaaf komt van U, hemelsche Vader; daarom dank ik U voor alle weldaden naar lichaam en ziel, die ik en mijne medebroeders tot op dezen dag heb verkregen, en bijzonder voor het allerhoogste goed, het onderpand van alle goederen, dat ik nu in deze kerk ontvangen heb. Geef ons ook verder alles, wat ons heilzaam is; ik ben ook

„Het is zoeter te geven, dan te ontvangen.” Als een wereldlijk vorst nooit bij een armen mensch komt, zonder rijke geschenken achter te laten, des te meer zal de Koning des hemels gaarne zijne gaven schenken aan eene ziel, die Hij zoozeer bemint, dat Hij zijn leven voor haar heeft ten beste heeft gegeven en haar spijs met zijn vleesch en bloed. Ja, daar gij met uwen Zaligmaker, het onderpand, en als het ware den koopprijs voor alle waarachtig goed verkregen hebt, zoo bid nu Hem en door Hem den hemelschen Vader met hartelijk vertrouwen om groote, kostbare goederen, voornamelijk, waaraan gij bijzondere behoefte hebt. Op het innigste met Hem vereenigd, kunt gij thans in waarheid in zijnen naam bidden; doch in zijnen naam bidden wil ook zeggen, bidden in zijnen geest en naar zijne aanwijzing; bid daarom het heilige gebed, dat Hij zelf u menschen met zijnen goddelijken mond heeft voorgesproken.

DE MENSCH: „Onze Vader, die in de hemelen zijt.” Zoo kan ik U thans naar waarheid noemen, mijn God en Heer; Gij ziet nu uwen Zoon in mij, en mij in uwen Zoon, door Hem en met Hem vereenigd ben ik nu ook uw kind. Ik dank U uit geheel mijn hart, voor deze oneindige verheffing; ik roep uwe vaderlijke zorg en bijstand aan, opdat ik niets doe, wat een kind Gods niet betaamt, en waardoor die hooge waardigheid voor mij zou verloren gaan.

Geheiligd zij uw naam. Evenals uw Zoon boven alles heeft gezocht, U te verheerlijken, zoo zal ook al mijn denken, wenschen en streven ten doel hebben, dat uw naam gekend, geloofd, bemind en geheilgd worde. Met alle Heiligen en hemelsche Geesten roep ik U in de diepste aanbidding toe: Heilig, heilig, heilig zijt Gij, o God der legerscharen, Hemel en aarde zijn vol van uwe Majesteit! Zegen op aarde alle orden en vereenigingen, en ijverige Christenen, wier grootste

streven is, U in woord en daad te aanbieden en te verheerlijken.

Ons toekome uw rijk. Jesus Christus, die tot mij gekomen zijt, wees Gij in waarheid de Heer en Bestuurder van mijn hart, bevrijd mij van de banden der booze neigingen en gewoonten, regel alles in mij en mijne omgeving naar uw welbehagen. Breid uw rijk uit over de geheele aarde; verwek genoegzame arbeiders, goede zielzorgers voor uwe Kerk; geef aan alle Priesters kennis en ijver om uw rijk onder de menschheid altijd vaster te grondvesten en verder uit te breiden; vereenig hen die in het Christendom zich hebben afgescheiden, zegen de pogingen der missionarissen onder de ongeloovigen, en bevorder alle aangelegenheden van den Paus en der Bisschoppen, bestier de harten der christen vorsten, opdat zij den vrede bewaren en alles bevorderen, wat tot uitbreiding van uw rijk kan strekken.

Uw wil geschiede. Ja, uw wil is voor ons uw heilig recht; slechts in trouwe

onderwerping aan uwen wil komen de menschen tot den vrede en tot de zaligheid. Ik wil doen en lijden, wat Gij wilt mijn God; Hij, die gezegd heeft: dit is mijne spijs, dat Ik den wil doe van Hem, die Mij gezonden heeft, en die thans in mij is, helpe mij in alles uwen wil te kennen en te doen. Geef ook aan alle menschen op aarde lust en hulp, om getrouw en met vreugde uwen wil te volbrengen, en alzoo in schoone en reine harmonie te komen met elkander en met uwe Engelen en Heiligen in den hemel tot eeuwige verheerlijking van uwen naam.

Geef ons heden ons dagelijksch brood. Elke goede gaaf komt van U, hemelsche Vader; daarom dank ik U voor alle weldaden naar lichaam en ziel, die ik en mijne medebroeders tot op dezen dag heb verkregen, en bijzonder voor het allerhoogste goed, het onderpand van alle goederen, dat ik nu in deze kerk ontvangen heb. Geef ons ook verder alles, wat ons heilzaam is; ik ben ook

bereid , om de gaven , die Gij mij schenkt, ook aan anderen te bewijzen, om een waar kind te worden van U , die een God zijt van oneindige menschlievendheid en goedheid.

Vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren. Rechtvaardige God, zie ik heb in mij ontvangen het vleesch en bloed van den Gekruisigde, dat Hij heeft overgeleverd tot vergeving der zonden. Laat nu al mijne zonden in waarheid voor U zijn uitgewischt door dit Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt. Doch ik wil ook zelf, in het vertrouwen, dat Gij mij vergeven zult, vergiffenis schenken aan ieder, die mij beledigt, of aan wien ik iets zie dat mij mishaaft. Geef mij en alle menschen vergiffenis van al onze zonden, en bereidvaardigheid, om ook aan anderen te vergeven.

Leid ons niet in bekoring.
Als zelfs Petrus, nadat hij voor den

eersten maal het Allerheiligst Sacrament ontvangen had, evenwel kort daarop zoo zwaar gezondigd heeft, dan ben ik, arme mensch, die zoo zeer aan de zonde verslaafd ben, nog veel minder zeker, dat ik niet spoedig, niettegenstaande mijne goede voornemens, weder in de zonde zal hervallen en alles verliezen wat ik thans gewonnen heb. Ik bid U derhalve zeer dringend, wend alle bekoringen van mij af, die Gij voorziet dat mij verderfelijk zullen zijn, en sterk mij tegen alle aanvechtingen, die ik in dit leven niet kan ontgaan, opdat ik ze in geloof en liefde zegevierend moge te boven komen. Mijn Zaligmaker, doe mij in waakzaamheid en aanhoudend gebed volharden.

Verlos ons van den kwade. Gij, o God, ziet hoe de geheele wereld vervuld is van allerlei kwaad, hoe vele rampen ons nog te wachten staan, hoe zelfs onze ziel besmet is met de ramp van zondige neigingen en gewoonten. Verlos ons van het kwaad, waarmede wij behebt

zijn, behoed ons van de rampen, die ons nog dreigen. Gedenk, o Heer, uw woord: „Komt allen tot Mij die met moeite en arbeid beladen zijt, Ik zal u verkwikken.” Zie, ik ben thans gekomen, verkwik mij dan ook, en wees mijn Verlosser, mijne hulp en mijne toevlucht.

DE ENGEL: Waar de Heiland is, daar is ook zijne Moeder met geest en hart tegenwoordig; en als gij u vereenigd hebt met haren Zoon in het H. Avondmaal, zijt gij ook aan haar nauw verwant geworden; zij is nu ook uwe Moeder. Groet haar daarom in vreugde en eerbied met den besten en verhevensten groet, die nog nooit eenig geschapen wezen buiten haar is ten deel gevallen.

DE MENSCH: Wees gegroet, Maria, gij zijt vol van genade, de Heer is met u; gezegend zijt gij boven de vrouwen, en gezegend is de vrucht uws lichaams, Jesus. Heilige Maria, Moeder Gods, bid voor ons arme zondaars, nu en in het uur van onzen dood. Amen.

Bid, liefste Moeder van mijnen Heer, dat Hij mij alle fouten en nalatigheden vergeve, waaraan ik mij bij deze Communie heb schuldig gemaakt. Bid, dat Hij mijne ziel zegene met den zegen, die zijne heilige tegenwoordigheid voortdurend in uwe ziel stortte. En even als gij op uwe reis naar Elisabeth en terug onophoudelijk uwe gedachten tot den Heilige wendde, wiens menschheid en godheid in uw binnenste woonde, zoo wil ik dit ook thans doen op mijnen levensweg. Ik zal zeer dikwijls van nu af aan iederen dag en ook iederen nacht, als ik ontwaak, mijne gedachten en mijn hart daarheen richten, waar gij, heilige Moeder Gods op aarde en in den hemel steeds uwe gedachten en uw hart hebt, tot Jesus Christus.

DE ENGEL: Zie, gij zijt thans hoog geëerd en hoog gezegend, doordien uw God en Zaligmaker lichamelijk bij u zijnen intrek heeft genomen. Wees dan nu zeer waakzaam, dat gij de vereeniging uwer

ziel met Hem niet verbreekt door de zonde; waar gij ook zijt en wat gij denken, spreken of doen moogt, vergeet niet dat Hij bij u is en u aanschouwt. Ja, zijn liefste werk op aarde, en om zoo te spreken zijne goddelijke uitspanning is, in het hart van den mensch te werken, als dit gewillig naar Hem luistert en zich door Hem laat geleiden. En al het goede wat gij doen moogt, heeft dan alleen waarde voor God, als gij het doet in vereeniging met den Zaligmaker, als Hij door u werkt. Doch ook voor de wereld moet gij uwen Heer eer bewijzen. Gij moet door uw doen en laten toonen, dat de nederigheid, de zachtmoedigheid, de mensche-lievendheid en de geest van opoffering van Jesus Christus in u is gekomen. Bedenk ook, dat u thans geleend is het kostbaarst talent in hemel en op aarde. En daarom is ook de rekenschap zeer groot, of gij dit talent nutteloos in u begraaft, dan wel of gij daarmede rijke winst van godzaligheid, deugd en goede werken maakt.

AFLAAT-GEBED.

DE MENSCH: Ziel van Christus, heilig mij,
 Lichaam van Christus, verlos mij,
 Bloed van Christus, begeester mij,
 Water der zijde van Christus, reinig mij,
 O goede Jesus, verhoor mij,
 Laat mij nimmer van U gescheiden worde.
 Voor den boozen vijand bescherm mij,
 In het uur des doods roep mij,
 En gebied mij tot U te komen,
 Opdat ik met uwe Heiligen U love
 In alle eeuwicheden. Amen.

EEN BIJZONDERE GUNST OP DEN
COMMUNIEDAG.

Paus Pius VI heeft een vollen aflaat verleent aan allen, die op den dag hunner Communie voor een kruisbeeld het volgende gebed verrichten. Deze aflaat kan aan de zielen in het vagevuur toegevoegd worden:

„Zie, o goede en zoetste Jesus, ik werp mij voor uw aanschijn op mijne knieën neder en bid en bezweer U met de grootste

vurigheid mijner ziel, dat Gij in mijn hart
 wilt prenten levendige gevoelens van ge-
 loof, hoop en liefde en waar berouw over
 mijne zonden, met den vasten wil, die uit
 te wisschen, terwijl ik met diep mede-
 lijden uwe vijf wonden aanschouw en in
 den geest overweeg, voor oogen hebbend,
 wat eens de Profeet David van U gezegd
 heeft, o goede Jesus: „zij hebben mijne
 handen en voeten doorboord; al mijne
 beenderen hebben zij geteld.”” (Psalm 21,
 17.)

Daar deze aanbieding der Kerk, om door dit
 gebed een vollen aflaat te verdienen, de lichtste
 van allen is, zoo heeft Paus Pius IX. er nog de
 bepaling bijgevoegd, dat men, nadat men boven-
 staand gebed gebeden heeft, nog eenige gebeden
 moet verrichten in de meening van den H. Va-
 der, b. v. vijf Onze Vaders, of een gedeelte van
 den Rozenkrans. Om bij veelvuldige communie
 of bij dagelijksch Mislezen telkens den aflaat te
 verdienen, moet men wekelijks eenmaal biechten.

GODVRUCHT
TOT HET LIJDEN VAN CHRISTUS.

(Kan ook voor de H. Mis of voor den Commu-
niedag gebruikt worden.)

I. DE AVOND.

Eerste Overweging.

DE EVANGELIST: „Daar Jesus wist vóór het Paaschfeest, dat zijn uur gekomen was, om uit deze wereld te scheiden, wilde Hij, die de Zijnen bemind had in deze wereld, hen beminnen tot aan het einde. Na het avondmaal, ofschoon Jesus wel wist, dat de Vader Hem alles in

handen gegeven had, en dat Hij van God gekomen was en weder tot God zou gaan, stond Hij van tafel op, legde zijn overkleed af, nam een doek en bond dien om, goot vervolgens water in een bekken en begon zijnen leerlingen de voeten te wassen en ze met den omgegorden doek af te droogen.”

DE ENGEL: Lieve ziel, moge God de oogen van uwen geest openen en versterken, om dezen afgrond van nederigheid te kunnen doorgronden. Evenals alles in God en in den Zoon Gods oneindig en onmetelijk is, zoo is ook zijne nederigheid oneindig en haar afgrond onmetelijk. Ach, mensch, al verootmoedigt gij u nog zoo diep, wat is dit anders dan passend. Denk nog zoo gering van u zelven tegenover God en tegenover andere menschen; buig u zelven neder voor God als een half vertreden wormpje, en dien den geringsten bedelaar als uwen Heer — wat wil dat zeggen? Gij schat u nog geringer, gij buigt u nog dieper,

dan gij in waarheid zijt en het betaamt -- gij doet u geen onrecht aan. Doch aan- schouw nu uwen Zaligmaker; zelfs de Engelen hebben in den Hemel en in de diepte der eeuwigheid nog niets gezien, wat ook maar eene zwakke afbeelding was van zulke nederigheid! En Engelen en Cherubijnen staan verbaasd en be- schaamd en hun hart geraakt in vlam- men bij het zien van zulke nederigheid. O mensch, kondt gij de heerlijkheid be- grijpen, die uw Verlosser van het begin af bij den Vader heeft, en kondt gij ver- staan wat het zeggen wil, aan arme, onverstandige, verachte, zondige men- schen vol gebreken den laagsten slaven- dienst te bewijzen, ongedwongen, gaarne en uit vrijen wil; ach kondt gij het recht begrijpen, hoe zou de laatste kiem van eigen dunk en hoovaardigheid in uwe ziel wegsmelten, gelijk het koude ijs ver- smelt voor eene groote, machtige vuurvlam.

DE MENSCH: O mijn Zaligmaker, slechts van verre en als het ware in schemering

begrijp ik wat Gij gedaan hebt en wat dat zeggen wil. Treurig en zwaarmoedig wordt mijne ziel, omdat Gij U zoo diep, zoo ontzaglijk diep vernederd hebt, en dat ik het niet eens begrijp en waardeer, en omdat ik juist daarom het niet goed begrijp, wijl ik zelf zoo weinig van dien geest van nederigheid doordrongen ben, o hoe moest ik mij en U beklagen, hoe meer ik overweeg wat daar geschied is! De Zoon van God wil mensch zijn en de laagste onder de menschen, Hij bewijst slaven-dienst aan menschen, die door de wereld veracht worden; en ik wil meer zijn dan mijns gelijken, wil meer zijn dan ik in waarheid ben. En om mij te leeren, hoe ik zijn moet, daarom vernedert Gij U zoo diep. Wat zal ik zeggen, wat zal ik denken, mijn God en Heer, wat zal ik doen? Jesus Christus, konde ik mij nederwerpen en den laatsten druppel water, die uwe heilige hand heeft aangeraakt, uit het bekken kussen. — Doch dat is de zaak niet. Nederig zal ik zijn; ik kan

niet anders, ik word gedwongen, nederig te zijn, wanneer ik bedenk wat Gij gedaan hebt. Laat mij nooit vergeten, hoe Gij daar nederknielt en den voet van den leerling beschouwt, in uwe heilige handen neemt, wascht en afdroogt, Gij, de Messias, de Zaligmaker der wereld, de Zoon Gods, God zelf van eeuwigheid, de Schepper en Heer van hemel en aarde. Deze herinnering zal als een hevig vuur allen roest van ijdelheid, van zelfbehagen en zelfverheffing voor eeuwig verdelgen.

Tweede Overweging.

DE EVANGELIST: „Jesus werd in den geest zeer bewogen en zeide dan openlijk: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg U, een van u zal Mij verraden. Hierover werden zij zeer bedroefd, en begonnen, de een na den ander te vragen: Heer, ben ik het? Hij antwoordde en zeide: die met Mij in den schotel doopt, die zal Mij

verraden. — Toen zij nu aten, nam Jesus het brood, zeggende het, brak het, gaf het zijnen leerlingen en zeide: Neemt en eet, dit is mijn lichaam dat voor u gebroken wordt.”

DE ENGEL: O mensch, gij die op aarde onder menschen leeft, onder zondaren in eene plaats van zonde, u zal ik niet behoeven te zeggen, wat valsheid is, Gij hebt het zelf wel reeds moeten onder vinden. Doch aanschouw nu uwen Zaligmaker; Hij zit aan het laatste avondmaal, waarnaar hij zoo zeer verlangd heeft, bij zijne leerlingen, op den laatsten avond vóór zijnen dood, dien Hij voor hen en alle menschen wil ondergaan. Ach, aanschouw dit hart vol liefde en zoo rein, zoo onuitsprekelijk rein, en zoo vol weemoed en vrees, bij al hetgeen zou gebeuren. En dit goddelijk hart, dit onuitsprekelijk edel hart moet reeds onder de leerlingen, die Hij jaren lang met veel moeite vol geduld aan zich wilde verbinden, moet onder hen eene zwarte gif-

tige ziel zien, die het bloedgeld reeds heeft aangenomen, om den Leeraar, den Vriend, den Verlosser aan zijne doodvijanden, aan het kruis te verkoopen. Overweeg deze smart, deze brandende, bittere smart om op den stervensavond, bij het afscheidsmaal zoo iemand bij zich te hebben zitten. Ach, hoe ijskoud grijpt en doodt zulk eene boosheid alle zoete liefde, waaraan het hart zich wil overgeven. Doch de liefde van uwen Heer is sterker dan de hel, die voor Hem zit. Zie, in het gezicht van zulk een duivel neemt Hij het brood en stelt het wonderbare gastmaal van liefde in. O mensch, wat wilt gij hierop zeggen?

DE MENSCH: O zoet en edel hart, Jesus Christus, mijn innig geliefde Heer. Hoe zeer staat mijne ziel verbaasd, als ik het oog sla op deze zwarte, helsche wolk, op Judas — en dezen blaauwen hemel, deze zilveren zon, uwe liefde. De wolk kon de zon niet verduisteren, de zon heeft de wolk verdreven. Mocht ik door

mijne trouw, door eeuwige vaste trouw, deze smart, die uw hart over zulk eene valschheid heeft ondervonden, verzachten en genezen. Met ijsskoude hand wordt Gij teruggestooten door de helsche valschheid van een mensch, en toch geeft Gij uit liefde aan de menschen uw gebroken lichaam. En Gij blijft bij ons tegenwoordig in het H. Sacrament, ofschoon duizend en duizendmalen dezelfde boosheid van Judas, dezelfde valsche harten tot uwe Tafel naderen. O mijn Verlosser, hoe innig aanbid en bemin ik U in het allerheiligste Sacrament des Altaars, als ik bedenken dat Gij het uit liefde hebt ingesteld op het oogenblik dat Judas met moordgedachten in het hart voor U zat.

Derde Overweging.

DE EVANGELIST: „Vervolgens ging Jesus met hen naar eene plaats, met name Gethsemane, en zeide: Zet u hier neder, terwijl ik naar ginds ga en bid. En Hij

nam Petrus en de twee zonen van Zebedeüs met zich, en begen bedroefd en beangst te worden. En Hij zeide tot hen: Mijne ziel is bedroefd tot den dood; blijft hier en waakt met mij. En Hij was in zwaren strijd, en Hij had vuriger, en zijn zweet werd als druppelen bloeds, die op de aarde vielen."

KLAAGLIED VAN DEN PROFEET: „Hij komt op als een rijs, als een worteltak uit dorre aarde; Hij heeft geen schoonheid en geen glans; wij zagen Hem aan, en Hij had geen voorkomen dat men hem erkennen kon. Hij is veracht en verstooten onder de menschen, een man van smarten, en Hij weet wat lijden is. Hij is als iemand, die zijn aangezicht verbergt, en zoo verachtelijk, dat wij ons niet om Hem bekommerden."

DE ENGEL: Gij, die mij geschapen en gesteld hebt in onvergankelijke, hooge zaligheid, waar is uwe eigene goddelijke zaligheid gebleven? o mijn Heer, uit wiens mond, door wiens hand ik uit niets

ben voortgekomen, o ontnem liever mij mijne zaligheid en laat mij angst en droefheid ondervinden, liever dan dat uwe ziel, eeuwig Geliefde, door zulke zwaar-moedigheid wordt overvallen. Doch Gij zelf wilt het diepst onder alle schepselen in angst en leed en smart vervallen; en slechts uw lijden en smart kan de wereld met God verzoenen. Welken naam moet ik geven aan hetgeen de Engelen doet beven, als zij zien, hoe gij den bloedigen weg des doods betreedt; het is geen smart; want gij, eenig Goede, hebt onder alle hemelingen de smart voor u alleen behouden; en ach, het is geen vreugde, hoe schoon ook dit goddelijk treurspel is, want het is geen spel, het is vreeslijke, ontzaglijke ernst!

DE MENSCH: Gezondheid en welzijn en levenslust vervult mijn lichaam en ziel — en Gods Zoon ligt in smartvolle doods-angst; Hij ligt in den doodsangst, die mij toekomt. Als de Engel met ontzetting uw lijden ziet, o Heer, hoe moet

ik het dan beschouwen, wien het toekomt en voor wien het geleden wordt? Want ik zelf ben het, die U deze smartelijke doodsangst, deze vreeslijke benauwdheid, dit bloedig zweet heb veroorzaakt; het is de last en de gruwel mijner zonden. O Heer, als ik U zoo in den geest aanschouw, dan zou het mij zeker veel verlichten, als ook ik met U konde lijden. En dit wilt en zult Gij mij misschien nog verzenden. Misschien zullen in latere jaren, misschien reeds spoedig, zware benauwdheid, angst en nood mijne ziel drukken, misschien zal ook ik angstvolle, droevige tijden en gemoedsgesteldheden te dragen hebben — en wie weet, welke schrik, welke ontzetting ook over mij zal losbreken, als de dag van sterven nadert. Jesus, die voor ons bloed hebt gezweet, reeds bij voorbaat neem ik dit alles aan, bij voorbaat geef ik mij daarin over — bij voorbaat zeg ik: Heer, het is billijk, als een drupje van uw angstzweet ook op mijne ziel valt — ja, bij voorbaat breng

ik daarvoor mijn dank, als Gij ook mij medeneemt, waarheen gij uwe meest be-
minde leerlingen hebt medegenomen, in
dagen en uren van droefheid, als Gij ook
mij deel geeft aan uwe zware inwendige
benauwdheid.

Vierde Overweging.

DE EVANGELIST: „Hierop ging Hij een
weinig verder, wierp zich op zijn aan-
gezicht en bad aldus: Mijn Vader, als
het mogelijk is, zoo ga deze kelk voor
Mij voorbij; doch niet zoo als Ik wil,
maar zooals Gij wilt. Nu kwam hij weder
bij de leerlingen, vond hen slapende en
zeide tot Petrus: Zoo hebt gij dan niet
eens een uur met Mij kunnen waken?
Waakt en bidt, opdat gij niet in beko-
ring valt; want de geest is wel gewillig,
maar het vleesch is zwak. Hierop ver-
wijderde Hij zich ten tweeden male en
bad aldus: Mijn Vader! is het niet mo-
gelijk, dat deze kelk voor Mij voorbijsa,

zonder dat Ik dien drinke; dat uw wil dan geschiede. Als Hij nu weder terugkwam, vond Hij hen andermaal slapende, want hunne oogen waren vermoeid. Toen liet Hij hen, ging nog eenmaal heen, en bad ten derden male, dezelfde woorden sprekend.”

DE ENGEL: Hebt gij het wel eens ondervonden, o mensch, dat lichaam en geest zich van elkander willen scheiden, dat de zinnelijke natuur verschrikt terugbeeft en siddert voor hetgeen plicht en geweten vorderen? Zie nu uwen Heiland; Hij ziet hoe onuitstaanbaar de smaad en smart, de dood is, die Hem als helsche geesten gruwzaam en vreeselijk willen aangrijpen. Ach, Hij voelde de smart en den hoon even diep, als gij en ieder ander mensch; neen nog dieper en schrikkelijker, omdat het lichaam, geboren uit de Maagd Maria, reiner en teederder is. En zoo verheft Hij dan zijn stem ten hemel, tot den Vader, dien Hij van eeuwigheid af nooit heeft beleedigd,

en roept in ontzaglijken angst en nood, om hulp, om redding. Ik zelf kan mij geen gedacht vormen en afdalen in de mate-looze diepte van zulke doods- en zonden-angst — en toch wil Hij geen hulp tot elken prijs, toch wil Hij ook het zwaarste en schrikkelijkste dragen, als dit de wil des Vaders is: „Niet mijn wil geschiede, maar de uwe.” O christen overweeg dit!

DE MENSCH: O verpletterd beeld, Gij de Zoon Gods onder het beeld van een vertreden worm, die zich in het stof kromt! Ach, aan welk gevoel, aan welke gedachten zal ik mij overgeven, als ik U in uw angst- en doodzweet aanschouw? Zal ik weenen en weklagen om zulke smart, die Gij geleden hebt? Zal ik mijn hart van liefdegloed voor U laten zwellen? Zal ik danken en mij schamen, dat Gij zoo zwaar voor mij hebt moeten lijden? Neen, Gij hebt gezegd, wat U boven alles behaagt: „Niet elk die tot Mij zegt: Heer, Heer! zal ingaan in het rijk der hemelen, maar hij die den wil doet van mijnen

hemelschen Vader.” Dat is voor U de rechte dankbaarheid en belooning voor uw bloedig zweet, als ik naar uw voorbeeld leere handelen zooals Gij — om boven smart en angst en doodsnoed, boven alles in hemel en op aarde, boven hel en zaligheid, in vreugde en droefheid den wil des hemelschen Vaders te volbrengen, te beminnen en Hem getrouw te blijven. En dit besluit ik, dit belcof en bezweer ik thans en voor geheel mijn leven en voor alle eeuwigheid, dat ik getrouw alles doen en lijden wil, wat Gij, Vader, wilt. Vader, Heiland, Geest van God, bevestig en bezegel dit besluit — zeg over mijne ziel: „het zij zoo” — spreek over mijn voornemen uw almachtig Amen.

Vijfde Overweging.

DE EVANGELIST: „Toen kwam Judas, een van de twaalf, en met hem eene groote bende met zwaarden en stokken, gezonden door de opperpriesters en de

oudsten des volks. Zijn verrader had hun dan een teeken gegeven en gezegd: dien ik kussen zal, die is het, dien moet gij aangrijpen. Terstond ging hij dan tot Jesus en zeide: Wees gegroet, Meester! en kuste hem. Jesus antwoordde hem: Vriend! waartoe zijt gij gekomen?"

DE ENGEL: Voorzeker was het een ongehoorde bittere smaad, als woeste dienaren den Heiland in het aangezicht spuwden. Maar hier sluipt eene slang nader, en spuwt met een kus haar gruwelijk venijn in het aangezicht van den Heer, steekt Hem in het hart, in het merg zijner ziel. Stel u de eeuwige Waarheid, Jesus Christus voor, en aanschouw deze helsche leugen en valsheid in Judas, hoe hij den Heer kust. Stel u voor de groote gloeiende liefde, die het welzijn van alle menschen wil en hun zoekt zalig te maken, en beschouw dien moordenaar Judas, die den Onschuldige door een kus vermoordt. Stel u voor het edele hart, dat den Hemel heeft verlaten om he

zondig menschedom te redden, en beschouw den vreeselijken geest der wereld in Judas, die dertig geldstukken aanneemt en daarvoor den Verlosser der wereld en den Vriend en Leeraar verkoopt en Hem den moordkus geeft. Mensch, zie, dat was een van uw geslacht, die Judas — zoo kunt ook gij nog worden.

DE MENSCH: Maar al te wel gevoel en beken ik, dat mijne ziel zeer lichtzinnig met begeerte naar het aardsche ziet, en daarin haren lust en haren hemel vindt. O mijn God, laat mij niet dieper zinken, trek mijn hart naar boven, opdat ik geen minnaar worde van het aardsche goed, opdat ik niet hebzuchtig en gierig worde. Nooit, dit beloof ik U thans waarachtig uit geheel mijne ziel, nooit wil ik ook zelfs het grootste gewin, dat de wereld maar kan aanbieden, vóór datgene trekken wat het uwe is of U aangaat, mijn God en hoogste goed. Nooit wil ik het gebed, den godsdienst, het vieren van den Zondag, het woord Gods, het gebruik

der H. Sacramenten nalaten uit bovenmatige zorg en streven om tijdelijk goed te verwerven. Nooit wil ik liegen, bedriegen, huichelen om geld te verdienen, nooit wil ik iemand krenken of onrecht aandoen uit hebzucht. Voor al deze zonden wil ik mij wachten uit afschuw voor de schanddaad van Judas en uit smart, dat Gij, mijn Zaligmaker, op zulk eene wijze door iemand van ons, ten dood zijt verkocht.

Zesde Overweging.

DE EVANGELIST: „Jesus, die alles wist, wat Hem gebeuren zou, ging hun te gemoet en vroeg hen: Wien zoekt gij? zij antwoordden Hem: Jesus van Nazareth. Ik ben het, sprak Jesus tot hen. Doch als Jesus tot hen zeide: Ik ben het! weken zij terug en vielen ter aarde. Hierop vroeg Hij hen andermaal: Wien zoekt gij? Zij antwoordden: Jesus van Nazareth. Jesus antwoordde: Ik heb u reeds

gezegd, dat Ik het ben; als gij derhalve Mij zoekt, zoo laat deze gaan. Toen trok Simon Petrus een zwaard, sloeg naar den knecht van den Hoogepriester, en hieuw hem een oor af. Toen sprak Jesus: Steek uw zwaard in de schede. Of meent gij, dat ik mijn Vader thans niet konde bidden, dat Hij mij meer dan twaalf legioenen Engelen ter hulp zou zenden?"

DE ENGEL: Aanschouw deze macht, die in Jesus verborgen ligt. Het staat Hem vrij zijn leven te behouden of over te geven. Menschen komen Hem te ontmoet, om Hem in hunne macht te nemen, schepselen, die Hij met een woord, met eenen adem ten gronde kan storten. En bedenk nu, aan deze onmachtige booze schepselen laat Hij zich over om mishandeld, gegeeseld, gekroond, bespuwd, gekruisigd te worden. Hij is als iemand, die vrijwillig zijne hand in het vuur houdt, dat Hij met een adem konde uitdooven. Die menschen zijn als muggen in zijne hand, die hem kwellen willen, terwijl Hij

hen met een druk kon dooden — en Hij laat het toe uit vrije liefde en vrijwillige gehoorzaamheid. Vele stervelingen hebben ook reeds zware smarten en bittere smaad verdragen; doch voor het meeren-deel waren zij daartoe gedwongen — en waar ter wereld ooit een martelaar dergelijk geduld toonde, was het Christus in hem, die hem zoo moedig en standvastig in het lijden maakte. En dat is een hoog goddelijk geschenk, wien het gegeven is, zich ook zoo uit vrije liefde op te offeren en grimmige smarten voor anderen vrijwillig te verduren.

DE MENSCH: Geliefde en liefdevolle Heer! Gij sterke Leeuw uit de stam van Juda, en Gij zachtmoedig Lam Gods, dat de zonden der wereld op zich neemt! O geef mij maar eene deugd, het vrijwillige offer uit liefde! hoe innig aanbid ik dezen oneindig edelen wil, die groote machtige liefde, die onmetelijke gehoorzaamheid, waarin Gij, door wien alle dingen geschapen zijn, U zelve aan de

verachtelijkste menschen ter mishandeling overgeeft. Wonderbare God en Heer, geef, dat ook ik gaarne voor U en andere menschen datgene lijde, waartoe mij niemand dwingen kan, dat ik ook datgene opoffer, wat niemand mij ontnemen kan. Geef dat de liefde ook mij groot en edelmoedig en offervardig make. Ach, hoe ver ben ik nog van U verwijderd, ik die van geringeren, van zwakkeren niets kan verdragen! Laat een straal uit de zon van uw hart, uit uwe onuitputtelijke liefde nederschieten in mijne ziel, opdat ook ik leere, hoe zoet en schoon het is, zich voor anderen op te offeren. Ach, gaarne wil ik niet naar andere gaven verlangen, ja gaarne wil ik de mij geschonkene gaven teruggeven in uwe hand, mijn God, als gij ze als prijs zoudt verlangen, om mij daarvoor te geven, mij in liefde voor U en de uwen op te offeren.

DE ENGEL: Gij moet u niet vergenoegen, met zulke gebeden en voornemens in het algemeen uit te spreken. Denk

op bepaalde gelegenheden, waar gij den geest van opoffering kunt toonen. Gij kunt eene uitgave, die gij voor uw genoeg doen, nalaten om het geld voor behoeftigen te besteden; gij kunt naar een zieke gaan, in plaats van aangenaam gezelschap op te zoeken; gij kunt afstand doen van een recht, van een bezit, om wille van den vrede; gij kunt hem, die u beleedigd heeft, de verzoening gemakkelijk maken, als gij hem het eerst weder vriendelijk bejegent; gij kunt een voor u voordeelig aanbod ongebruikt laten, ten voordeele van ouders, broeders of zusters, of heeren bij wien gij in dienst zijt; gij kunt iets achterlaten, wat voor anderen lastig of onaangenaam is. Zulke gelegenheden, om den Zaligmaker na te volgen en Hem te behagen, komen zeker dagelijks voor, bij ieder naar de omstandigheden waarin hij leeft. Benuttig ze vlijtig, om den wille van Jesus Christus.

Zevende Overweging.

KLACHT UIT HET BOEK JOB. „Mijne broeders zijn van mij verwijderd, en mijne vertrouwden trekken zich van mij terug als vreemdelingen. Mijne naasten verlieten mij en mijne bekenden hebben mij vergeten. Mijne huisgenooten en mijne dienstmaagden achten mij als een vreemdeling, als een buitenlander ben ik in hunne oogen. Als ik mijnen knecht roep, antwoordt hij niet. Ontfermt u mijner, ontfermt u mijner, ten minste gij, mijne vrienden! want de hand Gods heeft mij geslagen.”

DE EVANGELIST: „Nu verlieten Hem allen en namen de vlucht. Doch Petrus volgde Hem van verre. Vervolgens legden zij midden in den hof een vuur aan, waarom zij zich nederzetten. Ook Petrus zette zich tussehen hen neder. Eene maagd kwam tot hem en zeide: Ook gij waart met Jesus, den Galileër! Doch hij loochende het voor allen en zeide: Ik be-

grijp niet, wat gij zegt. Als hij nu naar het voorhof ging, zag hem eene andere en zeide tot hen, die daar waren: Ook deze was met Jesus den Nazarener! Hij loochende het weder, en zwoer daarop: Ik ken dien man niet. Kort daarna kwamen de omstaanders op Petrus aan en zeiden tot hem: Ja waarachtig! gij zijt toch een van hen, want uwe spraak ver-raadt u. Toen begon hij zich te ver-wenschen en te zweeren: Voorwaar! ik ken dien man niet. En tegelijk kraaide de haan.”

DE ENGEL: Nu de vijanden naderen en den Heer binden, begint het geloof, de gehechtheid, de trouw te sterven zijner beminde leerlingen, wien Hij eerst de voeten gewasschen en het avondmaal heeft toegediend, die Hem nog vóór weinige oogenblikken verzekerd hadden, dat zij liever met Hem wilden sterven, dan Hem te verlaten. Evenals felle koude de lentebloesems doodt en verwoest, zoo sterven alle goede voornemens en beloften,

toen hun Heer in benauwdheid kwam. Zij vluchten en Petrus verloochent Hem. Ach, aanschouw het trouwe hart van Jesus, wat smart moet het Hem zijn, dat ook de besten der menschen Hem niet trouw gebleven zijn. Lieve ziel, zult gij Hem niet getrouwer zijn?

DE MENSCH: Ook ik belijd, o mijn Heer, dat ik een trouwloos hart heb en een ontrouwen levenswandel geleid heb; en was ik een van uwe leerlingen geweest, voorzeker ik zou mij even zwak getoond hebben, als de anderen. En nu, moet het dan altijd zoo blijven met mijne zwakheid en ontrouw? Uwe leerlingen zijn veranderd; zij hebben later goed en bloed opgeofferd en onder hoon en spot uwen naam beleden. Dat hebben zij gedaan in de kracht des H. Geestes, dien Gij hun gezonden hebt. Mijn Heer, ook ik zal niet altijd zoo blijven wankelen. Zend ook mij uwen heiligen Geest, den Geest van kracht en sterkte, opdat ik U getrouw blijve, en U trouw belijde, al staat

ook de geheele wereld tegen mij over, al hoont en bespot zij mij, al dreigt en vervolgt zij mij om het ware Christendom. Dat bid en verhoop ik van U, o mijne sterkte en mijn God, en in deze hoop op uwe genade beloof ik, dat ik in het toekomende gaarne wil bidden, de H. Sacramenten ontvangen, booze gesprekken tegenspreken of vermijden, lichtzinnige gezelschappen en gewoonten vlieden, al voorzie ik ook, dat mij daardoor verachting, berisping, spot of nadeel zal worden aangedaan.

II. DE NACHT.

Eerste Overweging.

DE EVANGELIST: „Het rot der oversten en joodsche gerechtsdienaren leidden Jesus nu eerst tot Annas; want hij was de schoonvader van Caïphas, die in datzelfde jaar hoogepriester was. De Hoogepries-

ter ondervroeg Jesus aangaande zijne leerlingen en zijne leer. Jesus antwoordde: Ik heb openlijk voor de wereld gesproken; Ik heb altijd in synagogen en in den tempel, waar alle joden samenkomen, mijne leer verkondigd, en heb niets in het geheim geleerd. Waarom vraagt gij mij? Vraag hen die mijne leer gehoord hebben; zie deze moeten weten, wat ik geleerd heb! Op dit antwoord gaf een van de nabijstaande gerechtsdienaren een kaakslag aan Jesus en zeide: Antwoordt Gij zoo den Hoogepriester? Jesus antwoordde hem: Heb Ik kwalijk gesproken, bewijs het dan, dat het kwalijk is; doch heb Ik goed gesproken, waarom slaat gij Mij dan."

DE ENGEL: Sta overwegend stil, o mensch, bij deze gebeurtenis. Al was ook uwen Zaligmaker en God niets anders overkomen dan dit alleen, dan zou het nog de moeite wel waard zijn, gedurende eene eeuwigheid daarover te denken, zich te vernederen en verbaasd te

staan, wat de mensch hier gedaan, en de Zoon van God hier verdragen heeft. Geen menschelijk verstand kan de hoogte en diepte geheel doorgronden van deze belediging, welke Hij, door wien alle dingen geschapen zijn, zich van een vermetele hand liet welgevallen. — Bewaar de herinnering hieraan in uwe ziel gedurende geheel uw leven; in deze herinnering moet elke belediging en bespotting, die u voortaan mag overkomen, u als een lichte rook toeschijnen, dien de wind tot niets verstroot.

DE MENSCH: Mijn Heer, wij, menschen, hebben in den persoon van dezen gerechtsdienaar de hand tegen U opgeheven, U gelasterd en geslagen. De hand opheffen tegen Vader en Moeder is een vreeslijke vermetelheid; de hand opheffen tegen den vorst des lands, is een majesteits-schennis, waarop de doodstraf staat; hoe gruwelijk moet het dan zijn, tegen U, Zoon van God, de hand op te heffen, Gij die oneindig meer liefde en dank verdient

dan de beste ouders der geheele wereld, en die eene majesteit en waardigheid bezit, waartegen alle vorsten van den hoogsten rang slechts een weinig stof zijn. Ik smeeek U om vergiffenis voor de smadelijke mishandeling door eene hand, waarin te gelijk ons geheel menschelijke geslacht U geslagen heeft. Leer mij, ellendige zondaar door uw voorbeeld, geduldig verdragen, als ik op de een of andere wijze beschimpt word. Ik wil daaraan denken en herinner Gij mij daaraan bij zulk eene gelegenheid, dat eene belediging, die honderdmaal grooter is dan een kaakslag, als die mij overkomt, eene nietsbeteekenende kleinigheid is tegen de kaakslag in uw goddelijk aangezicht; want Gij zijt de Zoon van den levenden God, en ik ben een zondig mensch, een veraachtelijke worm. — Als ik ook naar uw voorbeeld den belediger zijn onrecht moet voorhouden, om hem tot bekentenis te brengen, zoo wil ik mij toch nooit aan bitteren spijt overgeven of

door onbeheerschten toorn medegesleept, ook smaden en beledigen, alsof het een grooter misdaad was, dat mijn persoon iets aangedaan wordt, dan wat Gij o Heer, U hebt laten welgevalen. Ik wil een Christen zijn en derhalve bij tegenheden doen, zooals mijn Heer Jesus Christus gedaan en mij geleerd heeft.

Tweede Overweging.

DE EVANGELIST: „En de Hoogepriester zeide tot Hem: Ik bezweer U bij den levenden God, zeg ons, of Gij zijt Christus, de Zoon van God! Jesus zeide tot hem: Gij hebt het gezegd. Ja Ik zeg u: Voortaan zult gij den Zoon des menschen zien, zittende aan de rechterhand van de kracht Gods en komende op de wolken des hemels.”

DE ENGEL: Hoort gij het wonderbaar groote, machtige woord, dat de gevangene, zoo even in het aangezicht geslagene man uit Nazareth heeft gesproken? Dit is een

woord, waarvoor hemel en aarde zich in aanbidding nederbuigen; het is de grondsteen van het christelijk geloof en van alle verlossing en heil der zielen. De Zoon des menschen is tevens de Zoon van God, en heeft in zich verborgen alle goddelijke kracht en majesteit. Doch dit woord, dat als een gouden regen en zegen zich over alle geslachten der menschen uitstort, was te gelijk een geestelijk bloedvergieten, een smartelijk offer in het aanschouwen van het ongeloof en der bespottung; want even als zij die in den joodschen raad gezeten waren, de bekentenis van Christus hebben opgenomen, zoo ook hebben ten allen tijde millioenen menschen met denzelfden haat, verachting en spot, de oneindig kostbare verkondiging van de hand gewezen, dat Christus de Zoon Gods is.

DE EVANGELIST: „Toen scheurde de hoogepriester zijne kleederen en zeide: Hij heeft God gelasterd! wat behoeven wij nog verder getuigen? Zie, gij hebt de godslastering gehoord! Wat dunkt u?

Zij antwoordden en zeiden: Hij is des doods schuldig.

DE MENSCH: Ik dank U, mijn Heer en mijn God, voor uwe heilvolle bekentenis, die ons de deur ter zaligheid heeft geopend; want wie in U gelooft, heeft het eeuwige leven. En ik dank U, dat Gij deze bekentenis voor ons geloovigen beminnelijk en voor ongeloovigen vreeslijk hebt afgelegd, ofschoon Gij wist dat Gij slechts hoon, laster en grimmig moordgeschreeuw daarop ten antwoord zoudt ontvangen. Geliefde Heer, bij het overdenken van uwe edele bekentenis neem ik mij ernstig voor, U ook overal te belijden, en ook daar, waar mij spot, verachting en haat daarvoor ten deel valt. Gij die de wereld hebt overwonnen en oneindig sterk zijt, geef mij den moed en de kracht, om altijd en overal door woord en daad openlijk en met vreugd mijn geloof te belijden in U, Zoon van den levenden God, hooggeprezen in alle eeuwigheid.

Derde Overweging.

DE EVANGELIST: „En eenigen begonnen Hem te bespuwen, en zijn aangezicht te bedekken en Hem met vuisten te slaan, zeggende: Profeteer ons, Christus, wie is het, die U geslagen heeft? En vele andere lasteringen spraken zij tegen Hem. En de knechten sloegen Hem in 't aangezicht.”

PSALM. 68.

„Red mij, o God, want de wateren zijn tot mijne ziel gekomen.

Boven de haren van mijn hoofd hebben zij zich vermenigvuldigd, die mij zonder reden haten.

Laat hen, die U zoeken, God van Israël, niet over mij beschaamd worden.

Want om uwentwil heb ik de beschimping verduurd, en heeft de smaad mijn aangezicht bedekt.

Gij kent mijne bespottung en mijne schande en mijnen nood.

Voor uw aanschijn zijn allen die mij pijnigen; mijn hart heeft beschimping en ellende verwacht.

En ik wachte, wie mijn lot deelde, en het was niemand, en wie mij troostte, en ik heb niemand gevonden.”

DE MENSCH: Als ook de geheele wereld U zou vergeten, zoo zal ik U niet vergeten, Gij goddelijk beeld der martelaren. En al kan ik met mijne liefde dan ook niet overnemen, wat men U heeft aangedaan, zoo wil ik toch in den geest uw lot deelen, oneindig dierbare Heer. Ik overdenk in den geest met diepe smart, wat al smaad U en uw heilig aangezicht is aangedaan. Ik weet wel, dat Gij dit verdragen hebt voor ons arme zondaars, die het verdiend hebben; doch ook zonder deze eigene schuld, ook als ik rein was van elke zonde, wilde ik gaarne in uwe plaats treden en dit alles lijden, mij in het aangezicht laten slaan en spuwen, als ik deze smaad van uw heilig aangezicht had kunnen afwenden.

DE ENGEL: De verhevenste geesten, de Cherubijnen en Seraphijnen, tegen welke de macht en verstand van alle menschen nauwelijks zooveel beteekent, als een kleine halfverdorpe grashalm tegen de ceders van den Libanon — deze sidderen in de tegenwoordigheid des Heeren en bedekken hun aanschijn voor Hem en roepen: „Heilig, heilig, heilig zijt Gij!” En gij menschen hebt Hem zelfs in het aangezicht geslagen en gespuwd. En toch doet diezelfde God en Heer u menschen de eer aan, een menschelijk aangezicht, de menschelijke natuur eeuwig te behouden; en ieder mensch die de door den Verlosser aangebodene verzoening aanneemt, zal eens zijn onuitsprekelijk schoon aanschijn mogen aanschouwen en in deze aanschouwing eeuwig zalig zijn. Zie, zoo is het hart van uwen Zaligmaker; dit is de oneindige edelmoedigheid en mensche-lievendheid van Jesus Christus.

III. DE BLOEDIGE DAG.

Eerste Overweging.

DE ENGEL: In den grootsten nood verlangt het benauwde hart ten minste door deelneming van nabestaanden getroost te worden; de geheetste vriend en leerling, Petrus verloochent onder eede driemaal den Heer. De Hoogepriester en de aanzienlijksten van het volk spreken het doodvonnis over Hem uit, en daar zij de macht niet hebben, om het te voltrekken, leiden zij Hem tot den bloedrechter Pilatus, en trachten dezen door zware lasteringen tegen den Heer op te hitsen. Het volk schreeuwt: Aan 't kruis met Hem, aan 't kruis met Hem! En Pilatus spreekt, nadat hij zelf bekend heeft, dat hij geen schuld in den Beschuldigde vindt, evenwel het doodvonnis over Hem uit. Dit alles zijn maar woorden, en toch wat al smarten en martelingen liggen daarin opgesloten! Het waren hamerslagen, ver-

giftigde pijlen en dolken in de ziel, door het binnenste leven heen, in een hart, dat uit liefde tot de menschen vleesch geworden is.

DE MENSCH: Mijn God en Zaligmaker, mocht ik toch eene zoo onschuldige reine ziel hebben, dat ook haar gebed schoon en liefelijk voor U was, dat mijne klachten over uwe smart, mijn dank, mijne liefde-woorden een kleine vergelding werden voor al het schrikkelijke, hartbrekende, dat Gij om mijnentwil geduldig hebt aangegehoord. Om toch iets te doen voor de booze woorden, wier pijn Gij gedragen hebt, leg ik het voornemen aan uwe voeten: Ik zal ter eere der smarten, die Gij inwendig door de woorden dier moordenaars geleden hebt, nooit iemand door harde woorden bedroeven, en zal zelfs alle beleedigende gesprekken tegen mij in stil geduld verdragen en aldus aan uw voorbeeld gelijkvormig worden.

Tweede Overweging.

DE EVANGELIST: „De landvoogd had echter de gewoonte, om op den feestdag aan het volk een gevangene los te laten, welken zij begeerden. Hij had toen een zeer beruchten gevangene, met name Barabbas. Toen zij nu te zamen waren, sprak Pilatus: Wien wilt gij dat ik u loslate, Barabbas of Jesus, die Christus genoemd wordt? Want hij wist, dat zij Hem uit nijd hadden beschuldigd. Doch de opperpriesters en de ouderlingen hadden het volk opgestookt, dat het Barabbas begeeren, en Jesus zou laten dooden. De landvoogd sprak hen aan en zeide: Wien van deze beiden wilt gij, dat ik u loslate? Zij antwoordden: Barabbas!”

DE ENGEL: Diep is in elk menschelijk hart het eergevoel geworteld; door het eergevoel is de mensch als door geestelijke wortels in de zielen van andere menschen levend ingedrongen. Wie zijn eer verloren heeft, diens beeld is verwoest in

de gedachtenis van zijn naasten, als een lijk dat in afzichtelijken toestand verkeert. De Zoon des menschen nu was ook een mensch met alle menschelijke gevoelens; doch zijn eergevoel was veel grooter dan bij gewone menschen, omdat zijne bovenmatige liefde ook in de harten aller menschen wilde wonen, en omdat de menschen slechts zalig kunnen worden, als zij aan Hem gelooven, wat onmogelijk is zoodra zij Hem verachten. In dit levend eergevoel werd nu de Zoon des menschen vreeslijk gefolterd; door dat voor den voornaamsten bestuurder des lands, voor geheel Jeruzalem, voor tallooze pelgrims, tot het paaschfeest uit het geheele land bijeengekomen, geschreeuwd werd, dat een afschuwelijke moordenaar eer verdiende losgelaten te worden dan Jesus.

DE MENSCH: Ik smEEK U om vergiffenis, o Heer, voor de vermetele vernietiging uwer eer voor Heidenen en Joden, die U werd aangedaan in de hoofdstad van het eenige land op aarde, waar men

kennis had van den waren God. Volgens hun lust en wil hebben uwe vijanden U losgescheurd van uwen hemelschen Vader, wiens Zoon Gij toch van eeuwigheid zijt, en hebben U tevens onder den voet vertreden als een schadelijk gewormte, daar zij U zelfs achter een moordenaar stelden. Ook bid ik U om vergeving voor den haat en versmading, die thans nog Joden, Turken en zelfs zij U nog aandoen, die gij deelachtig hebt laten worden aan de genade des doopsels. Bouw U in mijn hart een tempel en een altaar, waar mijne gedachten, gevoelens, mijne voornemens dag en nacht u vieren. Mijn ziel zal u boven alles eeren, loven, beminnen, prijzen, aanbidden en danken nu en altijd.

Psalm 94.

„Komt, laat ons den Heer lof zingen, laat ons jubelen voor God, onze zaligheid; treden wij in belijdenis voor zijn aangezicht en juichen wij voor Hem met psalmen.

Want God is een groote Heer en een Koning verheven boven alle goden, en de Heer zal zijn volk niet afwijzen, omdat in zijne hand alle grenzen der aarde zijn, en Hij de hoogten der bergen beneden zich ziet.

Want Hem behoort de zee, Hij zelf heeft haar geschapen, en zijne handen hebben het vaste land gegrondvest; komt, laat ons God aanbidden en voor Hem neder-vallen; laat ons smeeken tot den Heer, die ons geschapen heeft, omdat Hij zelf onze Heer God is, en wij zijn volk en de schapen zijner weide zijn.

Laat ons den Heer aanbidden, die ons geschapen heeft."

DE ENGEL: Gij hebt thans den Heer geprezen en wildet daarmede tevens een kleine vergoeding brengen voor den smaad, dien de Joden Hem hebben aangedaan. Doch bedenk, o mensch, zoo afschuwe-lijk en godslasterlijk U het gedrag der Joden tegen den Zaligmaker voorkomt, doordien zij den voorkeur gaven aan Ba-

rabbas boven den Zaligmaker en schreeuwden: deze moet gekruisigd worden: zoo zijt gij ook zelf reeds menigmaal op den kant der Joden geweest. Zoo dikwijls gij wetens en willens eene zonde hebt bedreven, hebt gij eene ellendige lust, een nietswaardig aardsch goed, een armzalig mensch, een merkwaardig aardsch goed, eene prooi des doods den voorkeur gegeven boven den Heiland; ja misschien hebt gij Hem reeds menigmaal op nieuw gekruisigd door de doodzonde.

DE MENSCH: Ik kan deze beschuldiging niet tegenspreken. Ik belijd, mijn Zaligmaker, dat ook ik reeds dikwijls niet beter jegens U gestemd was en gehandeld heb, dan deze Joden. Ach, mijne schuld is nog grooter; want ik ben van kindsbeen af onderriocht geworden, dat Gij de Zoon Gods, de Zaligmaker der wereld zijt; ik heb U reeds zoo dikwijls met godvrucht aanbeden in de H. Mis, iedere preek, ieder godvruchtig boek wijst mij naar U; in het H. Avondmaal hebt

Gij mij zoo dikwijls den kus van vrede en alle zegen, ja uw eigen persoon gegeven. Doch ik heb mij in de zwartste ondankebaarheid, woester dan een boos dier, van U afgewend en de zonde voorge trokken. Als ook Gij U voor altijd van mij zoudt afwenden, had ik het overvloedig verdiend. Doch, Heer, Gij zijt toch uit onmetelijke barmhartigheid gekomen, en wilt den dood des zondaars niet, maar dat hij zich bekeere. Wend toch een blik van verzoening op mijne ellendige ziel, opdat zij in berouw en getrouwheid van nu af steeds getrouw zij aan U en uwe geboden en om geen prijs der wereld meer met opzet eene zonde bedrijve.

Derde Overweging.

DE EVANGELIST: „Pilatus sprak: Ik heb Hem ondervraagd en geen schuld in dezen mensch gevonden; er is door Hem niets bedreven, dat den dood verdiende. Ik zal Hem dan doen geeselen

en loslaten. Toen liet Pilatus Jesus nemen en geeselen. De geheele schaar van krijgsknechten verzamelde zich om Hem heen; zij ontkleedden Hem en deden Hem een purper kleed aan; en zij vlochten eene kroon van doornen en zetten dien op zijn hoofd; en zij gaven Hem een riet in de rechterhand; en de knieën voor Hem buigende, bespotten zij Hem zeggende: Wees gegroet, koning der Joden! En zij bespuwden Hem, gaven Hem kaakslagen, namen het riet en sloegen Hem daarmee op het hoofd."

DE ENGEL: Gij hebt reeds zoo dikwijls in den rozenkrans gezegd: „en zegend is de vrucht uws lichaams, Jesus, die voor ons gegeeseld is." Hebt gij ook ooit ernstig overdacht, wat dit zeggen wil en wat de Heer daarmee geleden heeft? Naakt uitgekleet en gebonden, met woeste boosheil geslagen worden, de spitse punten aan de riemen dringen zich in het vleesch en steken als ingedrongen doornen; zij worden weder

teruggetrokken en op de ontvleeschte wonden komen rustloos nieuwe geeselslagen, nieuwe wonden neder. Die smarten zijn nog feller, dan wanneer iemand met vuur gebrand wordt, het zijn niets dan bliksemstralen van de grievendste pijnen, die ieder oogenblik tiervoudig op het lichaam en door het lichaam in de ziel dringen. — Weet gij ook, waarom de Heer zich aan deze gruwelijke smart heeft onderworpen, waarom zijn lichaam als een enkele groote bloedende wonde is geworden? Dit geschiedde tot straf en voldoening voor de begeerlijkheid des vleeschens, waarin de wereld zich wentelt als in een afzichtelijk moeras.

DE MENSCH: Hoe afschuwelijk en vloekwaardig moet de wellust voor uwe heilige oogen zijn, o Heer, als gij zulke ontzettende martelingen verkoost, om de schuld uit te wischen, die de menschen door de onkuischheid op zich geladen hadden! Bewaar mij voor altijd voor elke zonde tegen het zesde gebod, ik smeeek er U om

uit geheel mijn hart. In herinnering aan de gruwzame ontvleesching van uw heilig lichaam beloof ik U, dat ik nooit in mijn leven ook maar in eene onreine gedachte of gevoelen wil verwijlen. Als mij tegen mijnen wil zulk eene gedachte of aandoening in de ziel komt, zal ik zulke gedachten spoedig verdrijven, even als men een vonk of venijnig ongedierte van een kleed afschudt, en in den geest U aanschouwen, die voor ons gegeeseld werd.

DE ENGEL: Uit de grimmige wonden en smarten, die uit de helsche mishandeling die de Godmensch hier verdroeg, had Hij zich ieder oogenblik kunnen losrukken en plotseling zijlichaam weder gezond en vrij van smart kunnen maken. Aan de banden, die Hem aan de geeselskolom binden, had Hij zelf de sterkte gegeven Hem vast te houden, en de woeste kracht, waarmee de krijgsknechten Hem sloegen, heeft Hij zelf aan hunne armen geschonken. Daar Hij in vrijheid en goddelijke macht de geeseling heeft aangenomen, zoo heeft de

Heer eigenlijk zich zelf aan de kolom gebonden en zich zelf gegeeseld. Daarom hebben vele minnaars en navolgers van Christus dikwijls zich zelve bloedig gegeeseld en andere kastijdingen der zinnelijkheid toegebracht. Zij wilden in kleine en zwakke mate ten minste den Heer ter eere doen, wat Hij voor hen gedaan had en wilden grooter deel nemen aan de verdiensten zijns lijdens, door Hem in onwillig lijden na te volgen.

DE MENSCH: Als ik U beschouw, mijn Zaligmaker, hoe geheel uw lichaam akelig verscheurd is tot enkel wonden en als ik mijne eigene ziel vraag: Wat zijt gij bereid te lijden voor Hem, die zich voor u heeft laten geeselen? dan vind ik in mij niets dan beschroomdheid en weekelijkheid; ik ben bevreesd voor smarten en wil mij geen smart aandoen of laten doen. Ach Heer, geef mij een grootmoedig vastberaden hart, dat ook voor U iets kan lijden. Ik zal de smarten, die uwe voorzienigheid mij overzendt tot vrij-

willige maken, door in herinnering aan uwe geeseling inwendig vrijwillig mijn lijden aan te nemen; en ook zal ik uit eigen beweging vele boetvaardigheden ondernemen en daarmede mijn zondig lichaam, dien verleider en vijand van mijn zieleheil, tuchtigen en verootmoedigen.

Vierde Overweging.

DE ENGEL: De zonde komt van de wulpschheid des lichaams en van den hoogmoed des geestes. De bekeering en verlossing derhalve moet geschieden in smarten des lichaams en in bittere vernedering des geestes. Zoo groot als de lichamelijke smarten van uwen Zaligma ker waren, zoo groot was ook de smaad, die Hem aangedaan werd. Vraag de oudste menschen overal, of zij ooit gezien hebben, dat eene geheele menigte een mensch in het aangezicht heeft gespawd — geen hunner zal ooit zoo iets gezien hebben. En vraag hen of zij gezien hebben

dat men zulken spot een mensch aandeed, uit wiens tallooze wonden het bloed stroomt gelijk het water van den bergkruin, als de sneeuw smelt, en geen hunner zal zoo iets gezien hebben. Ja, wat men niet eens een dier aandoet, dat heeft men uwen oneindig hoogwaardigen Verloser aangedaan.

DE MENSCH: Ook ik arme zondaar ben vol hoovaardigheid; ik beschouw het als eene onverdraaglijke belediging, als mijne gebreken mij worden voorgehouden, als men een groet van mij niet beantwoordt, als een kwaad woord van mij wordt overgebracht, als mij iemand onbeleefd behandelt. Zulke onbeduidende dingen gaan mij nog erger en zwaarder ter harte, dan de ongehoorde smaadvolle behandeling, die U mijn Zaligmaker is overkomen. Welk verkeerd, wat schandelijk schepsel ben ik toch! O reinste Zaligmaker, wiens aangezicht is bespuwd geworden, schenk mij de genade, dat ik elken spot, elke belediging, elken smaad kalm aanneme als

uit geheel mijn hart. In herinnering aan de gruwzame ontvleesching van uw heilig lichaam beloof ik U, dat ik nooit in mijn leven ook maar in eene onreine gedachte of gevoelen wil verwijlen. Als mij tegen mijnen wil zulk eene gedachte of aandoe-ning in de ziel komt, zal ik zulke ge-dachten spoedig verdrijven, even als men een vonk of venijnig ongedierte van een kleed afschudt, en in den geest U aan-schouwen, die voor ons gegeeseld werd.

DE ENGEL: Uit de grimmige wonden en smarten, die uit de helsehe mishan-deling die de Godmensch hier verdroeg, had Hij zich ieder oogenblik kunnen losruk-ken en plotseling zijn lichaam weder gezond en vrij van smart kunnen maken. Aan de banden, die Hem aan de geeselkolom bin-den, had Hij zelf de sterkte gegeven Hem vast te houden, en de woeste kracht, waar-mede de krijgsknechten Hem sloegen, heeft Hij zelf aan hunne armen geschonken. Daar Hij in vrijheid en goddelijke macht de geeseling heeft aangenomen, zoo heeft de

Heer eigenlijk zich zelf aan de kolom gebonden en zich zelf gegeeseld. Daarom hebben vele minnaars en navolgers van Christus dikwijls zich zelven bloedig gegeeseld en andere kastijdingen der zinnelijkheid toegebracht. Zij wilden in kleine en zwakke mate ten minste den Heer ter eere doen, wat Hij voor hen gedaan had en wilden grooter deel nemen aan de verdiensten zijns lijdens, door Hem in onwillig lijden na te volgen.

DE MENSCH: Als ik U beschouw, mijn Zaligmaker, hoe geheel uw lichaam akelig verscheurd is tot enkel wonden en als ik mijne eigene ziel vraag: Wat zijt gij bereid te lijden voor Hem, die zich voor u heeft laten geeselen? dan vind ik in mij niets dan beschroomdheid en weekelijkheid; ik ben bevreesd voor smarten en wil mij geen smart aandoen of laten doen. Ach Heer, geef mij een grootmoedig vastberaden hart, dat ook voor U iets kan lijden. Ik zal de smarten, die uwe voorzienigheid mij overzendt tot vrij-

willige maken, door in herinnering aan uwe geeseling inwendig vrijwillig mijn lijden aan te nemen; en ook zal ik uit eigen beweging vele boetvaardigheden ondernemen en daarmede mijn zondig lichaam, dien verleider en vijand van mijn zieleheil, tuchtigen en verootmoedigen.

Vierde Overweging.

DE ENGEL: De zonde komt van de wulpschheid des lichaams en van den hoogmoed des geestes. De bekeering en verlossing derhalve moet geschieden in smarten des lichaams en in bittere vernedering des geestes. Zoo groot als de lichamelijke smarten van uwen Zaligma ker waren, zoo groot was ook de smaad, die Hem aangedaan werd. Vraag de oudste menschen overal, of zij ooit gezien hebben, dat eene geheele menigte een mensch in het aangezicht heeft gespawd — geen hunner zal ooit zoo iets gezien hebben. En vraag hen of zij gezien hebben

dat men zulken spot een mensch aandeed, uit wiens tallooze wonden het bloed stroomt gelijk het water van den bergkruin, als de sneeuw smelt, en geen hunner zal zoo iets gezien hebben. Ja, wat men niet eens een dier aandoet, dat heeft men uwen oneindig hoogwaardigen Verloser aangedaan.

DE MENSCH: Ook ik arme zondaar ben vol hoovaardigheid; ik beschouw het als eene onverdraaglijke beleediging, als mijne gebreken mij worden voorgehouden, als men een groet van mij niet beantwoordt, als een kwaad woord van mij wordt overgebracht, als mij iemand onbeleefd behandelt. Zulke onbeduidende dingen gaan mij nog erger en zwaarder ter harte, dan de ongehoorde smaadvolle behandeling, die U mijn Zaligmaker is overkomen. Welk verkeerd, wat schandelijk schepsel ben ik toch! O reinste Zaligmaker, wiens aangezicht is bespuwd geworden, schenk mij de genade, dat ik elken spot, elke beleediging, elken smaad kalm aanneme als

iets, dat ik duizendmaal door mijne zonde verdiend heb; dat ik het christelijk drage, gelijk Gij, Christus, mij getoond hebt door uw voorbeeld van stil geduld. En gij, mijn Bewaarengel, breng mij telkens het beeld van den met smaad overdekten Zaligmaker voor de oogen mijner ziel, zoo dikwijls ik in mijne eer word te kort gedaan en toorn en haat zich in mijn hart willen verheffen.

Vijfde Overweging.

DE ENGEL: Ja, beschouw zeer dikwijls uwen Zaligmaker als een voorbeeld van marteling, om u zelve te verootmoedigen. Met duivelsehe wreedheid hebben de dienaren Hem de doorneukroon in het hoofd gedrukt en met het riet er in geslagen; en om zijn hart hebben zij een doornen kroon van bitteren bijtenden spot gevlochten. Het bloed stroomt Hem van het hoofd in het aangezicht en mengt zich met het verachtelijk speeksel, waarmede

de booze menschen Hem bespuwd hebben. Om zijne verscheurde schouders hangt de roode spotmantel, het onbedekte gedeelte van zijne borst vertoont de opengereten wonden, de bloedige blaauwe huid en half uitgereten stukken vleesch, en nog druppelt het bloed uit de striemen. De aanblik was zoo verschrikkelijk, dat Pilatus meende, dat de Joden, als zij deze vreeselijk mishandelde menschelijke gestalte zouden zien, voldaan moesten wezen, en zijn dood niet meer zouden begeeren.

DE EVANGELIST: „Toen leidde Pilatus Jesus naar buiten en plaatste zich op den rechterstoel, op eene plaats hoogstraat genaamd, in het hebreeuwsch: Gabbatha. En het was omstreeks het zesde uur van den rustdag van het paaschfeest. En Hij zeide tot de Joden: Ziet den mensch.”

ISAÏAS: „En Hij zal oprijzen als een tak voor den Heer en als een wortel uit dorstige aarde. Geene schoonheid noch heerlijkheid is in Hem; en wij hebben Hem gezien en Hij had geene gedaante, en

wij hebben Hem beschouwd als een verachte en den minste der menschen, een man van smarten, en als iemand, die de ellende kent, en zijn gelaat was als het ware gevreesd en veracht, waardoor wij Hem niet erkend hebben. In waarheid Hij heeft onze ellende op zich genomen en zelf onze smarten gedragen, en wij hebben Hem als het ware voor een melaatsche gehouden en voor iemand die door God geslagen en vernederd is. Doch Hij is gewond om onze zonden, Hij is ontvleescht om onze misdaden. Hij draagt de straf om ons vrede te bezorgen, door zijn bloedig lijden zijn wij genezen.”

DE CHRISTEN: O edel Hoofd met doorren gekroond, en met bloed overgoten! Aanschouw ik U met mijne zinnelijke oogen, dan zie ik een ondraaglijk mishandeld gelaat — doch beschouw ik uw gelaat met de oogen des geestes nauwkeuriger, beschouw ik, wat U heeft bewogen, uw heilig aanschijn zoodanig te laten mishandelen, dan schittert het van

eene wonderbare, hemelsche schoonheid. Immers het is slechts uwe onbegrijpelijke edele liefde geweest, die U heeft bewogen, om uw aangezicht te laten mishandelen. Aan deze schoonheid zal ik denken en aan de doornen kroon, waarmede uw hoofd gesierd was, als eigen gelaat, of schoone aangezichten van andere personen mij tot ijdel zelfbehagen verlokken; want achter de vergankelijke schoonheid van ons gelaat staat de verrotting en wacht het doodshoofd en brengt de verdorvene ziel zondige gedachten voort; uit uw gelaat, daarentegen, o Bruidegom des bloeds, schittert de wonderbare edelmoe-digheid, en daarin ligt de schoonheid van de hemelsche eeuwige heerlijkheid verborgen.

Zesde Overweging.

DE EVANGELIST: „Pilatus zeide tot de Joden: Ziet welk een mensch. Doch zij schreeuwden: Weg, weg met Hem! Krui-

sig, kruisig Hem! Doch hij sprak ten derden maal: wat heeft Hij dan voor kwaad gedaan? Ik vind geen schuld in Hem. Doch zij hielden aan met groot geschreeuw en vorderden, dat Hij zou gekruisigd worden. En hun geschreeuw kreeg de overhand. Toen Pilatus zag, dat hij niets vorderde, maar dat het geschreeuw steeds grooter werd, nam hij water, waschte zich de handen voor het volk en zeide: Ik ben onschuldig aan het bloed van dezen rechtvaardige, gij ziet het. En het geheele volk antwoordde en zeide: Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen! Toen gaf hij hun Jesus om gekruisigd te worden.

DE ENGEL: Even alsof de menigte der Joden eene schaar duivels geworden was, die van haat gloeien en naar bloed dorsten, zoo wekte de bloedige gedaante des Heeren geen vonk van medelijden op, maar de begeerte naar zijnen dood steeg tot woede. Die moordzieke volksmenigte was als het begin eener processie, eene

lange keten van vijanden van Christus, die zich onophoudelijk voorttrekt tot aan het einde der wereld. Het zijn de menschen van alle tijden, die het geloof in Christus van van zich afwijzen en ook anderen van het geloof in Hem zoeken af te brengen. Zij haten den Heer en wenschen Hem te vermoorden en te vernietigen in ieder geloovig menschelijk hart. Verschrikkelijk groot is het getal van deze geestelijke Christus-moorders, zoowel heden nog als toen in Jerusalem. — En nu bewonder de oneindige goedheid en edelmoedigheid van Jesus Christus. Al dien smaad, dien bloedigen haat der menschen tegen Hem, die voortdurende hemeltergende beledigingen, die nog nooit een mensch zijn aangedaan, neemt Hij te zamen en offert die voor de menschen aan zijn hemelschen Vader, opdat de verdienste van zijne vrijwillig gedragen smart en lijden, in plaats van wraak over hen te roepen, hun ten goede kome en vergiffenis verwerve.

DE MENSCH: Mijn Heer en God, als zoovele dolksteken drongen de kreten in uw hart, door duizenden aangeheven: aan het kruis met Hem! En deze geeseling met woorden en woest haatgeschreeuw van den kant uws volks, smartelijker dan de lichamelijke geeseling door de heidensche krijgsknechten, ontvangt Gij en verandert als het ware den aard er van, door dit als zoenoffer voor de menschen op te dragen, in plaats dat het de schuld van het menschedom vermeerdert. Onbegrijpelijke afgrond van edelmoedigheid, o gloed van liefde, die de gerechtigheid smelt, week maakt en verteert! Ik armzalige mensch heb een te gering verstand, om zulk eene groote goedheid te begrijpen! Wees daarom tevreden met den zwakken lof, prijs en dank, die ik U kan brengen.

PSALM 102 (Zie blz. 203.)

Zevende Overweging.

DE EVANGELIST: „Toen leverde Pilatus Jesus dan aan hen over om gekruisigd te

worden. Zij namen Jesus en voerden Hem naar buiten. En Hij droeg zijn kruis. En Hem volgden eene menigte volks en vrouwen die Hem beweenden en beklaagden. Doch Jesus wendde zich tot haar en zeide: weent niet over Mij, gij dochters van Jerusalem, maar weent over u zelven en over uwe kinderen. Want als het groene hout aldus behandeld wordt, wat zal er dan met het dorre geschieden?"

DE ENGEL: „Hij droeg zijn kruis.” Hebt gij ook ooit overwogen en ter harte genomen, wat dat zeggen wil? Het kruis was bovenal een schandhout even als een galg; het woog ten minste honderd pond zwaar. Het hout werd nu op den schouder van den Zoon des menschen geladen; de slaaplooze lijdensnacht, het overmatig bloedverlies moesten den Zoon des menschen zeer verzwakt hebben, en nu werd Hem die vreeslijke last op de groote open wonden zijner schouders gelegd — en Hij moest dezen last tegen den berg opdragen; iedere schok van het kruis waar-

van het onderste gedeelte op den grond sleepte, drong als een dolksteek in zijne wonden. En wat was het doel en vooruitzicht van dezen oneindig smartelijken arbeid? Geen winst en rust, zooals anders bij den arbeid, maar het vreeslijkste wat een mensch kan overkomen, levend genageld te worden aan het kruis, welks last hij smartvol naar Golgotha heeft gesleept. O mensch, waar kent gij eene moeite en arbeid, die hiermede kan vergeleken worden?

DE MENSCH: Jesus, die voor ons het zware kruis gedragen hebt! Dagelijks moet ik U mijn kruis nadragen — doch iedere kleinigheid reeds drukt mij, alsof zij onverdraaglijk was en mij te veel geschiedde. Voortaan zal ik bij elken moeilijken arbeid, in elke onaangename omstandigheid des levens U beschouwen, mijn Zaligmaker, hoe Gij uw ongehoord zwaar kruis draagt, en zal dan stil en onderworpen U mijn kruis nadragen, zoo lang Gij wilt. Doch hoe menige dag gaat

voorbij, dat ik in het geheel geen kruis heb; en toch moet ik dagelijks het kruis opnemen en mijn Zaligmaker nadragen — waar zal ik mij dan een kruis opnemen?

DE ENGEL: Ik zal U een geheel woud van kruisen toonen, waarvan gij er dagelijks een kunt opnemen. Wat uw verlosser bewogen heeft, om het kruis vol bloed en smart en smaad op te nemen, was enkel en alleen de liefde. Heb gij dus ook liefde, zoo zult gij ook kruisen hebben; en des te meer en grootere, naar mate uwe liefde sterker is. Het kruis zal u inwendig drukken, als gij uwen naaste in geestelijken of lichamelijken nood ziet en niet kunt helpen; en het kruis zal u uitwendig drukken, naarmate gij meer bezorgd zijt, uwen evenmensch met de daad bij te staan even ernstig, alsof het uw eigen persoon aanging. Op deze wijze neemt gij dagelijks uw kruis op en volgt gij Jesus na.

DE MENSCH: Ik zie wel, dat er on-

eindig veel kruisen in de wereld zijn, en dat vele kruisen waarvan het geluk van vele menschen afhangt, niet ver door mij gedragen worden. Onwetendheid, gevaren naar de ziel, verblindheid, verstoktheid in de zonde, armoede, ziekte, angst, zorgen, treurigheid, en de smart en benauwdheid van het sterven. Ach, als ik wilde aangrijpen en ernstig zoeken hier of daar te helpen, dan was er arbeid, moeite, offer zonder einde; dan kon ik mij overvloedig belasten met het edele kruis van Christus, door de moeiten van anderen vrijwillig uit liefde over te nemen. Doch mijn hart is laf en week en vol eigenbaat; zelden is de naastenliefde sterk genoeg, om mij tot eene reine liefdedaad, tot overname van het lijden van anderen te brengen. Met angst zie ik nu, hoezeer mij de Geest van Christus nog ontbreekt. O kruisdragende Zaligmaker, werp toch een ontfermenden blik op mijne bedroefde, koude en verlamde ziel, laat mij warm worden door den overvloedigen gloed van uwe liefde, en

vuur mij aan en versterk mij om het schoonste en edelste kruis te omhelzen en U na te dragen, om vrijwillig de smart en nood van den evenmensch te vermindern door liefde-gaven, moeiten, zorgen, beden, toespraken, troostredenen en alle offers der christelijke liefde. Geef mij dit om der wille van de armen, zieken en verlatenen, die Gij in mijne nabijheid hebt geplaatst, en die Gij in uw liefdevol hart draagt.

DE ENGEL: Een zwaar, schrikkelijk woord voor u menschen is de uitspraak des Heeren: „Als men zoo handelt met het groene hout, wat zal dan met het dorre geschieden? Hij vergelijkt zich met het groene hout, waarin nog levenssap is, en dat derhalve niet zoo licht door het vuur wordt aangegrepen en er niet voor bestemd is. In Hem is de allerreinste onschuld, op Hem rust de hoogste liefde en het eeuwig welbehagen des Vaders, en toch moet Hij zulke vreeslijke mishandeling en smarten lijden, enkel

omdat Hij, in ontferming over de menschen en volgens den wil des Vaders, de zonden van anderen op zich heeft genomen. Wat staat dan den mensch te wachten, die in de handen van den levenden God valt, zonder zijne eigene zonden te hebben uitgewischt? De hel of het vagevuur wacht hem met smarten, zooals men er op aarde geene kent.

DE MENSCH: Wee mij met mijne zonden! o God, als Gij uwen eigen Zoon kunt aanschouwen, onder den last des kruises ter aarde gevallen, ellendig als een half vertreden worm; als Gij Hem met alle smart en smaad overladen aanschouwen kunt, in wien gij uw grootste welbehagen hebt; wat zult gij dan aan mij eens laten geschieden? o Koning van schrikkelijke majesteit! U vrees ik, Gij hebt mij in uwe hand, voer U buig ik mij neder, ik aanbid U in het stof en smeeke U om ontferming. Werp mij niet als dor hout in de vlammen der eeuwige vergelding; vernietig door het lijden van

uwen Zoon ook mijne zonden; o Zaligmaker, laat toch uw bloedige arbeid aan mijne ziel niet verloren zijn.

Achtste Overweging.

DE EVANGELIST: „En er werden ook twee anderen, die misdadigers waren, weggevoerd, om met Hem gekruisigd te worden. En als zij gekomen waren aan de plaats, die de schedelplaats genoemd werd, kruisigden zij Hem daar. Doch Jesus sprak: Vader vergeef het hun, want zij weten niet, wat zij doen.”

DE ENGEL: Gekruisigd worden is eene smart, die geen mensch ooit in geheel zijn omvang heeft begrepen, als hij niet zelf gekruisigd is. Gij zijt gevoelloos en koud, als gij daaraan herinnerd wordt, omdat gij van uwe jeugd af dit woord gehoord en het beeld des Gekruisigden gezien hebt. Ja, het is vreeslijk om te zeggen: menige Christen voelt minder medelijden met den gekruisigden Zaligmaker,

dan wanneer hij een dier levend aan een boom genageld zag. Moet dan de God-mensch het vreeslijkste lijden ondergaan, en zal bij u geen medelijden en dank te vinden zijn?

DE MENSCH: Gekruisigde Zaligmaker, al zou ook de geheele wereld U vergeten, zoo zal ik U toch niet vergeten. De vreeslijke smart, die uwe ledematen doorwoelt, brandt immers voor mij; den smachtenden dorst op uwe tong stilt Gij niet om mijnent wil, den hoon en spot in uwe ooren verdraagt gij voor mij; en alle smart die uit uw gemarteld lichaam en uit uw beangstigde, troostelooze ziel in uw hart te zamen stroomt, drinkt Gij voor mij uit tot den laatsten druppel. Ik dank U eeuwig voor elken druppel bloeds, dien Gij hebt vergoten, voor elke pijn, die door uwe ledematen ging, voor elke zucht, die uit uw gefolterd hart ten hemel is gestegen.

GEBED DER KERK: Zoetste Heer Jesus Christus, ik bid U, dat uw lijden mijne

kracht zij, waardoor ik behoed, beschermd en verdedig worde. Dat uwe wonden de spijs en de drank zij, waardoor ik gevoed, begeesterd en verheugd worde. De besproeiing van uw bloed zij voor mij de afwassing van al mijne zonden. Uw dood zij mijne verkwikking, blijdschap, genezing en zoetheid des harten, Gij die leeft en regeert in eeuwigheid. Amen.

DE ENGEL: De Gekruisigde bad: „Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen.” Overdenk den drang der wreedste smarten, de onverdraaglijke pijn — en daarbij de onmenschelijkheid, waarmede de Heer, zelfs nog aan het kruis, bespot werd. En bedenk, met wat oneindigen afschuw zijne Godheid zulke zonden van versteendheid des harten moest aanzien! En te midden van het ergste, wat in de beste menschen de liefde kan uitdooven, was het hart van Jesus eene vlam, sterker dan alles wat de boosste menschen ook deden om zijne liefde uit te dooven. Te midden van

die smarten, die zijne woedende vijanden Hem naar ziel en lichaam bereiden, bidt Hij voor hen, en zoekt een beweeggrond op, die noodwendig hunne schuld vermindert: „zij weten niet wat zij doen.” O mensch, waar is u ooit zulk eene belediging en gruwzaam onrecht wedervaren, als uwen goddelijken Zaligmaker? Schaamt gij u dan niet, dat gij, gering schepsel, het erger en zwaarder opneemt, als u eene kleinigheid overkomt, dan uw Schepper en Verlosser het zwaarste onrecht heeft opgenomen?

DE MENSCH: Ja voorzeker, als alle menschen mij als een ongedierte zouden vertreden, was dit nog maar weinig, in vergelijking van hetgeen den Gekruisigde is geschied. Ach, hoe slecht ben ik, dat ik alles zoo hoog opneem, als mij door mijne medemenschen iets onaangenaams wordt aangedaan; in plaats van hen te verontschuldigen, zoo als de Gekruiste bij de zwaarste zonden heeft gedaan, zoek ik iedere kleinigheid tot eene zware schuld

te maken! Mijn Zaligmaker, genees mijne verkeerde natuur. Ik zal van nu af, telkens als ik beledigd word, of als eene oude belediging mij weder in de gedachte komt en mij ontroert, uw voorbeeld aan het kruis overdenken, en mij zoo lang in deze overdenking verdiepen, tot ik weder kalm word en uit geheel mijn hart vergeef. En ook thans vergeef ik aan alle menschen, die mij in mijn leven ooit eenig onrecht of belediging hebben aangedaan of nog zullen aandoen. Geef hun, o Heer, alle genaden die zij noodig hebben, om volmaakte Christenen te worden en tot de eeuwige zaligheid te geraken.

DE ENGEL: Er ligt nog meer in het gebed van den Heer voor zijne vijanden, dat gij ter harte moet nemen; het is van dien aard, dat het u wel schrik kan aanjagen. Wat voert de Gekruiste als grond aan, waarom de Vader vergiffenis kan schenken? „Zij weten niet wat zij doen.” Kan de Zaligmaker op dezen grond ook voor uwe zonden vergiffenis

vragen? Zij waren ongeloovigen, gij zijt christen; gij weet maar al te goed, wat gij doet, als gij zondigt; gij weet, dat gij daardoor den Zaligmaker op nieuw kruisigt.

DE MENSCH: Uw gebed aan het kruis om vergiffenis voor uwe vijanden, toont zoo troostvol, hoe onmetelijk de goedheid van uw hart is — doch de verontschuldiging waarmede gij uwe vijanden in bescherming neemt, wijl zij niet weten wat zij doen, jaagt mij vrees aan. Want vele, vele zonden heb ik bedreven, waarvoor uwe verontschuldiging niet geldt; ik heb ze willens en wetens gedaan. Daarom zijn mijne zonden verbitterd en vergiftigd op eene wijze, waarvoor geene verontschuldiging is, tenzij in de jammerlijke bedorvenheid der menschelijke natuur; er is dus geen troost en genezing voor, dan in de onuitputtelijke zee van uwe barmhertigheid en verdiensten; Gij wilt den dood des zondaars niet, maar dat hij zich bekeere en zalig worde. Op dit uw getrouw

woord hoop en bid ik om vergiffenis mijner zonden.

Psalm 50 (zie blz. 197).

Negende Overweging.

DE EVANGELIST: „Na zijne kruisiging namen nu de soldaten zijn bovenkleed (deelden het in vier deelen, zoodat elk een deel bekwam), en ook zijn onderkleed. Doch dit kleed had geen naad, maar bestond geheel uit een weefsel. Toen zeiden zij tot elkander: Dit zullen wij niet in stukken snijden, maar loten, wien het zal toebehooren. Zoo werd de Schrift vervuld, die zegt: Zij hebben mijne klederen onder elkander verdeeld en om mijn gewaad hebben zij het lot geworpen. Dit deden de soldaten.”

DE ENGEL: Overdenk eens de armoede van den Zoon des menschen aan het kruis. Wat de armste bedelaar heeft, eene bedekking voor zijne naaktheid, een dronk waters in zijnen dorst, een stuk

aarde, om daarop te rusten en te sterven, dat heeft uw Zaligmaker niet. Naakt voor geheel het volk, moest Hij daar hangen; te vergeefs riep Hij: Ik heb dorst; — en zijn vermoeid, bloedig, stervend hoofd had geen enkelen steun, het kon zich slecht voor over buigen, gelijk een geknakte bloem op haren stengel. Hij heeft afstand gedaan van het noodzakelijkste voor het leven, omdat gij menschen zoo veel zondigt door zinnelijkheid en onmatigheid, in plaats van tevreden te zijn met eenvoudig onderhoud en kleeding. Al zoudt gij ook tot de armsten behooren, zoo hebt gij nog overvloed in vergelijking met de armoede van den Gekruiste. Wilt gij nog morren of ontevreden zijn, als u iets ontbreekt — o aanschouw dan Hem, die naakt aan het kruis hangt, en uit liefde tot u deze alleruiterste armoede vrijwillig heeft aangenomen.

DE MENSCH: O arme en toch zoo rijke Godmensch! hoe hebt Gij U alles laten ontnemen tot zelfs het laatste kleet, dat

uwe naaktheid bedekte; dit is een oneindig groote aalmoes aan ons zondige menschen, niet uit goddelijken overvloed genomen, maar in eigen bittere ontbering onttrokken aan het menschelijk lichaam en deszelfs rechtmatige nooddrift. Zij verdeelden uwe kleederen, zij weigerden aan uwe brandende tong een druppel water en de aarde gaf U geen handbreed plaats, om uw stervend hoofd neder te leggen. Ach, mijne ziel, wees voortaan stil en tevreden, als gij ontberen moet, wat anderen hebben; verheug u liever, dat gij in ontbering uwer armen Zaligmaker meer gelijk zijt, dan de rijken dezer wereld in overvloed. Ik zal telkens, als mij behoefte en ontbering is opgelegd en dit mij moeilijk zal vallen, mijn blik vestigen op het beeld van den Gekruiste, tot dat mijne ziel zich kalm en rustig onderwerpt.

Tiende Overweging.

DE EVANGELIST: „De voorbijgangers lasterden Hem, schudd'en hunne hoofden

en zeiden: Welnu, Gij die den tempel afbreekt en in drie dagen weder opbouwt, red u zelve en kom af van het kruis. Eveneens spott'en ook de opperpriesters met de schriftgeleerden, terwijl zij tot elkander zeiden: Anderen heet Hij geholpen, doch zich zelve kan Hij niet helpen. Christus, de koning in Israël, Hij kome nu af van het kruis, opdat wij zien en gelooven. Ook een der gekruisigde misdadigers lasterde Hem. Bij het kruis stonden Zijne Moeder en de zuster zijner Moeder, Maria, de vrouw van Cleophas en Maria Magdalena."

DE ENGEL: De hevig brandende smart aan het kruis werd nog pijnlijker door den spot, waarmede men van alle kanten op den Gekruisigde aanviel, en werd nog brandender door de liefde, die drielovdig aan den voet des kruises stond. Daar de Godmensch in de ziel zijner Moeder zag, spiegelde zich de onmetelijke smart harer ziel in de zijne af, en evenzoo de smart van zijnen vriend en van de

bekeerde Magdalena. Waar ter wereld is ooit de liefde en de smart in zulk een onmetelijke grootte verschenen, als op Golgotha? En zoo moet het zijn, als de menschen van de zonde tot God teruggebracht worden; door zinnelijkheid zijn zij tot de zonde gekomen, door kruis en lijden gaat de terugweg tot God.

DE MENSCH: O mijn God, Gij kent mij en mijn bedorven hart; het zoet vergif der wereldsche begeerlijkheid lokt mij met ongehoorde kracht, en de bittere artseneij des kruises verschrikt mij. Leer mij toch vastberaden den hemelsleutel des kruises aangrijpen; leer mij het lijden, dat Gij zelf mij overzendt, inwendig tot een vrijwillig lijden maken, door het te omhelzen, omdat uw heilige wil het mij heeft opgelegd. En leer mij, alle ontberingen, zelfverloocheningen en uitspanningen op mij nemen, die door de ware navolging van Christus, een echt Christelijke levenswandel vereischt worden. Als ik het teeken des kruises maak, zal ik mij herinneren, dat

het kruis de wegwijzer ten hemel is, en in het kruis de Zaligmaker en de zaligheid verkregen wordt.

Elfde Overweging.

DE EVANGELIST: „Als nu Jesus zijne Moeder daar zag staan en bij haar den leerling, dien Hij beminde, zeide Hij tot zijne Moeder: Vrouw, ziedaar uw Zoon! Vervolgens zeide Hij tot den leerling: Zie uwe Moeder! Van dit oogenblik af nam zij den Leerling tot zich.”

DE ENGEL: Nooit is er op aarde een menschelijk wezen geweest, dat den God-mensch zulke groote liefde heeft toegedragen, als Maria. Zij had voor Hem de liefde van de beste der moeders en de volmaaktste liefde Gods. Daarom heeft zij ook onder het kruis eene smart geleden, zoo als nooit een mensch om der wille van Christus heeft verdragen. Voor de meest ongevoelige vrouw zou het ondraaglijk zijn, onder een kruis te staan,

waaraan haar eigen zoon levend genageld is; het zou haar ondraaglijk zijn, al had hij zelfs zware misdaden begaan. Stel u nu eerst de Moeder Gods voor: alles te moeten hooren en zien wat op Golgotha geschied is! De kracht van alle menschen die geleefd hebben en nog leven zullen, te zamen genomen, ware niet toereikend geweest om zulke pijnen te dragen, en al was die pijn verdeeld over millioenen maal millioenen, dan zoo ieder door dit gedeelte der smart spoedig den dood vinden. Maria heeft de smart eener gansche wereld gedragen, niet omdat zij door God getroost en verlicht werd, maar omdat zij bovennatuurlijk versterkt werd, zoo dat zij even min sterven kon, als een geest die van het lichaam gescheiden is.

DE MENSCH: Heiligste Moeder van mijnen Heer, nog nooit is een aardsch wezen zoo onschuldig en heilig geweest als gij; nooit heeft een vrouwelijk hart zulke smarten uitgestaan, als gij; geen geschapen geest is zoo hoog verheven en

God zoo nabij, als gij. Daarom neem ik met groot vertrouwen mijne toevlucht tot u; ik bid u, goedertierenste Moeder en Meesteres, gedenk aan de eerwaardige gedaante, waarin Gij bij uwen Zoon stondt, terwijl Hij aan het kruis hing; en herinner u de gedachten van uw hart en de benauwdheid uwer ziel, als uw eenige Zoon voor uwe oogen geslachtofferd werd; en bedenk dat Hij alles wilde lijden voor de zondaars, waarvan ook ik er een ben. Door zijn dood heeft Hij voor mij verworven, dat ik zijn broeder werd; versmaad mij derhalve niet, goedertierenste Moeder, om mijne vele zonden, en weiger mij uwe barmhartigheid niet, om der wille van Hem, die uit liefde tot mij naakt en ontvleescht voor uw oog aan het kruis hing; maar aanschouw mij met uwe zoetste liefstalligheid, zooals gij en de leerling Joannes zijt aanschouwd door Jesus, uw Zoon, onzen Heer en Verlosser, die in eeuwigheid geprezen zij. Amen.

Twaalfde Overweging.

DE EVANGELIST: „Josef van Arimathea bad Pilatus om het lichaam van Jesus te mogen afnemen. Pilatus stond het toe. Hij ging derhalve heen en nam het lichaam af.”

EERSTE BOEK VAN MOSES: „De broeders van Josef zonden eenigen af, om aan hunnen vader den bonten rok te brengen en hem te zeggen: Dezen rok hebben wij gevonden; zie, of het de rok van uwen zoon is of niet. Toen de vader het kleed herkend had, sprak hij: Het is de rok van mijnen zoon, een wild dier heeft hem opgegeten, een wild dier heeft Josef verscheurd. En Jacob scheurde zijne kleederen, trok een haren kleed aan, en treurde langen tijd om zijnen zoon. Toen nu al zijne kinderen te zamen gekomen waren, om zijne smart te verlichten, wilde hij zich niet laten troosten, maar zeide: Treuren wil ik en bij mijnen zoon in het graf dalen. Zoo beweende hem zijn vader.”

DE ENGEL: Aan den ouden Jacob werd het bloedige kleed van zijn zoon Josef gebracht, en hij wilde sterven van droefheid. Bij de afneming van het kruis, werd aan de heiligste Moeder het bloedige kleed van haren Zoon gebracht, zijn gruwelijk verscheurd lichaam, niet verscheurd door een wild dier, maar door booze menschen. Beschouw dat dierbaar zoen-offer, het bloedig lichaam van den God-mensch op het levende altaar, op den schoot der onschuldigste Maagd. Het eene hart is uitgegloeid, het andere brandt daarover in smarten, zooals nog nooit een levend mensch heeft geleden. Het is een groot, stil treurspel voor den hemel en op aarde.

DE MENSCH: Mijn Zaligmaker, ik kniel in den geest voor uw heilig lichaam, rustende op den schoot der smartvolle Moeder. Ik beschouw uwe vijf doorboorde wonden, ik zie uw verscheurd vleesch, uw gewond hoofd, uw bleek met bloed bevekt aangezicht. Ik kus de nagels, de

doornen kroon aan den voet van het vrees-
lijke kruis. En als ik vraag, wie heeft
dit lichaam zoo wreed mishandeld? Wie
heeft de liefdevolste ziel uit dit lichaam
gerukt? Wie doet het hart der Moeder
Gods zulke smartelijke tranen storten?
Ach, ik zelf ben schuldig aan zijn bloed
en hare tranen. Elke zonde van mij,
was een hamerslag, die Hem aan het
kruis heeft geklonken. O geslacht Lam
Gods, ik dank U in alle eeuwigheid uit
den grond van mijn hart, dat Gij met
zulk zwaar lijden, met zulk een bitteren
dood mijne zonden hebt geboet. Gij hebt
mijne ziel zoo duur gekocht; ik wil dan
nu ook waarachtig en geheel U toebe-
hooren.

Dertiende Overweging.

DE ENGEL: Hij is verrezen, Alleluja!

DE EVANGELIST: „Na het einde van
den Sabbath, op den eersten dag der
week 'smorgens vroeg, kwam Maria Mag-

dalena en de andere Maria, om het graf te bezoeken. En zie, men gevoelde een sterken schok, want een Engel des Heeren was van den hemel gedaald en derwaarts gekomen, had den steen van de opening gewenteld en zich daarop nedergezet. Zijn aanblik was als de bliksem; zijn kleed schitterend wit als sneeuw. De wachters waren daarover verschrikt en lagen als dood neder. Doch de Engel sprak tot de vrouwen: Vreest gij niet; ik weet dat gij Jesus, den Gekruiste zoekt; hij is niet hier, Hij is verrezen, gelijk Hij gezegd heeft.”

DE ENGEL: Hij is verrezen, doch even als Hij de teekenen zijner wonden voor alle eeuwigheid behoudt, zoo behoudt Hij ook dat offervaardige trouwe hart, dat Hem tot het kruis, tot de onmetelijke smarten en tot den dood heeft gebracht. Elken dag is deze aan het kruis gestorven, van den dood verrezen, altijd voorprekende Zaligmaker op het altaar tegenwoordig, met geheel zijn wezen, maar

vooral met zijne gevoelens, waarmede Hij aan het kruis heeft gehangen. En zoo dikwijls gij communiceert, komt tot u al de onschuld, al de opoffering, al de vurige liefde, die Hij aan het kruis getoond heeft, al het bloed van verzoening, de prijs van leven en dood van den God-mensch, alle overwinning en verdiensten der overwinning van de verrijzenis. O menschen, als gij ook slechts vermoeden kondt, wat een onmetelijk goed u aangeboden is in Jesus Christus, gij zoudt van eerbied en vreugde trillen.

DE MENSCH: Ik aanbid U, verrezen Heer en Zaligmaker, o trek mijn hart tot U, en tot U omhoog. Laat mijne ziel opstaan uit het graf en het bederf van aardschen lust en streven. Laat mij voor U in den hemel leven; mijn geest zal steeds met U omgaan, steeds U in uw goddelijk aanschijn zien, om U te vragen wat ik moet doen, om uwen bijstand in te roepen, om op U te vertrouwen, om U te danken. Wees geloofd en bemind

en gegroet, Gij verrezen Heer, in alle offers op het altaar; wees geloofd, en bemind en gegroet in elke communie, waarin gij den Christen persoonlijk den vollen prijs van uw lijden, sterven en van uwe opstanding brengt.

PSALM. 148.

„Looft den Heer van den hemel; looft Hem in den Hooge.

Loof Hem al zijne Engelen; looft Hem al zijne machten.

Looft Hem zon en maan; looft Hem alle sterren en het licht.

Looft Hem hemelen der hemelen; en alle wateren, die over den hemel zijn, moeten den naam des Heeren loven.

Want Hij heeft gesproken en zij zijn geworden; Hij heeft bevolen en zij zijn geschapen geworden.

Hij heeft ze voor eeuwig en voor alle tijden bevestigd; Hij heeft een gebod gemaakt dat nooit zal vergaan.

Looft den Heer op de aarde, draken
en alle afgronden.

Vuur, hagel, sneeuw, ijs en regenvlagen,
die zijn woord volbrengt.

Bergen en alle heuvelen, vruchtbare
boomen en alle ceders.

Wilde dieren en alle vee; slangen en
gevederde vogelen.

Koningen der aarde en alle volkeren,
vorsten en alle rechters der aarde.

Jongelingen en maagden, grijsaards en
kinderen moeten den naam des Heeren
loven; want zijn naam alleen is hoog
verheven.

Zijne belijdenis is boven hemel en aarde;
en Hij heeft de banier zijns volks opge-
richt.

Lofgezag van al zijne Heiligen, de
zonen Israëls, het volk dat Hem nadert."

DE HEILIGE KRUISWEG

Na den dood des Heeren heeft de allerzaligste Maagd Maria alle plaatsen waar haar goddelijke Zoon geleden had, vooral zijn kruisweg, dikwijls en met groote godvrucht bezocht. Hetzelfde deden de leerlingen van Christus en vele Heiligen, en vele Christenen doen het thans nog in Jerusalem. De Pausen hebben deze godvrucht goedgekeurd en met vele en groote aflaten verrijkt. Daar echter niet alle Christenen naar Jerusalem kunnen reizen, zoo richtte men overal in de kerken en op de openbare wegen den kruisweg op, geheel overeenkomstig de staties, die in Jerusalem op den weg naar den Calvarieberg bezocht worden. En de Pausen Innocentius XI.

en Innocentius XII. hebben aan hen die deze kruiswegen godvruchtig bezoeken, alle aflaten verleend, die de geloovigen verdienen, die persoonlijk de heilige plaatsen bezoeken.

AFLATEN.

OM DEZE TE VERDIENEN ZIJN DE DRIE VOLGENDE PUNTEN NOODZAKELIJK.

1. Men moet in staat van genade zijn. Is men zich derhalve eene zware zonde bewust, dan moet men voor het begin der oefening biechten of ten minste een volmaakt berouw verwekken, met het vaste voornemen, zoo spoedig mogelijk te biechten.

2. Men moet de goede meening maken, dat men een aflat voor zich of voor de arme zielen in het vagevuur wil verdienen.

3. Men moet de bij elke statie voorkomende geheimenis van het lijden van Jesus Christus een oogenblik aandachtig overdenken en daarna een Onze Vader en een Wees gegroet met Eere zij den Vader enz. bidden.

Gebed bij het begin van elke Statie.

v. Wij aanbidden U, Heer Jesus Christus! en wij danken U!

R. Omdat Gij door uw heilig kruis de geheele wereld verlost hebt.

Bij het einde.

v. Gekruisigde Heer Jesus Christus:

R. Ontferm U onzer.

VOORBEREIDING.

|N den geest van berouw en met een boetvaardig hart wil ik thans deze heilige oefening verrichten, om daardoor uw bitter lijden en sterven, o mijn goddelijke Zaligmaker, te eeren. Ik wil U allernederigst dank zeggen voor die oneindige liefde, waarmede Gij uw kruis voor mij armen zondaar gedragen, en mij aan dat

kruis verlost hebt. Maak mij deelachtig aan alle heilige aflaten die ik door deze oefening kan verdienen, welke ik U verder opdraag tot uitwisseling mijner zonden. O gekruisigde Verlosser! help mijne verstrooide ziel, maak mij opmerkzaam op de groote gebeurtenissen. En daar Gij beloofd hebt, dat Gij alles tot U zult trekken, zoo trek mijn hart en mijne liefde tot U, Gij die voor mij aan het kruis verheven zijt.

EERSTE STATIE.

Jesus wordt ter dood veroordeeld.

OVERDENKING.

Als door een schaar van wolven omgeven, zoo stond het Lam Gods onder zijne beschuldigers; en de rechter in wiens macht en wiens plicht het was, den Onschuldigste te beschermen, geeft Hem aan den doodelijken haat zijner vijanden prijs. Dit vreeslijk onrecht van den kant der wereld verdroeg de Zaligmaker, om

ons te toonen dat onrecht lijden de weg tot verlossing is, even als onrecht doen de weg is tot het verderf. Millioenen Martelaren hebben den weg van onrecht te verdragen betreden en hebben zich als dwazen en misdadigers laten schelden en ter dood veroordeelen. Wilt gij, o christen, met hen den weg uws Zaligmakers gaan, zoo vermijdt alle liefdeloos oordeelen over anderen, doch verdraagt het geduldig als u onverdiende berisping, verkeerde uitlegging van uw doen en laten of laster wordt aangedaan, opdat gij in waarheid uw Verlosser navolgt, die stilgezwegen heeft bij de valsche beschuldigingen en het onverdiende vonnis. Neem bij elk boos oordeel, dat u voortaan treft, uwe toevlucht tot den lieven Zaligmaker en zeg: „ik wil het niet beter hebben, dan mijn onrechtvaardig veroordeelde Heer.”

GEBED.

Jesus Christus, de Joden beschuldigen
U uit haat, en de heiden veroordeelt U

uit eigenbaat en lafhartigheid. Hoogste Heer en tegelijk arm geduldig Lam, ik wil het niet met de wereld houden, ik wil niet liefdeloos en onrechtvaardig oordeelen; ik wil in het geheel niet vonnissen en oordeelen over anderen. Doch wel wil ik het met U houden, ik wil het gewillig aannemen, als ook ik onrechtvaardig behandeld word. Ach Heer, ik ben een armzalig zondig mensch, ik zie wel in, hoe schoon het zou zijn, mij in gelijkenis met U stil en gelaten te laten veroordeelen, doch ik ben zoo verdoerven en zondig, dat ik meer tot wraakzucht dan tot geduld geneigd ben. Wees Gij mij toch genadig en schenk mij om uwe veroordeeling de edele parel van stil geduld en bereidvaardige onderwerping, als men kwaad van mij spreekt.

Onze Vader, enz.

TWEEDE STATIE.

Jesus neemt het kruis op zijne schouders.

OVERWEGING.

Het kruis was een kort begrip van alle smarten en alle schande. Het werd voor den Heiland gebracht; het smarthout was voor zijne menschelijke natuur even schrikkelijk om aan te zien, als het ons zou voorkomen, wanneer het aan iemand van ons gebracht werd. Hij kon zich aan het kruis onttrekken, daar Hij steeds almachtig was en blijft. Doch Hij heeft het aangenomen in gehoorzaamheid aan den Vader en in liefde voor ons arme zondaars. En dit kruis is de boom geworden, waarvan alle heil komt, de ware sleutel des Hemels voor het menschedom. In het Paradijs heeft een ander hout gestaan, waarvan alle ellende in de wereld is gekomen, omdat onze voorouders hunne hand daarnaar uitgestrekt hebben in zinnelijkheid, hoovaardigheid en ongehoor-

zaamheid. Ongehoorzaamheid uit zinnelijkheid voert naar lichaam en ziel ten verderve; kruis in gehoorzaamheid geleidt tot verlossing en eeuwigen vrede. Daartoe noodigt ons de Zaligmaker uit, als Hij zegt: „Wie mij wil navolgen, verloochene zichzelf, neme dagelijks zijn kruis op en volg mij.” Vergeet dit niet, mijne ziel; wees niet verschrikt, als een kruis komt; elk gewillig aangenomen kruis is een sport aan de ladder des hemels.

GEBED.

Mijn Zaligmaker, wees Gij de magneet, waardoor mijn geheel wezen zich laat aantrekken; U wil ik navolgen en derhalve dagelijks mijn kruis opnemen. Het lijden, dat Gij mij overzendt, zal ik altijd zeer gewillig aannemen en geduldig U nadragen; den moeielijken arbeid en moeielijkheden, die mijn beroep medebrengt, wil ik om zoo te spreken veredelen en tot een splinter van uw waar kruis maken, door ze met uw kruis te

vereenigen en den hemelschen Vader op te dragen. Even als de mensch van de wereld zich vereerd gevoelt en verheugt, als een vorst hem met een ordekrus versiert, zoo wil ik het ook als eene eer en een teeken uwer liefde aannemen, zoo dikwijls Gij mij een kruis verzendt. Geef mij slechts de genade dat deze gezindheid in mij standvastig blijve, want reeds dikwijls genoeg heb ik zelf ondervonden, dat de geest gewillig, maar het vleesch zwak is.

Onze Vader enz.

DERDE STATIE.

De eerste val van Jesus onder het kruis.

OVERWEGING.

Er is een groote oploop in de hoofdstraat van Jeruzalem; de groote menigte van menschen beweegt zich langzaam voorwaarts, tegen den berg op naar Gol-

gotha. Waarom houdt op eens de geheele stoet stil en zien de vorsten om? Midden onder de volksmenigte wordt een bebloede Man geleid; met bloed en speeksel in zijn opgezwollen gelaat, met breede wonden op zijne borst en rug, en op zijne verseheurde schouders ligt een zware balk, het kruishout, waaraan die Man nu nog genageld moet worden. Daar het onderste eind van den balk op den grond sleept, geeft hij telkens een nieuwen stoot en schok op schouderwonden, zoo dikwijls er een steen op den grond ligt. Nu gaat zijne laatste kracht verloren en Hij stort ter aarde en de kruisbalk valt op Hem en verseheurt zijne wonden. En deze man is Jesus Christus, de Zoon Gods, ontvangen van den heiligen Geest, geboren uit de Maagd Maria!

GEBED.

Ach, goddelijke Zaligmaker! ellendig als een vertreden worm ligt Gij ter aarde; nedergestooten door het zware schrikke-

lijke kruis, verft uw bloed den grond, en het stof van den grond komt in uwe natte wonden. Wat onbegrijpelijk schouwspel moet dit geweest zijn voor de hemelsche Geesten, die U in den diepsten eerbied aanbidden! De diepte van deze gruwzame mishandeling, die Gij U liet welgevalen, is ook de onmetelijke afgrond, ja de majesteit van eene liefde en barmhartigheid, zooals zij slechts in God kan gevonden worden. In uw bloedig menschelijk lichaam, in het stof onder den galg des kruises liggend, zijt Gij toch mijn Heer en mijn God; mijne ziel kust uwe voeten, en alles wat in mij is, looft, prijst en dankt U in alle eeuwigheid voor hetgeen Gij hebt willen lijden, om ons zondaars zalig te maken.

Onze Vader, enz.

VIERDE STATIE.

Jesus ontmoet zijne bedroefde Moeder.

OVERWEGING.

Maria ziet plotseling haren Zoon in eenen toestand, zooals zij nog nooit een mensch gezien heeft, vol wonden, zijne kleederen met bloed en stof bevlekt, jammerlijk en smartvol voortgedreven, den smadelijken kruisbalk slepend. Dit gezicht was als een zwaard, dat, in helsch vuur gloeiend gemaakt, haar moederhart doorboorde. Neen, geen mensch kan begrijpen, welk een hemeltergende pijn het is geweest, als de blik der Moeder en de blik des Zoons elkander ontmoetten, en hoe in het hart van Maria de marteling van Jesus, en in het hart van Jesus de marteling van Maria zich heeft afgespiegeld en van weerszijden onmetelijke smart veroorzaakte. Ja zijn eigen lijden heeft den Zaligmaker zeker niet meer gefolterd, dan het lijden dat het hart

van Maria, zijne heilige Moeder, als met vurige tangen verscheurde. Bij zijn eigen lijden droeg Hij ook nog het hare, en het hare is daardoor zelfs nog zwaarder geworden. De Engel moest de menscheid van Christus sterken, om zijn lijden te kunnen dragen, ook Maria zou van den aanblik van haren wreed mishandelde Zoon gestorven zijn, als zij niet bovennatuurlijk was versterkt geworden.

GEBED.

O arm hart van Maria, door de grimmigste smarten doorfolterd, en toch zoo schuldeloos en zoo rein! Wij zijn de misdadigers, die door onze zonden uwen Zoon met het kruis beladen en Hem tot den dood hebben voortgedreven, en wij zijn ook de schuld dat gij het zwaarste moest lijden, wat ooit eene menschenlijke ziel op aarde geleden heeft. Ik bid u om vergeving en ik dank u; en daar uw edel hart geneigd is, goed te bewijzen aan hen die het gewond hebben, zoo bid

ik u met groot vertrouwen wegens uwe groote smarten om een vonk van die onmetelijke liefde, waarmede gij altijd en in alle eeuwigheid uwen Zoon bemint; ach, vraag dit voor mij, o milddadige, o goede, o zoete Maagd Maria!

Onze Vader, enz.

VIJFDE STATIE.

Simon van Cyrene helpt Jesus het kruis dragen.

OVERWEGING.

Hoe gaarne had Maria aan haren liefsten Zoon het kruis afgenomen, als het mogelijk geweest was! Onder al het volk is er geen enkele geweest, ook niet eens een leerling, die den tot den dood mishandelden, doodvermoeiden Zaligmaker had willen helpen, om den last en smaad des kruises te dragen. Eerst Simon van Cyrene werd er toe gedwongen, om vooruit te komen, daar de krachten van Jesus

niet meer toereikend waren. En vraag nu u zelve af, gij christen ziel, wat zoudt gij gedaan hebben, als gij bij den vreeslijken tocht tegen den berg op tegenwoordig geweest waart? — Meent gij dat gij het kruis van zijne schouderen zoudt afgenomen en voor Hem gedragen zoudt hebben: toon dit dan nu in hetgeen oneindig lichter is. Als u door Gods voorzienigheid een kruis is opgelegd, neem dit dan inwendig gewillig aan en draag het geduldig in liefde tot Jesus Christus. En als gij er geen hebt, zie er zijn zoo vele menschen om u heen, die vele kruisen hebben, help den een en anderen die kruisen dragen, door iets te geven of te doen, dat die kruisen lichter kan maken. Want hier geldt vooral het woord des Zaligmakers: „Wat gij den geringste mijner broeders hebt gedaan, dat hebt gij aan Mij gedaan.”

GEBED.

Mijn Zaligmaker, uit liefde tot U en

om U te eeren, ontvang en draag ik gewillig ieder kruis, dat Gij mij moogt opleggen; ik wil er mij niet aan onttrekken, ook wanneer ik konde, zoo lang Gij mij liever met het kruis beladen ziet. Ook zal ik vrijwillig naar zulk een kruis uitzien, dat U welgevallig is, vooral den evenmensch zijn kruis helpen dragen. Wel zijn alle moeiten, die wij, menschen, kunnen overnemen, in vergelijking met de uwen even gering, als de last van Simon van Cyrene, die met gezond en krachtig lichaam den kruisbalk droeg om na eenige oogenblikken weder vrijgelaten te worden. Doch ons vreesachtig, week hart heeft eenen schrik ook voor de geringste kruisen. O Heer, geef mij bovennatuurlijken moed en kracht, en zend mij dan kruisen over zoo veel en zoo lang Gij wilt, opdat ik uw waarachtige kruisleerling worde.

Onze Vader, enz.

ZESDE STATIE.

Veronica geeft Jesus den zweetdoek.

OVERWEGING.

Het heiligste aangezicht van Jesus was op vreeslijke wijze misvormd; van de doornen kroon in het hoofd en de slapen was het met bloed bekleet; door de krijgsknechten bespuwd, door het zware voortdrijven vol zweet en door den val ter aarde met stof bezoedeld. En nu komt eene geloovige vrouw, en geeft Hem haren sluier, om zijn gelaat daarmede af te droogen. Ach, een kleine dienst en toch eene groote daad! Groot was haar geloof, dat in die ontzettend mishandelde mensch toch den Zaligmaker erkent; groot was hare liefde, die haar aanspoort, om die geringe, alleen mogelijke verlichting aan den kruisdragenden Heer aan te bieden; en groot was de moed van hare belijdenis, daar zij niet vreest, tusschen de ruwe krijgsknechten door te dringen en den

met smaad overdekten man van Nazareth, onder den spot en den laster der toeschouwers, openlijk haar medelijden te betoonen. Daarom is deze daad beroemd geworden, even als de daad van Maria Magdalena en wordt overal vereerd, waar de staties zijn opgericht en gebeden worden — en de doek, waarin de Heer zijn gelaat gedrukt heeft, wordt thans nog bewaard en getoond als de grootste kostbaarheid.

GEBED.

O Hoofd vol bloed en wonden, mocht mijne ziel zelf de sluier zijn, en uw smartvol gelaat onuitwisbaar daarop gedrukt worden. Ja, Heer, om deze genade bid ik U, laat uw met doornen gekroond hoofd, uw mishandeld aangezicht eeuwig in mijne ziel geprent zijn. Zoo dikwijls het in mij opkomt met ijdelheid in den spiegel te zien, of mij te spiegelen in de oogen en de ziel van anderen, of als mijn blik zich met zinnelijk welbehagen naar

een schoon gezicht keert, wil ik telkens een bovenmate goeden ruil doen. Ik wil bij elke verzoeking van dezen aard in den geest uw gelaat aanschouwen, zooals het zich smartvol in enkel bloed heeft afgedrukt op den sluier van de medelijdende vrouw Veronica.

Onze Vader, enz.

ZEVENDE STATIE.

De tweede val van Jesus onder het kruis.

OVERWEGING.

Al is de wreedheid van ruwe menschen jegens een dier nog zoo groot; zoo is zij toch nog zoo groot niet als die men jegens den Zoon des menschen uitoefende. In plaats van rust en slaap, den geheelen nacht door spot, slagen en bloedige mishandeling; des morgens vroeg de gruwelijke geeseling en doornen krooning en het hemeltergend doodvonnis van volk en

rechter; over het geheele lichaam slechts striemen en wonden, waaruit het laatste bloed en de laatste kracht verloren gaat en die inwendig als vuur branden. En op dit gewonde lichaam nog de last van een kruis, dat een gezond mensch niet dan met moeite tegen den berg op zou kunnen slepen. Elke schrede perst bloed-droppelen uit en veroorzaakt inwendige pijn; de laatste kracht gaat verloren; Hij wankelt en valt en de balk stort op het gewonde lichaam en rolt met groot geraas ter aarde — en het zwaard wordt weder op nieuw in het hart van Maria gestooten! Ach schrikkelijke verandering: de hoogste schoonheid, goedheid, heerlijkheid, majesteit, de vreugde aller hemelsche geesten ligt ter aarde als een vertreden worm.

GEBED.

O Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt; in den geest werp ik mij op de plaats neder waar uw doodzwak

lichaam door den last des kruises is nedergedrukt. — Is het dan niet genoeg geweest, dat Gij ééns onder het kruis gevallen zijt, om ons de diepte uwer liefde te toonen? Ach Heer, het is alsof Gij voor ons zondaren nedervalt en onder het bloedig hoongelach uwer vijanden, ons smeekt, U toch te beminnen. En in waarheid, al waart gij ook duizendmaal gevallen, dan zou het nog niet genoeg zijn om het harde, bittere, koude hart van alle menschen tot liefde te brengen. Aanschouw mij met uwen blik in mijne ziel, opdat zij warm en gloeiend worde in eeuwige trouwe liefde tot U, mijn Zaligmaker, die onder het kruis ligt, vol bloed, in doornen, smart en smaad.

Onze Vader, enz.

ACHTSTE STATIE.

De dochters van Jerusalem beweenen Jesus.

OVERWEGING.

Vóór zijn lijden had de Zaligmaker eens over Jerusalem en niet over zich zelven geweend; en ook nu te midden van zijne vreeslijke smarten zegt Hij tot de medelijdende vrouwen: „Weent niet over Mij, maar weent over u zelven en over uwe kinderen.” Zoo liefdevol is het hart van Jesus, dat Hij in eigen bitteren nood, nog meer aan ons lijden denkt dan aan het zijne. Doch schrikwekkend is het woord dat Hij er bijvoegt: „Als men zoo het groene hout behandelt, wat zal dan met het dorre geschieden?” In deze woorden ligt de zware beteekenis: Als God het kan dulden en aanzien, dat zijn beminde, onschuldige Zoon voor vreemde zonden zoo wreed gepijnigd wordt, wat zal dan wel met den zondaar geschieden, als eenmaal de tijd komt, waar hij zijne ei-

gene bedreven, onuitgewischte zonden moet boeten? In waarheid, zijn reeds in het vagevuur de smarten zoo ontzaglijk groot, dat de zielen volgens de uitspraak van een grooten kerkleeraar daar nog grooter pijnen lijden, dan Christus bij de kruisiging: hoe zal het dan wel in de hel zijn! Daarom zegt de heilige Schrift: „Het is schrikkelijk in de handen van den leveuden God te vallen.” — en: „Ook onze God is een verteerend vuur.

GEBED.

Heilige, rechtvaardige God, vreeslijke Majesteit! Ik sta voor uw alziend oog geheel met kleine en groote zonden bevlekt. Nog heb ik daarvoor niets geleden, en toch moet alles vergolden worden. Slechts twee oneindig groote straffen zijn er, die U, oneindig groote God, voldoening geven voor de zonde: het lijden van uwen Zoon, dat oneindige waarde voor U heeft om de goddelijke verhevenheid van zijnen persoon, en de hel, waar de

pijn nog schrikkelijker is dan aan het kruis, en toch nog slechts toereikende is om hare eeuwigheid. — Ach, barmhartige God, geef mij toch een waarachtig volkomen aandeel in het lijden van uwen Zoon. Ik wil mijne ziel, om zoo te spreken, in zijne nagelen en doornen drukken en zijn kruis omvat houden, door boete te doen en gewillig alle lijden te dragen en met zijn lijden te vereenigen. Laat op deze wijze zijn lijden ook voor mijne zonden als zoenoffer en uitdelgving gelden, opdat ik eens niet in de oneindige pijnen der hel mijne zonden moet boeten.

Onze Vader enz.

NEGENDE STATIE.

De derde val van Jesus onder het kruis.

OVERWEGING.

God sprak tot Adam, nadat hij de zonde bedreven had: „De aarde zal om

uwentwil vervloekt zijn; zij zal u doornen en distels voortbrengen; in het zweet uws aanschijns zult gij uw brood eten." De tweede Adam, Jesus Christus, heeft het zwaarste deel van dezen vloek over de aarde op zich genomen. De doornen hebben zich om zijn hoofd geslingerd; hij heeft den harden grond met het kruis geploegd en heeft den kruisploeg zelf getrokken en is daaronder schier bezweken; hij heeft den grond gezaaid met de droppels van zijn bloed en met zijn doodzweet besproeid. O moeizame, treurige arbeid vol wee en smart! Wat is er dan uit dien zwaren arbeid en dit zaad van zweet en bloed voortgekomen? — De witte bloesems der onschuldige kinderen, het roodblinkende vruchtbare veld der Martelaren, de schoone lelietuin van maagdelijke zielen, het onafzienbare palmwoud van God getrouwe Christenen. En dag en nacht stijgt uit millioenen zielen de wierook des gebeds, der goede werken, des geduldig verdragen lijdens ten hemel op —

en in den hemel jubelen ontelbare zaligen, die allen door den bloedarbeid van Jesus gekocht zijn, aan den Heer lof prijs en dank toe in alle eeuwigheid.

GEBED.

Ook mijne ziel, o Heer, is een stuk geestelijke aarde, ook in haar hebt Gij reeds zoo dikwijls het zaad van uw kostbaar bloed uitgestrooid. Zoo dikwijls ik gecommuniceerd heb, is in mij binnengegaan uwe ontferming, uwe liefde, uwe nederigheid, uwe gehoorzaamheid, uw geduld, de geheele schat van uwe verdiensten en van uwen zegen. En wat heeft mijn hart voor vruchten gedragen? Ach, met schrik over mij zelven moet ik bekennen, dat ik mij tot nog toe als een onvruchtbare aarde getoond heb. Geduldigste Zaligmaker, heb medelijden met mij, laat uw kruis en lijden aan mij niet verloren gaan. Ik wil opstaan, gelijk Gij onder het kruis zijt opgestaan, ik wil al mijne krachten inspannen, om U in

waarheid na te volgen, want Gij zijt de weg, de waarheid en het leven. Wees nu reeds het ware vaderland mijner ziel, trek haar machtig aan met uwe genade, opdat zij op aarde U trouw navolge en eens bij U in uwe heerlijkheid opgenomen worde.

Onze Vader, enz.

TIENDE STATIE.

Jesus wordt van zijne kleederen beroofd.

OVERWEGING.

Op de hoogte van Golgotha, ten aanzien van al het volk, werden den Zalig-maker de kleederen uitgerukt. Op de schouders, waarop het kruis had gelegen, was zijn gewaad zoo zeer in het bloed en de wonden vastgedrukt, dat bij het lostrekken het vel en de stukken vleesch onder vreeslijke smarten werden weggerukt. Doch eene niet mindere smart was

het voor de oneindig reine ziel van Christus, voor ontelbare menschen geheel ontbloot te worden en daar naakt te staan, zooals de welvoeglijke mensch niet eens zich zelven zien mag. Eindelijk is dit de allerdiepste armoede, om bij levenden lijve zelfs geen enkel kleedingstuk meer te hebben, tot noodzakelijke bedekking, terwijl men toch aan het lichaam van een bedelaar een hemd laat. En dit was nog niet genoeg. De Zaligmaker had eens gezegd: „Als iemand uw opperkleed neemt, geef hem dan ook uw onderkleed daarbij.” Thans was Hem zelf opper- en onderkleed ontnomen; wat heeft Hij nog daarbij gegeven? Hij heeft ook nog zijn lichaam en zijn leven in de handen der zondaren gesteld. O christen, alleen in de berooving des Heeren van zijne kleederen is reeds een geheele afgrond van lijden; terwijl dikwijls en lang in de overweging, hoe uw Heer uwe begeerlijkheid des vleeschens, begeerlijkheid der oogen en hoovaardigheid des levens daardoor geboet heeft.

GEBED.

Mijn Zaligmaker, Gij hebt de berooving van uwe kleederen verdragen, om mij te toonen, hoe ik alles in geduld moet aannemen. Ik wil daaraan denken, aan het openscheuren uwer zonden, als mijne zinnelijkheid smart wordt aangedaan; ik wil aan de pijnigende booze blikken denken, die uw schaamtegevoel beleedigden, als mij op de een of andere wijze smaad en schande ten deel valt; ik wil aan de uiterste armoede, aan uwe volkomene ontblooting denken, als ik veel ontberen moet, wat anderen hebben; ik wil aan de berooving van uw noodwendigst, laatst eigendom denken, als ook ik op wederrechtelijke wijze van rechtmatig eigendom beroofd word. Verschijn, o Heer, telkens voor mijnen geest, zoo dikwijls ik iets dergelijks te lijden heb, en sterk mij door uw voorbeeld en uwen zegen tot een gelijk geduld.

Onze Vader, enz.

ELFDE STATIE.

Jesus wordt aan het kruis genageld.

OVERWEGING.

Het is bijna onuitstaanbaar, ook maar recht te bedenken, welke smarten het doornagelen van handen en voeten aan een levenden mensch veroorzaakt. De zware hamer slaat op den dikken nagel en drijft hem door vel, vleesch en zenuwen en verscheurt grimmig het gebeente der hand, iedere slag boort den nagel dieper en de wond breeder. En als de eene hand gemarteld met ijzer aan het hout bevestigd is — dan de andere hand — vervolgens de eene voet na den anderen! Wat gevoelt eene moeder bij elken hamerslag, als de doods-kist van haren zoon toegenageld wordt! Wat moet Maria gevoeld hebben bij de schrikkelijke hamerslagen, die de nagelen in de heilige handen en voeten van haren Zoon dreven! Elke nagel werd ook in haar hart ge-

slagen. Zie, mijne ziel, in deze marteling, in deze schending van het heerlijk beeld van Christus hand en voet is zinnelijk voorgesteld, hoe boosaardig en verwoestend de zonde is; want de zonde is het geweest, die de schrikkelijke omkeering van alle menschenlijke en goddelijke orde voortbracht, dat alle drie de rijken der natuur zamenspannden, om hun schepper en Heer wreed te martelen, het ijzer het hout, en de menschen.

GEBED.

O Zaligmaker vol wonden en smarten! mijne zonden hebben de doornen in uw hoofd gedreven en de nagels in uwe handen en voeten geslagen. Ik bid U om vergeving voor alle smarten en mishandelingen, die Gij om mijne zonden hebt willen verdragen, en die ik ook aan uwe liefste Moeder heb veroorzaakt; en ik dank U voor de edelmoedige overname en uitboeting der straffen, die ik verdiend heb. Om uwe groote pijnen bid ik U vurig,

verleen mij de genade, dat ik nooit meer eene zware zonde bega; toon mij, zoo dikwijls ik in verzoeking kom, de bloedige nagels, die uwe handen en voeten verscheurden, en herinner mijne ziel, dat zij door elke opzettelijke zonde U evenveel aandoet, als wanneer U nog eens de smartelijke kruisiging werd aangedaan.

Onze Vader, enz.

TWAALFDE STATIE.

Jesus wordt aan het kruis verheven en sterft.

OVERWEGING.

Wonderbaar beeld over de gansche wereld uitgebreid, aan de gansche wereld getoond: de Godmensch aan het kruis! Hoe rein en heilig en liefdevol en hoogwaardig is Hij, die aan het kruis hangt; en hoe smaadvol, hoe grimmig pijnigend is het kruis. Hoe gaat dit te zamen? Wij menschen met onze schrikkelijke zon-

den hebben het gedaan, en de afgrond van liefde en goddelijke wijsheid heeft dezen uitweg gevonden, waarlangs wij nog geholpen kunnen worden. Zoo ingekankerd is de zonde in de menschheid, dat zelfs Maria slechts voor alle zonden kan bewaard worden door de kracht van den kruisdood, doch daarvoor getrokken werd in den schrikkelijken vuuroven van smarten, die uit het lijden van Christus in haar moederhart met ontzaglijken gloed ontstoken werd. Ach, elk kruis, dat ons onder de oogen komt is een vraagteeken aan ons arme zondaars; het vraagt ons: Is deze liefde niet genoeg, om u van de zonden af te houden? wilt gij uwe zonden betalen met de eeuwige helsche straffen of met het losgeld van den kruisdood van Christus?

GEBED.

Gekruisigde, ik geloof in U, dat Gij de Zoon van den levenden God zijt; in deze bloedige gedaante, in dit gruwzaam

mishandeld lichaam, dat zich smartvol in de nagelwonden wentelt, is waarachtig verborgen de Godmensch, ontvangen van den heiligen Geest, geboren uit de Maagd Maria. — Gekruisigde, ik hoop op U; deze ontzettende smaad en pijn aan het kruis hebt Gij voor mij geleden; het is het losgeld en de koop prijs mijner ziel. Daarom vertrouw en smee ik, dat uw kruisdood mij vergiffenis der zonden, een vromen levenswandel en de eeuwige zaligheid verwerven mag. — Gekruisigde, ik bemin U; Gij zijt het schoonste in hemel en op aarde! In den hemel verschijnt Gij in den lichtglans uwer goddelijke majesteit, op aarde in den bloedglans van de smartvolste liefde. Al wat op aarde schoon en goed genoemd wordt, is een droevige, koude nevel tegen over U, liefdevolste Godmensch, eeuwige schoonheid en goedheid. Berouw over mijne zonden en trouw voor altijd zij de gaaf van liefde, die U mijn hart opdraagt.

Onze Vader, enz.

DE RTIENDE STATIE.

Het lichaam van Jesus wordt van het kruis genomen en in den schoot van Maria gelegd.

OVERWEGING.

Hoe jammerde eens de oude Jacob, als hem het bloedige kleed van zijn zoon Josef gebracht werd, terwijl men voorgaf, dat een wild dier hem verscheurd had! Hier bij de afneming van het kruis werd aan de Moeder Gods Maria het bloedige kleed van haren Zoon, zijn gruwzaam verscheurd lichaam gebracht, verscheurd niet door een wild dier, maar door de menschen. Ach, hoe oneindig waar is de spreuk:

„Geen kind zoo lief, geen smart zoo groot
Als Jesus op zijns Moeders schoot.”

Overweeg, mijne ziel, hier den zwaren prijs, het dure losgeld voor uwe zonden — het ontvleeschte, vermoorde lichaam van den Godmensch ligt op het levende altaar, op Maria's schoot — en haar hart

brandt daarover in smartten, welke nog nooit een levend mensch heeft uitgestaan. Welk een onmetelijk treurspel voor den hemel en op aarde! O bedenk, mijne ziel, hoeveel uwe verlossing heeft gekost — en hoe verschrikkelijk het zou zijn, als deze koopprijs geheel voor U verloren ging!

GEBED.

Mijn Zaligmaker, ik kniel in den geest voor uw heilig lichaam; ik overweeg de vijf doorboorde wonden, ik zie uw verscheurd vleesch, uw doorwond hoofd, uw bleek aangezicht met zijne bloedvlekken. Ik kus de nagels, de doornenkroon aan den voet van het schrikkelijke kruis. En als ik vraag: Wie heeft dit lichaam zoo wreed mishandeld? Wie heeft de verhevenste ziel uit dit lichaam gerukt? dan moet ik antwoorden: Ik heb dit gedaan door mijne zonden; joden en heidenen zijn in hunne blindheid de werktuigen geweest, even als de ijzeren nagels dit waren. Ik

dank U, o Lam Gods, in alle eeuwigheid uit den grond van mijn hart, dat Gij door zulk zwaar lijden, met zulk een bitteren dood mijne zonden hebt geboet en weggenomen. Gij hebt mijne arme ziel zoo duur gekocht, ik wil dan nu ook waarachtig en geheel U toebehooren — bescherm en bewaar mij van nu af en in de toekomst voor de zonde, o goddelijke Herder der zielen.

Onze Vader, enz.

VEERTIENDE STATIE.

Het lichaam van Jesus wordt in het graf gelegd.

OVERWEGING.

In het graf begint de vergankelijkheid haar afzichtelijk werk aan het lichaam uit te oefenen. De Zaligmaker is in alle diepten van de menschelijke ellende doorgedrongen, en heeft ten laatste ook de zware straf van de schuld van Adam, den dood, gesmaakt — doch dit woeste ver-

derf, de smaad der verrotting, mocht het lichaam niet aangrijpen, dat voor ons tot brood des levens, tot wondervolle spijs in het allerheiligste Sacrament des altaars bestemd is, en waarmede reeds te voren de Apostelen gespijst werden. Het lichaam rustte in deze grot, gelijk voor drie en dertig jaren het pasgeboren kinder-lichaam des Heeren ook in een grot gerust had. Daar was het lichaam van Christus als het ware een in de aarde verborgen wortel. Uit dien kinderslaap in de grot te Bethlehem groeide het groote leven, de werken en het lijden des Verlossers op; uit den doodslaap in de grot te Jerusalem trad Christus te voorschijn als Overwinnaar, Koning en goddelijke Bestuurder zijner Kerk. Doch hetgeen in Bethlehem en in Jerusalem in de grot heeft gelegen zal eens als een groote bloesem opschieten en in onmetelijke schoonheid, macht en majesteit op de wolken des hemels aan de geheele wereld verschijnen, namelijk op den jongsten dag.

GEBED.

Die geleden heeft onder Pontius Pilatus, gekruist, gestorven en begraven is, die opgestaan is van de dooden, opgeklommen ten hemel, die zit aan de rechterhand Gods des almachtigen Vaders, van waar Hij komen zal om de levenden en dooden te oordeelen. Ja Heer, dit geloof ik uit geheel mijn hart; o geef mij de genade, dat deze oneindig kostbare waarheden onophoudelijk voor mijnen geest zweven en daarin als eeuwige lichten schitteren. Ik dank U eeuwig voor al wat Gij voor mij geleden hebt; ik heb berouw over mijne zonden, omdat zij U tot het kruis gebracht hebben, ach, laat ze voor U begraven zijn; op U stel ik mijn vertrouwen, dat Gij mij armen zondaar even als den goeden moordenaar wilt zalig maken; U wil ik eeuwig getrouw blijven -- laat mij in uwe genade sterven; verwek mij tot de blijde verrijzenis, en laat mij eens bij hen staan, tot welke Gij spreken

zult: „Komt, gezegenden mijns Vaders, en gaat binnen in de vreugde uws Heeren.”

Onze Vader, enz.

OPOFFERING.

Almachtige, eeuwige God, barmhartige Vader! die uwen eeniggeboren Zoon, tot een voorbeeld voor het menschelijk geslacht van nederigheid, gehoorzaamheid en geduld, ons vleesch hebt doen aannemen, en Hem met den last des kruises ons op den lijdensweg hebt laten voor- gaan, verleen ons genadig, dat wij, door deze oneindige liefde ontstoken, het zoete juk van zijn Evangelie en de versterving des kruises gaarne opnemen en Hem als getrouwe leerlingen zóó navolgen, dat wij eens met Hem in de heerlijkheid verrijzen en het blijde laatste oordeel hooren mogen: „Komt, gezegenden mijns Vaders, bezit het rijk, dat voor u van het begin der wereld bereid is”; waar Gij met uwen Zoon en den heiligen Geest heerscht, en waar wij met U eeuwig hopen te heerschen Amen.

GELOOF, HOOP EN LIEFDE.

AANMERKING VAN DEN SCHRIJVER. De heilige Schrift spreekt van werken, die in God gedaan zijn; dit wil zeggen, dat het goede dat wij doen, slechts dan eenige waarde verkrijgt, als het in de innigste vereeniging met God geschiedt. Doch wij zijn dan alleen met God levend en waarachtig vereenigd, als in onze ziel, als een eeuwig licht, de drie bovennatuurlijke deugden, Geloof, Hoop en Liefde, licht, warmte en sterkte geven. Deze deugden zijn wel is waar door de genade Gods ingestort; doch de christen moet medewerken, om ze voor verslapping te bewaren en ze tot grootere werkzaamheid te brengen. Dit geschiedt vooral daardoor, als gij meermaalen het Geloof, de Hoop en de Liefde in u opwekt, dat wil zeggen, de in de ziel glimmende vonken als het ware tot een vlam aanwakkert.

Dit moet gij dagelijks doen; doch laat in elk geval nooit een week voorbijgaan, zonder ten minste eenmaal uw Geloof, Hoop en Liefde met den mees mogelijken eerbied aan God op te dragen; stel u daarvoor een bepaalden dag vast.

GELOOF.

DE ENGEL: Het is een onmetelijk groot geschenk, als iemand het ware geloof bezit; want het ware geloof is de eerste noodzakelijke voorwaarde, om God te behagen en zalig te worden. Gij bezit dit geluk en dezen zegen, omdat het God beschikt heeft, dat gij een lidmaat zijt der katholieke Kerk, die alleen alle geopenbaarde waarheid van Jesus Christus heeft ontvangen, en die door den H. Geest tot aan het einde der wereld in de onfeilbare waarheid is bevestigd. Doch dit geloof is niet slechts eene genade, het is ook eene deugd. Gij moet bepaald alle meeningen en twijfelingen tegen een of ander leerstuk der katholieke Kerk als

venijnig ongedierte in u vertreden en dooden door den vasten wil: ik geloof en blijf getrouw aan het katholieke geloof. Gij moet verders dikwijls de geloofswaarheden overwegen en ter harte nemen; gij moet uwe bedoelingen en uw streven daarnaar inrichten, en niet slechts uw geloof met woorden belijden, maar ook door werken; al uw doen en laten moet van dien aard zijn, dat elkeen ziet, dat gij een waar katholiek christen zijt. Dit is nu in het geloof leven, en dan geldt ook u de belofte van Christus: „Wie gelooft en gedoopt is, zal zalig worden.”

DE MENSCH: Mijn God en Heer, ik dank U voor de groote genade, voor den sleutel tot alle genaden, voor het katholieke geloof. Door uwe heilige onfeilbare Kerk onderwezen, geloof en belijd ik, dat Gij, hemelsche Vader, alles, hemel en aarde en al wat daarin is, hebt geschapen en met oneindige goedheid, wijsheid en almacht onderhoudt.

Van eeuwigheid is uw Zoon uit U geboren, licht van licht, waarachtige God van waarachtigen God; Gij hebt Hem mensch laten worden, om ons te verlossen van onze zonden; Hij is ontvangen van den heiligen Geest, geboren uit de Maagd Maria; Hij heeft zich laten kruisigen en is gestorven en den derden dag volgens zijne belofte weder opgestaan, en is zichtbaar ten Hemel opgeklommen. Hij heeft de katholieke Kerk gesticht, en in haar alle waarheid en genaden nedergelegd, die de mensch noodig heeft, om God te behagen en zalig te worden. Ik geloof aan den H. Geest, den derden Persoon in de Godheid, dat Hij van den Vader en den Zoon voortkomt, dat Hij op aarde gezonden is, om de Kerk te besturen, om de christenen te heiligen en tot kinderen Gods te maken. Ik geloof aan de vergiffenis der zonden door het H. Doopsel en het Sacrament van Boetvaardigheid; ik geloof aan de ware levende tegenwoordigheid van den Godmensch Jesus Chris-

tus in het H. Sacrament des Altaars Ik geloof dat wij de Heiligen vereeren moeten, en dat hunne verdiensten en voorspraak ons voordeelig zijn. Ik geloof dat wij eens van de dooden zullen opstaan en dat er een groot rechtvaardig oordeel zal gehouden worden door den Zoon Gods, waardoor zij, die in doodzonde gestorven zijn, met lichaam en ziel in de hel, en zij, die in het ware geloof en in ware liefde goede werken hebben gedaan in den hemel zullen komen voor alle eeuwigheid. Dit geloof ik vast, omdat Gij, heilige waarachtige God, het geopenbaard hebt; ik verwerp daarom ook iedere gedachte of bewering tegen de katholieke leer als dwaling en verblindheid en afval van U, eeuwige Waarheid. Dit geloof wil ik voor iedereen in woord en daad belijden.

Ik bid U, drieëenige God, bewaar mij in dit geloof in leven en sterven, maak het zoo sterk, dat ik steeds aan deze waarheden denke en al mijn doen en

laten er naar inrichte. Laat het hemelsche licht uwer openbaring doordringen tot alle menschen; die zich nog in de duisternis des heidendoms en de schaduw des doods van het ongeloof bevinden.

HOOP.

DE ENGEL: God heeft u naar zijn evenbeeld geschapen en u bestemd, om zijn kind te zijn en in den hemel deel te hebben aan zijne eeuwige zaligheid. De hemelsche Vader wil zijn werk niet ten gronde laten gaan, Hij verlangt zóó ernstig uw geluk, dat Hij zijn hoogste Goed, zijn eenigen Zoon, aan de wereld geschonken en aan den kruisdood heeft overgegeven om u te redden, nadat gij door de zonde tot dat diepste verderf waart gekomen. En ook de grootste zondaar, als hij zich ernstig bekeert, is den hemelschen Vader een geliefde zoon, die verloren was en wedergevonden is, ja de drieëenige God stelt meer belang in uw

heil, dan gij zelf daarin stelt. Doch hoe goed de Heer het met u in het bijzonder meent, kunt gij daaruit zien, dat hij u deel gegeven heeft aan het eenig ware middel ter zaligheid op aarde, aan de katholieke Kerk. Daardoor wordt gij deelachtig aan de verdiensten en voorbeden der Heiligen, aan alle H. Misoffers; ja de Zaligmaker geeft u zelfs, zoo dikwijls gij wilt, den oneindigen koop prijs des hemels, zijn lichaam, dat Hij aan het kruis heeft opgedragen — wat zal Hij u dan nog weigeren? Tot op dezen dag heeft God u, niettegenstaande uwe zonde langmoedig gespaard, en ook voor u geldt het wonderbaar goedertieren woord: „Zou ook eene moeder haar kind vergeten, dat zij zich niet zou ontfermen over den zoon van haar lichaam; zoo zal Ik u toch niet vergeten, want zie, in mijne handen heb Ik u geschreven.”

DE MENSCH: O God, ik ben wel is waar slechts een arme zondaar en had reeds lang verdiend, van uw aanschijn

verstooten te worden. Doch gij verlangt met een goddelijk sterken wil mijne zaligheid, en ofschoon ik veel gezondigd heb, zoo zijt gij evenwel naar uwe oneindige barmhartigheid, bereid en vaardig, om mij van het eeuwig verderf te redden, gelijk een vader bereid is, zijn kind aan de vlammen te ontrukken. Gij hebt mij van eeuwigheid af bemind; Gij hebt mij in het H. Doopsel als kind aangenomen, Gij hebt mij door christelijk onderwijs geroepen en voorbereid tot het groote gastmaal; daarom zult Gij mij ook zeker helpen, om eens werkelijk in mijn waar vaderland, den hemel te komen. Blijmoedig hoop en vertrouw ik dit van U te ontvangen, o eeuwig onveranderlijke, getrouwe God, door uwe menschlievendheid, door de verdiensten van uwen Zoon, die Hij mij geschonken heeft, en door den bijstand des H. Geestes. In deze hoop wil ik lijden en moedig tegen alle kwaad strijden, opdat ik mijne proeftijd op aarde goed bestede. Doch daar ik

weet, o goedertierenste Vader, dat Gij ook een bovenmate heilige God zijt, en mij slechts tot de eeuwige zaligheid wilt brengen, als ik tot aan het einde toe een waarlijk christelijk leven leid, zoo bid ik U vurig en vol vertrouwen, help mij door uwe almachtige genade, om in geest en wandel immer beter te worden. Laat, barmhartige God, deze hoop niet te schande worden en laat mij eens in uwe genade sterven door Jesus Christus uwen Zoon onzen Heer. Amen.

L I E F D E.

DE ENGEL: Er zijn drie dingen, die in uw hart de grootste liefde tot God moeten opwekken. Vooreerst is God zoo schoon en goed, dat alle schoonheid en goedheid in den hemel en op aarde slechts een zwakke schaduw daartegen is en zelf weder in God haren oorsprong neemt; ja alle hemelsche geesten kunnen zich in eeuwigheid niet verzadigen Hem te aan-

schouwen en vinden daarin hunne hoogste gelukzaligheid. Wilt Gij ook dezen God niet beminnen? — Vervolgens is er nog nooit eene moeder geweest, die haar kind, of in het algemeen een mensch, die een anderen, hetzij, echtgenoot, weldoener of vriend, zoo zeer bemind heeft, als God u van eeuwigheid af bemind heeft. Uit liefde heeft de Vader u geschapen en niets dan goed bewezen; uit liefde is de Zoon Gods voor u en uwe zonden aan het kruis gestorven, en geeft Hij zich in het H. Avondmaal tot spijs; uit liefde spoort de H. Geest u voortdurend aan tot alles, wat u tot de zaligheid kan brengen. — Ten laatste is de geheele toestand van uwe ziel zoo, dat gij nergens in den hemel en op aarde waren vrede kunt vinden, dan in God en in de liefde tot Hem. Daarom heeft God ook om uwentwil en om u gelukkig te maken, u als grootste gebod gesteld, dat gij Hem uit alle krachten en boven alles beminnen zoudt.

DE MENSCH: O mijn God, hoe onuitsprekelijk beminnelijk en goed zijt Gij! Elken dag beleedig ik U, en elken dag bewijst Gij mij goed naar lichaam en ziel; ja Gij hebt zelfs uwen eenigen Zoon voor mij aan den bitteren dood overgegeven, om mij te helpen en om te toonen, hoe Gij mij bemint. Waarom bemint Gij mij, gering zondig schepsel, toch zoo zeer? Gij zijt toch het schoonste wezen, de Geest van verheven majesteit, van wien alles voortkomt, wat goed en heerlijk en wondervol is. Tegen over U is de geheele wereld met alle pracht slechts een handvol stof en een rook, die spoedig verdwijnt. Vol verwondering aanbid ik U; U loof en prijs ik; ik dank U en bemin U uit geheel mijn hart en uit het diepste mijner ziel. U wil ik geheel toebehooren, U alleen dienen, U getrouw blijven in smart en vreugde, in alles op U en uw welbehagen letten, al zoudt Gij mij zelfs geen belooning geven. Met U wil ik één geest en één hart worden. Zoo-

als Gij zijt wil ook ik worden, en wat U behaagt zal ook mij behagen. Gij zijt rechtvaardig, heilig, waarachtig, rein, liefdevol, verzoenlijk, geduldig, zachmoedig, zoo wil ik ook worden, om een waar kind van U te zijn. Gij bemint alle menschen en wilt allen goed en gelukkig maken; dat wil ik ook doen, om uwent wil allen beminnen, oek mijne vijanden, en om uwentwil aan anderen goed bewijzen, zooveel in mijne macht is. Want Gij zijt de liefde, en wie in de liefde blijft, die blijft in U. En wijl de zonde van uwe liefde scheidt, zoo beween en verafschuw ik alle zonden, die ik ooit in mijn leven bedreven heb, zelfs al had ik daarvoor geene straf te vreezen, alleen omdat zij U, liefderijke God, mishaaft. En ik heb vast besloten, uit liefde tot U alle zonden uit al mijne krachten te vermijden, en wil liever sterven, dan wetend en opzettelijk weder eene zonde te bedrijven. — Geheiligd zij uw naam; wees bemind, geloofd en geprezen van mij,

van alle menschen, van alle Engelen!

Heilige Geest, Geest van liefde, leer en help mij vuriger beminnen en in de liefde leven; ontsteek mijne ziel immer meer met het vuur uwer liefde, opdat zij niets dan liefde worde, even als het zwarte, koude, harde ijzer in den vuurgloed zelf vurig wordt. Dit bid ik U door Jesus Christus onzen Heer. Amen.

AVOND-GEBED.

DE ENGEL: De Schepper van hemel en aarde stelt u menschen den tijd des levens als het ware in kleine portiën voor, door dat Hij hem verdeelt in dag en nacht. Elke dag is een klein leven, een schakel aan den ketting van den geheelen levens-tijd, en elke aanbreekende nacht herinnert aan den tijd, dat niemand meer werken kan, aan den dood en een andere wereld. Daarom moet de mensch elken avond een blik slaan op den afgeloopen dag, even alsof hij aan den eindpaal zijns levens stond. Overdenk vóór alles, hoe liefderijk God den geheelen dag voor u ge-

zorgd heeft. Gij hebt spijs en drank gehad; met elken ademtucht hebt gij frissche lucht geschept; meer dan honderdduizend maal heeft sinds gisteren uw hart geklopt, anders zoudt gij niet in het leven zijn gebleven; de warmte in uw bloed, de kracht in uwe ledematen, de werkzaamheid van uwen geest, het gevoel van gezondheid; dit alles heeft God u heden geschonken. En als u heden geen ongeluk is overkomen, als gij niet in zware zonden zijt gevallen, als in u goede gedachten zijn opgekomen, als gij in iets geslaagd zijt, als gij tegenspoed geduldig hebt verdragen, zoo is ook dit enkel genade van God geweest.

DE MENSCH: Hemelsche Vader, ik dank U uit geheel mijn hart voor alle bescherming en hulp, voor de onophoudelijke goedheid, die Gij mij gedurende den geheelen dag bewezen hebt. Het is uwe menschlievendheid geweest, die mij ieder oogenblik van den geheelen dag beschermd en verzorgd heeft. Ik dank U ook voor

het onaangename, dat mij heden overkomen is; want ook dit hebt Gij mij uit liefde voor mijn zieleheil toegezonden. En even als Gij mij heden onophoudelijk goed hebt bewezen, zoo hebt Gij dit ook aan de duizend millioenen menschen gedaan, die op aarde leven. O onmetelijk en oneindig goede God, ik dank U voor ons allen, en loof en prijs U, en wil U loven en prijzen in alle eeuwigheid.

DE ENGEL: Ja, God heeft u den geheelen dag oneindig liefderijk gedragen en geleid. Overdenk nu ook, hoe gij u jegens God gedragen hebt. Hebt gij niet vrijwillig booze gedachten en begeerten gehad? Hebt gij geen zondige woorden gesproken, hetzij liefdelooze tegen uwen naaste of ijdele voor u zelven. Hebt gij niets kwaads bedreven, of eenen plicht verzuimd? Hebt gij ook heden uwe bijzondere beroepsplichten trouw vervuld? Hebt gij geene gelegenheid verzuimd, waarin gij eenig goed kondt verrichten of spreken? Gij moet elken morgen ook

het voornemen maken, een bijzonder gebrek af te leeren, of eene bepaalde deugd, die u ontbreekt, te beoefenen. Hoe hebt gij u heden ten opzichte daarvan gedragen? — Doch al is ook uw doen en laten geweest zooals het behoort, dan is het toch nog de vraag, wat uw doel daarbij geweest is. Zie, God is Geest en let bij alles op den geest, waarin een werk gedaan wordt. Wat gij niet in en uit liefde tot God gedaan hebt, is alles ijdel en nietig en dikwijls nog zondig ook. Het goede werk en daarbij een onreine meening is even als een overpleisterd graf. Elke dag is een blad in het boek uws levens; zal hetgeen daar heden in opgeteekend is, goed en schoon zijn voor God?

DE MENSCH: Ach God en Heer, hoe bevlekt is mijn dag en mijne ziel met zondig doen en laten, en hoe arm en naakt aan waarachtig goede werken! Het berouwt mij, dat ik mij niet beter heb gedragen. Hoe vele nachten zijn reeds aangebroken, dat ik mij telkens moest

beschuldigen, als ik op den afgeloopen dag terugzie. Ik zou U nauwelijks weder om vergeving durven bidden, als ik niet wist, dat uwe barmhartigheid oneindig groot is en dat Gij de zwakheid der menschelijke natuur kent. Ik bid U dan uit den grond van mijn hart, vergeef mij, wat ik heden en mijn geheel leven lang reeds gezondigd heb, hetzij wetend of onwetend! En daar Gij een God zijt van oneindige goedheid en grootmoedigheid, zoo vergeef mij niet slechts, maar geef mij ook nog in plaats van straf, de groote hemelsche genade, dat ik een waarlijk beter mensch worde, elken dag, dien Gij mij schenken wilt.

DE ENGEL: Gij gaat thans slapen. De slaap is een afbeeldsel van den dood. Overdenk: gij legt thans uw lichaam in bed neder; daar komt een tijd, dat uw lichaam dood uit het bed genomen en in de kist en vervolgens in het graf zal gelegd worden. Wie weet, die tijd is misschien reeds zeer nabij; ja gij zijt niet

eens zeker, of de glimmende vonk des lichamelijken levens dezen nacht niet wordt uitgebluscht, en, in plaats van het daglicht van morgen te aanschouwen, uwe ziel voor den eeuwigen rechter staat; de Zaligmaker zelf heeft gezegd, dat Hij zal komen, als een dief in den nacht. O mensch, bereid u thans voor tot dat schrikkelijk uur, waarop uwe ziel of in de hel verstooten of in den hemel wordt opgenomen. Gewen u thans, den dood en het oordeel te gemoet te zien en vooruit te zorgen, opdat Gij daardoor niet onvoorbereid overvallen wordt.

DE MENSCH: Mijn Heer en God, ook mij hebt Gij voor den dood bestemd; ik ben bereid hem aan te nemen, wanneer en hoe gij wilt, omdat Gij als God van oneindige majesteit daardoor verheerlijkt wordt, als wij om onze zonden de straf des doods gewillig verdragen. Ik bid U slechts, handel dan genadig met mij. Laat mij geen onvoorziene dood sterven, laat mij de versterking uwer H. Sacra-

menten deelachtig worden, bewaar mij voor gevaarlijke bekoringen, en laat mijne ziel van deze wereld scheiden getooid met het bruilofskleed van geloof, hoop en liefde. In uwe handen beveel ik mijne arme ziel. Heilige Maria, bid voor mij in het uur van mijnen dood. Amen.

DE ENGEL: Gij denkt thans in rustigen slaap onder Gods bescherming nieuwe krachten en frischheid te verkrijgen. Bedenk echter ook, hoe vele menschen dezen nacht weinig kunnen slapen wegens kommer en zorgen, aan hoe vele zieken deze nacht geen slaap zal brengen, maar slechts grootere benauwdheden en smarten; vele duizenden menschen zullen dezen nacht sterven, en om hun sterfbed zullen andere duizenden, ouders en kinderen en echtgenooten en bloedverwanten in felle smart staan en knielen en jammeren. Wilt gij voor al dit lijden op aarde uw oog sluiten, en u verheugd ter rust begeven, zonder hen te verlichten met den balsem der voorbidding?

DE MENSCH: Goedertieren Vader in den hemel! Gij geeft mij heden welzijn, terwijl tallozen mijner medebroeders zwaar lijden hebben te doorstaan. Ik wend mij biddend tot U, wees hun genadig en barmhartig, verlicht of bevrijd hen van den druk hunner moeielijkheden en smarten, doch als uwe eer en hunne zaligheid het vereischen, dat zij nog langer hun kruis dragen, zoo versterk en troost hen inwendig, opdat zij de schoone verdiensten van onderwerping en christelijk geduld daarbij verwerven. Geef dit aan alle lijdenden en bewaar ons allen van dat kwaad, dat lichaam en ziel ten verderve brengt en dat wij door onze zonden verdiend hebben; geef ons dit om de verdiensten van Jesus Christus en door de voorbede der zaligste Maagd en van alle Heiligen.

DE ENGEL: En nu, voer gij u aan de rust van den slaap en zijne verkwikking overgeeft, denk nog aan hen, wier lichaam in de aarde rust, doch wier zielen

nog geene rust en verkwikking hebben, maar ieder oogenblik den langen nacht der vuurpijnen moeten lijden. Zij kunnen U niet om hulp aanroepen, maar het geloof en de liefde kloppen aan voor die arme zielen. Doe voor hen, wat gij eens voor u zelve zult wenschen, wanneer gij in het vagevuur zijt, bid voor hen — en ook heeft de Kerk bij voorkeur een bepaalde psalm tot voorbede voor de zielen in het vagevuur uitgekozen.

PSALM 129.

„Uit de diepte heb ik tot u geroepen, o God! Heer, verhoor mijne stem.

Laat uwe ooren luisteren naar de stem mijner smeekingen.

Als gij de ongerechtigheden gadeslaat, Heer wie zal dan bestaan?

Doch bij U is verzoening, en om uwe wet heb ik U, Heer, afgewacht.

Mijne ziel heeft op zijn woord gesteund, mijne ziel heeft op den Heer gehoopt.

Dat Israël op den Heer hope van den morgenstond tot den nacht.

Want bij den Heer is barmhartigheid en bij Hem is overvloedige verlossing.

En hij zal Israël verlossen van al zijne ongerechtigheden."

DE ENGEL: Zoodra gij in bed zijt, keer dan uwe gedachten tot God en verdrijf alle andere gedachten; want elken nacht moet gij ingaan, zooals gij eenmaal wenscht te sterven. Richt, zoo dikwijls gij ontwaakt of niet slapen kunt, uwe gedachten tot God en bid hetzij met uwe gedachten, hetzij een mondeling gebed, b.v. een geheim van den rozenkrans. Gewen u ook, 'smorgens vroeg uwe eerste gedachten op God te stellen; herinner u onder het opstaan en aankleeden, wat en hoe gij gisteren gezondigd hebt, en overdenk, hoe gij thans meer zorgvuldigheid en ijver zult gebruiken, om op den nieuw geschonken dag, God beter te dienen.

DE MENSCH: Heilige Bewaarengel, ook u dank ik nog voor alle zorgvuldigheid,

waarmede gij mij heden en gedurende geheel mijn leven hebt bewaard. Bescherm mij ook dezen nacht naar lichaam en ziel; herinner mij bij het ontwaken aan Hem, tot wien gij zelf onophoudelijk uwe gedachten gericht houdt. Houd niet op bij God voor mij te bidden, terwijl ik slaap; en als ik weder ontwaak, houd dan niet op mij inwendig tot alle goed aan te sporen, opdat ik ook eens, in eeuwige vriendschap met u en de hemelsche heirscharen vereenigd, onzen grooten heerlijken God en Heer moge loven en prijzen, den Vader, den Zoon en den H. Geest. Amen.

GEBEDEN VOOR ZIEKEN.

1.

God heeft een inzicht met de ziekte, waarmede Hij u bezocht heeft. Gij moet aan uw eigen lichaam ondervinden, dat er een Heer over u is, die alle macht heeft over u, over uw lichaam en over uwe ziel, over gezondheid en ziekte, over leven en dood; en die ook de sleutelen van hemel en hel in zijn bezit heeft. Gij zijt in zijne hand; Hij kan u gezond maken of laten sterven; en als gij sterft, kan Hij u in de hel nederstorten of genadig zijn. Hij is de Koning van schrikwekkende majesteit; buig u aanbiddend onder zijne hand.

2.

Thans zal het u en allen, die u op uw ziekbed aanschouwen, wel duidelijk worden, dat al dat najagen van zingenot, van geld en goed, van de eer der wereld, dwaas is. Want een arme bedelaar heeft het niet zoo kwaad, als een zwaar zieke koning. Een zieke begrijpt het best de uitspraak der H. Schrift: „De wereld met al haar genot gaat voorbij; doch wie den wil Gods doet, blijft in eeuwigheid.”

3.

Uwe wereldsche bezigheden waren mischien tot hiertoe de hinderpaal of het voorwendsel, dat gij u niet ernstig met uw zieleheil hebt bezig gehouden. Thans heeft God met geweld u tijd gemaakt. Blijf nu niet werkeloos; zijt gij tot nu toe eene bezorgde Martha geweest, wees dan nu op uw bed eene aandachtige Maria, die het beste deel verkozen heeft. Maak

van uw ziekekamer eene bidplaats, en de dagen uwer ziekte zullen slechts dagen van boetvaardigheid en feestdagen zijn, geheel aan God en het heil uwer ziel gewijd.

4.

Ottrek u aan de tijdelijke zorgen, want deze zijn eene nuttelooze plaag en zij maken uwe ziel gevoelloos; doch draag nu ernstig zorg voor uwe ziel. Denk na over uw geheele leven, wat gij gedaan hebt, wat gij hebt verzuimd, welke uwe begeerten en gesprekken zijn geweest, of gij geen onrechtvaardig goed bezit en met niemand in vijandschap leeft. Verwek uit liefde tot God een groot berouw over al uwe zonden, en neem u nauwkeurig voor, hoe gij God beter zult dienen in alle omstandigheden des levens, als Hij u de gezondheid weder geeft.

5.

Gij moet zoo spoedig mogelijk de HH.

Sacramenten begeeren, doch zoo zorgvuldig voorbereid, alsof het de laatste maal uws levens was. En als uw Zaligmaker tot u gekomen is, volg dan ook zijn bevel op: „Doet dit tot mijne gedachtenis.” Denk aan Hem, zooveel gij maar kunt; laat u een kruisbeeld geven, dat gij ieder oogenblik aanschouwen kunt. De gedachten aan het tijdelijke zijn voor u als wespen, die volstrekt geen nut doen en steken; doch de gedachten aan den Zaligmaker zijn bijen, die uitvliegen en honig en was mede terugbrengen. Verlang daarom ook niet naar veel bezoek van wereldsche mensen of wereldsch nieuws te hooren; laat u liever uit een godsdienstig boek voorlezen.

6.

Gij hebt in uw leven reeds dikwijls gezondigd, en hebt nog weinig of in het geheel geene boete daarvoor gedaan. Misschien is deze ziekte zelf eene straf, die

God u om uwe zonden overzendt. Neem haar in ieder geval als boete aan. Als gij de smarten en menigvuldige benauwdheden der ziekte rouwmoedig er nederig draagt en alles met het Lijden van Christus aan God opoffert als eene welverdiende boete, dan brengt dit u meer voordeel aan, dan wanneer gij lang en vreeslijk in het vagevuur zoudt moeten boeten. Geloof ook niet, dat God u te veel lijden overzendt, want elke ziel in het vagevuur zou gaarne, als zij kon, met u ruilen, wijl daar de smarten oneindig grooter zijn. Mochten de smarten, benauwdheden, krampen of pijnen van allerlei aard zoo erg zijn, dat gij uwe gedachten nauwelijks tot bidden kunt verzamelen, bid dan toch zeer dikwijls inwendig met het hart: Uw wil geschiede! en zeg dikwijls te midden van den gloed des lijdens: God zij gedankt! want God zendt het u over tot heil uwer ziel.

7.

Toen Job in gezonde dagen vele goede werken deed, was hij niet zoo behaaglijk aan God, als toen hij arm, ziek, en een man van smarten was. Want het lijden om God verdragen is nog verdienstelijker dan goede werken. Ja, zoo armzalig als gij daar ligt, kunt gij niet alleen voor uwe eigene ziel goed zaaien en inoogsten, gij kunt daarenboven kostbare geschenken geven. De gemeenschap, waarin alle geloovigen, door ons Hoofd Christus verbonden zijn, stelt u in staat, van den voorraad uwer geduldig verdragene smarten aalmoezen te geven aan levenden en afgestorvenen, als gij een uur, een dag, ja geheel uw lijden als een werk van boetvaardigheid voor hen opoffert. En ook uw gebed, dat gij thans, aan het kruis der ziekte genageld, bidt, heeft meer waarde dan anders; bid derhalve veel voor de bekeering der zondaren, voor de stervenden en voor de zielen in het vagevuur. Geef

ook aan hen, die bij u komen eene heilzame vermaning of waarschuwing.

8.

Gij ligt daar neder tusschen leven en dood; gij weet niet wat God voor u heeft uitgekozen. Doe dagelijks aan God ernstige beloften, in het geval dat Hij u weder wil doen opstaan; want dan is de ziekte eene ernstige waarschuwing. Doch misschien zult gij reeds ditmaal sterven; buitendien, ziek of gezond, wij zitten op een sneltrein, die dag en nacht voortvliegt naar den dood en naar de eeuwigheid. Maak daarom van uw sterven een kostbaar werk van boetvaardigheid, door het bij voorbaat met den kruisdood van Christus aan God op te offeren. Zeg dagelijks voor het invallen van den nacht in geest en waarheid: „O mijn God, Gij hebt om de zonde bepaald, dat ieder mensch den dood moet ondergaan; ik behoor U toe en wil niet anders dan wat

Gij wilt. Ik neem bij voorbaat allen angst en benauwdheid van het sterven aan en offer het aan U op met het lijden en sterven van uwen geliefden Zoon, tot uwe verheerlijking en tot boete mijner zonden. Wees geloofd en geprezen door mij in leven en sterven."

GEBED MET AFLAAT.

(300 dagen voor zieken, die het met aandacht bidden.)

Goddelijke Jesus, vleeschgeworden Zoon Gods, die U gewaardigd hebt, voor onze zaligheid in een stal geboren te worden, een leven van armoede, tegenspoed en ellende te leiden en in de smarten van het kruis te sterven, ik bid U, zeg aan uwen goddelijken Vader op het oogenblik van mijnen dood: „Vader, vergeef hem!” Zeg aan uwe geliefde Moeder: „Ziedaar, uw zoon!” Zeg aan mijne ziel: „He-

den nog zult gij met mij in het Paradijs zijn." Mijn God, mijn God, verlaat mij niet in dat uur. Ik heb dorst; ja, mijn God, mijne ziel dorst naar U, die de bron der levende wateren zijt. Mijn leven gaat voorbij als eene schaduw, nog een weinig tijds en alles zal volbracht zijn. Daarom, o aanbidnenswaardige Zaligmaker, beveel ik van dit oogenblik in alle eeuwigheid mijn geest in uwe handen. Heer Jesus, ontvang mijne ziel! Amen.

AANHANGSEL.

Tot zoover gaat de onderrichting in het eigenlijke bidden. Of echter uw gebed tot God doordringt en Hem behaagt, hangt niet enkel van de godvrucht af, die gij daarbij hebt, maar vooral van den toestand uwer ziel. Dit leert ons reeds de uitspraak van den H. Jacobus: „Het gebed van den rechtvaardige vermag veel.” Tot een goed, krachtig gebed behoort derhalve ook een Gode behaaglijk leven; en hoe christelijker uwe meening en uw wandel is, des te beteren geur en grootere kracht verkrijgt uw gebed. Wat dan te doen?

1.

Daar het volgens de uitspraak des Zaligmakers niet goed is, als men een nieuw stuk op een oud kleed zet, eveneens is het niet genoeg, als gij u aan deze of gene godvrucht gewent, deze of gene zonde tracht af te leggen; maar de geheele mensch moet vernieuwd worden. Dit geschiedt in den regel het beste door eene wel voorbereide algemeene biecht, als gij die nog nooit of reeds sedert lang niet meer hebt afgelegd. De zaak is niet zoo moeielijk. Elke vrome en verstandige Priester zal u daartoe gelegenheid geven, als gij hem er om verzoekt; ook moet gij hem vragen, dat hij u uitvraagt, daar gij niet aan alles zult denken. Eene rechtschapene grondige biecht geeft niet slechts gerustheid en vrede des gewetens, maar de genade van het Sacrament maakt ook de ziel frisch, blijde en krachtig tot het gebed en tot een leven dat tot God voert. Daarom zal een goed

christen ook overigens dikwijls biechten, wijl hij bij ondervinding de goede werking er van op zijne ziel kent, afgezien nog, dat ons in het leven altijd weer nieuwe stof van misslagen en zonden blijft aankleven.

Overigens moet hierdoor niet verstaan worden, dat hij, die in zware zonden is, het bidden wel kan achterlaten, wijl het niets baat. Het gebed van den zondaar heeft reeds daarom groote waarde, wijl hij in het gebed als het ware zijne ziel naar den hemel wendt, en haar in staat stelt om spoediger de allernoodzakelijkste genade, de genade der bekeering deelachtig te worden. Het gebed is de ladder, waarlangs de zondaar uit zijnen afgrond weder kan opklimmen. Gij moet echter bij het gebed niet vergeten, vooreerst uwe zonden te beweenen en God om vergeving te bidden met het voornemen, Hem gehoorzaam te zijn.

2.

Tot een christelijk leven is vóór alles noodzakelijk, dat de mensch zich rein bewaart van elke zonde tegen het zesde gebod. Daar reeds vrijwillige ontuchtige gedachte of begeerte doodzonde is en de iel voor den heiligen God onbeschrijflijk met schande bedekt en afschuwelijk maakt, en de bekoring daartoe zoo menigvuldig in het leven is, zoo moet de christen tegen geene zonde meer op zijne hoede zijn, dan tegen deze. Al wat gij God moogt opdragen aan gebed, aan deugden en aan goede werken, heeft slechts waarde, als het God wordt opgedragen in een rein vat, dat is in kuischheid naar lichaam en ziel. Wees daarom matig in spijs en drank; ook dit behoort tot de ware kuischheid; want matig zijn is, de zinnelijkheid door den geest beheerschen. Hiertoe behoort ook, dat gij uwe zinnen, voornamelijk uwe oogen, in bedwang houdt; want door de oogen komen de gevaarlijke

voorstellingen in de ziel, voorstellingen en bekoring. Van den anderen kant moet gij ook nauwgezet waken, dat gij andere menschen niet tot bekoring brengt; uw spreken, uwe houding, uw blik, uwe kleeding moeten steeds van dien aard zijn, dat zelfs verdorvene menschen door uwe schuld niet tot booze gedachten of bekoringen worden aangezet. Vooral moeten jonge lieden zich tegenover het andere geslacht niet behaagzuchtig en overvriendelijk, maar ernstig en ingetogen gedragen.

3.

God is waarheid, en God alleen is goed en schoon; waar ter wereld iets goed en schoon is, daar is dit slechts een zwakke weerschijn uit God. Daarom is alle hoogmoed, wanneer de mensch iets goeds of schoons aan zijn persoon zoowel als aan zijn eigendom ziet, een leugen en een roof aan de eer van God, aan wien alleen in alles en vóór alles lof en dank toekomt, en hij is

eene toenadering tot den duivel, die zich ook aan de hoovaardigheid overgaf en daardoor een eeuwig vervloekte geest is geworden. De genaden, die de mensch heeft, verliest hij, en de genaden, die voor hem bestemd waren, wordt hij niet deelachtig, hoe meer zijne ziel door hoovaardigheid zich van God losrukt en hatelijk wordt voor God. Daarom moet een christelik leven op diepe nederigheid gegrond zijn. Gij moet u wachten voor ijdele, zelfbehaaglijke gedachten; als deze in u opkomen, bedenk dan dat aan God alle goed behoort en Hem alleen alle eer toekomt, slechts het kwade behoort u; en ook dat behoort u toe, dat de genade, die u geschonken is, u niet volmaakter heeft gemaakt. Doch wilt gij u iets inbeelden op het tijdelijke, zoo plaats u dan in den geest dikwijls op uw sterfbed, in het graf en stel u het gericht der eeuwigheid voor — hoe nietig schijnt dan alles, wat de wereld en de hoogmoed hoogschatten! Wees ook nederig tegen-

over uwen medemensch; hij is even goed als gij een kind Gods; en als hij bescheiden is, dan staat hij voor God hooger dan gij. Begeer nooit, vóór anderen getrokken te worden, verberg alles, wat u bij anderen bijzondere eer kan geven, en wees tevreden, als gij geminacht en miskend wordt. Maak u tot levenslangen grondregel en houd u daaraan vast: Ik wil beter zijn dan ik schijn; en nooit beter schijnen dan ik ben.

4.

Op den goeden grond van eene kuische en nederige ziel kan en moet dan de liefde Gods groeien en onophoudelijk toenemen. Zij bestaat eenvoudig daarin, dat u niets ter wereld zoo dierbaar is als God, dat gij derhalve om geenen prijs opzettelijk eene zonde bedrijft, maar uit geheel uw hart u beijvert om God te behagen. Dus is het geenszins de hoofdzak, dat gij bij uwe godvruchtige oefe-

ningen altijd zoete gevoelens hebt, maar de hoofdzaak is, oprecht bij al uw doen en laten te vragen, wat God wil, en u daarnaar getrouw te gedragen. Om echter daaglijks bij de omstandigheden die in het leven voorkomen, in het groote en in het kleine aan den wil van God getrouw te blijven, daartoe is het noodzakelijk, daaglijks het kruis der zelfverloochening op te nemen; want de mensch is van natuur in strijd met den wil Gods en moet zijne zelfzucht en zinnelijkheid dikwijls geweld aandoen, om niet van den weg tot God af te wijken. Slechts naarmate gij elken dag een goeden wil en een goede meening verwekt, uwe natuurlijke neigingen en gebreken wederstaat, en voor God, dat is, in onophoudelijk aandenken aan God, wandelt, zult gij voorwaarts gaan; leeft gij maar zorgeloos daarheen, zoo gaat gij ontwijfelbaar terug, even als een doode visch met den stroom afwaarts drijft.

5.

Een proef en bewijs der ware liefde Gods is de naastenliefde. Evenmin als de natuurlijke liefde tot de menschen zonder godvrucht en liefde Gods ten hemel leidt, evenmin bestaat er ware liefde Gods zonder naastenliefde. Want alle bovennatuurlijke liefde komt uit den H. Geest; waar deze zijne liefde tot God verwekt, daar verwekt Hij ook telkens de liefde tot de naaste. Deze bestaat echter niet in eene aangename genegenheid tot andere menschen, maar daarin dat men geen mensch eenig kwaad berokkent, van niemand iets kwaads zegt, aan niemand eenig kwaad toewenscht, doch daarentegen, dat men den naaste goed toewenscht, en voor hem bidt, dat men hem verontschuldigt en bezorgd is voor zijn goeden naam, dat men hem behulpzaam is en weldoet, waar de gelegenheid zich daartoe aanbiedt. Zooveel en zulke liefde nu moet gij voor alle men-

schen zonder uitzondering hebben, ook voor uwen vijand; uwe naastenliefde wordt door God gemeten naar de liefde die gij den mensch, dien gij het minst bemint, toedraagt. Tracht derhalve telkens de christelijke liefde weder in u te herstellen, zoo dikwijls soms bij u eene liefde-loosheid tegen een persoon sterker wil doen gelden, door iets voor hem te bidden. Als gij zegt, „ik kan niet”, dan is dit slechts een teeken, dat gij zeer week zijt en u niet wilt aansporen, om die noodzakelijke hoogte te bestijgen, zonder welke gij niet zalig kunt worden. Zonder inwendige zelfverloochening komt niemand in den hemel. Doch als gij werkelijk naar christelijke liefde streeft, maak dan elken morgen het voornemen en leef het na: Den geheelen dag wil ik van anderen niets kwaads, en van mij zelve niets goeds zeggen, tenzij de rechtvaardigheid of de liefde het vordert.

6.

De mensch is niet enkel voor zich zelve in de wereld, maar hij moet in dat groote huisgezin van God op aarde ook anderen nuttig zijn, elk in zijn staat. Kunt of moet gij nog een stand kiezen, doe het dan niet zonder God. Bid aanhoudend en vurig, dat God u verlichten en geleiden moge, om den rechten staat te vinden en te aanvaarden, waarvoor God u heeft bestemd. Laat u bij uwe keuze niet leiden door zinnelijkheid, hebzucht of eergierigheid; want daarop zou niet de zegen Gods, maar de zegen des duivels rusten. In den stand echter, waarin gij u op den tijd bevindt, dat gij dit leest, komt het er weder op aan, dat gij uwen arbeid verricht niet enkel om gewin, of wijl gij toch niet anders kunt, maar dat gij alles vergeestelijkt, dat is, het uit liefde tot God verricht en Hem opoffert in vereeniging met den arbeid van Christus. Evenwel heeft elke stand zijne

bijzondere verplichtingen, zijne bekoringen en gevaren, en de mensch vervalt gewoonlijk in gewoonten, waarin hij als op een holle weg voortgaat zonder te bedenken, dat hij misschien tot geen goed einde leidt. Als dus een preek of uw geweten u onrust veroorzaakt, wijl in uwen wandel niet alles voor God is zooals het behoort, troost u dan niet daarmede, dat het altijd zoo geweest is, en dat het bij anderen van uwen stand ook zoo is. Men geraakt niet tot den hemel, als men op den breedten weg der groote menigte gaat. Onderzoek u deswege bij een nauwgezetten biechtvader, en leg hem oprecht uwen toestand en omstandigheden bloot.

7.

De plichten die het beroep medebrengt, doen gewoonlijk ook menschen, die niet veel godsdienst hebben; een goed christen vervult slechts zijne beroepsplichten nauwgezetter en niet zoo zeer om eigen voor-

deel, als wel met het oog op den wil van God. Doch de Zaligmaker spreekt buitendien nog van goede werken, die den mensch volgen, en de Apostel Paulus zegt, laat ons niet moede worden deze te beoefenen, want wie in overvloed zaait, zal in overvloed maaien. Er is namelijk zoo menige gelegenheid, om iemand anders eene onderrichting, eene waarschuwing, eene opwekking te geven, hem een goed boek te leenen, hem toe te spreken, met hem naar de kerk te gaan, de H. Sacramenten te ontvangen. Gij kunt eenen zieke bezoeken, hem iets voorlezen; gij kunt iemand eene dienst of eene beleefdheid bewijzen; hem een onschuldig vermaak of uitspanning schenken; gij kunt een aalmoes geven of op eene andere wijze met uw tijdelijk goed iets goeds bevorderen; gij kunt een kind of een verwaarloosden mensch onderrichten. Ja, zelfs de armste mensch, die op het ziekbed ligt uitgestrekt, kan elk oogenblik liefdewerken uitoefenen; hij behoeft slechts

voor andere menschen en hunne behoeften te bidden, of van zijn eigen lijden een gedeelte als boete voor hen op te offeren. Vooral is het ook een zeer verdienstelijk, goed werk, voor de arme zielen in het vagevuur te bidden. — Beschouw elken dag als een blad in het reisboek uws aardschen levens; zorg dus dat op elk blad iets goeds staat opgeteckend voor de eeuwigheid; doe alle dagen een goed werk.

8.

Een ander, hoogst gewichtig punt in het christelijk leven is het lijden. De Zaligmaker heeft ons niet zoo zeer door zijne wonderwerken of predikingen verlost, als wel door zijn lijden. En ook gij verkrijgt bij voorkeur door het lijden deel aan zijn kruisdood en wordt gij bevrijd van uwe zonden en nog overgebleven straffen. Doch bij het lijden, dat God u onmiddellijk of door andere men-

schen overzendt, komt het vooral hierop aan, dat gij alles gewillig en geduldig draagt en niet verlangt het kruis af te werpen of u er van los te maken, zoo lang het de wil van God niet is. Insgelijks moet gij u nooit laten terughouden om iets goeds te ondernemen, omdat daarmede laster, spot, terugzetting of tijdelijk nadeel verbonden is. Bedenk wel, even als door de zinnelijkheid de geheele menschheid van God is afgeweken, en in zonde en verderf gevallen is, zoo is het ook het kruis, dat weder tot God terug voert. Vooral staat elken mensch een zwaar kruis te wachten, namelijk de dood. Maak uw sterven reeds nu tot een zoen-offer, door dikwijls, vooral als iets u aan den dood herinnert, bij voorbaat het besluit te maken, om alle zware smart bij het sterven aan te nemen, zooals God het wil en omdat God het wil, tot eer van Hem en wel verdiende bcete voor u zelve. Vergeet ten opzichte van het lijden nooit de waarheid: De wereldsche mensch wil

het leven genieten, de christen wil zijn kruis den Zaligmaker nadragen; want de weg des kruises voert tot de heerlijkheid.

9.

De ondervinding leert, dat goede voornemens als bloesems zijn, die weder afvallen, zonder vrucht voort te brengen, wanneer de mensch de eigenlijke middelen niet gebruikt om vooruit te komen. Een zeer heilzaam middel is het volgende: gij moet de een of andere kwade gewoonte in u, bij voorbeeld, eerrooverij, uitkiezen en een tijd lang vooral trachten deze uit te roeien. Dat zult gij bereiken, als gij alle dagen een- of tweemaal het voornemen maakt, uw geweten daarover onderzoekt, berouw en leedwezen verwekt, eene kleine boete doet, wanneer gij gevallen zijt, en God op nieuw om hulp bidt, dat Hij u van uw gebrek gelieve af te helpen. Zijt gij allengs er van bevrijd, doe dan even zoo met een ander gebrek. Hebt gij niets

bijzonders meer, maak dan een voorne-
men, om in eene deugd volmaakter te wor-
den, b.v. in voorzichtigheid in het spre-
ken of iets anders. — Heeft iemand een
of andere langdurige ziekte aan het li-
chaam, dan laat hij zich maanden lang
kuren welgevallen, die dikwijls zeer moei-
lijk zijn en allerlei ontberingen vorderen;
en toch geldt dit nog maar het lichaam,
dat eenmaal toch sterven moet. Is het
dan ook niet de moeite waard, om zich
eenigen arbeid te getroosten, om de ziel,
voor dat zij de eeuwigheid ingaat, van de
ziekten en vlekken der zonden te bevrijden?

10.

De tijd des levens op aarde is van on-
eindig gewicht; de Heer zegt: werkt, zoo
lang het dag is, want de nacht zal komen,
waarin niemand meer werken kan. Het
doel van ons leven is eenvoudig en toch
zoo groot: de ziel reinigen en hei-
ligen, en werkend doen die den hei-

ligen God behagen; en dit doel is ook zeer moeilijk, omdat onze neiging ons terug trekt, de wereld ons tot het kwaad verlokt en de duivel gedurende geheel ons leven ons nasluipt, om ons in de zonde te verstrikken. Daarom hebben wij onophoudelijk den almachtigen bijstand van God noodig; om dezen steeds te verkrijgen zijn ons het gebed, het woord Gods en de H. Sacramenten gegeven. En zoo keert dit boek ten slotte weder tot datgene terug waarmede het begonnen is en waartoe het moet leiden. Ja, het gebed is de groote gaaf, het reisgeld voor deze aardsche pelgrimschap — zonder gebed zal de heilige zinken en vergaan, en met gebed kan een groot zondaar nog tot bekeering en zaligheid geraken. Doch het gebedenboek alleen is niet genoeg. Gij moet in het gebed leven, gelijk uw lichaam leeft in de lucht. Gij kunt uitwendig voor de wereld een behoorlijk leven leiden, zonder veel te bidden; doch gij kunt niet inwendig voor God goed

leven, zonder onvermoeid uwe gedachten tot God te richten en in gebed als het ware God in te ademen. Wie het gebed verwaarloost, uit diens ziel stijgen weldra dag en nacht ijdele, zinnelijke, hatende, zorgvolle, dwaze en nietsnuttige gedachten van allerlei aard op, als de stank der verrotting van een dood lichaam. Wilt gij daarentegen eens in het gezelschap der geesten gesteld worden, die in onophoudelijk gebed hunne zaligheid hebben, dan moet gij u voortdurend immer meer oefenen, om bij al uw doen en laten en in alle voorvallen het oog van uwen geest en uw hart tot God te richten en alles tot God terug te brengen, in het gebed te leven en door het gebed uw leven te heiligen, en in het gebed reeds hier op aarde vrede en waar geluk te vinden. Doch de lauwen en tragen zullen geen goed einde hebben; want het rijk der hemelen lijdt geweld, en slechts zij die geweld gebruiken, nemen het in.

--

GEBEDEN EN LOFZANGEN.

LITANIE

TER EERE DER

ALLERHEILIGSTE DRIEVULDIGHEID.

Heer, ontferm U onzer.
 Christus, ontferm U onzer.
 Heer, ontferm U onzer.
 Christus, hoor ons.
 Christus, verhoor ons.
 God, Hemelsche Vader, ontferm U onzer.
 God, Zoon Verlosser der wereld, onferm
 U onzer.
 God, Heilige Geest, ontferm U onzer.
 Onbegrijpelijke Majesteit, ontferm U onzer.
 Onbeperkte macht, ontferm U onzer.

Onuitputbare goedheid, ontferm U onzer.
 Heer der heerschappijen,
 Eeuwige wet,
 Eeuwige waarheid,
 God, almachtige Koning,
 Die alleen God, en één God zijt,
 In wien wij leven, ons bewegen en
 het aanzijn hebben,
 Wiens Majesteit de aarde vervult,
 Aan wien alleen de glorie en de eer
 toekomt,
 Die ons troost in onze droefenissen,
 Die alleen groote wonderen doet,
 Die zijt en waart en wezen zult,
 Rechtvaardig en verschrikkelijk in uw
 gerecht,
 Heerlijk en wonderbaar in uw rijk,
 Die alleen de onsterfelijkheid bezit en
 het ongenaakbaar licht bewoont,
 Eeuwige Vader,
 Eeniggeboren Zoon,
 H. Geest, van beiden voortkomend,
 H. Drievuldigheid, één God,
 . Wees genadig, spaar ons, Heer.

ontferm U onzer.

Wees genadig, verhoor ons, Heer.
 Van alle kwaad, verlos ons, Heer.
 Van alle zonde,
 Van alle ongeloovigheid en dwaling,
 Van de overtreding uwer geboden,
 Van het veronachtzamen en misbruiken uwer genade,
 Van de verwaarloozing der heilige zaken,
 Door uwe almacht,
 Door uwe oneindige goedertierenheid,
 Door uwe overgrootte barmhartigheid,
 Door uw geduld en uwe langmoedigheid,
 Wij zondaren, wij bidden U, verhoor ons.
 Dat Gij ons de genade wilt verleenen, om altijd en overal te belijden, dat Gij de ware God zijt, wij bidden U, verhoor ons.
 Dat Gij ons de genade wilt verleenen, om U te vereeren één God in de Drievuldigheid van Personen, en de Drievuldigheid in de Eenheid van uw wezen

verloos ons, Heer.

te aanbidden, wij bidden U, verhoor ons.
 Dat Gij ons de genade wilt verleenen, om
 U uit geheel ons hart lief te hebben,
 wij bidden U, verhoor ons.

Dat Gij het volk, uwen Naam toegeheiligd, wilt behouden en zalig maken,
 wij bidden U, verhoor ons.

Dat Gij de dwalenden op den weg der
 gerechtigheid wilt terugvoeren, wij bidden U, verhoor ons.

Dat Gij U gewaardigt ons te verhooren,
 wij bidden U, verhoor ons.

H. Drievuldigheid, verlos ons.

H. Drievuldigheid, maak ons zalig.

H. Drievuldigheid, maak ons levend.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

LAAT ONS BIDDEN.

Almachtige, eeuwige God! die aan uwe
 dienaren de genade verleend hebt, door

het licht van het ware geloof de heerlijkheid uwer eeuwige Drievuldigheid te erkennen, en in uwe opperste Majesteit hare eenheid te aanbidden; verleen ons, dat wij door de kracht van datzelfde geloof altijd voor alle kwaad mogen bewaard worden, door Jesus Christus uwen Zoon, onzen Heer, die met U leeft en heerscht in de eenheid des Heiligen Geestes, God, in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

Te Deum Laudamus, zie blz. 102

LITANIE

TER EERE

VAN DEN H. GEEST.

Heer, ontferm U onzer.

Almachtige en eeuwige Vader, ontferm
U onzer.

Jesus, eeuwige Zoon des Vaders en Ver-
losser der wereld, verlos ons.

Geest, van den Vader en den Zoon, eeu-
wige Liefde van beiden, heilig ons.

H. Drievuldigheid, verhoor ons.

H. Geest, die van den Vader en den
Zoon voortkomt, kom in ons.

Goddelijke Geest, gelijk aan den Vader en
den Zoon, kom in ons.

Belofte van den teedersten en edelmoe-
digsten Vader, kom in ons.

Gave van den allerhoogsten God, kom
in ons.

Straal van het hemelsch licht,

Oorsprong van alle goed,

Bron van levend water,

Verslindend vuur,

Vurige liefde,

Geestelijke zalving,

Geest van liefde en waarheid,

Geest van wijsheid en verstand,

Geest van raad en sterkte,

Geest van wetenschap en godvrucht,

Geest van vreeze des Heeren,

Geest van genade en gebed,

Geest van vrede en zachtmoedigheid,

Geest van zedigheid en zuiverheid,

Vertroostende Geest,

Heiligmakende Geest,

Geest, die de Kerk bestaart,

Geest, die het heelal vervult,

Geest van aanneming tot kinderen

Gods,

Heilige Geest, wij bidden U, verhoor
ons.

kom in ons.

Kom het aanschijn der aarde vernieuwen, wij bidden U, verhoor ons.
Stort uw licht uit in onzen geest,
Prent uwe wet in onze harten,
Ontvlam ze door uwe liefde,
Open ons de schatten uwer genaden,
Leer ons die volgens U vragen,
Verlicht ons door uwe hemelsche inspraken,
Vestig ons door uwe vermogende genade,
Verleen ons de alleen noodige wetenschap,
Help ons elkander onderling beminnen en verdragen,
Geleid ons op den weg uwer geboden,
Maak dat wij buigzaam zijn voor uwe ingevingen,
Leer ons bidden, en bid zelf in ons,
Omgeef ons met liefde en barmhertigheid jegens onze broeders,
Boezem ons eenen afschrik in voor het kwaad,
Richt ons in de oefening van het goed,

wij bidden U, verhoor ons.

Vergun ons de verdiensten der deugden,
wij bidden U, verhoor ons.

Doe ons in de gerechtigheid volharden,
Wees zelf onze eeuwige belooning, wij
bidden U, verhoor ons.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, spaar ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, verhoor ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

LAAT ONS BIDDEN.

Dat uw goddelijke Geest, Heer, ons
verlichte, ontsteke en zuivere, dat Hij
ons met zijnen hemelschen dauw bevoch-
tige en vruchtbaar make in goede wer-
ken, door onzen Heer, Jesus Christus,

uwen Zoon, die met U leeft en heerscht
in de eenheid van dienzelfden Geest, in
alle eeuwen der eeuwen. Amen.

LOFZANG.

Kom, Schepper! kom, o Heil'ge Geest!
Bezoek de harten, die Ge U riept,
En met uw hemelsche genâ,
Vervul de zielen die Gij schiept,

Dien men als Trooster, als de Gaaf
Van God den Allerhoogste roemt;
En Levensbron, en Liefde-vuur,
En geestelijke Zalving noemt.

Gij, die met zeventovende gaaf
Des Vaders rechtersvinger blijkt,
En als zijn trouw beloftewoord
Den mond met milde spraak verrijkt;

Ontsteek de zinnen door uw licht,
Stort in de harten liefde neer;
En naar de krankten van ons vleesch,
Versterk ons altoos meer en meer.

Verdrijf den vijand ver van ons,
Voer ons den vrede spoedig aan;
Dat wij aldus door U geleid,
Al wat ons schaden kan ontgaan.

Geef, dat een elk den Vader kenn',
En God den Zoon met ons belijd',
Dat wij in U, als Beider Geest,
Gelooven nu en t' allen tijd.

Aan God den Vader lof en eer,
Aan zijn uit 't graf verrezen Zoon!
Zij lof en eer den Trooster ook
Door aller eeuwen eeuw geboën! Amen.

LITANIE

VAN DEN

ALLERHEILIGSTEN NAAM JESUS.

— 00 —

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Jesus, hoor ons.

Jesus, verhoor ons.

God, hemelsche Vader, ontferm U onzer.

God, Zoon Verlosser der wereld,

God, Heilige Geest,

H. Drievuldigheid, één God,

Jesus, Zoon van den levenden God,

Jesus, glans des Vaders,

Jesus, klaarheid van het eeuwige licht,

Jesus, Koning der glorie,

Jesus, zon van rechtvaardigheid,

ontferm U onzer.

Jesus, Zoon der Maagd Maria, ontferm
U onzer.

Beminnelijke Jesus,

Wonderlijke Jesus;

Jesus, sterke God,

Jesus, Vader der toekomstige eeuwen,

Jesus, Engel van den grooten raad,

Allermachtigste Jesus,

Allerverduldigste Jesus,

Allergehoorzaamste Jesus,

Jesus, zachtmoedig en nederig van
harte,

Jesus, Minnaar der kuisheid,

Jesus, onze Minnaar,

Jesus, God des vredes,

Jesus, oorsprong des levens,

Jesus, voorbeeld der deugden,

Jesus, IJveraar der zielen,

Jesus, onze God,

Jesus, onze toevlucht,

Jesus, Vader der armen,

Jesus, schat der geloovigen,

Jesus, goede Herder,

Jesus, waarachtig licht,

ontferm U onzer.

Jesus, eeuwige wijsheid, ontferm U onzer.
 Jesus, oneindige goedheid,
 Jesus, onze weg en ons leven,
 Jesus, vreugd der Engelen,
 Jesus, Koning der Aartsvaders,
 Jesus, Meester der Apostelen,
 Jesus, Leeraar der Evangelisten,
 Jesus, sterkte der Martelaren,
 Jesus, licht der Belijders,
 Jesus, zuiverheid der Maagden,
 Jesus, kroon van alle Heiligen,
 Wees genadig, spaar ons, Jesus.
 Wees genadig, verhoor ons, Jesus.
 Van alle kwaad, verlos ons Jesus.
 Van alle zonde,
 Van uwe gramschap,
 Van de lagen des duivels,
 Van den geest der ontucht,
 Van den eeuwigen dood,
 Van het veronachtzamen uwer in-
 spraken,
 Door het geheim uwer heilige Mensch-
 wording,
 Door uwe geboorte,

ontferm U onzer.

verlos ons, Jesus.

Door uwe kindschheid, verlos ons, Jesus.
 Door uw allergoddelijkst leven,
 Door uwe vermoeienissen,
 Door uwen doodstrijd en uw lijden,
 Door uw kruis en uwe verlatenheid,
 Door uwe uitputtingen,
 Door uwen dood en uwe begrafenis,
 Door uwe verrijzenis,
 Door uwe hemelvaart,
 Door uwe vreugden,
 Door uwe glorie,
 Lam Gods, dat de zonden der wereld
 wegneemt, spaar ons, Jesus.
 Lam Gods, dat de zonden der wereld
 wegneemt, verhoor ons, Jesus.
 Lam Gods, dat de zonden der wereld
 wegneemt, ontferm U onzer.
 Jesus, hoor ons.
 Jesus, verhoor ons.

verlos ons Jesus.

LAAT ONS BIDDEN.

Heer, Jesus Christus, die gezegd hebt:
 vraagt en gij zult verkrijgen, zoekt en

gij zult vinden, klopt en u zal worden opengedaan; geef ons, die er om vragen, de gevoelens uwer goddelijke liefde, opdat wij U uit geheel ons hart, met woord en werken beminnen, en nimmer ophouden U te loven.

Geef ons, o Heer, dat wij altijd uwen H. Naam te gelijk vreezen en beminnen, daar Gij nooit uwe leiding onthoudt aan hen, die Gij in uwe liefde hebt gegrondvest. Die leeft en heerscht in de eeuwen der eeuwen. Amen.

LOFZANG.

Aan Jesus denken is wel zoet,
't Geeft ware vreugde aan 't blij gemoed,
Daar boven 't allerhoogste goed
Gaat, wat zijn bijzijn smaken doet.

Zoo lieflijk ruischt er geen akkoord,
Zoo zoet een klank wordt nooit gehoord,
Geen denkkeeld brengt een vreugde voort
Als Jesus, 's Vaders eeuwig Woord.

Jesus, hoop van hem, die boet,
Wat zijt Gij voor uw smeekling goed,
Hoe mild, voor wie er zoekend spoedt!
Maar wat den minnende aan uw voet?

Geen blijde tonge meldt het luid
Geen letter is er, die het duidt;
De ervaring weet, maar drukt niet uit,
Wat Jesus liefde in zich besluit.

Wees Gij, o Jesus, onze vreugd,
Die 't eeuwig loon zult zijn der deugd;
In U zij onze roem alleen
Door aller eeuwen eeuwen heen. Amen.

LITANIE

TOT DE

HEILIGE ENGELN.

Heer, ontferm U onzer.
Jesus Christus, ontferm U onzer.
Heer ontferm U onzer.
Jesus Christus, hoor ons.
Jesus Christus, verhoor ons.
Hemelsche Vader, waarlijk God, ontferm U onzer.
Zoon, Verlosser der wereld, waarachtig God, ontferm U onzer.
Heilige Geest, waarachtige God, ontferm u onzer.
Heilige Drievuldigheid, één God, ontferm U onzer.
Heilige Maria, Koningin der Engelen, bid voor ons.

H. Michael, bid voor ons.

H. Gabriël,

H. Raphael,

H. Beschermengelen,

H. Serafijnen,

H. Cherubijnen,

H. Troonen,

H. Heerschappijen,

H. Krachten,

H. Machten,

H. Vorstendommen,

H. Aartsengelen,

H. Engelen,

Gij, die den luisterrijken en verheven
troon van God omringt,

Gij, die gestadig voor Gods aanschijn
zingt: heilig, heilig, heilig, God
der Heirkrachten!

Gij, die de duisternissen verdrijft en
ons verstand verlicht,

Gij, die den mensch de goddelijke din-
gen bekend maakt,

Gij, die door God met de bescher-
ming der menschen belast zijt,

bidt voor ons.

Gij, die altoos het aanschijn des Vaders,
die in den hemel is, aanschouwt, bidt
voor ons.

Gij, die U over de bekeering van eenen
zondaar verheugt,

Gij, die Loth uit het midden der
zondaars geleid hebt,

Gij, die het volk van Sodoma met
blindheid geslagen hebt,

Gij, die langs de ladder van Jacob
op en afgeklommen zijt,

Gij, die op den berg Sinaï aan Moses
de goddelijke wet overgeleverd hebt,

Gij, die de geboorte van Christus aan
de wereld verkondigd hebt,

Gij, die Jesus in de woestijn gediend
hebt,

Gij, die Lazarus in den schoot van
Abraham gedragen hebt,

Gij, die in witte kleederen aan het
graf van Christus nedergezeten waart,

Gij, die bij de hemelvaart van Christus
aan de apostelen verschenen zijt,

Gij, die Christus, als hij zal komen

bidt voor ons.

bidt voor ons.

oordeelen, met het kruis zult voorafgaan,
bidt voor ons.

Gij, die op het einde der wereld, de uit-
verkorenen bijeen vergaderen zult,

Gij, die de boozen van uit het mid-
den der rechtvaardigen verwijderen
zult,

Gij, die onze gebeden aan God op-
draagt,

Gij, die de stervenden bijstaat,

Gij, die de zielen der rechtvaardigen,
van alle vlekken gezuiverd, in den
hemel geleidt,

Gij, die door Gods kracht wonderen
uitwerkt,

Gij, die door God gezonden wordt ten
dienste van hen, die de erfenis der
zaligheid zullen bekomen,

Gij, die de koningrijken en landen
bewaakt en beschermt,

Gij, die dikwijls vijandelijke legers
verstrooid hebt,

Gij, die Gods dienaren dikwijls uit ker-
kers en andere gevaren verlost hebt,

bidt voor ons.

Gij, die de Martelaren in hun lijden menigmaal vertroost en versterkt hebt, bidt voor ons.

Alle heilige kooren der zalige Geesten, bid voor ons.

Van alle gevaren, verlos ons, Heer, door uwe heilige Engelen.

Van de listen des duivels, verlos, ons, Heer, door uwe heilige Engelen.

Van alle ketterij en scheuring, verlos ons, Heer, door uwe heilige Engelen.

Van pest, oorlog en hongersnood, verlos ons, Heer, door uwe heilige Engelen.

Van eenen haastigen en onvoorzienen dood, verlos ons, Heer, door uwe heilige Engelen.

Van den eeuwigen dood, verlos ons, Heer, door uwe heilige Engelen.

Wij zondaren, wij bidden U, verhoor ons. Door uwe heilige Engelen, wij bidden U, verhoor ons.

Dat Gij ons wilt vergeven, wij bidden U, verhoor ons.

Dat Gij ons wilt genadig zijn, wij bidden
U, verhoor ons.

Dat Gij uwe Kerk wilt besturen en
beschermen,

Dat Gij onzen H. Vader, den Paus,
en alle kerkelijke orden wilt be-
schermen en bewaren,

Dat Gij den vrede en de eendracht tus-
schen de christen vorsten wilt behou-
den,

Dat Gij U wilt gewaardigen de vruch-
ten der aarde te geven en te be-
waren,

Dat Gij allen overledenen geloovigen
de eeuwige rust wilt geven,

Lam Gods, dat de zonden der wereld
wegneemt, spaar ons, Heer!

Lam Gods, dat de zonden der wereld
wegneemt, verhoor ons, Heer!

Lam Gods, dat de zonden der wereld
wegneemt, ontferm U onzer, Heer!

Jesus Christus, hoor ons.

Jesus Christus, verhoor ons.

Onze Vader, enz.

wij bidden U, verhoor ons.

LAAT ONS BIDDEN.

O God! die op eene wonderbare wijze
de dienst der Engelen en der menschen
regelt, verleen ons genadig, dat ons leven
op aarde beschermd worde door hen,
die in den Hemel altoos voor U staan
om U te dienen; door Jesus Christus,
onzen Heer. Amen.

LOFZANG.

U, Engelen onze schutse, u prijst ons lofgeschal,
U, wien Gods vaderzorg den broozen mensch beval
Als leidslîen op den tocht, opdat hij nimmer vrij
Van 't sluw geweld zijns vijands zij.

Want dat eens de engel viel in ontrouw aan
zijn Heer,
En zich verstooten zag van 'shemels vreugde
en eer
Ontstak zijn fellen spijt, en daarom weert hij ze af
Wien God zijn recht ten hemel gaf.

Snel Gij dan waakzaam toe, die onze wachter zijt,
Keer van het land, dat aan uw zorgen werd gewijd,
De kwalen af der ziel, en alles, in één woord,
Wat er de rust der burgers stoort.

Aan U zij immer eer, drieëene Majesteit,
Die hemel, aarde en hel door uwe almogendheid
In stand houdt en bestiert, aan U, wier glans
en gloor
Moet stralen eeuw en eeuwen door. Amen.

LITANIE

TER EERE

VAN DEN H. JOSEF.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

God, Hemelsche Vader, ontferm U onzer.

God, Zoon, Verlosser der wereld, ontferm U onzer.

God, H. Geest, ontferm U onzer.

H. Drievuldigheid, één God, ontferm U onzer.

H. Maria, bruid van den H. Josef, bid voor ons.

H. Josef, zoon van David, bid voor ons.

H. Josef, man naar Gods hart, bid voor ons.

H. Josef, eer der bruidegoms,

H. Josef, versierd met den titel van vader van Jesus Christus,

H. Josef, voedstervader van het Kindje Jesus,

H. Josef, vereerd met de tegenwoordigheid van het Menschgeworden Woord,

H. Josef, Bruidegom van de Moedermaagd,

H. Josef, geleider van de H. Familie,

H. Josef, navolger van Jesus en Maria,

H. Josef, begunstigd met de gaven van den H. Geest,

H. Josef, nastrever van de zuiverheid der Engelen,

H. Josef, voorbeeld van ootmoed en geduld,

H. Josef, volmaakt beeld van het geestelijk leven,

H. Josef, verkoren uitvoerder van den wil des Allerhoogsten,

bid voor ons.

oor

bid
voor
ons.

H. Josef, die den Zoon van den eeuwigen
God in uwe armen droegt, bid voor ons.

H. Josef, die de beschermer waart
van de zuiverste der maagden,

H. Josef, die de ballingschap van Jesus
in Egypte deeldet,

H. Josef, die de vreugd smaaktet van
Jesus in den tempel weder te vinden,

H. Josef, aan wien de Koning der
heerlijkheid en de Koningin des He-
mels wilden onderdanig zijn,

H. Josef, die toegelaten werdt, om
het verborgen der goddelijke raads-
besluiten te beschouwen,

H. Josef, die het geluk hadt uwen
geest te geven in de armen van
Jesus en Maria,

H. Josef, die ons van den Allerhoog-
ste de voortreffelijkste genaden ver-
werft,

H. Josef, machtige steun der Kerk
van Jesus Christus,

H. Josef, beschermer van hen, die U
met betrouwen aanroepen,

bid
voor
ons.

H. Josef, onze beschermer in het leven en onze verdediger in den dood, bid voor ons.

Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt, spaar ons, Heer.

Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt, verhoor ons, Heer.

Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

Onze Vader enz.

v. Bid voor ons, H. Josef,

R. Opdat wij waardig worden der beloften van Christus.

LAAT ONS BIDDEN.

Wij bidden U, o Heer, dat wij door de verdiensten van den Bruidegom uwer allerheiligste Moeder geholpen mogen worden, opdat wij door zijne voorspraak mogen verkrijgen, wat wij door ons zelven niet kunnen bekomen. Die leeft en heerscht in de eeuwen der eeuwen. Amen.

LOFZANG.

U, Josef, moet het heir der Hemelingen roemen.
 U prijzen 't juublend koor van wie zich Christnen
 noemen,
 U, die in deugden rijk, door 't zuiverst echt-
 verbond
 De Moedermaagd ter zijde stond.

Als 't zichtbaar teekenvan het goddelyk bevruchten
U met verbazing slaat en 't weiflend hart doet
 zuchten,
Meldt U Gods Engel, dat die wondre ontvangenis
Het werk des heiligen Geestes is.

Den pasgeboren Heer sluit gij in de open armen,
Gij blijft Hem, als Hij vlucht, in 't verre Egypt
 beschermen,
In Salem zoekt ge droef 't verloren godlijk Kind,
En juicht als gij Het wedervindt.

Een zalig sterven slechts wijdt andren aan de glorie,
En voert hen met den palm ter eeuwige victorie,
Maar gij, den Hemeling gelijk door 't zaligst lot,
Geniet op aarde reeds uw God.

Wil, o drieëneg God, genadig ons verhooren,
 Voer ons, om Josef's deugd, in 't rijk der Engelen,
 Opdat we er eenmaal 't lied der blijde dankbaarheid
 Doen rijzen voor uw Majesteit. Amen.

LITANIE

TER EERE VAN

HET ALLERH. SACRAMENT DESALTAARS.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

God, hemelsche Vader, ontferm U onzer.

God, Zoon Verlosser der wereld, ontferm
U onzer.

God, H. Geest

H. Drievuldigheid, één God,

Levend Brood, dat uit den Hemel
zijt neêrgedaald,

Verborgten God en Zaligmaker onder
de zichtbare gedaanten van brood
en wijn,

ontferm U onzer.

Tarwe der uitverkorenen, ontf. U onzer.
 Wijn, die maagden voortbrengt,
 Voedzaam brood en vermaak der Kon-
 ningen,
 Altijddurende offerande,
 Zuivere opdracht,
 Vlekkeloos Lam,
 Allerheiligste Maaltijd,
 Spijs der Engelen,
 Verborgten hemelsch Brood,
 Gedachtenis van Gods wonderen,
 Bovennatuurlijk Brood,
 Vleesch-geworden Woord onder ons
 wonende,
 Heilig slachtoffer voor onze zonden,
 Kelk van zegening,
 Geheim des geloofs,
 Hoogwaardig en uitmuntend Sacra-
 ment,
 Allerheiligste offerande,
 Zoenoffer voor levenden en dooden,
 Hemelsch behoedmiddel tegen de aan-
 vallen der zonde,
 Wonder der goddelijke liefde,

ontferm U onzer.

Kostbare gedachtenis van het lijden des
 Heeren, ontfarm U onzer.
 Geschenk dat alle volheid te boven
 gaat,
 Voortreffelijk blijk der liefde van onzen
 God,
 Overvloedige bron van Gods mildda-
 digheid,
 Verhevenst en eerbiedwaardigst Ge-
 heim,
 Troostvol onderpand onzer onsterflijk-
 heid,
 Sacrament vreeslijk voor de hel en
 dat onze zielen verlevendigt,
 Brood door de macht van het Vleesch-
 geworden Woord zijn eigen Vleesch
 geworden,
 Onbloedige offerande,
 Spijs des levens, aangeboden door het
 leven zelf,
 Verheven maaltijd, waarbij de Engelen
 tegenwoordig zijn en dienen,
 Sacrament en band van liefde,
 Opdracht van eenen geslachtofferden

ontfarm U onzer.

God, die zichzelven opdraagt, ont-
ferm U onzer.

Geestelijke zoetheid, die in haren
eigen oorsprong wordt gesmaakt,
Verkwikking der heilige zielen,
Teerspijs dergenen, die in den Heer
sterven,

Onderpand der eeuwige zaligheid,
Wees genadig, spaar ons Heer.
Wees genadig, verhoor ons Heer.
Van het ongeluk van uw Lichaam en
Bloed onwaardig te ontvangen, verlos
ons, Heer.

Van de begeerlijkheid des vleesches,
Van de begeerlijkheid der oogen,
Van de hoovaardij des levens,
Van alle gelegenheid om U te belee-
digen,

Om de groote begeerte, welke Gij ge-
had hebt, van dit Paaschlam met
uwe leerlingen te eten,

Om den diepen ootmoed waarmee Gij
de voeten uwer leerlingen gewas-
schen hebt,

ontf. U onzer.

verlos ons, Heer.

Om de brandende liefde, waarmede Gij
dit heilig Sacrament hebt ingesteld,
verlos ons, Heer.

Om uw dierbaar Bloed, dat Gij ons
in de offerande des Altaars hebt
achtergelaten,

Om de vijf wonden, welke Gij in uw
allerheiligst Lichaam uit liefde tot
ons ontvangen hebt,

Wij zondaren, wij bidden U, verhoor ons.

Dat het U behage, den eerbied en
de liefde voor dit wonderbaar Sa-
crament in ons te bewaren en te
vermeerderen,

Dat het U behage, ons door eene
nederige en oprechte belijdenis onzer
zonden, tot het dikwijls nuttigen
van deze heilige spijs voor te be-
reiden,

Dat het U behage, ons voor alle ket-
terij, ongetrouwheid en verblind-
ing des harten te bewaren,

Dat het U behage, ons aan de vruch-
ten deelachtig te maken, welke dit

verlos ons, Heer.

wij bidden U, verhoor ons.

Gij
ld,

verlos ons, Heer.
ns.

wij bidden U, verhoor ons

Sacrament voortbrengt in welbereide harten, wij bidden U, verhoor ons.

Dat het U behage, ons door de kracht van deze hemelsche teerspijs te ondersteunen en te versterken bij het naderen van den dood, wij bidden U, verhoor ons.

Dat het U behage, den overledenen de eeuwige rust te verleenen, wij bidden U, verhoor ons.

Eenige Zoon van den waren God, wij bidden U, verhoor ons.

Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt, spaar ons Heer.

Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt, verhoor ons, Heer.

Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

v. Gij hebt hun het hemelsch Brood gegeven,

r. Dat alle genoegens in zich bevat.

LAAT ON S BIDDEN.

O God, die ons onder dit wonderbaar
 Sacrament de gedachtenis van uw lijden
 hebt nagelaten, wij bidden U, geef ons,
 dat wij de heilige geheimen van uw Li-
 chaam en Bloed zoo eerbiedig vereeren,
 dat wij de vruchten uwer verlossing voort-
 durend in ons mogen gevoelen; die met
 den Vader en den H. Geest leeft en
 heerscht in de eeuwen der eeuwen. Amen.

LOFZANG.

O verborgen Godheid, U aanbidt mijn hart,
 U, die in deez' schijnsels oversluiert werdt;
 'k Geef mij gansch gevangen voor uw Majesteit,
 Zinkend, bij 't aanschouwen, in mijn machtloos-
 heid.

Oogen, smaak en voelen falen in deez' stond,
 Maar 't geloovig hooren biedt ons vasten grond.
 Ik geloof de leere, van Gods Zoon gehoord;
 Niets is meer waarachtig dan het Waarheids-
 woord.

Aan het kruis verborg zich 't God-zijn slechts
alleen;

Maar hier is het mensch-zijn schuilende meteen.
Toch geloof ik beiden, en belijd ze meê
Met den goeden moorder in een zelfde beê.

Ik aanschouw, als Thomas, uwe wonden niet,
Maar Gij zijt mijn God toch, dien ik hulde bied,
Leer me in U gelooven, in U hopen, Heer,
En U vurig minnen, immer, immer meer.

o Gedachtnisteecken van des Heeren dood!
Levend, en den stervling levendmakend Brood,
Geef mijn arme ziele, dat zij door U leev',
En meer hongrend immer naar U henen streev'

Pelikaan vol liefde, Jesus naamloos goed,
Wasch mij van mijn smetten in uw godlijk bloed;
Één, een enkle druppel kan het wijd heelal
Zuiveren van zonden, eindloos in getal.

Jesus, dien mijne oogen hier verscholen zien,
Laat mijn smachtend harte 't hooge heil geschiên,
Dat ik zonder sluier 't godlijk aangezicht
Zien moge, eeuwig zalig in uw glorielicht. Amen.

LITANIE

TER EERE VAN

HET LIJDEN O. H. JESUS CHRISTUS.

Heer, ontferm U onzer.

Jesus Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Jesus, hoor ons.

Jesus, verhoor ons.

Hemelsche Vader, waarachtig God, ontferm U onzer.

God, Zoon, Verlosser der wereld, ontferm U onzer.

God, H. Geest, ontferm U onzer.

H. Drieuldigheid, één God, ontferm U onzer.

Jesus, Vleesch geworden Woord en vernietigd in uwe Menschwording, ontferm U onzer.

Jesus, ter onzer liefde behoeftig geworden,
ontferm U onzer.

Jesus, tot zoodanige armoede gebracht,
dat Gij niets hadt, om uw hoofd
necr te leggen,

Jesus, die in de woestijn veertig dagen
en nachten gevast hebt,

Jesus, die ter onzer vertroosting door
den duivel hebt willen bekoord
worden,

Jesus, gelasterd in uwe wonderwer-
ken, en beschuldigd van door de
kracht van Beëlzebub, den prins
der duivelen, de duivels uit te jagen,

Jesus, Koning der heerlijkheid, die in
Jerusalem uwe intrede deedt, om
aldaar het werk onzer verlossing te
voltrekken,

Jesus, voor uwen Vader ter aarde
neergeworpen in den hof van Olijven
en met de zonden der geheele we-
reld beladen,

Jesus, van droefheid overstelpt, in
doodsangst gebracht en in eene zee

ontferm U onzer.

van smarten verzonken, ontferm U
onzer.

Jesus, uit al uwe lichaamsdeelen een
bloedig zweet stortende,

Jesus, door een trouwloozen Apostel
verraden en voor een geringen prijs,
als een verworpen slaaf, verkocht,
Jesus, die den verrader Judas met
liefde hebt omhelsd,

Jesus, gebonden en gekneveld naar
Annas en Caïphas gesleept en als
lasteraar aangezien,

Jesus, beschimpt, bespot en in het
aangezicht geslagen,

Jesus, naar Pilatus geleid en van op-
roeren weerspannigheid beschuldigd,
Jesus, die voor Herodes verschenen
en als een dwaas met een spotkleed
omhangen zijt,

Jesus, wreed gegeeseld, door zweep-
slagen verscheurd en in uw Bloed
zwemmende,

Jesus, met doornen gekroond, met
een scharlaken mantel omhangen en

ontferm U onzer.

aan het volk voorgesteld, ontf. U onzer.
 Jesus, achter den boosdoener Barabbas
 gesteld,
 Jesus, door Pilatus lafhartig veroor-
 deeld en aan de woede uwer vijan-
 den overgelaten,
 Jesus, door smarten uitgeput, en met
 uw zwaar kruis beladen naar den
 Calvarieberg gaande,
 Jesus, uitgestrekt en genageld op een
 kruis, en onder het getal der boos-
 wichten gerangschikt,
 Jesus, man van smarten,
 Jesus, gehoorzaam tot den dood, ja
 tot den schandelijken kruisdood,
 Jesus, vol zoetaardigheid voor hen,
 die U met gal en azijn laven,
 Jesus, die voor uwe beulen bidt en
 hen bij uwen Vader verdedigt,
 Jesus, die uwe eer en uw leven voor
 onze Verlossing hebt opgeofferd,
 Jesus, die aan het kruis, door de vu-
 righeid uwer liefde tot ons, uwen
 geest hebt gegeven,

ontferm U onzer.

ontferm U onzer.

Wees genadig, spaar ons, Jesus.
 Wees genadig, verhoor ons, Jesus.
 Van alle kwaad, verlos ons, Jesus.
 Van eenen onvoorziene en haastigen
 dood,
 Van de listen des duivels,
 Van gramschap, haat en alle kwade
 begeerten,
 Van pest, hongersnood en oorlog,
 Van den eeuwigen dood,
 Door uwen doodstrijd en uw bloedig
 zweet,
 Door uwe wreede geeseling,
 Door uwe doornen kroon,
 Door uw kruis en lijden,
 Door uwen dorst, uwe tranen en uwe
 naaktheid,
 Door uwe heilige vijf wonden,
 Door uwen dood en uwe begrafenis,
 Door uwe heilige verrijzenis,
 Op den dag des oordeels,
 Wij zondaren, wij bidden U, verhoor
 ons.
 Dat uwe verdiensten en uwe voorbeelden

verlos ons, Jesus.

niet nutteloos voor ons zijn, wij bidden U, verhoor ons.

Dat onze eerste wetenschap zij, U, o Jesus, uit liefde voor ons gekruisigd, te kennen,

Dat wij onzen roem slechts stellen in de kruisen, die ons met U vereenigen,

Dat wij, o Jesus, door uwen dood in ons te dragen en uit te drukken, ons vleesch met zijne ondeugden en kwade begeerten kruisigen,

Dat wij, dood zijnde voor de zonde, met U een nieuw leven mogen beginnen,

Dat wij, na deelgenooten geweest te zijn aan uwe smarten en opofferingen, ook eens deel mogen hebben aan uwe onuitsprekelijke vertroosting,

Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt, spaar ons, Jesus.

Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt, verhoor ons, Jesus.

wij bidden U, verhoor ons.

verlos ons, Jesus.

oor
den

Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt, ontferm U onzer, Jesus.

Heer, ontferm U onzer.

Jesus Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

v. O Jesus, die ons vrijgekocht hebt en voor onze zaligheid aan het kruis gestorven zijt,

r. Voeg ons in ruime mate en krachtadig de verdiensten van uw lijden en uwen dood toe.

LAAT ONS BIDDEN.

O zoete Jesus, die ter onzer liefde geleefd, geleden en den geest gegeven hebt, verleen ons de genade van met U en voor U te lijden, opdat wij in uwe liefde levende, lijdende en stervende, eeuwig met U en door U mogen gelukkig zijn. Amen.

LOFZANG.

Des Konings standaard treedt hervorft.
 't Geheimnisvolle Kruishout gloort
 Waarop het leven ging ten dood,
 En door dien dood het leven bood.

De wreede spits der speer ontsluit
 In 's levenszijde een bron, waaruit
 Ter onzer reiniging een vloed
 Van water neerstroomt en van bloed

Wat David in 't geloovig lied
 Gezongen heeft, is thans geschied,
 Als hij den volken profeteert:
 God heeft van 'thout uit geregeerd.

O schoone boom, die heerlijk straalt
 Van 's Konings purper, waar ge in praalt,
 O uitverkorene, wiens stam
 Mocht dragen 't heilig Offerlam.

Welzalige, aan wiens armen hing
 De losprijs onzer zaliging
 Als weegschaa', die het lichaam woog,
 En aan de hel den roof onttoog.

O Kruis, onze eenge hope, zijt
Gegroet in dezen lijdenstijd,
Stort meer genade in 't vrome hart,
En wasch hem, die bezoedeld werd.

Drieëenig God, genadebron,
U love, wat ooit loven kon;
Geef hun, die Gij verwinnen doet
Door 't Kruis, ten loon nog 's hemels goed. A m.

LITANIE

VAN DE

ALLERHEILIGSTE MAAGD MARIA.

Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.
Heer, ontferm U onzer.
Christus, hoor ons.
Christus, verhoor ons.
God Hemelsche Vader, ontferm U onzer.
God, Zoon Verlosser der wereld, ontferm U onzer.
God, H. Geest, ontferm U onzer.
H. Drievuldigheid, één God, ontferm U onzer.
H. Maria, bid voor ons.
H. Moeder Gods, bid voor ons.
H. Maagd der Maagden, bid voor ons.
Moeder van Christus, bid voor ons.

Moeder der goddelijke genade, bid voor
ons.

Allerreinste Moeder,
Allerkuischste Moeder,
Ongeschondene Moeder,
Onbevlekte Moeder,
Beminnelijke Moeder,
Wonderbare Moeder,
Moeder des Scheppers,
Moeder des Zaligmakers,
Allervoorzichtigste Maagd,
Eerwaardige Maagd,
Lofwaardige Maagd,
Machtige Maagd,
Goedertierene Maagd,
Getrouwe Maagd,
Spiegel der rechtvaardigheid,
Zetel der wijsheid,
Oorzaak onzer blijdschap,
Geestelijk Vat,
Eerwaardig vat,
Uitmuntend vat van godvrucht,
Geheimzinnige roos,
Toren van David,

bid voor ons.

oor

bid voor ons.

Ivoren toren, bid voor ons.
 Huis van goud,
 Ark des verbonds,
 Deur des Hemels,
 Morgenster,
 Behoudenis der kranken,
 Toevlucht der zondaren,
 Troosteres der bedrukten,
 Hulp der Christenen,
 Koningin der Engelen,
 Koningin der Aartsvaders,
 Koningin der Profeten,
 Koningin der Apostelen,
 Koningin der Martelaren,
 Koningin der Belijders,
 Koningin der Maagden,
 Koningin van alle Heiligen,
 Koningin zonder vlek ontvangen,
 Lam Gods, dat de zonden der wereld weg-
 neemt, spaar ons, Heer.
 Lam Gods, dat de zonden der wereld weg-
 neemt, verhoor ons Heer.
 Lam Gods, dat de zonden der wereld weg-
 neemt, ontferm U onzer.

bid voor ons.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

Onder uwe bescherming nemen wij onze toevlucht, o heilige Moeder Gods, verstoot onze gebeden niet in onzen nood; maar verlos ons altijd van alle gevaren, o glorierijke en gezegende Maagd, onze Meesteres, onze Middelaars, onze Voor-spreekster, verzoen ons met uwen Zoon, beveel ons aan uwen Zoon, vertoon ons aan uwen Zoon.

v. Bid voor ons, heilige Moeder Gods,

r. Opdat wij waardig worden der beloften van Christus.

LAAT ONS BIDDEN.

Wij bidden U, Heer, stort uwe genade in onze harten, opdat wij, die door de boodschap des Engels de menschwor-

ding van Christus, uwen Zoon, gekend hebben, door zijn lijden en kruis tot de heerlijkheid der verrijzenis gebracht worden. Door denzelfden Christus onzen Heer. Amen.

L O F Z A N G.

Wees gegroet, o Zeestar,
Moeder van den Heere,
Immer reine Maged,
Hemelpoort vol eere.

De Engel deelde U 't Ave
Van den hemel mede,
Maak dat omgekeerde
Eva ons ten vrede.

Slaak de boei der schulden;
Schaf weer licht den blinden;
Doe ons, vrij van 't kwade,
Al wat goed is vinden.

Toon U immer Moeder,
Moog door u ons hooren,
Hij, die ons ter redding,
Uit u werd geboren.

Ongelijkbre Maged,
Boven al aanminnig
Maak ons, vrij van zonden,
Zuiver en zachtzinnig.

Leer ons vlekloos leven,
Veilig onze gangen,
Om met u bij Jesus
De eeuwge vreugd te erlangen.

Lof zij aan den Vader,
Christus ook, den Heere,
En den heiligen Trooster,
Den Drieëene ééne eere. Amen.

LITANIE
VAN DE ONBEVLEKTE ONTVANGENIS
DER
ALLERH. MAAGD MARIA.

—o—

Heer, ontferm U onzer.
Jesus Christus, ontferm U onzer.
Heer, ontferm U onzer.
Jesus Christus, hoor ons.
Jesus Christus, verhoor ons.
Eeuwige Vader, die in de hemelen zijt,
ontferm U onzer.
God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm
U onzer.
H. Geest, waarachtig God, ontferm U
onzer.
H. Drievuldigheid één God, ontferm U
onzer.

H. Maria, bid voor ons.

Maria, van het begin af en van alle
eeuwen uitverkoren en voorbereid,
om de Moeder van Gods eenigen
Zoon te worden,

Maria, meer dan alle schepselen door
God bemind,

Maria, in wie God door eene geheel
buitengewone voorliefde zijn grootste
welbehagen vond,

Maria, onvergelykelijk boven alle En-
gelen en heiligen verheven,

Maria, zoo wondervol begiftigd met
den overvloed der hemelsche gun-
sten, dat gij altijd geheel vrij bleeft
van elke zondenvlek,

Maria, gansch schoon en volmaakt,
verrijkt met de volheid van on-
schuld en heiligheid,

Maria, wier heiligheid de grootste is,
die men zich beneden God kan voor-
stellen, en welke niemand, behalve
God, kan begripen,

Maria, zonder erfsmet ontvangen,

bid voor ons.

Maria, die de volmaakte overwinning op het oude serpent hebt behaald, bid voor ons.

Maria, aan wie God de Vader zijnen eenigen Zoon, aan Hem gelijk en van Hem zelven voortkomende, geschonken heeft,

Maria, door Gods Zoon zelven uitgelezen om wezenlijk zijne Moeder te zijn,

Maria, van wie de H. Geest gewild heeft, dat door zijne medewerking ontvangen en geboren werd diegene, van wien Hij zelf voortkomt,

Maria, van af den eersten stond uwer Ontvangenis onbevlekt,

Maria, door genade en een bijzonder voorrecht, om den wil van de verdiensten van Jesus Christus, bewaard van de smet der erfzonde,

Maria, van het eerste oogenblik uwer schepping af met de genade van den H. Geest toegerust,

Maria, op eene meer wonderbare wijze

bid voor ons.

bid voor ons

vrijgekocht, dan alle andere menschen,
bid voor ons.

Maria, die met uwen goddelijken Zoon
in die onverzoenbare vijandschap
tegen den duivel hebt gedeeld,

Maria, die met uwen onbesmeurden
voet den kop der helleslang hebt
verplet,

Gij, de Ark van Noë, die zonder
letsel aan het algemeen bederf der
wereld ontkomen zijt,

Gij, het braambosch, dat Moses ge-
heel vlamrend en tevens met groen
en bloesem bedekt zag,

Gij, die gesloten tuin, waarin geen be-
derf kan binnensluipen,

Gij, het huis, dat zich de eeuwige
wijsheid bouwde, versierd met zeven
pilaren, het zinnebeeld der zeven
gaven van den H. Geest,

Gij, dat onbederflijk hout, waaraan
de worm der zonde nooit knaagde,

Gij, die altijd heldere bron, door de
kracht van den H. Geest verzegeld,

bid voor ons.

Gij,
uv
ve
zi
Gij,
Gij,
D
Gij,
te
m
o
h
n
Gij,
s
Gij,
n
v
Gij,
A
Gij,
e
Gij,
n

schén, Gij, die volmaakter dan Judith of Esther,
uw geslacht hersteld hebt en eene levensbron voor geheel het menschdom zijt, bid voor ons.

Gij, die nooit duisternis gekend hebt,
Gij, het eigen kunstgewrocht der H. Drievuldigheid,

Gij, de onbevleete onder alle opzichten, de onschuld zelve, de volkomene gaafheid, het beeld zelve van oorspronkelijke zuiverheid, de eenig heilige, de woonstede van alle genaden des H. Geestes,

Gij, die God alleen boven u en alle schepselen beneden u hebt,

Gij, wier lof door geene tong op aarde, noch in den hemel naar waarde kan verkondigd worden,

Gij, de lofspraak der Profeten en Apostelen,

Gij, de eer der Martelaren, de vreugde en de kroon van alle Heiligen,

Gij, de zekere schuilplaats en onverwonen hulp van allen, die in nood zijn,

bid voor ons.

bid voor ons.

O alvermogende middelares, die de aarde met uwen Zoon verzoent, bid voor ons.

O roem, luister, bolwerk der H. Kerk, bid voor ons.

O uitdelgster van alle ketterijen, bid voor ons.

Gij, die het geloovig volk, die alle natiën aan de grootste ellenden, aan rampen van allen aard hebt onttrokken, bid voor ons.

O Maria, ruim door uwe machtige bescherming alle hinderpalen uit den weg, zegevier over alle dwalingen, maak dat onze Moeder de H. Kerk onder alle volkeren en op alle plaatsen dagelijks in kracht en bloei toeneme.

Door uwe onbevleete Ontvangenis, verkrijg voor ons een goed berouw over onze zonden.

Door uwe Onbevleete Ontvangenis, verkrijg voor ons eene ware bekeering.

Door uwe onbevleete Ontvangenis, verkrijg voor ons de genade om altijd goede biechten te spreken.

Door uw
krijg
leven
heid v

Door uw
krijg
van on
wassch
Jesus
heilige

Door u
krijg
voor
schrik
deugd

Door u
krijg
liefde
haat

Door u
ons,
den

Door u
ons

Door uwe onbevleete Ontvangenis, verkrijg voor ons het geluk om in dit leven aan de goddelijke rechtvaardigheid voor al onze zonden te voldoen.

Door uwe onbevleete Ontvangenis, verkrijg voor ons de uitstekende gunst van onze ziel zuiver en zonder smet te wasschen in het bloed van uwen Zoon Jesus Christus en in de werken eener heilige boetvaardigheid.

Door uwe onbevleete Ontvangenis, verkrijg voor ons eene heldhaftige liefde voor de zuiverheid, en een grooten afschrik voor de tegenovergestelde ondeugd.

Door uwe onbevleete Ontvangenis, verkrijg voor ons eene steeds toenemende liefde tot God en eenen onverzoenbaren haat tegen de zonde.

Door uwe onbevleete Ontvangenis, help ons, troost ons in alle noodwendigheden en smarten.

Door uwe onbevleete Ontvangenis, verkrijg ons de genade in Gods liefde te sterven.

Lam Gods, dat de zonden der wereld
wegneemt, spaar ons, Heer!

Lam Gods, dat de zonden der wereld
wegneemt, verhoor ons, Heer!

Lam Gods, dat de zonden der wereld
wegneemt, ontferm U onzer!

Jesus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

Heer, ontferm U onzer.

v. Het is (heden) de onbevleete Ontvan-
genis der allerheiligste Maagd Maria.

R. Van haar, wier glorievol leven alle
kerken opluistert.

LAAT ONS BIDDEN.

O God! die door de onbevleete Ontvan-
genis der Allerheiligste Maagd, voor uwen
Zoon eene Hem waardige woonplaats hebt
bereid, geef ons door hare voorspraak,
dat wij met zorg ons hart en ons lichaam
vlekkeloos in uwe oogen bewaren, die haar
van alle smet gevrijwaard hebt, door den-
zelfden Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

LITANIE

TOT ALLE HEILIGEN.

Heer, ontferm U onzer.
 Christus, ontferm U onzer.
 Heer, ontferm U onzer.
 Christus, hoor ons.
 Christus, verhoor ons.
 God, hemelsche Vader, ontferm U onzer.
 God, Zoon, Verlosser der wereld, ontferm
 U onzer.
 God, heilige Geest, ontferm U onzer.
 H. Drievuldigheid, één God, ontferm U
 onzer.
 H. Maria, bid voor ons.
 H. Moeder Gods, bid voor ons.
 H. Maagd der maagden, bid voor ons.
 H. Michaël, bid voor ons.
 H. Gabriël, bid voor ons.

Lam Gods, dat de zonden der wereld
wegneemt, spaar ons, Heer!

Lam Gods, dat de zonden der wereld
wegneemt, verhoor ons, Heer!

Lam Gods, dat de zonden der wereld
wegneemt, ontferm U onzer!

Jesus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

Heer, ontferm U onzer.

v. Het is (heden) de onbevleete Ontvan-
genis der allerheiligste Maagd Maria.

R. Van haar, wier glorievol leven alle
kerken opluistert.

LAAT ONS BIDDEN.

O God! die door de onbevleete Ontvan-
genis der Allerheiligste Maagd, voor uwen
Zoon eene Hem waardige woonplaats hebt
bereid, geef ons door hare voorspraak,
dat wij met zorg ons hart en ons lichaam
vlekkeloos in uwe oogen bewaren, die haar
van alle smet gevrijwaard hebt, door den-
zelfde Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

LITANIE

TOT ALLE HEILIGEN.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

God, hemelsche Vader, ontferm U onzer.

God, Zoon, Verlosser der wereld, ontferm
U onzer.

God, heilige Geest, ontferm U onzer.

H. Drievuldigheid, één God, ontferm U
onzer.

H. Maria, bid voor ons.

H. Moeder Gods, bid voor ons.

H. Maagd der maagden, bid voor ons.

H. Michaël, bid voor ons.

H. Gabriël, bid voor ons.

H. Raphaël, bid voor ons.

Alle heilige Engelen en Aartsengelen,
Alle heilige Orden der gelukzalige
Geesten,

H. Joannes de Dooper,

H. Josef,

Alle heilige Aartsvaders en Profeten,

H. Petrus,

H. Paulus,

H. Andreas,

H. Jacobus,

H. Joannes,

H. Thomas,

H. Jacobus,

H. Philippus,

H. Bartholomeus,

H. Mattheus,

H. Simon,

H. Thaddeus,

H. Matthias,

H. Barnabas,

H. Lucas,

H. Marcus,

Alle H. Apostelen en Evangelisten,

bidt voor ons.

Alle H. Leerlingen des Heeren, bid
voor ons.

Alle H. onnoozele Kinderen,

H. Stephanus,

H. Laurentius,

H. Vincentius,

Heilige Fabianus en Sebastianus,

H. Joannes en Paulus,

Heilige Cosmas en Damianus,

Heilige Gervasius en Protasius,

Alle heilige Martelaren,

H. Silvester,

H. Gregorius,

H. Ambrosius,

H. Augustinus,

H. Hieronymus,

H. Martinus,

H. Nicolaus,

Alle H. Bisschoppen en Belijders,

Alle H. Leeraars,

H. Antonius,

H. Benedictus,

H. Bernardus,

H. Dominicus,

bidt voor ons.

bidt voor ons.

H. Franciscus, bid voor ons.
 Alle heilige Priesters en Leviten,
 Alle heilige Monniken en Kluizenaars,
 H. Maria Magdalena,
 H. Agatha,
 H. Lucia,
 H. Agnes,
 H. Cecilia,
 H. Catharina,
 H. Anastasia,
 Alle H. Maagden en Weduwen,
 Alle Gods lieve Heiligen,
 Wees genadig, spaar ons, Heer.
 Wees genadig, verhoor ons, Heer.
 Van alle kwaad, verlos ons, Heer.
 Van alle zonden,
 Van uwe gramschap,
 Van eenen haastigen en onvoorzienen
 dood,
 Van de listen en lagen des duivels,
 Van gramschap, haat en allen kwaden
 wil,
 Van den geest der onkuischheid,
 Van bliksem en onweder,

bidt voor ons.

verlos ons, Heer.

Van den eeuwigen dood, verlos ons, Heer.
 Door het geheim uwer Menschwording,
 Door uwe Komst,
 Door uwe geboorte,
 Door uw doopsel en heilig vasten,
 Door uwen dood en uwe begrafenis,
 Door uwe heilige verrijzenis,
 Door uwe wonderbare hemelvaart,
 Door de nederdaling van den H. Geest
 den vertrooster,

In den dag des oordeels,
 Wij, zondaren, wij bidden U, verhoor ons.
 Dat Gij U gewaardigt ons te vergeven,
 Dat Gij U gewaardigt goedertieren met
 ons te handelen,

Dat Gij U gewaardigt ons tot eene
 ware boetvaardigheid te brengen,
 Dat Gij U gewaardigt uwe heilige Kerk
 te bewaren,
 Dat Gij U gewaardigt den Roomschen
 Paus, de geheele geestelijkheid in
 uwe heilige Godsdienst te bewaren,
 en de vijanden der heilige Kerk te
 vernederen,

verlos ons, Heer.

wij bidden U, verhoor ons.

bidd voor ons.

verlos ons, Heer.

Dat Gij U gewaardigt allen christen koningen en vorsten vrede en ware eendracht te verleenen, wij bidden U, verhoor ons.

Dat Gij U gewaardigt allen christen volken vrede en eendracht te geven,

Dat Gij U gewaardigt ons in uwe heilige dienst te versterken en te bewaren,

Dat Gij U gewaardigt onze harten door heilige en hemelsche verlangens op te wekken en te verheffen,

Dat Gij U gewaardigt al onze weldoeners met de eeuwige goederen te beloonen,

Dat Gij U gewaardigt onze zielen, en de zielen van onze broeders, vrienden en weldoeners van de eeuwige verdoemenis te behoeden,

Dat Gij U gewaardigt de vruchten der aarde te geven en te bewaren,

Dat Gij U gewaardigt aan alle overleden geloovigen de eeuwige rust te verleenen,

wij bidden U, verhoor ons.

Dat
he
Lan
w
Lan
w
Lan
v
Jes
Jes
He
Jes
He

U
d
d

1 ko.
een-
U,

wij bidden U, verhoor ons.

Dat Gij U gewaardigt ons gebed te verhooren, wij bidden U, verhoor ons.

Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt, spaar ons, Heer!

Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt, verhoor ons, Heer!

Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt, ontferm U onzer, Heer!

Jesus Christus, hoor ons.

Jesus Christus, verhoor ons.

Heer, ontferm U onzer.

Jesus Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

v. En leid ons niet in bekoring,

r. Maar verlos ons van den kwade.

PSALM 69.

O God! kom mij te hulp! Heer, haast U om mij te helpen.

Dat zij beschaamd en bevreemd worden, die mijne ziel zoeken.

Dat zij terug wijken en zich schamen, die mij kwaad willen.

Dat zij terstond met schaamte terug keeren, die mij zeggen: ha, zeer wel! ha, zeer wel!

Dat zich in U verblijden en verheugen allen, die U zoeken, en dat zij, die uw heil beminnen, altoos zeggen: de Heer zij boven alles geprezen.

Doch ik ben behoeftig en arm, o God! help mij.

Gij zijt mijn Helper en Verlosser, Heer, vertoef niet.

Glorie zij den Vader, enz.

v. Maak uwe dienaars zalig,

R. Mijn God! die in U hopen.

v. Wees ons een sterke toren,

R. Tegen onzen vijand.

v. Dat de vijand de overhand over ons niet behale.

R. En dat de zoon der boosheid zich niet verstoute ons te schaden.

v. Heer, handel met ons niet volgens onze zonden.

R. En bejegen ons niet naar onze onge-rechtigheden.

- v. Laat ons bidden voor onzen Paus N.
R. De Heer beware hem in het leven,
geve hem voorspoed op aarde, en levere
hem niet over aan den wil zijner vij-
anden.
- v. Laat ons bidden voor onze weldoeners.
R. Heer, gewaardig U allen, die ons goed
doen om uwen naam, het eeuwige
leven te verleenen.
- v. Laat ons bidden voor de overledene
geloovigen.
R. Heer, geef hun de eeuwige rust, en
het eeuwige licht verlichte hen.
- v. Dat zij in vrede rusten.
R. Amen.
- v. Voor onze afwezige broeders.
R. Mijn God, maak uwe dienaren zalig,
die in U hopen.
- v. Zend hun hulp uit de heilige plaats.
R. En bescherm hen uit Sion.
- v. Heer, verhoor mijn gebed.
R. En mijn geroep kome tot U.
-

LAAT ONS BIDDEN.

O God, wien het altijd eigen is barmhartig te zijn en te sparen! ontvang ons gebed, opdat uwe goedertierene barmhartigheid ons en al uwe dienaars, die door de banden der zonden gebonden zijn, genadig ontbinde.

Wij bidden U, Heer, verhoor onze ootmoedige gebeden en spaar degenen, die hunne zonden belijden, opdat wij tevens vergiffenis en vrede van U verwerven.

Toon ons genadig, Heer, uwe onuitsprekelijke barmhartigheid, en verlos ons van alle zonden, zoo wel als van de straffen, die wij daardoor verdiend hebben.

O God, die door de zonden vergramd, en door de boetvaardigheid verzoend wordt, ontvang genadig de gebeden van uw volk, dat zich voor uwe Majesteit nederwerpt, en wend de geesels uwer verbolgenheid, welke wij door onze misdaad verdienen, van ons af.

Almachtige, eeuwige God, ontferm U over uwen dienaar, onzen Paus N., bestuur hem door uwe goedertierenheid op den weg des eeuwigen levens, opdat hij door uwe genade begeere, wat U behaagt, en hetzelfde met alle kracht volbrengende.

O God, van wien de heilige verlangens, de goede voornemens en de rechtvaardige werken voortkomen, verleen uwe dienaaren dien vrede dien de wereld niet geven kan, opdat onze harten tot het volbrengen uwer geboden genegen worden, en wij, van de vrees onzer vijanden ontslagen, door uwe bescherming in rust mogen leven.

Ontsteek, Heer, onze harten en nieren door het vuur van uwen heiligen Geest, opdat wij U met een zuiver lichaam dienen, en met een onbezoeeld hart behagen.

God, Schepper en Verlosser van alle geloovigen, schenk aan al uwe dienaaren en dienaressen vergiffenis van al hunne

zonden, opdat zij de genadige kwijtschelding, waarnaar zij altoos verlangd hebben, door de ootmoedige gebeden uwer Kerk mogen verwerven.

Wij bidden U, Heer, voorkom onze werken door den invloed uwer genade, en voltrek dezelve door uwe medewerking, opdat al onze gebeden en werken met U beginnen, en, begonnen zijnde, met U mogen eindigen en voltrokken worden.

Almachtige, eeuwige God, die over levenden en dooden heerscht, en U over allen ontfermt, die Gij weet, dat door het geloof en de werken de uwen zullen worden, wij bidden U ootmoedig, dat zij, voor welke wij bidden, hetzij zij nog in leven, of reeds overleden zijn, door de voorspraak van al uwe Heiligen en door uwe genade, vergiffenis van al hunne zonden verwerven, door Jesus Christus, uwen Zoon, onzen Heer, die met U leeft en heerscht in de eenheid van den H. Geest, God in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

v. Heer, verhoor mijn gebed,

r. En mijn geroep kome tot U.

v. Dat de almogende en barmhartige
God onze gebeden verhoore. r. Amen.

v. En dat de zielen der overleden ge-
loovigen door Gods barmhartigheid in
vrede rusten. r. Amen.

VESPERPSALMEN VOOR DEN ZONDAG.

PSALM CIX.

De Heer heeft tot mijnen Heer gezegd, zit neder aan mijne rechterhand, terwijl ik ga werken om uwe vijanden aan uwe voeten te leggen.

De Heer gaat uwe koninklijke macht van Jeruzalem tot aan de uiterste palen der aarde uitbreiden: gij gaat voortaan in het midden uwer vijanden heerschen.

Maar het bewind, dat ik u over de schepselen geef, zal bijzonder uitschijnen op den dag uwer macht, waarop gij, door de rechtvaardigen, glinsterende van heerlijkheid, omringd van engelen en menschen, hun laatste vonnis zult uitspreken; zoodanig moet de macht zijn van hem, wien ik vóór de tijden heb voortgebracht.

De Heer belooft u nog meer, en hij belooft u met eenen onwederroepelijken eed, even als Melchisedech, het priester-schap met de koninklijke waardigheid vereenigende, zult gij mij tot aan de voltrekking der eeuwen een volmaakt offer opdragen.

De Heer zal steeds aan uwe zijde zijn, om uwe inzichten te ondersteunen; en op den dag zijner verbolgenheid zal hij de macht van die koningen der aarde verdelgen, welke zich tegen de vestiging van uw rijk zullen verzetten.

Hij zal u over de wederspannige volkeren wreken, hij zal zijne kastijdingen over hen vermenigvuldigen, hij zal de trotsche hoofden, die tegen u zullen durven opstaan, verbrijzelen.

Maar de Zoon van den Almogende zal niet tot een zoo hoog punt der grootheid verheven worden, dan na met volle teugen uit den stroom der verdrukkingen van een sterfelijk leven gedronken te hebben.

O God, kom mij te hulp.

Heer, haast u om mij te helpen!
Glorie zij den Vader, enz.

PSALM CX.

Heer, ik zal U in de vergadering der rechtvaardigen uit de geheele uitgestrektheid mijns harten loven.

De werken des Heeren zijn groot, en altoos volmaakt met zijne inzichten geëvenredigd.

Hij verricht niets, of hij doet er zijne goedheid in uitschitteren, niets, of het geeft ons redenen om onze dankbetuiging te bewijzen; hij kan alles, en nimmer wil hij iets, dat niet rechtmatig is.

Die God vol barmhartigheid en teederheid voor hen, die hem vreezen, gaf onzen vaders een bovennatuurlijk voedsel, opdat zij, met het elken dag te ontvangen, onophoudelijk zoo veel andere wonderen, ten hunnen voordeele, zouden gedenken.

Hij gaf hun hierdoor te kennen, dat

Hij het verbond nimmer zou vergeten, hetwelk hij met hen gemaakt had, en dat hij de macht zijner werken voor de oogen zijns volks zou doen schitteren door aan hetzelfde het erfdeel der volkeren te geven, werken des Heeren, die tevens zijne getrouwheid en zijne gerechtigheid aantoonen.

Ja, de beloften des Heeren zijn onschendbaar; de eeuwen, die hunne volbrenging voorafgaan, veranderen niets aan dezelve: hij belooft niets dan hetgeen rechtvaardig is, en wat hij belooft, wil hij onherroepelijk gestand doen.

Hij heeft zijn volk uit de droevige gevangenschap verlost, waarin het sedert zoo lang zuchtte, hij heeft er een verbond mede gemaakt, dat hij nimmer zal verbreken.

Wachten wij ons van dit verbond met eenen God, wiens naam zoo heilig en geducht is, te schenden; vreezen wij den Heer, dit is het beginsel der ware wijsheid.

Zij, die hunne werken regelen volgens de bewegingen dezer heilzame vrees, bezitten het ware verstand, en dit verstand, zal in alle eeuwen geloofd worden.

O God; kom mij te hulp!

Heer, haast u om mij te helpen.

Glorie zij den Vader, enz.

PSALM CXI.

Gelukkig is de mensch, die den Heer vreest, en die zijn behagen neemt in het volbrengen zijner geboden.

Hij zal op aarde eene talrijke nakomelingschap uit zich zien voortspruiten; want de Hemel zal het geslacht der rechtvaardigen zegenen.

Hij zal zijn huis met roem en rijkdommen overladen zien, de hoogste waardigheid zal hem nimmer zijne plichten doen vergeten.

Indien de rechtvaardigen soms in de duisternissen der verdrukking gewikkeld zijn, vinden zij spoedig de schoone dagen

des voorspoeds weder, er is een rechtvaardige, barmhartige en liefderijke God, die over hen waakt.

Is er iets liefelijker dan een rechtvaardige, die hen in hunne noodwendigheden ondersteunt, die zelfs, tot in zijne woorden, zich wacht van iemand te beleedigen! bemind van God en van de menschen, welke vrees zal hem immer kunnen doen wankelen?

De rechtvaardige zal eeuwig in het geheugen der menschen leven, hij zal eenen goeden naam hebben, onkwetsbaar voor de meest vergiftigde schichten des lasters.

De grootste gevaren kunnen zijne hoop in den Heer niet schokken; wijl hij op de goddelijke bescherming steunt, wacht hij met gerustheid het oogenblik af, dat de Hemel bepaald heeft, om hem over zijne vijanden te doen zegepralen.

Hij stort zijne goederen milddadig uit over den behoeftige; hij wijkt nimmer van de palen der gerechtigheid, hierdoor zal

hij zich tot het toppunt van macht en heerlijkheid verheffen.

De zondaar zal de heerlijkheid van den rechtvaardige zien, zij zal hem dreefheid baren, hij zal er over razen van afgunst, hij zal beven van woede; maar hij zal vruchteloos pogen een geluk te verhinderen, dat zijne straf uitmaakt.

O God, kom mij te hulp!

Heer, haast u om mij te helpen.

Glorie zij den Vader, enz.

PSALM CXII.

Dienaars des Heeren, looft den Heer, viert de verheerlijking van zijnen naam.

Dat van dit oogenblik af, tot in eeuwigheid, de naam des Heeren nimmer ophoude gezegend te worden. De naam des Heeren is waardig gezegend te zijn door alie schepselen van het oosten tot het westen.

De Heer is de Opperheer aller volkeren; al de glans der hemelen kan met

zijne heerlijkheid niet vergeleken worden.

Wie kan met den Heer onzen God vergeleken worden? Door zich zelven gelukkig in het verblijf, dat hij zich in het hoogste van het heelal gen maakt heeft, verwaardigt hij zich nogtans zijne oogen neder te slaan tot op het minste zijner werken, in den hemel en op de aarde.

Hij is het, die den behoeftige uit het stof en uit het slijk trekt, om hem gelijk te stellen met de vorsten, aan wie hij het bestuur van zijn volk heeft toevertrouwd.

Hij is het, die de tranen afdroogt eener onvruchtbare echtgenoot, en haar huis met eene bevallige en talrijke nakomelingschap vervult.

O God, kom mij te hulp!

Heer, haast u om mij te helpen.

Glorie zij den Vader, enz.

PSALM CXIII.

Toen Israël uit Egypte trok en het huis van Jacob het juk van een barbaarsch

volk, dat het sedert zoo lang verdrukte, afschudde, wilde de Heer, dat het joodsche volk hem voortaan geheel zou toegeheiligd zijn; hij besloot van alleen over Israëel te heerschen.

De zee zag dit volk op hare oevers, en week spoedig terug; de Jordaan zag het op zijne boorden en keerde tot zijnen oorsprong weder.

De bergen, op het zien van dit volk, sprongen op als schapen en de heuvelen als lammeren.

Zee, waarom vluchtet gij? en gij, Jordaan, waarom keerdet gij weder naar de plaats, van waar gij gekomen waart?

Bergen, heuvelen, welke was de oorzaak der vreugd, die gij betoondet?

De Heer, de God van Jacob, ging aan het hoofd van zijn volk, en zijne tegenwoordigheid werkte die groote bewegingen uit op aarde.

Het is deze machtige God, die de steen in waterstroomen en de rotsen in bronnen veranderde.

Ga voort, o mijn God met uwe barmhartigheid en getrouwheid over uw volk te doen uitschitteren: niet uit hoofde van ons, Heer, niet ter oorzaak van ons, maar doe het voor de verheerlijking van uwen naam, doe het om de volken tot zwijgen te brengen, die, indien gij ons verliet, gewis zouden zeggen: wat is er dan van hunnen God geworden?

Onze God is in den hemel, en van dáár bestuurt hij de aarde met eene gebiedende macht.

Integendeel, de afgoden der volkeren zijn slechts goud of zilver, zij zijn slechts het werk van 's menschen handen.

Zij hebben eenen mond en kunnen niet spreken, zij hebben oogen en kunnen niet zien.

Zij hebben ooren, en kunnen niet hooren, zij hebben neusgaten en kunnen niet rieken.

Zij hebben handen en kunnen niet tasten: zij hebben voeten en kunnen niet wandelen: zij hebben eene keel en kunnen geen geluid geven.

Zij, die zulke goden maken, en dwaas genoeg zijn om hun vertrouwen er in te stellen, verdienen hun gelijk te worden.

Het is aldus niet gelegen met het huis van Israël; hij heeft zijne hoop op God gesteld, en Hij is deszelfs helper en beschermer geworden.

Het huis van Aäron heeft op den Heer gehoopt: en de Heer heeft het verdedigd en onder zijne bescherming genomen.

Zij, die den Heer aanbidden, hebben in hem gehoopt, hij heeft hen steeds geholpen en beschermd.

De Heer is onzer gedachtig geweest, en hij heeft ons met zijne weldaden overladen.

Hij heeft zijne zegeningen over het huis van Israël uitgestort, hij heeft ze uitgestort over de nakomelingschap van Aäron.

De Heer heeft steeds diegenen gezegend, welke hem dienen, grooten en kleinen, zonder uitzondering van personen, hij heeft hen allen gezegend.

Dat de Heer onophoudelijk zijne zegeningen over u, die belijdenis doet van

hem te dienen, vermenigvuldige, dat zijne goedheid voor de vaderen zich over de verste geslachten uitbreide.

Wees gezegend van den Heer, die Meester is aller goederen, en die Hemel en aarde gemaakt heeft.

Hij heeft den hoogen hemel gemaakt, om aldaar zijnen zetel te vestigen, en heeft de aarde aan de menschen gegeven om hem aldaar te aanbidden en zijnen lof te verkondigen.

Maar, Heer! hoe veel zijn er van de menigte menschen, welke gij geschapen hebt, reeds door den dood weggerukt en in het graf bedolven; zij kunnen u dáár niet meer loven.

Laat ons dus, die nog leven, geen enkel der oogenblikken verliezen, die ons geschonken zijn om hem te zegenen; laat ons hem zegenen van nu af tot het einde van eenen hoogen ouderdom,

O God, kom mij te hulp!

Heer, haast u om mij te helpen!

Glorie zij den Vader, enz.

HOOFDSTUK.

Gezegend zij God, de Vader van onzen
Heer Jesus Christus, die de God der
barmhartigheden en de God aller vertroos-
ting is, welke ons in al onze verdruk-
kingen vertroost.

R. God zij dank.

LOFZANG

O Schepper van het firmament
En eeuwig licht van wie U kent,
O Jesus, die ons hebt gered,
Aanhoor ons vurig smeekgebed.

Opdat door satan's valschen haat
De wereld niet verginge in 't kwaad,
Zijt Gij, gespoord door liefdegloed,
Haar in den nood ter hulp gespoed.

Bewerker van des werelds zoen,
Om aller schulden te voldoen,
Gaat gij uit d'ongerepten schoot
Als schuldloos offer tot den dood.

Gij, voor wiens hooge majesteit,
Zoodra uw naam zijn klank verspreidt,
In eerbiedvolle siddering
En heemling knielt en doemeling,

U smeeken wij met diep ontzag,
O Rechter van den jongsten dag,
Bescherp ons door de hemelkracht
Van uw gena voor 's vijands macht.

Macht, lof en roem, en eerbetoon
Zij aan den Vader en den Zoon,
En aan den Trooster, met hen één,
Door aller eeuwen eeuwen heen. Amen.

MAGNIFICAT.

Mijne ziel verheft den Heer, en mijn
geest verheugt zich in God, mijnen Zaligmaker.

Omdat hij op de nederigheid zijner
dienstmaagd heeft nedergezien, want zie,
van nu af aan zullen mij alle geslachten
zalig noemen.

Omdat hij, die machtig is, groote dingen
in mij heeft uitgewerkt; zijn naam is heilig.

En zijne barmhartigheid gaat van geslacht tot geslacht over hen, die hem vreezen.

Zijn arm heeft groote dingen uitgewerkt; hij heeft de verwachting der hoogmoedigen verijld.

Hij heeft de machtigen van den troon afgezet, en de ootmoedigen verheven.

Hij verzadigt de hongerigen met gederen, en zendt de rijken ledig weg.

Hij heeft zijnen dienaar Israël opgenomen, omdat hij zijner barmhartigheid indachtig was.

Zoo als hij beloofd heeft aan onze voorvaderen, Ahraham en zijn geslacht in eeuwigheid.

Glorie zij den Vader, enz.

EINDE.

INHOUD.

	Bladz.
Morgen gebeden	7
Zeven Misgebeden	22
I. H. Mis van aanbidding	24
II. H. Mis tot uitwissing der zonden.	45
III. H. Mis van verzoek	65
IV. H. Mis van dankzegging	88
V. H. Mis van gedachtenisviering.	105
VI. H. Mis op Maria-dagen,	122
VII. H. Mis voor de overledenen	141
De Biecht.	163
Communie oefeningen	215
Godvrucht tot het Lijden van	
Christus	245
I. De avond	ib.
II. De Nacht	270
III. De bloedige dag	280

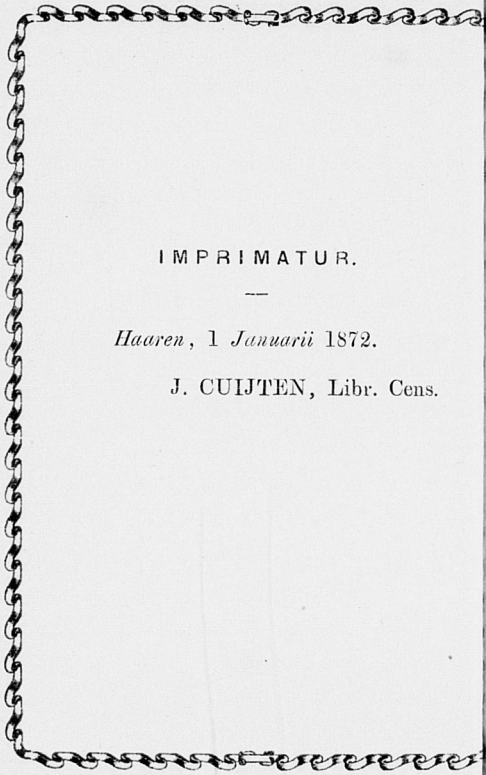
De H. Kruisweg	328
Geloof, Hoop en Liefde.	368
Avondgebed	381
Gebeden voor zieken	392
Aanhangsel	401

Gebeden en Lofzangen.

Litanie ter eere der allerheiligste	
Drievuldigheid	420
Litanie ter eere van den H. Geest .	425
Lofzang	429
Litanie van den allerheiligsten naam	
Jesus	431
Lofzang	435
Litanie tot de heilige Engelen . .	437
Lofzang	443
Litanie ter eere van den H. Josef .	445
Lofzang	449
Litanie ter eere van het Allerheiligste	
Sacrament des Altaars	450
Lofzang	456
Litanie ter eere van het Lijden O. H.	
Jesus Christus	458

28	Lofzang	465
68	Litanie van de Allerheiligste Maagd	
81	Maria	467
92	Lofzang	471
01	Litanie van de onbevleete Ontvan-	
	genis der Allerh. Maagd Maria .	473
	Litanie tot alle Heiligen	481
	Vesperpsalmen voor den Zondag. .	494

IMPRIMATUR.

—

Haaren, 1 Januarii 1872.

J. CUIJTEN, Libr. Cens.

s.

re

